

HET VERHAAL VAN VLUCHTELINGEN & MIGRANTEN IN NEDERLAND & BELGIË*

Autobiografische & biografische publicaties vanaf 1990.

- 1. Europa
- 2. Afrika
- 3. Azië
- 4. Midden-Oosten & Turkije
- 5. Latijns Amerika & Noord-Amerika
- 6. Overigen
- 7. Verzamelbundels & essays
- 8. Secundaire literatuur

1. EUROPA

ALBANIË

Bleri Lleshilnaya
(Albanië, 1981)

- Bleri Lleshilnaya, **Brief aan mijn kind**
Berchem: Epo. 2017. 211 blz.

Brief van een Belgische vader van Albanese komaf aan zijn nog ongebooren dochter, waarin hij schrijft over de soms harde wereld die haar te wachten staat.

ARMENIË

Gasi Gasparyan

- Gasi Gasparyan, **De weg naar het zijn**
Geloof, denk en durf.
-- Z.pl.: Gasi Gasparyan. Oktober 2023. 138 blz.
-- Rotterdam: Brave New Books. 2023. 165 blz.

Autobiografisch verhaal van een jonge Armeense leraar, die als kind naar Nederland vluchtte.

BELGIË

Hendrik II Hendriksz. van Etten
(1544-1622)

- Geertruida de Moor, **De Antwerpenaar Hendrik II Hendriksz. van Etten (1544-1622)**
Een vluchteling, die remigreerde.
In: Jaarboek der sociale en economische geschiedenis van Leiden en omstreken
1994. blz. 20-31.

Frans de Geetere

(1895 – 1968)

- Jan Juffermans, **Frans de Geetere**

Een opvallende passant in de Utrechtse kunstwereld.

Utrecht: Stichting Stichtse Publicaties Kunst en Cultuur. 2006. 88 blz.

De Geetere raakte in 1914 als vluchteling/dienstweigeraar in Utrecht verzeild.

Leo Gestel & Gustave De Smet

- Hans Hagen, **Leo Gestel en Gustave De Smet**

Vluchtelingen – zielsverwanten.

Utrecht: Eburon. 2024. 124 blz.

Jet Jorssen

(Antwerpen, 1919 – Kalmthout, 1990)

- Jet Jorssen, **Ballingschap**

Brecht: De Roerdomp. 1986. 134 blz.

--- Daisy-rom (05 uur). 1988. Dedicon, Grave.

Het levensverhaal van een in 1918 naar Nederland uitgeweken, Vlaamse collaborateur en zijn gezin.

Gilbert Nyatanyi

- Gilbert Nyatanyi, **Symfonie van zwart in wit**

Zwarte Afrikanen in België.

Brussel: Regionaal Integratiecentrum Foyer, 2007. 218 blz.

Steffie van den Oord

(1970)

- Steffie van den Oord, **Oud was ik toen ik jong was**

Het leven van een eeuw.

Amsterdam: Contact. 2012. 206 blz.

--- Ebook. 2012.

Drie levensverhalen van honderdjarigen. Het eerste verhaal gaat over een Belgische vluchteling die door de Eerste Wereldoorlog zijn hele toekomst in de bierbrouwerij verloor.

Ida Simons

(1895 – 1968)

- Ida Simons, **Een dwaze maagd**

-- 's-Gravenhage: A.A.M. Stols. 1959.

-- Amsterdam: Cossee. 2014. 206 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 04 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2014.

--- Vert. in Engels (2016); Duits (1962/2016); Frans (2016); Portugees (2018); Roemeens (2016); Moldavisch (2016); Spaans (2016); Turks (2016); Zweeds (2015).

Autobiografie. Beeld vol humor en weemoed van het leven van een 12-jarig meisje in een joods milieu in Scheveningen, Antwerpen en Berlijn.

- Ida Simons, **In memoriam Mizzi**

Novelle.

Met een nawoord van Eva Cossée

Amsterdam: Cossee. 2015. 59 blz.

--- Ebook. 2015.

Het nawoord biedt een korte biografische schets van de schrijfster Simons.

- **Ida Simons**

In: Bart Funnekotter (Red.), Onbekende vaderlanders.

Over minder bekende helden en schurken uit de Nederlandse geschiedenis.

Amsterdam: NRC Boeken. 2009. 126 blz.

Gedeeltelijk eerder verschenen in NRC Handelsblad.

- Mieke Tillema, **Ida Simons**

Pianiste, schrijfster, overlevende.

Amsterdam: Cossee. 2021. 415 blz.

--- Daisy streaming audio. (17 uur, 03 minuten). 2022. Dedicon, Grave.

Biografie van de op vele terreinen getalenteerde Joodse Ida Simons die tijdens de Eerste Wereldoorlog met haar ouders naar Nederland kwam.

- Marianne Vogel, **Over Ida Simons**

In: Kritisch lexicon van de moderne Nederlandstalige literatuur. Februari 1997.

BULGARIJE

Maria Genova

(1973, werd geboren in Bulgarije en groeide op in Plovdiv. Op haar negentiende volgde ze haar vakantieliefde naar Nederland.)

- Maria Genova, **Dansen op de Muur**

Mijn leven in Oost en West.

Meppel: Just Publishers. 2014. 159, 32 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 10 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

--- Luisterboek. (4 uur 10 minuten). 2021.

Journalistieke beschrijving van de Bulgaarse communistische en de Nederlandse kapitalistische samenleving en de verschillen daartussen.

Julia Stoilova
(1948-2015)

- Julia Stoilova, **Een knipoog van de koningin**
Roman.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Contact. 2002. 368 blz.

Autobiografisch getint relaas van de ontwikkeling van een intellectuele vrouw, eerst in communistisch Bulgarije, vervolgens als allochtoon in Nederland.

Zij studeerde Duits & Engelse taal- en letterkunde in Bulgarije en promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam.

Milena Tzankova

- Milena Tzankova, **Leven onder de rode ster**
Leeuwarden: Elikser uitgeverij. 2015. 200 blz.

- Milena Tzankova, **Littekens**

Leeuwarden: Elikser uitgeverij. Oktober 2020. 385 blz.

Een persoonlijk relaas van migratie, opvang in Nederland en moeilijkheden in het geboorteland Bulgarije, ook na de val van het communisme. Tzankova is afgestudeerd aan de Kunstacademie in Sofia in 1986 en wijdde zich aan schilderen en fotografie. Sinds 1992 woont en werkt zij in Nederland.

DENEMARKEN

Stine Jensen
(Hillerød, 1972)

- Stine Jensen, **Turkse vlinders**

Liefde tussen twee culturen.

Amsterdam: Prometheus. 2005. 277 blz.

--- Ebook. 2012

Persoonlijk relaas van een hoogopgeleide Nederlandse jonge vrouw over haar liefde voor een jonge, laagopgeleide jongeman uit Turkije, verweven met een cultuursociologische verhandeling over interculturele relaties.

- Stine Jensen, **Licht op het Noorden**

Stine in Scandinavië.

Amsterdam: Ambo. 2013. 233 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 29 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

De Deens/Nederlandse filosoof doet verslag van haar reis naar Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland op zoek naar haar wortels.

Kristen Nygaard
(1949)

- Tim Dekkers, **Het kan niet waar zijn**
Voetballegende Kristen Nygaard.
Gouda: Voetbal International. 2013. 341 blz.

Biografie van de Deense voetballer, die van 1973 tot 1982 met succes speelde voor AZ'67.

DUITSLAND

A. Joden

Kiki Amsberg
(1939)

- Kiki Amsberg, **Hoe de liefde vergleed**
Over een joods-Duitse bankier, een jonge actrice en een familiegeheim: mijn ouders, hun vlucht, hun ongelijke seksuele verhouding.
Hilversum: Uitgeverij Verloren. 2025. 214 blz.

Elisabeth Augustin
(Berlijn, 1903-2001; zij kwam in 1933 naar Nederland)

- Elisabeth Augustin, **Het patroon**
Herinneringen.
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1990. 216 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 50 minuten). 1993. Dedicon, Grave.

- Elisabeth Augustin, **Kijken door een sleutelgat**
In: Aya Zikken, Voor het vandaag werd.
Ontmoetingen met schrijvers in de jaren zestig.
Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2000. Blz. 149-158.

--- Daisy-rom. (07 uur, 50 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

Kurt Baschwitz
(Offenburg, 1886 - Amsterdam, 1968)

- Jaap van Ginneken, **Kurt Baschwitz**
Peetvader van journalistiek en communicatie.
Diemen: AMB. 2018. 267 blz.

- Jaap van Ginneken, **Kurt Baschwitz**
Pioneer of Communication Studies and Social Psychology.
Amsterdam: Amsterdam University Press. 2018. 354 p.

Biografie van de Duitse journalist, massapsycholoog en mediadeskundige met een overzicht van zijn baanbrekende werk.

Helga Becker-Leeser
(1928-2018)

- Helga Becker-Leeser, '**Von allem etwas ...**'
Meine jüdische Kindheit in Dülmen und Rotterdam, 1928-1945.
Dülmen: Geschichts-AG der Hermann Leeser-Schule. Mai 2015. 95 p.

Else Berg
(1877-1942)

- Betty van Garrel, **De trommel van Else Berg**
Amsterdam: Lubberhuizen. 2012. 63 blz.

Portret van de Duitse kunstschilderes.

- Linda Horn, **Else Berg en Mommie Schwarz**
Kunstenaarspaar in Amsterdam 1910-1942.
Wezep: Uitgeverij De Kunst. 2012. 191 blz.

Met vermelding van primaire bronnen, tentoonstellingen, literatuur en overzicht van het werk.

Paula Bermann
(1895-1945)

- Paula Bermann, **Deze ontspoorde wereld**
Het oorlogsdagboek van Paula Bermann.
Amsterdam, 15 juni 1940 – Jutphaas, 19 maart 1944.
Oorspr. titel: Die entgleiste Welt – Amsterdam 1940 – Jutphaas 1944.
Samenstelling: Elma Drayer.
Voorwoord: Arnon Grunberg.
Vert. Johan. H. Winkelman.
Amsterdam: Uitgeverij Balans. 2018. 317 blz.

--- Daisy streaming audio. (12 uur). 2019. Dedicon, Grave.

Werner Bloch
(1920- 2016; hij vluchtte in 1938 naar Nederland)

- Werner Bloch, **Confrontatie met het noodlot**
Hooghalen: Herinneringscentrum Kamp Westerbork. 2001. 77 blz.

Belevenissen van een Duits-joodse vluchteling die eerst als vluchteling en later als gevangene in Kamp Westerbork verbleef tot aan zijn deportatie naar Theresienstadt in september 1944.

Dieuwertje Blok

(1957-2025)

- Dieuwertje Blok, **Dragelijke lichtheid**

Het tienerdagboek van mijn Joodse moeder tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Amsterdam: Meulenhoff. 2022. 198 blz.

--- Daisy streaming audio. (5 uur, 2 min.). 2023. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2022.

Persoonlijk onderzoek van de Nederlandse presentatrice naar de oorlogservaringen van haar Joodse moeder, die tijdens haar tienerjaren ondergedoken zat en in die tijd een dagboek bijhield.

Marion Blumenthal Lazan

(1934)

- Marion Blumenthal Lazan, **Vier gelijke stenen**

Op de vlucht voor de holocaust.

Laren: Verbum. April 2006. 101 blz.

Het verhaal van een Duits-joods meisje dat met haar familie tijdens de Tweede Wereldoorlog eerst in Westerbork en later in Bergen-Belsen terechtkwam, de oorlog overleefde en naar de Verenigde Staten emigreerde.

Claus Victor Bock

(Hamburg, 1926 – Amsterdam, 2008)

- Claus Victor Bock, **‘Zolang wij gedichten schrijven kan ons niets gebeuren’**

Amsterdam 1942 – 1945.

Oorspr. titel: Untergetaucht unter Freunden: ein Bericht: Amsterdam 1942-1945.

Amsterdam: Castrum Peregrini. 1985.

Vert. door Conrad van de Weetering.

Amsterdam: Castrum Peregrini Press. 2007. 173 blz.

Heinz Bontscheck

(1912-1952)

- Aline Pennewaard, **Van kleermaker tot kapo**

De oorlog van een Duits-Joodse vluchteling.

Amsterdam: Nieuw Amsterdam. September 2018. 272 blz.

--- Ebook. 2018.

Biografie van een joodse kleermaker die tijdens de Tweede Wereldoorlog zowel slachtoffer als dader was van de jodenvervolging.

Irene Butter

(Irene Butter-Hasenberg, Berlijn, 1930)

- Irene Butter, **Reni's reis**

Gelukkig in Berlijn, gevlucht naar Amsterdam, gevangen in Bergen-Belsen, geland in New York.

Oorspr. titel: Shores beyond shores : from Holocaust to hope, my true story.

Vert. Maaïke Post & Arjen Mulder.
Amsterdam: Uitgeverij Balans. 2020. 318 blz.

--- Daisy streaming audio. (12 uur, 40 minuten). 2021. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2020.

Na verhuizing naar Amsterdam in 1938 kwam zij in 1943 in Westerbork terecht en begin 1944 in Bergen-Belsen. Door een uitruil van gevangenen in januari 1945 komt ze vrij, terwijl haar vader sterft.

Adje Cohen
(1910-2000)

- Jaap Sanders, **Adje Cohen**
Een leven in verzet.
Amsterdam: Uitgeverij Van Praag. 2021. 299 blz.

Biografie van de van origine Duitse jood die zich tijdens en na de Tweede Wereldoorlog inzette voor het orthodox-joodse leven in Nederland.

H.W. von der Dunk
(Bonn, 1928 - Bilthoven, 2018)

- H.W. von der Dunk, **Terugblik bij strijklucht**
Jeugdherinneringen.
Amsterdam: Bert Bakker. 2008. 316 blz.

--- Daisy streaming audio. (15 uur, 58 minuten). 2009. Dedicon, Grave.

- H.W. von der Dunk, **Voordat de voegen kraakten**
Student in de jaren vijftig.
Amsterdam: Prometheus / Bert Bakker. Oktober 2013. 239 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 13 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

Herinneringen van de Nederlandse historicus van joods-Duitse afkomst, tegen de achtergrond van jodenvervolgung, de Duitse bezetting en de bevrijding.

G.L. Durlacher
(Baden-Baden, 1928-Haarlem, 1996)

- G.L. Durlacher, **Strepen aan de hemel en andere verhalen**
-- Amsterdam: Meulenhoff. 1985. 92 blz.
-- Amsterdam: L.J. Veen Klassiek. 2015. 253 blz.
-- Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij BV. 2021. 326 blz.
Voorwoord Arnon Grunberg.

--- Daisy-rom. (03 uur, 17 minuten) 1990. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2021.
--- Vert. in Duits. (1988/1994)

Autobiografisch getinte verhalen over de belevenissen van de auteur in de periode rond en tijdens de Tweede Wereldoorlog.

- G.L. Durlacher, **Drenkeling**
Amsterdam: Meulenhoff. 1987. 109 blz.

--- Daisy streaming audio. (02 uur, 10 minuten). 1989. Dedicon, Grave.
--- Luisterboek. 2 audiocassettes (180 min.). 1987.
--- Vert. in Duits (1993); Engels (1993); Hongaars (2001).

- G.L. Durlacher, **Quarantaine**
Amsterdam: Meulenhoff. 1993. 110 blz.

--- Daisy streaming audio (03 uur, 40 minuten). 1993. Dedicon, Grave.
--- Luisterboek. 3 audiocassettes. 1994.
--- Vert. in Duits. (1998).

Durlacher ontving voor Quarantaine in 1994 de AKO Literatuurprijs. Het verbindend element in de verhalenbundel is Kamp Westerbork.

- G.L. Durlacher, **Verzameld werk**
Amsterdam: Meulenhoff. 1997. 590 blz.

Bevat o.a.: Strepen aan de hemel; Drenkeling; De zoektocht; Quarantaine; Niet verstaan.

- G.L. Durlacher, **Met haat valt niet te leven**
Gesprekken met Adriaan van Dis, Cherry Duyns, Wim Kayzer en anderen.
Krantenstukken.
Amsterdam: Meulenhoff. 1998. 199 blz.

Vraaggesprekken met de joods-Nederlandse schrijver over zijn ervaringen met de jodenvervolgging tijdens de Tweede Wereldoorlog.

- S. Dresden, **Gerhard Leopold Durlacher**
Baden-Baden (Duitsland) 10 juli 1928 - Haarlem 2 juli 1996.
In: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde 1998.
Leiden: Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. 1998. blz. 94-102.

- Elianne Muller, **G. L. Durlacher, Drenkeling, Quarantaine**
Laren (Gld.): Walvaboek, Laren (Gld.). 1995. 40 blz.

Inleidende informatie over de Nederlandse schrijver en zijn werk.

Jessica Durlacher
(1961)

- Jessica Durlacher, **Arthuro d'Alberti**
Amsterdam: Uitgeverij 521. 2006. 107 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 23 minuten). 2006. Dedicon, Grave.

Herinneringen van de Nederlandse schrijfster aan haar jeugd, waarin de kamp-ervaringen van haar vader een grote rol speelden, en reconstructie van de zang-carrière van haar grootvader.

Harry Fields

(Harry Führer was acht toen hij met zijn ouders en broer in 1933 als Joodse vluchteling uit Keulen in Zaandam toevlucht zocht.)

- Harry Fields, **Turbulente tijden**

De odyssee van een Joodse vluchteling.

Oorspr. titel: Turbulent times : a memoir. Los Angeles: Search Press. 2005.

Vert. Nienke van der Hoeven.

Laren: Verbum. 2007. 158 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 48 minuten). 2008. Dedicon, Grave.

Memoires van een Duitse jood die voor de Tweede Wereldoorlog naar Nederland vluchtte, de oorlog overleefde en naar de VS emigreerde.

Anne Frank

(Frankfurt am Main, 1929 – Bergen-Belsen, 1945)

(Selectie)

- David Barnouw, **Het fenomeen Anne Frank**

Amsterdam: Bakker. 2012. 177 blz.

- David Barnouw, The phenomenon of Anne Frank

Bloomington: Indiana University Press. 2018. XVI, 125 p.

Speurtocht naar de redenen waarom Anne Frank met haar dagboek en andere geschriften zo bekend is geworden, waarbij ook wordt gekeken naar de toneelstukken en films over haar leven.

- Theo Coster, **Klasgenoten van Anne Frank**

Amsterdam: Carrera. 2009. 223 blz.

Herinneringen aan Anne Frank en de Tweede Wereldoorlog van oud-klasgenoten van het Joods Lyceum in Amsterdam in 1941-1942.

- Anne Frank, **Verzameld werk**

Amsterdam: Prometheus. 2013. 709 blz.

--- Vert. In Portugees. (2019)

In deze bundel staan naast twee versies van het dagboek van Anne Frank ook verhaaltjes, een aanzet tot een roman, gedichtjes en brieven. Ook achtergrondinformatie over Anne, haar familie, de bezettingstijd in Amsterdam en de geschiedenis van haar dagboek.

- Martin van Gelderen & Frank van Vree (Red.) **‘Een Joods kind dat weet van eeuwen heeft’**

Anne Frank als vluchteling, schrijfster en icoon.

Amsterdam: Prometheus. September 2022. 400 blz.

Met bijdragen van o.a. Margot Dijkgraaf, Ann Rigney, Dienke Hondius, Guus Meershoek, Frank van Vree en Martin van Gelderen.

- Carol Ann Lee, **Anne Frank**

1929-1945.

Het leven van een jong meisje; de definitieve biografie.

Amsterdam: Balans. 2009. 335 blz.

--- Daisy streaming audio. (19 uur, 45 minuten). 2010. Dedicon, Grave.

Deze biografie bevat niet eerder gepubliceerde brieven, documenten, fotomateriaal en informatie over het leven van de Franks voor de oorlog, in het Achterhuis en in de kampen, waaronder onlangs ontdekte brieven van Otto Frank over de pogingen om Amsterdam te ontvluchten.

- Carol Ann Lee, **The hidden life of Otto Frank**

New York: Morrow. 2003. XVIII, 411 p.

Nederlandse editie: **Het verborgen leven van Otto Frank**

De biografie.

Amsterdam: Balans. April 2014. 408 blz.

--- Daisy streaming audio. (22 uur, 19 minuten). 2004. Dedicon, Grave.

- Melissa Müller, **Anne Frank**

De biografie.

Nawoord: Miep Gies.

Oorspr. titel: Das Mädchen Anne Frank : die Biographie. München: Claassen. 1998.

Vert. Gerda Meijerink.

Amsterdam: Bakker. 2013. 486 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 19 minuten). 1999. Dedicon, Grave.

- Menno Metselaar, **Anne Frank**

Dromen, denken, schrijven.

Amsterdam: Anne Frank Stichting. 2016. 208 blz.

- Marion Siems, **Anne Frank Tagebuch**

Erläuterungen und Dokumente.

Stuttgart: P. Reclam. 2003. 131 p.

- Gerrold van der Stroom (Red.), **De vele gezichten van Anne Frank**

Visies op een fenomeen.

Gedeeltelijk vert. uit het Engels: Krijn Peter Hesselink.

Amsterdam / Antwerpen: De Prom. 2003. 288 blz.

Met bijdragen van o.a. Ian Buruma, Hans Goedkoop, Guus Kuijer, Patricia de Martelaere, Harry Mulisch & Nelleke Noordervliet.

(De andere) Familie Frank

- Gordon F. Sander, **De familie Frank die de oorlog overleefde**

Het verhaal van een in Den Haag ondergedoken gezin dat de Tweede Wereldoorlog

wel overleefde.

Oorspr. titel: The Frank family that survived. London: Hutchinson, 2004.

Vert. Richard Kruis.

Amsterdam: Bakker. 2006. 363 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 29 minuten). 2008. Dedicon, Grave.

Verhalen over de belevenissen van de Duits-joodse familie Frank (niet de familie van Anne Frank) die tijdens de Tweede Wereldoorlog onderdook in Nederland en op miraculeuze wijze wist te overleven.

De Gottschalls

- Lizette Eijsbouts, **De Gottschalls**

Amsterdam: Overamstel Uitgevers. Oktober 2024. 288 blz.

De broers Herbert en Arthur Gottschall vluchten naar Amsterdam. Na de Rijkskristalnacht in 1938 proberen ook hun ouders naar Nederland te vluchten, maar de overheid houdt gezinshereniging tegen. Tijdens de oorlog weet Arthur met zijn vrouw Josephine naar Jamaica uit te wijken, om vervolgens als rekrut van de Prinses Irenebrigade te strijden voor de bevrijding van Europa.

Saskia Goldschmidt

(1954)

- Saskia Goldschmidt, **Verplicht gelukkig**

Portret van een familie.

Amsterdam: Cossee. 2011. 285 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 25 minuten). 2012. Dedicon, Grave.

Verslag door de theaterdocente en actrice van haar speurtocht naar de joodse familie van haar vader.

Hannelore Grünberg-Klein

(Berlijn, 1927- Amsterdam, 2015)

- Hannelore Grünberg-Klein, **Zolang er nog tranen zijn**

Nawoord: Arnon Grunberg.

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2015. 172 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 42 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

--- Vert. in Duits (2016).

Een van oorsprong Duitse, geëmigreerde joodse vrouw beschrijft haar ervaringen tijdens de jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog.

Adele & Wilhelm Halberstam

- Irmtrud Wojak & Lore Hepner (Eds.), **Geliebte Kinder**
Briefe aus dem Amsterdamer Exil in die Neue Welt, 1939-1943.
Essen: Klartext. 1995. 262 p.

A collection of letters written between 1939-43 by Adele and Wilhelm Halberstam to their children and grandchildren who had emigrated to Chile. The parents left Berlin for Amsterdam in 1939, where they remained until their deportation to Westerbork.

Albert Heymans

(1922-2010)

- Albert Heymans, **Jood zonder ster**
Oorspr. titel: Al saf ha'avdon beolam hatsaleliem; badad bama'aracha 1940-1945.
1995.
Westervoort: Van Gruting. 1999. 127 blz.
Herziene uitgave: 2004.

--- Vert. in Duits (2003); Engels (2002).

Heymans beschrijft zijn jeugd in Duitsland, zijn zionistische opvoeding, de vlucht van zijn familie naar Groenlo en zijn onderduiken.

Rose Jakobs

(Oldenburg (Duitsland), 1925 - Berg en Dal, 1944)

- Rose Jakobs, **De roos die nooit bloeide**
Dagboek van een onderduikster, 1942-1944.
Bezorgd en ingeleid door Edith Samuel-Jacobs.
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1999. 137 blz.
--- Daisy streaming audio. (04 uur, 25 minuten). 1999. Dedicon, Grave.

Dagboek van een joods meisje dat in 1942 op 17-jarige leeftijd moest onderduiken, eerst in Nijmegen, daarna in Beek. Met haar familie was zij in 1938 Duitsland ontvlucht.

Herbert Kalmann

(1921-1992)

- Herbert Kalmann, **Overpeinzingen voor mijn nakomelingen**
Een overlevingsbericht.
Bunschoten: ABEM. 1993. 246 blz.

Autobiografie van een Duits-joodse man die in 1934 als jongen naar Nederland komt, waarna hij in 1941 naar Zwitserland vlucht.

Hanna Kalter Weiss

(1922)

- Hanna Kalter Weiss, **Scuds**
A teenage Jewish refugee in Nazi-occupied Holland.
Jerusalem: Devora Publishing. 2006. 396 p.

Oorlogsherinneringen van Joodse vrouw.

Hans Keilson

(Bad Freienwalde, 1909 - Hilversum, 2011)

- Hans Keilson, **In de ban van de tegenstander**

Oorspr. titel: Der Tod des Widersachers. Braunschweig: Westermann, 1959.

-- Lochem: Tijdstroom. 1959.

-- Haarlem: De Haan. 1982. 219 blz.

Vert. uit het Duits door M. G. Schenk.

-- Amsterdam: Van Gennep. 2009. 239 blz. / 262 blz.

Volledig herziene vertaling door Frank Schuitemaker.

--- Daisy streaming audio. (7:43:00). 2011. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2014.

Autobiografisch relaas door een Duits/joodse man over zijn gevoelens ten opzichte van het nationaal-socialisme.

- Hans Keilson, **Daar staat mijn huis**

Herinneringen.

Oorspr. titel: Da steht mein Haus. Frankfurt am Main: Fischer, 2011.

Vert. Piet de Moor.

Amsterdam: Van Gennep. 2011. 103 blz.

--- Ebook. 2014.

Herinneringen van de Duitse psycholoog en schrijver aan zijn jeugd in Freienwalde.

- Hans Keilson, **Liever Holland dan heimwee**

Gedachten en herinneringen.

Oorspr. titel: Gedichte und Essays. Frankfurt am Main: Fischer, 2005. (Werke in zwei Bänden ; Bd. 2)

Vert. uit het Duits en ingeleid door Piet de Moor.

Amsterdam: Van Gennep. 2012. 263 blz.

--- Ebook. 2014.

Autobiografische notities, beschouwingen over het antisemitisme, de psychotherapie en kunst en literatuur van de Duitse psychotherapeut en schrijver.

- Hans Keilson, **Dagboek 1944**

Oorspr. titel: Tagebuch 1944 und 46 Sonette. Frankfurt am Main: S. Fischer Verlag GmbH, 2014.

Ingeleid en van noten voorzien door Marita Keilson-Lauritz.

Vert: Hans Driessen. Sonnetten vertaald door Jos Versteegen.

Amsterdam: Van Gennep. 2014. 175 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 06 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2014.

Dagboek van de van oorsprong Duitse schrijver, dichter en arts die in 1944 in Delft was ondergedoken vanwege zijn jood-zijn.

- Jos Versteegen, **Hans Keilson**
Telkens een nieuw leven; biografie.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2023. 544 blz.

--- Ebook. 2023.

Biografie van de beroemde Duits-Joodse schrijver en psychiater (1909-2011), die tijdens de Tweede Wereldoorlog naar Nederland vluchtte. Met foto's.

Pieter Kohnstam
(1936)

- Pieter Kohnstam, **Vlucht naar de vrijheid**
Een hachelijk avontuur in bezet Europa.
Laren (N.H.): Verbum. 2008. 192 blz.

Herinneringen aan de vlucht die een joods-Duits, in Amsterdam-Zuid wonend gezin met een zoontje van zes in juli 1942 ondernam om via België, Frankrijk en Spanje te ontsnappen aan de jodenvervolging.

Philip & Max Kohnstamm
(Philip Kohnstamm, Bonn, 1875 - Ermelo, 1951 & Max Kohnstamm, Amsterdam, 1914-2010)

- Max Kohnstamm & Ph. Kohnstamm, **'Nog is er geen oorlog'**
Briefwisseling tussen Max en Philip Kohnstamm 1938-1939.
Amsterdam: Vossiuspers UvA. 2001. 93 blz.

Briefwisseling tussen de Amsterdamse hoogleraar Philip Kohnstamm en zijn zoon Max tijdens diens studiereis door de Verenigde Staten.

- Max Kohnstamm, **Brieven uit 'Hitlers Herrengefängnis'**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2005. 205 blz.

Brieven van de Nederlandse politicus uit de interneringskampen Haaren en St. Michielsgestel uit de periode 1942-1944.

- Anjo G. Harryvan & Jan van der Harst, **Max Kohnstamm**
Leven en werk van een Europeaan.
Utrecht: Spectrum. 2008. 268 blz.

--- Vert. in Engels. (2011).

Biografie van de Nederlandse bewindsman - zoon van een joodse vader - die een belangrijke rol speelde bij de totstandkoming van de Europese samenwerking in de jaren vijftig.

Ernst Laqueur

(1880-1947)

- Peter Jan Knegtman, **Geld, ijdelheid en hormonen**
Ernst Laqueur (1880-1947).
Amsterdam: Boom. 2014. 356 blz.

Biografie van de Duits-joodse medicus, grondlegger van de endocrinologie en mede-oprichter van Organon in Oss.

Renate Laqueur

(Brieg, Polen (Brzeg), 1919 – New York, 2011)

- Renate Laqueur, **Schreiben im KZ**
Tagebücher 1940-1945.
Bearbeitet von Martina Dreisbach und mit einem Geleitwort von Rolf Wernstedt.
Hannover: Niedersächsische Landeszentrale für Politische Bildung. 1991. 168 p.

Kurt Lewin

- Lisette Lewin, **Herfstreis naar Dantzig**
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 1997. 181 blz.

Relaas van de Nederlandse schrijfster over het leven van haar joodse vader in Dantzig en Nederland.

Eric Lichtblau

- Eric Lichtblau, **Terug naar nazi-Duitsland het heldhaftige verhaal van Fred Mayer**
Een holocaust-vluchteling die in een geheime missie hielp de nazi's te verslaan.
Vert. Fred Hendriks.
Amsterdam: Meulenhoff. 2021. 284 blz.

--- Ebook. 2021.

Gert Lilienthal

(Berlijn, 1924-1993)

- Gert Lilienthal, **Polizei! Aufmachen!**
Herinneringen aan de Nazi-terreur en de Duitse bezetting.
Mechelen: A Editions. 1993. 90 blz.

Getuigenis van een uit Duitsland naar Antwerpen gevluchte joodse jongeman.

Judith Markus

(Judith Markus-Schwarzbaum)
(1926-2006)

- Judith Markus, **Het vaderland**
Kinderjaren in Berlijn.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2000. 252 blz.

--- Daisy-rom. (07 uur, 50 minuten). 2000. Dedicon, Grave.

Een joods meisje beschrijft haar jeugd in Berlijn in de jaren dertig tijdens het opkomend nazidom en antisemitisme. De auteur woont vanaf 1950 in Amsterdam.

Konrad Merz

(Pseudoniem van Kurt Lehmann; Berlijn, 1908 - Purmerend, 1999)

- Konrad Merz, **Berliner, Amsterdammer und auch - Jude auch**
Memoiren aus neunzig Jahren.
Bocholt / Bredevoort: Achterland Verlangscapagnie. April 1998. 192 p.

Merz was een Duits schrijver en een Joods-Duitse emigrant in Nederland. Hij moest in 1933 zijn studie afbreken vanwege zijn joodse afkomst. In 1934 emigreerde hij naar Nederland, waar hij de kost verdiende als tuinman en boerenknecht.

- W.B. van der Grijn Santen, **Kurt Lehmann oder auch Konrad Merz**
Die Korrespondenz.
Würzburg: Königshausen & Neumann. 2014. 397 p.

Miriam Merzbacher-Blumenthal

(1927)

- Miriam Merzbacher-Blumenthal, **Een meisje uit Berlijn**
Vert. Anne Stoffel.
Amsterdam: De Wilde Tomaat. 2016. 49 blz.

De teksten van Merzbacher-Blumenthal voeren de lezer van Berlijn naar Amsterdam, dan naar Westerbork en Theresienstadt, vervolgens terug naar Nederland en ten slotte naar de VS.

Hayo G. Meyer

(Bielefeld, 1924 – 2014)

- Hayo G. Meyer, **Briefe eines Flüchtlings 1939-1945**
Ein jüdischer Junge im holländischen Exil.
Berlin: Frank & Timme. 2014. 311 p.

Hans Joachim (Hajo) Meyer was een Nederlandse natuurkundige en politiek activist van Duitse komaf.

Felix Nussbaum

(1904-1944)

- Karsten Hinrichs, **Ein zweites Leben im Exil**

Felix Nussbaum in België.

In: Jahrbuch / Zentrum für Niederlande-Studien. 2005. S.183-193.

- Mark Schaevers, **Orgelman**

Felix Nussbaum. Een schildersleven.

Amsterdam: De Bezige Bij. 2014. 455 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 08 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2014.

Overzicht in woord en beeld van leven en werk van de Joods-Duitse schilder, die vanaf 1933 in ballingschap leefde.

Felix Oestreicher

(1894-1945)

- Felix Oestreicher, **3lingnieuws**

Brieven 1937-1943.

Doetinchem: M10Boeken. December 2023. 303 blz.

Verzameling van vierenzeventig brieven van Felix Oestreicher over zijn joodse gezin met drie jonge kinderen, geschreven in de periode 1937-1943. Op de vlucht voor het nazisme moest het gezin Karlsbad halsoverkop verlaten en belandde in Nederland.

Gerda Oestreicher-Laqueur

(1906-1945)

- Gerda Oestreicher-Laqueur, **Gerdas Tagebücher**

Deutsch-jüdisch-niederländische Familiengeschichte 1918-1939.

Konstanz: Hartung-Gorre. 2010. 316 p.

Een selectie uit de dagboeken van Gerda Oestreicher-Laqueur geredigeerd en van commentaar voorzien door de in 2009 overleden dochter van de auteur, Maria Goudsblom-Oestreicher. Gerda Laqueur groeide op als oudste dochter in een Duits-joods gezin. In 1922 verhuisde Gerda naar Amsterdam, waar haar vader hoogleraar was geworden.

Theo Olof

(Bonn, 1924-Amstelveen, 2012)

- Theo Olof, **Flarden**

Autobiografie.

Baarn: Uitgeverij De Prom. 2000. 416 blz.

Helmuth Plessner

(Helmuth Karl Otto Gustav Bernhard Plessner; 1892 –1985)

- Corola Dietze, **De eigen wetenschap getrouw**

Helmuth Plessner in Nederlandse ballingschap.

In: Tijdschrift voor geschiedenis, (126)3. 2013. blz. 344-361.

Plessner was een Duitse filosoof en socioloog. Vanwege zijn joodse vader mocht hij niet meer doceren en emigreerde hij in 1933-34 naar Groningen. In 1964 ontving hij een eredoctoraat van de Rijksuniversiteit Groningen.

Chaja Polak

(Den Haag, 1941)

- Chaja Polak, **Salka**
Roman.

Amsterdam: Meulenhoff. 2004. 223 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 24 minuten). 2005. Dedicon, Grave.

Autobiografisch getint relaas waarin een joodse vrouw een trots en liefdevol portret van haar moeder tekent.

Eli Prins

(1904-1995)

- Aletta Stevens, **Ontsnapping naar Bath**

De gedenkwaardige reis van een Joodse vluchteling.

Oorspr. titel: The remarkable journey of Mr. Prins: World War II, Jewish refugees and the Bath-Alkmaar friendship. Brown Dog Books and the Self-Publishing Partnership, 2020.

Vert. Geri de Boer.

Gorredijk: Noordboek. 2021. 271 blz.

Levensbeschrijving van Eli Prins, schrijver en dichter, die in de meidagen van 1940 op het nippertje naar Engeland wist te vluchten en zich van daaruit bezighield met hulp aan zijn plaats van herkomst, Alkmaar.

Ilse Rennefeld

(Ilse Bobreker; Berlin, 1895 – Köngen, 1984)

- Peter Selg, **Ilse Rennefeld**

Eine anthroposophische Ärztin jüdischer Herkunft im niederländischen Exil (1939 – 1942).

Arlesheim: Ita Wegman Institut. 2017. 240 p.

Willy Rosen

Willy Julius Rosen, geboren als Willy Julius Rosenbaum.

(Maagdenburg, 1894 - Auschwitz, 1944)

- H. Mathijssen, **De entertainer van Westerbork**

In: Vrij Nederland. 2 mei 1992. blz. 46-53.

- R. Schröder (Ed.), **'Text und Musik von mir!'**

Willy Rosen.

Berlin: Will Meisel Verlage. 1966. 44 p.

Albert Rosenthal

- Sjoerd Post, **Jood tegen wil en dank**

Van vluchten uit nazi-Duitsland naar werken bij politie Amsterdam.

Soest: Boekscout. Juli 2018. 190 blz.

De 12-jarige Albert Rosenthal ontvlucht in 1933 met zijn ouders, broer en zusje nazi-Duitsland en komt in Amsterdam.

Renate Rubinstein

(Berlijn, 1929 - Amsterdam, 1990)

- Renate Rubinstein, **Namens Tamar**

Amsterdam: Meulenhoff. 1993. 842 blz.

Verzamelde columns van de Nederlandse schrijfster uit de periode 1961-1973.

- Renate Rubinstein, **Klein Chinees woordenboek**

Amsterdam: Meulenhoff. 1993. 686 blz.

Verzameld werk van de Nederlandse schrijfster uit de periode 1973-1982.

- Renate Rubinstein, **Naar de bliksem? ik niet**

Amsterdam: Meulenhoff. 1994. 868 blz.

Bundeling van werk van de Nederlandse schrijfster uit de periode 1981-1990.

- Renate Rubinstein, **Mijn beter ik**

Amsterdam: Meulenhoff. 1995. 812 blz.

Nagelaten en verspreid proza. Bevat: Mijn beter ik : herinneringen aan Simon Carmiggelt. Oorspr. uitgave: 1991. (Meulenhoff editie) ; Verspreide stukken.

- Renate Rubinstein, **Twijfel trainen**

De Israëliische dagboeken 1951-1954.

Amsterdam: Augustus. 2005. 156 blz.

Keuze uit de Israëliische dagboeken, oorspronkelijk niet bedoeld voor publicatie, die Renate Rubinstein schreef tijdens haar verblijf aldaar - o.a. in een kibbutz en in Jeruzalem - van 1951 tot 1954.

- Renate Rubinstein, **Bange mensen stellen geen vragen**

Samengesteld & ingeleid door Ronit Palache.

Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers. 2020. 510 blz.

--- Ebook. 2020.

Bloemlezing uit de columns en brieven van Renate Ida Rubinstein, schrijfster, journaliste en columniste. Het gezin vluchtte in 1935/36 voor de nazi's naar Londen. In 1938 ging het gezin naar Amsterdam omdat haar vader met zijn textielbedrijf in Londen onvoldoende inkomen kon verwerven.

- Paul Damen, **Renate Rubinstein**
Amsterdam: Mets/Passatempo. 1993. 94 blz.

- Hans Goedkoop, **Iedereen was er**
Feest voor Renate Rubinstein.
Amsterdam: Uitgeverij Augustus Atlas Contact. 2015. 95 blz. Met cd.

- Hans Goedkoop, **Vaderskind**
De oorlog van Renate Rubinstein.
Uitgever: Atlas Contact. April 2022. 160 blz.

--- Daisy streaming audio. (4 uur, 22 minuten). 2022. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2022.

--- Luisterboek. 4 uur 22 minuten. 2022.

De geschiedenis van een immigrantenmeisje met een Joodse vader.

Debbie Saul

(1919-1977)

- Debbie Saul & Nop Maas, **An meine Kinder**
Work and life of Reinier Saul (1919-1977).
Inleiding: Ben Bos.
Fotografie: Michèle Baudet.
Haarlem: 99 Uitgevers / Publishers. April 2010. 240 blz.

Over de flamboyante sfeer van de Golden Twenties in Berlijn, het netwerk van Exil-joden in Amsterdam, het drama van de jodenvervolgung en het uiteenvallen van een familie. Indringend relaas over de steeds weer veranderende omstandigheden, waarin Reinier Saul terecht kwam, over de tragiek van het verlies van de eigen identiteit, eindigend met de late zelfmoord als gevolg van een oorlogstrauma.

Ellen Schwarzschild

(Keulen, 1927 – Amstelveen, 2008)

- Ellen Schwarzschild, **Niet lezen Als 't U blijft / Nicht lesen Bitte**
Onuitwisbare herinneringen (1933-1943). Amstelveen. 1999. 127 blz.
Herinneringen in dagboek aantekeningen en brieffragmenten over de tijd van haar eerste schooldag in Duitsland in 1933, haar verhuizing naar Nederland en haar onderduikervaringen tot mei 1943.

- Ellen Schwarzschild, **En toch leefden wij**
Een reconstructie 1943 -1945 aan de hand van originele brieven, dagboeken en herinneringen.
Voltooid door Heide Warncke, Frits Hoogewoud, Mary Rijkeboer & Jetje Manheim.
Juni 2015. 230 blz.

Klaus Siegel

(1934-2019)

- Klaus Siegel, **De nieuwe engel**
Westervoort: Van Gruting. 2003. 575 blz.

--- Daisy-rom. (29 uur, 53 minuten). 2004. Dedicon, Grave.

Een Duitse jood probeert in het kamp Westerbork trouw te blijven aan de filosoof Walter Benjamin.

Siegel was als zoon van een joodse Duitser zijn leven in het vooroorlogse Düsseldorf niet langer zeker. In 1939 reist hij zijn ouders achterna naar Nederland. Het grootste deel van de oorlog verblijft hij in Westerbork.

Paul Siegel
(1924)

- Paul Siegel, **Locomotieven trekken wagons : 1933-1945**
Vert. uit het Ivriet: Dafna Hoexter.
Westervoort: Van Gruting. 2000. 223 blz.

Levensverhaal en oorlogservaringen in Nederland, Frankrijk, Spanje en Palestina van de Duits-joodse auteur.

Hugo Daniël Sinzheimer
(1875-1945)

- A.J. Hoekema, e.a., **Hugo Sinzheimer**
Rechtsvormer, arbeidsjurist en rechtssocioloog
Amsterdam: Hugo Sinzheimer Instituut. 1993. II, 95 blz.

- Robert Knecht, **Het goede in de mens**
Hugo Sinzheimer's ontvangst als vluchteling in Nederland.
In: Tijdschrift voor Biografie. (5)3. Najaar 2016. blz. 24- 33.

Julius Spier
(1887-1942)

- Alexandra Nagel, **De psychochiroloog Julius Spier en de handleeskunde in het interbellum**
Leiden: Universiteit Leiden. Faculty of Humanities. Institute for Philosophy. Januari 2020. 471 blz.

Proefschrift.

Rosita Steenbeek
(1957)

- Rosita Steenbeek, **Rose**
Een familie in oorlogstijd.
Amsterdam: Ambo / Anthos. 2015. 351 blz.

- Daisy streaming audio (11 uur, 45 minuten). 2015. Dedicon, Grave.
- Ebook. 2015.
- Luisterboek. (11 uur 45 minuten). 2020.

Steenbeek beschrijft het veelbewogen leven van haar oma, een Joodse in Duitsland, die tussen de wereldoorlogen door naar Nederland verhuisde om een dominee te huwen.

Werner Stertzenbach
(1909-2002)

- Sophie Molema, **Beroep: gevangene**

De lotgevallen van de Duitse jood en communist Werner Stertzenbach in de jaren 1909 tot 1945.

Arnhem: Uitgeverij De Duivelsberg. 2012. 182 blz.

Werner Stertzenbach vluchtte in 1933 naar Nederland.

Gertrude van Tijn
(1891-1974)

- Bernard Wasserstein, **Gertrude van Tijn en het lot van de Nederlandse Joden**

Amsterdam: Uitgeverij Nieuw Amsterdam. 2013. 317 blz.

Leven en werk van een van oorsprong Duitse vrouw die zich voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog inzette om joden te laten emigreren.

Grete Weil
(1906-1999)

- Grete Weil, **Leb ich denn, wenn andere leben**

Zürich: Nagel & Kimche. 1998. 254 p.

Autobiografie van de Duitse auteur en vertaalster die in 1934 naar Amsterdam verhuisde en daar de oorlog overleefde.

- Lisbeth Exner, **Land meiner Mörder, Land meiner Sprache**

Die Schriftstellerin Grete Weil.

München: A-1-Verl. 1998. 127 p.

Alfred Wiener

- Piet Hagen, **Joodse klokkenluiders**

Hoe Alfred Wiener en David Cohen de wereld waarschuwden voor nazi-Duitsland.

Almere: Uitgeverij Verbum. Oktober 2023. 124 blz.

Toen Hitler aan de macht kwam vluchtte Wiener vanuit Berlijn naar Nederland, waar hij een bondgenoot vond in David Cohen, die sinds lang actief was voor de Joodse zaak en zich nu inzette voor de opvang van Joodse vluchtelingen in Nederland.

Herman Wolf
(1893-1942)

- Paul Scheffer, **Alles doet mee aan de werkelijkheid**

Herman Wolf (1893-1942).

Amsterdam: Uitgeverij De Bezige Bij. November 2013. 301 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 06 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

Als vijfjarige jongen emigreerde Wolf met zijn ouders naar Amsterdam. Mede op basis van zijn niet eerder gepubliceerde correspondentie met Thomas Mann en Stefan Zweig ontstaat een indringend beeld van een generatie die wordt overvallen door de opkomst van Hitler. Zijn levensverhaal werd opgetekend door zijn kleinzoon.

B. Vorsten

Prins Bernhard

(1911-2004)

- Gerard Aalders, **Niets was wat het leek**

Prins Bernhard.

Amsterdam: Boom. 2014. 463 blz.

--- Daisy streaming audio. (22 uur, 11 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

Biografie van prins Bernhard waarbij de volle aandacht valt op de affaires waar de prins (waarschijnlijk) bij betrokken was en onder meer zijn reputatie als verzetsheld en natuurvriend wordt ondergraven.

- Cees Fasseur, **Juliana & Bernhard**

De jaren 1936-1956.

Amsterdam: Balans. 2008. 496 blz.

--- Daisy-rom. (27 uur, 32 min.). 2009. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2009.

Aan de hand van niet eerder geconsulteerde bronnen uit het Koninklijk Huisarchief worden van binnenuit de eerste twee decennia uit het huwelijk van koningin Juliana en prins Bernhard beschreven, inclusief de Greet Hofmansaffaire.

- Annejet van der Zijl, **Bernhard**

Een verborgen geschiedenis.

Amsterdam: Querido. 2010. 458 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 34 minuten). 2010. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

--- Luisterboek. (14 uur 2 minuten). 2022.

Kritische biografie van prins Bernhard vanaf zijn vroege jeugd tot aan 1936, toen hij in contact kwam met prinses Juliana.

Prins Claus

(1926-2002)

- Frans Bieckmann, **De wereld volgens Prins Claus**
Amsterdam: Mets & Schilt. 2004. 384 blz.

- Ed van Westerloo, **Prins Claus**
1926-2002.
Hilversum: NOS. 2002. 144 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur). 2003. Dedicon, Grave.

Het officiële gedenkboek over prins Claus.

- Prins Claus

Een talent voor vriendschap.
Amsterdam: Van Genneep. 2003. 127 blz.

Een zevental beschouwingen - in de vorm van een gedicht, interview, beschrijving - van mensen die goed bevriend waren met prins Claus; voorafgegaan door een biografisch portret.

Winterkoning Frederik V

(1596 – 1632)

- Peter J.M. van Boheemen, **Ballingschap van de Winterkoning van Bohemen in Den Haag**
Kesteren: Peter J.M. van Boheemen. 2019. 117 blz.

- S. Groenveld, **De Winterkoning**
Balling aan het Haagse hof.
Den Haag: Haags Historisch Museum. 2003. 79 blz.

Frederik V was paltsgraaf en keurvorst van de Palts, een vorstendom in het huidige Duitsland. In 1619 werd hij tevens koning van Bohemen. In 1620 werd hij verdreven en moest hij uitwijken naar de Republiek der Nederlanden. Zijn bijnaam kreeg hij omdat hij slechts één winter koning was.

Prins Willem van Oranje

(1533-1584)

- Aron Brouwer & Marthijn Wouters, **Willem van Oranje**
De opportunistische Vader des Vaderlands.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers. 2017. 240 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 03 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2017.

Chronologisch levensverhaal van Willem van Oranje waarin vooral zijn opportunisme en machtswellust centraal staan.

- J.G. Kikkert, **Willem van Oranje**
Soesterberg: Aspekt. 2006. 192 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 34 minuten). 1989. Dedicon, Grave.

Kritische politieke biografie van Willem I van Oranje.

- Jan J.B. Kuipers, **Willem van Oranje**
Prins in opstand.
Zutphen: Walburg Pers. 2018. 175 blz.

--- Ebook. 2020.

Biografie van prins Willem van Oranje (bijgenaamd De Zwijger).

- René Van Stipriaan, **De zwijger**
Het leven van Willem van Oranje.
Amsterdam: Uitgeverij Querido. November 2021. 936 blz.

--- Luisterboek. (32 uur 19 minuten). 2022.

Koningin Sophie
(1818-1877)

- Dianne Hamer, **Sophie, koningin der Nederlanden**
Hilversum: Verloren. 2011. 277 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 13 minuten). 2012. Dedicon, Grave.

Biografie op basis van brieven en dagboeken van Sophie van Württemberg 27 jaar lang koningin van Nederland als echtgenote van Willem III.

Keizer Wilhelm II
(1859-1941)

- Christopher Clark, **Wilhelm II**
De laatste Duitse keizer.
Oorspr. titel: Kaiser Wilhelm II: A life in power. Londen: Penguin Books, 2000, 2009.
Vert. Huub Stegeman.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2017. 429 blz.

- Willibald Gutsche, **Ein Kaiser im Exil**
Der letzte deutsche Kaiser Wilhelm II. in Holland.
Marburg: Hitzeroth. 1991. 277 p.

- Sigurd von Ilseman, **Wilhelm II in Nederland 1918-1941**
Dagboekfragmenten.
Bezorgd door Jacco Pekelder en Wendy Landewé; m.m.v. Bobby Baudoin, Michael Bremmers, Daan Cremer, Meike Flöss, Anouk Heeres, Pieter de Jonge, Wouter van Leeuwen, Tim van der Meulen, Maarten Schellens, Joram Schollaardt, Bram

Speekenbrink, Sophie ter Vrugt, Wisanne van 't Zelfde en Felix Zieinski.
Vert. uit Duits.
Soesterberg: Aspekt Huis Doorn. 2015. XLVIII, 551 blz.

- Paul Moeyes, **Het kleine keizersdrama in Amerongen**
Keizer Wilhelm II op kasteel Amerongen, november 1918 - mei 1920.
Amerongen: Stichting Kasteel Amerongen. 2018. 127 blz.

- Perry Pierik & Henk Pors, **De verlaten monarch**
Keizer Wilhelm II in Nederland.
Soesterberg: Aspekt. 1999. 230 blz.

- Henk Pors, **De lange weg van Potsdam naar Doorn**
Eerste deel: De keizer en de keizerin van Duitsland in ballingschap in Nederland.
Capelle aan den IJssel: 1995. 122 blz.

- Jaap-Jan de Rooij, **Keizer in de knel**
Het verblijf van Wilhelm II in Nederland, 1918-1941.
Leiden: Universiteit Leiden. Masterscriptie Geschiedenis. Specialisatie Vaderlandse Geschiedenis / Political culture and national identities. Juni 2012. 137 blz.

C. Overigen

Max Beckmann

(1884-1950)

(Selectie)

- **Max Beckmann**
Briefe. 3 dln. (1899-1925; 1925-1937; 1937-1950)
München / Zürich: Piper. 1993-1994. 525 p.; 485 p.; 580 p.

- Beatrice von Bormann, **Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947**
Amsterdam: Van Gogh Museum. 2007. 95 blz.

- Thijs de Raedt & Oliver Kase, **Universum Max Beckmann**
Den Haag: Kunstmuseum Den Haag. 2024. 171 blz.

- U.M. Schneede, **Max Beckmann**
München: C. H. Beck, September 2011. 128 p.

- Peter Selz, **Max Beckmann**
New York: Abbeville Press. 1996. 127 p.

- Hans Sizoo, **Beckmann, Perseus en Beckmann**
Essay.
Soesterberg: Aspekt. 2012. 116 blz.

- Dagmar Walden-Awodu, **"Geburt" und "Tod"**
Max Beckmann im Amsterdamer Exil.
Eine Untersuchung zur Entstehungsgeschichte des Spätwerks.
Worms: Wernersche Verlagsgesellschaft. 1996. 180 p.

De Apocalyps van Max Beckmann

Litho's in ballingschap gemaakt.

Vert. uit Duits: Marijke van der Glas.

Zwolle: Waanders. 2007. 79 blz.

Uitgave ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in het Bijbels Museum te Amsterdam van 6 april tot en met 19 augustus 2007.

Kleurenlitho's door de Duitse kunstenaar bij de Openbaring van Johannes, vergezeld van de volledige tekst van dit nieuwtestamentische geschrift en commentaar op de afbeeldingen.

- Max Beckmann

Exile in Amsterdam.

Ed. by the Pinakothek der Moderne, Munich.

Ostfildern: Hatje Cantz. 2007. 437 p.

[Catalogus ter gelegenheid van de tentoonstelling 'Max Beckmann in Amsterdam' in het Van Gogh Museum, Amsterdam van 6 april t/m 19 augustus 2007 en in de Pinakothek der Moderne, München, van 13 september 2007 t/m 6 januari 2008]

Overzicht van werken die de Duitse schilder, gevlucht voor de nazi's, in de periode 1937-1947 in Amsterdam voortgebracht heeft. Ook historische omstandigheden en biografische details uit die tien jaar komen aan bod.

Herman Bokern

- Frank Bokern, Hoeden en petten en dameskorsetten

Opkomst en ondergang van een middenstandsfamilie.

Amsterdam: Van Oorschot. 2019. 236 blz.

--- Ebook. 2019.

De familiegeschiedenis van Herman Bokern en zijn nazaten in de periode 1870-1945. Herman Bokern kwam in 1870 als Westfaalse textielondernemer naar Leiden.

Margriet Brandsma

(1957)

- Margriet Brandsma, Vluchtcode vlinder

Een verhaal over liefde, verraad en mensenhandel gebaseerd op ware gebeurtenissen.

Schoorl: Uitgeverij Conserve. 2014. 181 blz.

--- Ebook. 2014.

Verslag van een vluchtpoging in 1973 van een jongeman uit de DDR met de bedoeling zich met zijn Nederlandse verloofde te verenigen.

Rolf A. Döhrn

(1927-2009)

- Rolf A. Döhrn, Mijn bizarre leven als roze Duitser

Mijnsheerenland: Aristos. 2009. 405 blz.

Memoires van een homoseksuele man van Duitse afkomst die vanaf 1934 met zijn ongehuwde moeder naar Nederland kwam en zowel voor, tijdens als na de oorlog aan alle kanten met discriminatie kreeg te maken.

Herbert Fiedler

(1891-1962)

- Beatrice von Bormann & Marijke van der Glas, **Herbert Fiedler (1891-1962)**
Berlijn - Parijs – Amsterdam.
Zwolle: Waanders. 2001. 152 blz.

Monografie van de schilder, die een groot deel van zijn leven in ballingschap in Nederland doorbracht.

Wolfgang Frommel

(Karlsruhe, 1901 – Amsterdam, 1986)

- **Wolfgang Frommel in seinen Briefen an die Eltern 1920–1959**

Hrsg. von Claus Viktor Bock.
Amsterdam: Castrum Peregrini Presse. 1997. 208 p.

- **Wilhelm Fraenger und Wolfgang Frommel im Briefwechsel: 1947–1963**

Amsterdam: Castrum Peregrini Presse. 1990. 174 p.

- **Wolfgang Frommel mit Renata von Scheliha) Briefwechsel 1930–1967**

Hrsg. von Claus Victor Bock.
Amsterdam: Castrum Peregrini Presse. 2002. 132 p.

Lena Gronski

- Agnes van Menen-van Lienen, **Lena**
Een Duitse dienstbode op landgoed Nijenburg.
Heerhugowaard: Marcelis-van der Lee-Adu. 2011. 36 blz.

Levensbeschrijving van Lena Gronski, een Duitse dienstbode die in de eerste helft van de twintigste eeuw werkte op landgoed Nijenburg in Heiloo.

Jacob Haafner

(Halle, 1754 – Amsterdam, 1809)

- **De werken van Jacob Haafner**

Bezorgd door J.A. de Moor & P.G.E.I.J van der Velde.
Deel 1.
Werken uitgegeven door de Linschoten Vereniging. XCI.
Zutphen: Walburg Pers. 1992. 367 blz.

- **De werken van Jacob Haafner**

Bezorgd door J.A. de Moor & P.G.E.I.J van der Velde.
Deel 2.
Werken uitgegeven door de Linschoten Vereniging.
Zutphen: Walburg Pers. 1995. 376 blz.

Autobiografisch getinte verslagen van de reizen van de compagniesdienaar door Zuidoost-Azië en India aan het einde van de 18e eeuw.

- Paul van de Velde, **Wie onder palmen leeft**
De sublieme wereld van Jacob Haafner (1754-1809).
Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker. 2008. 222 blz.

Biografie van de uit Duitsland afkomstige compagniesdienaar, die bijna twintig jaar aan de Kaap en in Azië verbleef en zich nadien in levendige reisverslagen zeer kritisch uitliet over het Nederlandse en Britse kolonialisme.

Wilhelm Hibbeln
(1847-1903)

- J.G. Hibbeln, **Wilhelm Hibbeln, de glasmof**
Hoe een Duitse emigrant in de vorige eeuw vanuit Amsterdam-Oost een zakenimperium stichtte.
Utrecht: Van Arkel. 1995. 90 blz.

Peter Wilhelm Janssen
(Wangerooge, 1821 - Amsterdam, 1903)

- W.P. Holthuis, **Peter Wilhelm Janssen**
Van immigrant tot bekende Nederlander.
Groningen: Rijksuniversiteit Groningen. Faculteit der Letteren. Masterscriptie. 2011. 112 blz.

Peter Wilhelm Janssen was ondernemer en filantroop. Hij was een van de oprichters van de Deli Maatschappij.

Robert Jimmink
(1919-2000)

- Agnes Laurey, **De witte anjer**
Roman.
Zwolle: Scholten Uitgeverij. Februari 2021. 200 blz.

Het levensverhaal van Robert Jimmink, die vanwege Hitler van Duitsland naar Nederland vlucht, in het leger gaat en in Indonesië Japanse krijgsgevangenschap overleeft en na de Tweede Wereldoorlog deelneemt aan de politionele acties. Opgetekend door zijn dochter.

Erich Kuttner
(1887-1942)

- Maximilian Ingenthron, **'Falls nur die Sache siegt'**
Erich Kuttner (1887 - 1942). Publizist und Politiker.
Mannheim: Palatium-Verlag. Mannheimer Historische Forschungen, 18. 2000. 538 p.

Fritz H. Landshoff
(1910-1988)

- Fritz H. Landshoff, **Querido Verlag**
Amsterdam, Keizersgracht 333.
Erinnerungen eines Verlegers.
Berlin: Aufbau-Verlag. 1991. 559 p.

Herinneringen van de Duitse uitgever met name over de periode waarin hij voor uitgeverij Querido een fonds van voor Hitler gevluchte Duitse auteurs opzette.

- Hans-Albert Walter, **Fritz H. Landshoff und der Querido-Verlag : 1933 - 1950**
Ausstellung des Vereins "Jeanette-Schocken-Preis - Bremerhavener Bürgerpreis für Literatur e.V." und des Kulturamts der Stadt Bremerhaven in der Kunsthalle Bremerhaven vom 3. Mai bis 7. Juni 1997 und im Literaturhaus Berlin vom 15. Juni bis 20. Juli 1997.
Marbach am Neckar: Dt. Schillerges. 1997. 285 p.

Gertrud Leistikow
(1885-1948)

- Jacobien de Boer, **Dans voluit, dat is leven**
Gertrud Leistikow (1885-1948), pionier van de moderne dans.
Wezep: Uitgeverij De Kunst. Juni 2014. 320 blz.

- Karin Ehrich, **Die Ausdruckstänzerin Gertrud Leistikow (1885-1948)**
In: Karin Ehrich en Christiane Schröder (Ed.), *Geschichte Schaumburger Frauen*.
Bielefeld. 2001. p.198-206.

Max Liebermann
(1847-1935)
(Selectie)

- **Max Liebermann en zijn Nederlandse kunstenaarsvrienden**
Hannover: Niedersächsisches Landesmuseum. 2006. 160 p.

- **Max Liebermann**
Een zomers impressionist.
Den Haag: Gemeentemuseum Den Haag. 2018. 214 blz.
Nederlands / Engels.

Geïllustreerde catalogus met werken van de Duitse kunstenaar Max Liebermann en zes essays over zijn werk.

John Sillevius, Nini Jonker, Margreet Mulder, **Max Liebermann en Holland**
's-Gravenhage: Staatsuitgeverij. 1980. 120 blz.

Tentoonstellingscatalogus van het werk van de Duitse kunstenaar (1847-1935) die van 1871 tot 1914 in Nederland werkte.

Klaus Mann
(München, 1906 - Cannes, 1949)
(Selectie)

- Klaus Mann, **Het keerpunt**
Een autobiografie.
Oorspr. titel: Der wendepunkt. (1976).
Met nawoord van Frido Mann.
Vert. Willem van Toorn.
Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers. Privé-domein. Nr. 87. 1985. 603 blz.

--- Daisy streaming audio. (24 uur, 7 minuten). 2023. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2019.

- Klaus Mann, **Opgejaagd, gedoemd, verloren**
Dagboek 1933-1949.
Geselecteerd, geannoteerd, vertaald en van een voorwoord voorzien door
W. Hansen.
Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers. Privé-domein. Nr. 205. Februari 1996.
372 blz.

- Wiebke Amthor & Irmela von der Lühe (Hrsg.), **Auf der Suche nach einem Weg**
Neue Forschungen zu Leben und Werk Klaus Manns.
Frankfurt am Main: Lang. Berliner Beiträge zur Literatur- und Kulturgeschichte. 2008.
199 p.

- Margreet den Buurman, **Erika en Klaus Mann**
Leven langs de Bühne.
Soesterberg: Aspekt. 2013. 304 blz.

- Rindert Kromhout, **Een Mann**
Amsterdam: Leopold. 2016. 378 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 6 min.)2017. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2016.
--- Luisterboek. (12 uur 16 minuten). 2021.

Over Klaus Mann.

- Rindert Kromhout, **En ik was zijn held**
Amsterdam: Leopold. 2018. 304 blz.

--- Daisy streaming audio. (9 uur, 10 minuten). 2019. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2018.

Over Klaus Mann.

- Rindert Kromhout, **De naam van mijn vader**
Amsterdam: Leopold. 2020. 251 blz.

--- Daisy streaming audio. (7:39:00). 2021. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2020.

1945. Klaus Mann reist als journalist door het naoorlogse Europa. Voor het eerst keert hij terug naar zijn vaderland. Hij is benieuwd hoe hij zijn thuisland en landgenoten aan zal treffen.

- Tilmann Lahme, **De familie Mann**

Geschiedenis van een gezin.

Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers. 2017. 476 blz.

--- Daisy streaming audio. (19 uur, 58 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2017.

- Bodo Plachta, **Das Amsterdam des Klaus Mann**

Berlin: Edition A.B.Fischer. 2011. 48 p.

- Nicole Schaenzler, **Klaus Mann**

Eine Biographie.

Frankfurt: Campus. 1999. 464, 12 p.

- Adrian Stahlecker, **De Tvenaarszoon**

Het bizarre leven van Klaus Mann.

Haren: Geldermalsen Publications. Mei 2018. 240 blz.

Klaus Heinrich Thomas Mann vluchtte toen de Nazi's aan de macht kwamen naar het buitenland, aanvankelijk naar Amsterdam.

Doeschka Meijsing

(1947-2012)

- Doeschka Meijsing, **100% chemie**

Een familieverhaal.

Amsterdam: Querido's Uitgeverij. 2012. 159 blz.

Autobiografisch relaas van de speurtocht van een schrijfster naar het verleden van haar familie. Meijsing probeert zich in te leven in een moeder die in 1934 als kind uit Duitsland naar Nederland kwam.

- Doeschka Meijsing, **En liefde in mindere mate**

Dagboeken 1961-1987.

Geselecteerd, ingeleid en van aantekeningen voorzien door Ben Peperkamp en Annette Portegies.

Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers. 2016. 742 blz.

--- Ebook. 2016.

Tussen 1961 en 2012 hield Meijsing een dagboek bij. Gedurende de eerste jaren van haar schrijverschap werkte zij als docent Nederlands op het St. Ignatiuscollege in Amsterdam, als wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor Neerlandistiek van de UvA en als redacteur bij Vrij Nederland. Dit eerste deel van een tweeluik toont haar ontwikkeling tot haar vertrek bij Vrij Nederland in 1987.

- Doeschka Meijsing & Geerten Meijsing, **Liefdevolle rivaliteit**
De correspondentie.
Bezorgd door Nop Maas.
Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep. 2018. 295 blz.

--- Ebook. 2018.

Verzameling brieven die Doeschka Meijsing en Geerten Meijsing elkaar schreven vanaf het jaar 1979 tot 2009. De brieven gaan over hun schrijverschap, hun onderlinge rivaliteit, de familie en hun ervaringen met drank en depressies.

Willem Mengelberg

(Utrecht, 1871 – Zuort (Zwitserland), 1951)

- Martin van Amerongen & Philo Bregstein, **Willem Mengelberg tussen licht en donker**
Baarn: De Prom. 2001. 155 blz.

Friederike Nekeul

- Friederike Nekeul, **Van Duitsland naar België**
Gedachten en herinneringen. Het leven na de Tweede Wereldoorlog.
Soest: Boekscout. December 2016. 188 blz.

Lili & Manfred Pollatz

- Isobel Wijnberg & Anja Hollaender, **Er wacht nog een kind ...**
De quakers Lili en Manfred Pollatz, hun school en kindertehuis in Haarlem 1934-1945.
Diemen: Uitgeverij AMB. 2014. 146 blz.

Over Duitse quakers die in 1934 naar Haarlem verhuisden en daar joodse vluchtelingen opvingen.

Fam. Schlegel

- Bob van Zijderveld, **Een Duitse familie in Nederland (1804-1913)**
Carrierisme en netwerken van Hermann Schlegel en zijn zonen Gustav en Leander.
Heerlen, 2014. 425 blz.

Proefschrift Open Universiteit.

Anna Maria van Schurman

(Keulen, 1607- Wieuwerd, 1678)

- Mirjam de Baar, Machteld Löwenstein, Marit Monteiro (Red.), **Anna Maria van Schurman (1607-1678)**

Een uitzonderlijk geleerde vrouw.

Zutphen: Walburg Pers. 1992. 208 blz.

- Mirjam de Baar, **'God has chosen you to be a crown of glory for all women!'**

Anna Maria van Schurman's international network of learned women.

In: S. van Dijk, e.a. (Red.), 'I have heard about you'. Foreign women's writing crossing Dutch borders.

Hilversum: Verloren. 2004. p.108-135.

- Pieta van Beek, **The First Female University Student**

Anna Maria van Schurman (1636).

Utrecht: Igitur Utrecht Publishing. 2010. 282 p.

Laura Starink

(1954)

- Laura Starink, **Duitse wortels**

Mijn familie, de oorlog en Silezië.

Amsterdam: Augustus. 2013. 318 blz.

--- Daisy streaming audio. (11:07:00). 2013. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

De dochter van een Duitse vrouw uit Silezië reconstrueert het leven van haar moeder, vooral tijdens en vlak na de Tweede Wereldoorlog.

Friedrich Staudt

(1809-1876)

- Karin Schuurman, **Friedrich Staudt, buikspreeker, ballonnist en uitvinder**

De geschiedenis van een 19de eeuwse Duitse immigrant en zijn familie.

Twello: Karin Schuurman. 2012. 166 blz.

Albert Vigoleis Thelen

(1903-1989)

- Albert Vigoleis Thelen, **De zwarte heer Bazetub**

Oorspr. titel: Der schwarze Herr Bahssetup.

Vert. Wil Boesten.

Amsterdam: Cossee. 2018. 654 blz.

--- Ebook. 2018.

- Albert Vigoleis Thelen, **Meine Heimat bin ich selbst**

Briefe 1929-1953.

Hrsg. und mit einem Vorwort von Ulrich Faure und Jürgen Pütz.

Köln: DuMont. 2010. 504 p

Thelen was een bohemien die in 1931 in Amsterdam arriveerde, waar zijn Zwitserse geliefde Beatrice Bruckner werkte als gouvernante. Vanaf 1936 waren beiden op de

vlucht voor de aanhangers van dictator Franco. Na de oorlog keerden ze vanuit Portugal terug naar Amsterdam, waar ze tot 1954 woonden.

- Heinz Eickmans, **Albert Vigoleis Thelen**

Mittler zwischen Sprachen und Kulturen.

Münster: Waxmann. Niederlande-Studien ; 38. 2005. 199 p.

Duits / Nederlands / Engels.

- Raphaela Orth, **Albert Vigoleis Thelen (1903-1989)**

Eine interkulturelle Biographie.

München: Grin Publishing. 2011. 72 p.

Annemie en Helmuth Wolff

(Annemie Wolff (1906-1994) & Helmuth Egon Wilhelm Wolff (1895-1940))

- Simon B. Kool, **Annemie en Helmuth Wolff**

Leven en werk van twee vergeten exil-fotografen.

Eindhoven: Lecturis. 2017. 240 blz.

Met DVD.

De Duitse immigranten Annemie en Helmuth Wolff zijn in de jaren dertig van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van de fotografie in Nederland.

ENGELAND

James Boswell

(1740-1795)

- James Boswell, **Ik voel me welgemoed**

Boswell in Utrecht.

Keuze, vertaling en commentaar: Ed van Eeden.

Utrecht: Van der Galie. 1990. 24 blz.

Brieven van Boswell aan William Johnson Temple, John Johnston of Grange en Belle van Zuylen geschreven tijdens zijn studiejaar Romeins recht te Utrecht (1763-1764)

ESTLAND

Sana Valiulina

(1964)

- Sana Valiulina, **Winterse buien**

Of ben ik wel geïntegreerd genoeg.

Amsterdam: Prometheus. 2016. 312 blz.

Essays en verhalen van sinds 1989 in Nederland wonende, uit Estland afkomstige schrijfster.

- Sana Valiulina, **Root and branch**

Translated from the Russian by Polly Gannon.

In: Granta. 143. Spring 2018. p. 226-241.

- Sana Valiulina, **Wortel & tak**
Amsterdam: Prometheus. 2021. 43 blz.

De schrijfster reconstrueert het leven van haar vader, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in het Rode Leger diende, door de Duitsers werd krijgsgevangen gemaakt en gedwongen te werk gesteld in Frankrijk, en na de oorlog als 'verrader' tien jaar doorbracht in een werkkamp in de Oeral.

- Sana Valiulina, **Waar alle wegen ophouden**
Amsterdam: Prometheus. 2024. 309 blz.

Als de vader van de auteur na een veertien jaar durende odyssee door Europa terugkeert naar zijn vaderland, verdwijnt hij voor tien jaar in de goelag wegens landverraad. De schrijver probeert vat te krijgen op het verleden van haar raadselachtige vader.

FINLAND

Jari Litmanen
(1971)

- Jari Litmanen, **Litmanen 10**
Utrecht: Voetbal International. 2016. 383 blz.

Autobiografie van Jari Litmanen, die in de jaren negentig een van de populairste voetballers van Ajax was.

FRANKRIJK / HUGENOTEN

Elisabeth Barillé
(1960)

- Elisabeth Barillé, **Een Parisienne in Amsterdam**
Oorspr. titel: Amsterdam, à ma guise. (2002)
Vert. uit Frans door Floor Borsboom.
Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers. 2004. 125 blz.

Sylvain Ephimenco
(Oran (Algerije), 1956)

- Sylvain Ephimenco, **Blauwe nachten**
Autobiografische roman.
Amsterdam: Contact. 1996. 223 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 30 minuten). 1997. Dedicon, Grave.

Autobiografisch getint relaas over een zesjarig Frans jongetje dat verstrikt raakt in de verschrikkingen van de Algerijnse bevrijdingsoorlog.

Jean Rou
(1638-1711)

- Michael Green, **The huguenot Jean Rou (1638-1711)**
Scholar, educator, civil servant.
Paris: Honoré Champion. 2015. 480 p.

Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen, 2013.

- Michael Green, **A French Huguenot in The Hague**
Jean Rou (1638-1711), his life in exile and his remarkable career.
In: Tijdschrift voor Biografie. (5)3. Najaar 2016. p.12-23.

Labuschagne

- Casper J. Labuschagne, **De Franse voorouders van de familie Labuschagne**
Uitgave in eigen beheer. 2011. 102 blz.

Le Coultre

- Frits Le Coultre, **De familie Le Coultre 1500-2000**
De geschiedenis van een familie.
Uitgave in eigen beheer. 2001. 184 blz.

Le Pair

- Wim Willemsen, **Van vluchteling tot Nederlander**
De geschiedenis van de Hugenotenfamilie le Pair.
Bergschenhoek: Willemsen. 2000. 498 blz.

Jean Migault
(1645-1706)

- Jean Migault, **Verdrukking, vlucht en toevlucht**
Het dagboek van Jean Migault over de geloofsvervolging onder Lodewijk XIV.
Kampen: Kok. 1985. 89 blz.

Dagboek van een Franse hugenoot uit het einde van de 17e eeuw, die met zijn kinderen aan de geloofsvervolgingen ontsnapt en in de Nederlanden terecht komt.

Pierre du Moulin
(1568-1658)

- C. Verdouw, **Pierre du Moulin**
Hugenotenpredikant in de strijd.
Houten: Den Hertog. 2005. 194 blz.

Biografie van de Franse predikant die ook enige tijd in Nederland verbleef.

Jacques Treiture

(1702-1785)

- Els Wenink-Treiture, **Een naam die ik altijd moest spellen**

Jacques Treiture, Hugenoot, vlucht naar Amsterdam.

Kampen: Uitgeverij Van Warven. November 2018. 123 blz.

GRIEKENLAND

Dimitra Sideri

(1923-1999)

- Dimitra Sideri, **Vaderlanden**

Verhaal van een Griekse in Nederland.

Vert. Jan Veenstra.

Groningen: STYX. 1992. 199 blz.

Levensbeschrijving van een Griekse vrouw en haar uit Rusland afkomstige man die sinds de jaren vijftig in Nederland wonen.

GEORGIE

Inessa Abramova

(1988)

- Inessa Abramova, **Ga jij met mama mee**

Mijn zoektocht naar een nieuw vaderland.

Amsterdam: Querido. 2023. 232 blz.

Persoonlijk verhaal van een jonge vrouw die met haar moeder in de jaren negentig het in chaos en armoede vervallen Georgië ontvluchtte en in Nederland een nieuw bestaan opbouwde.

HONGARIJE

Patrick Bernhart

(1968)

- Patrick Bernhart, **Vlieg, mijn zwaluw**

Een Habsburgs-Joods-Hongaars-Nederlands familiedrama.

Rotterdam: Pressburg. September 2023. 287 blz.

De in Nederland geboren auteur, kind van Hongaars-Joodse vluchtelingen, onderzoekt de impact van de bewogen geschiedenis van zijn familie op zijn eigen leven, welzijn en relaties. Met foto's en illustraties.

Eva Besnyö

(1910-2003)

- Marion Beckers & Elisabeth Moortgat, **Eva Besnyö 1910-2003**

Fotografin : Budapest, Berlin, Amsterdam.

München: Hirmer. 2011. 248 p.
Teksten in Duits & Engels.

Publicatie n.a.v. de tentoonstelling Eva Besnyö 1910-2003 door Das Verborgene Museum te Berlijn (Berlinischen Galerie) van 28 okt. 2011 tot 27 febr. 2012.

Familie Dunkelgrüns (Polen) & familie Kulcsárs (Hongarije)

- John Dunkelgrün, **Waarheen moet ik gaan**
Amsterdam: Amphora Books. April 2022. 752 blz.

--- Daisy streaming audio. (36:00:00). 2023. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2022.

Twee Joodse families vestigen zich in Den Haag en worden door een huwelijk verbonden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog duikt de ene familie onder, terwijl de andere probeert te vluchten. Familie-epos over de omzwervingen van een Pools-joodse en een Hongaars-joodse familie op de vlucht.

Iki Freud (1937)

- Iki Freud, **Mijn naam is Freud, Iki Freud**
Bekentenissen van een psychoanalytica.
Amsterdam: Meulenhoff. 2004. 287 blz.

- Iki Freud, **Over leven**
Een poging tot zelfanalyse.
Voorburg: U2pi. 2015. 354 blz.

Autobiografie van de Nederlandse psychoanalytica van Hongaars-joodse afkomst.

Irène Horvath

- Irène Horvath, **Land zonder ooievaars**
Autobiografie.
Sint-Agatha-Berchem: Irène Horvath. 2001. 107 blz.

Vera Illés (1945)

- Vera Illés, **Kind van een andere tijd**
Het verhaal van een Hongaarse vluchteling.
Amsterdam: Prometheus. 1992.
Amsterdam: Prometheus. 2006. 175 blz. (Met toegevoegd hoofdstuk)

--- Daisy streaming audio. (5 uur, 12 minuten). 1993. Dedicon, Grave.

Illés kwam als tienjarige naar Nederland en werd journalist.

Lajos Kalános (1932-2013)

- Frans Tervoort (Red.), **De vluchteling**

Zijn camera werd een wapen tegen onrecht.

Met bijdragen van Aan van den Heuvel, Bart Nijpels, Cees Overgaauw, Fons de Poel, Pieter Varenkamp & Ton Verlind.

Soesterberg: Aspekt. 2012. 224 blz.

Biografie van de Hongaarse cameraman Lajos Kalános (1932), die onder het communistisch bewind jarenlang gevangen zat, later naar Nederland vluchtte en zich onderscheidde door zijn betrokken journalistieke werk.

- Jacobus Knol, **Tussen Boedapest en Bergumerheide**

Het levensverhaal van een Hongaars-Nederlandse vrouw.

Vert. van de oorspr. boekuitgave Tusken Boedapest en Burgerheide. Leeuwarden: Kristlik Fryske Folksbibleteek, 1998. (Kristlike Fryske FolksBibleteek ; nû. 399)

Kampen: Kok. 2003. 191 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 18 minuten). 2003. Dedicon, Grave.

Emy Koopman

(1985)

- Emy Koopman, **Kindertrein uit Boedapest**

Amsterdam: Ambo|Anthos. 2023. 88 blz.

Een vrouw reist met de trein van Amsterdam via Wenen naar Boedapest, en onderzoekt waarom haar Hongaarse grootmoeder, die als kind tijdens het interbellum deze reis in omgekeerde richting maakte, nooit terugkeerde naar haar geboorteland.

Maria Kozelka

(1910-2012)

- Maria Kozelka, **Echo's in de nacht**

Een Hongaars-Nederlands relaas.

Muiderberg: Lorelax Productions. 2000. 103 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 56 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

Het levensverhaal van een Hongaars-Nederlandse vrouw.

Olga Majeau

(1969)

- Olga Majeau, **Een schitterend isolement**

Een familiegeschiedenis.

Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij BV. 2015. 339 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 30 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

Aan de hand van familiepapieren en herinneringen beschrijft de auteur (een achterkleindochter) de geschiedenis van haar adellijke Hongaarse en Duitse voorouders.

Thérèse Major
(1957)

- Thérèse Major, **Huisje, boompje, beetje voor de vluchteling**
Een waargebeurd verhaal samengesteld op basis van oude brieven.
Z. pl.: M. Boox. 2016. 223 blz.

Over het leven van een 'displaced person' die zonder papieren in 1945 een nieuwe identiteit opbouwt in Nederland.

Elisabeth van Mullekom Cserép
(1938)

- Elisabeth van Mullekom Cserép, **Ik trouwde een ondernemer**
2006. 292 blz.

De autobiografie van Elisabeth van Mullekom Cserép.

Antal Siversky
(1909-1993)

- Mara Sivrski, **Trein naar Holland**
Bravenewbooks.nl. 2015. 363 blz.

Biografie van vertaler en cultuurpromotor Antal Siversky, geschreven door zijn dochter Margit.

Annabell Van den Berghe

- Annabell Van den Berghe, **De man die niemand kon begraven**
Antwerpen: Manteau. 2021. 199 blz.

Schets van de twintigste-eeuwse geschiedenis van Hongarije aan de hand van het levensverhaal van de Hongaarse grootvader van de auteur, die na de opstand van 1956 naar België vluchtte, maar later terugkeerde naar Boedapest.

Rogi Wieg
(1962- 2015)

- Rogi Wieg, **Liefde is een zwaar beroep**
Persoonlijke kroniek 1997.
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1998. 331 blz.

*Dagboek van de Nederlandse dichter en schrijver (1962) over het jaar 1997.
Zijn ouders onvluchtten Hongarije.*

ITALIË

Achille Addis

(1938)

- Achille Addis, **Gastarbeider in Nederland**
Utrecht: Veen. 1982. 128 blz.

Autobiografisch relaas van een Italiaanse gastarbeider.

Marco Borsato

(1966)

- Rudie Kagie, **Marco!**
De zanger, zijn lied en zijn leven.
Amsterdam: Uitgeverij Jan Mets. 1997. 125 blz.

Biografie van de Nederlandse zanger Marco Borsato.

Santa Micciché

- Santa Micciché, **Va' Pensiero**
Leven als Siciliaanse vrouw in België.
Tielt: Lannoo. 2002. 182 blz.

--- Luisterboek. Brussel: Luisterpunt. (5.48). 2002.

JOEGOSLAVIË

Senada Alagić

(1953)

- Senada Alagić, **Spiegel van de oorlog**
Dagboek van een vluchteling uit Sarajevo.
Vert. uit Servo-Kroatisch: Reina Dokter.
Nijmegen: Lâle i.s.m. Ellesy. 1994. 112 blz.

Alagić groeide op in Sarajevo en arriveerde met haar zoon in 1992 als vluchteling in Nederland.

Zlatko Alajbegovic

(1954)

- Zlatko Alajbegovic, **Wij leven nog**
Van Mostar naar de Amsterdamse Pijp.
Amsterdam: Koersvast BV. Juni 2008. 86 blz.

De Bosnische journalist Alajbegovic overleefde het concentratiekamp Dretelj en kwam in 1993 als vluchteling naar Nederland.

Familie Berberović

- Alfred van Cleef, **De verloren wereld van de familie Berberović**
Amsterdam: Meulenhoff. 1994. 303 blz.

- Alfred van Cleef, **Verloren wereld**
Een Bosnische familiegeschiedenis.
Amsterdam: Cossee. 2014. 302 blz.

Geschiedenis van een Bosnische moslimfamilie die door de oorlog uit elkaar wordt gedreven, aangevuld met hun ervaringen twintig jaar later.

Mario Borzić

- Mario Borzić & Karlien Hoff, **Rauw**
Den Haag: Uitgeverij Bewust Zijn. November 2015. 416 blz.

Marin komt als bijna-kleuter terug bij zijn ouders in Nederland na ruim drie jaar te hebben gewoond bij zijn familie in Joegoslavië. Als kind van een Kroatische vader en een Servische moeder, ziet zichzelf genoodzaakt partij te kiezen.

Seka Dobric

- Seka Dobric, **Vlucht naar mijn droom**
Noorderwijk: Willems Uitgevers. 2020. 148 blz.

Een fragiel meisje uit het getto in voormalig Joegoslavië ontdekt na een familie-tragedie de wereld van het Westen. Ze zag haar land uit elkaar vallen en besloot de nog te prille liefde naar België te volgen.

Lamija Džigal-Bektešević

- Lamija Džigal-Bektešević, **Mijn integratie**
Van een Nederlandse tulp naar een Bosnische lelie.
Eindhoven: Lamija Džigal-Bektešević. 2017. 122 blz.

Persoonlijk verslag over haar integratie door een van oorsprong Bosnische vrouw die al jong (in de jaren negentig) naar Nederland is gekomen.

Nada Golic

(Zenica, Bosnië, 1959)

- Nada Golic, **Hoop doet leven**
Autobiografie van een vluchteling uit Bosnië.
Soest: Uitgeverij Boekscout. Juni 2016. 132 blz.

In 1993 is Golic naar Nederland gevlucht.

Sanije Halili

- Sanije Halili, **Vrijgevochten**
Het waargebeurde verhaal van een Kosovaarse vluchteling.
Opgetekend door Diane Broeckhoven.
Antwerpen: Vrijdag. 2011. 160 blz.

Halili groeit op in gemengd katholiek-islamitisch gezin in Kosovo. Haar zus, moeder en echtgenoot worden vermoord door het Servische leger. Zij vlucht met haar dochters en vader en belandt in 1999 in Vlaanderen.

- Saskia Harkema, **Gebroken levenslijnen**
Amsterdam: Futuro Uitgevers. 2022. 169 blz.

--- Luisterboek: Luisterpunt, 2022.

Levensverhaal van een Joegoslavische vrouw die na haar verhuizing naar Nederland in 2002 vijftien jaar in de illegaliteit leeft, en de gevolgen van de Joegoslavische oorlogen haar leven lang met zich meedraagt.

Zlatan Ibrahimović
(Malmö, 1981)

- David Lagercrantz & Zlatan Ibrahimović, **Zlatan**
Amsterdam: Ambo / Anthos. 2014. 333, 32 blz.

Biografie van de succesvolle profvoetballer Zlatan Ibrahimović, zoon van een Bosnische vader en een Kroatische moeder.

- Zlatan Ibrahimović, **Adrenaline**
Wat ik niet vertelde in Ik, Zlatan.
Oorspr. titel: My untold story.
Vert. uit het Zweeds door Pieter van der Drift.
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2022. 288 blz.

Izet Kalkan

- Izet Kalkan, **Uit de hel, in de hel**
Dagboek van een vluchteling.
Sarajevo, Nederland.
Vert. uit Servokroatisch: Marijana Stjepanovic & Peter de Jong.
Sassenheim: SAIK. 2000. 350 blz.

Autobiografie van de journalist Kalkan die zijn eerste hel in het belegerde Sarajevo beleefde en zijn tweede in Nederland, als oorlogsvluchteling.

Dragan Klaic
(1950-2011)

- Dragan Klaic, **Thuis is waar je vrienden zijn**
Ballingschap tussen internet en Ikea-tafel.
Oorspr. titel: Exercises in Exile.
Vert. Ria Loohuizen.
Amsterdam: Cossee. 2004. 176 blz.

Klaic was hoogleraar en dramaturg in Belgrado en woonde sinds 1991 in Amsterdam. Hij was van 1992 tot 2001 directeur van het Theater Instituut Nederland en hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam.

Ibro Mensuri

- Baukje Lieman, **Exit**
Het vluchtverhaal van Ibro Mensuri.
Amsterdam: In de Knipscheer. 1993. 155 blz.

Een Bosnische Moslim vertelt over zijn ervaringen in gevangenenkampen in het voormalige Joegoslavië.

Samir Maglajlic
(Banja Luka, 1966)

- Samir Maglajlic, **Nederland door de ogen van een vluchteling**
Deventer: Corps 9 publishers. December 2015. 80 blz.

Maglajlic vluchtte in 1995 naar Nederland.

Aziza Mandova

- Chris de Stoop, **Haal de was maar binnen**
Aziza of een verhaal van deportatie in Europa.
Amsterdam: De Bezige Bij. 1996. 376 blz.

--- Daisy streaming audio. (13 uur, 40 minuten) 1996. Dedicon, Grave.

Over Aziza Mandova, een jonge zigeunervrouw uit Joegoslavië.

Willy Savelkoul

- Willy Savelkoul, **Maar mijn hart bleef in Bosnië**
Sittard: Stichting Charles Beltjens. 1998. 160 blz.

Dubravka Ugrešić
(Kutina, 1949)

- Dubravka Ugrešić, **Museum van onvoorwaardelijke overgave**
Oorspr. titel: Muzej bezuvjetne predaje.
Vert. uit het Kroatisch: Roel Schuyt.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 1997. 293 blz.

--- Daisy streaming audio. (13 uur, 30 minuten) 1998. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2022.

Autobiografische teksten over het voormalige Joegoslavië en politieke ballingen in Berlijn.

- Dubravka Ugrešić, **Amsterdam, Amsterdam**
Ill. Milos Bobic.
Vert. uit het Kroatisch: Roel Schuyt.
Breda: De Geus. 2002. 109 blz.

--- Daisy streaming audio. (2 uur, 2 minuten). 2021. Dedicon, Grave.

- Dubravka Ugrešić, **Ministerie van pijn**

Oorspr. titel: Ministarstwo boli. Zagreb: 90 Stupnjeva, 2004.

Vert. uit het Kroatisch: Roel Schuyt.

Breda: De Geus. 2005. 287 blz.

--- Daisy streaming audio. (9 uur, 56 minuten). 2006. Dedicon, Grave.

Een uit Joegoslavië gevluchte docente voelt zich in Amsterdam ontheemd.

Ugrešić is een internationaal bekende schrijfster, essayiste en letterkundige van Kroatische afkomst. Zij woont sinds 1996 in Amsterdam.

Antonije Žalica

(1959)

- Antonije Žalica, **Gele sneeuw**

Oorspr. titel: Trag zmajeva šape. (1995)

Vert. uit het Servokroatisch: Reina Dokter.

Amsterdam: Meulenhoff. 2001. 199 blz.

- Antonije Nino Žalica, **Een korte geschiedenis van de angst**

Confessies van een vluchteling.

Smashwords. April 2016.

[Ebook]

LITOUWEN

Philo Bregstein

(Amsterdam, 1932)

- Philo Bregstein, **Terug naar Litouwen**

Sporen van een joodse familie.

Amsterdam: Van Gennep. 1995. 154 blz.

[Gedeeltelijk eerder verschenen in: de Groene Amsterdammer]

Verslag van een speurtocht van enkele Amsterdamse en Parijse leden van de familie Bregstein naar hun joodse voorouders in Litouwen.

- Philo Bregstein, **De gestolen tijd**

Op zoek naar mijn Joodse familie.

Amsterdam: Boom. September 2018. 376 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 18 minuten). 2019. Dedicon, Grave.

Verslag van de zoektocht die de cineast en publicist ondernam naar zijn joodse familie die sinds de Tweede Wereldoorlog over de hele wereld is uitgezworven.

Uitgebreide en herziene versie van: Terug naar Litouwen : sporen van een joodse familie. Amsterdam: Van Gennep. 1995. 154 blz.

Sonia Gaskell

(Vilkaviškis (Litouwen), 1904 – Parijs, 1974)

- Rudi van Dantzig, **Herinneringen aan Sonia Gaskell**
Amsterdam: De Arbeiderspers. 2013. 360 blz.

- Rudi van Dantzig, **Een eeuwig opnieuw beginnen**
Zutphen: Walburgpers. 2017. 416 blz.
Bewerking door Arjan Peters van: Herinneringen aan Sonja Gaskell. (2013).

Gaskell was een Nederlandse balletdanseres, pedagoog en choreograaf van Joods-Russische afkomst. Zij was de initiatiefneemster en stuwende kracht van Het Nationale Ballet.

Kirill Gradov

(Pseudoniem van Felix Kaplan; Vilnius, 1946)

- Kirill Gradov, **Veel geluk kameraad**
Oorspr.titel: Udači, zemelja!
Vert. uit Engels & bewerking: John Müller.
Amsterdam: Thomas Rap. 1977. 101 blz.

Herinneringen aan een absurd bestaan. Volledig herschreven en aanzienlijk uitgebreidere versie van columns, die eerder onder de naam 'De Autobiografie van Kirill Gradov' in NRC-Handelsblad zijn verschenen

MACEDONIË

Milko Djurovski

(1963)

- Herman Sandman, **Mangup Milko**
Voetbalbiografie over Milko Djurovski.
Groningen: Uitgeverij Passage. November 2016. 216 blz.

OEKRAÏNE

- Marga Claus, **Oxzana's vlucht**
Amsterdam: Van Genneep. 2005. 316 blz.

Op ware gebeurtenissen gebaseerd relaas van de ervaringen van een Oekraïense asielzoekster die na de dood van haar Afghaanse man in een moeilijke positie komt in Afghanistan. Met haar kinderen komt ze in een asielzoekerscentrum in Friesland terecht.

Viktor Boiko

(1988)

- Ben van Dorp, **Over grenzen**
Z.pl.: deKeyzervanAken. 2015. 304 blz.

Het verhaal van Viktor Boiko die illegaal vanuit Oekraïne naar Nederland trekt, uiteenlopend werk doet, in vreemdelingendetentie belandt en wordt uitgezet.

Yudka Kalman

- Rosine De Dijn, **De vlucht van Yudka Kalman, 1941-1950**
Antwerpen: Icarus. 1995. 189 blz.

Het relaas van een overlevende van de jodenvervolgning die vanuit de Oekraïne naar België wist te komen.

Hamayun

- Anoush Elman & Edward van de Vendel, **De gelukvinder**
Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij. 2008. 335 blz.

De Afghaanse Hamayun (16) is naar Nederland gevlucht en zit nu in havo 4. Hij wil filmer worden, maar schrijft eerst een toneelstuk over zijn eigen verleden. Gebaseerd op een waargebeurd verhaal.

- Maria Genova, **'Man is stoer, vrouw is hoer'**
Twaalf jaar getrouwd met een loverboy.
Schoorl: Conserve. 2010. 179 blz.

Het levensverhaal van een Oekraïense vrouw die in Nederland het slachtoffer wordt van mensenhandelaren en later trouwt met een Turkse man die een loverboy blijkt te zijn.

- Marianne Janssen, **Oekraïners op zolder**
Van Kharkiv naar Haarlem, een gevlucht gezin in Nederland.
Meppel: Just Publishers 2022. 248 blz.

Verslag van de ervaringen van een Nederlands echtpaar dat Oekraïense vluchtelingen opving in hun huis in Haarlem.

Evgeniy Levchenko

(1978)

- Iris Koppe, **Lev**
Amsterdam: Thomas Rap. 2015. 266 blz.

Biografie van profvoetballer Evgeniy Levchenko.

- Willy Lindwer, **Wolf en Ryfka**
Kroniek van een Joodse familie.
Amsterdam: Prometheus. 2019. 290 blz.

Geschiedenis van een joodse familie uit Galicië, waarvan enkele leden in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog naar Nederland zijn gevlucht.

Sara Roudman-Podgajets

- Sara Roudman-Podgajets, **Sara**
Mijn oorspronkelijke naam.
Nawoord Rabbijn Awraham Soetendorp.
Den Haag: Uitgeverij Gabriël. 2003. 198 blz.

Geschiedenis van de Russische Revolutie tot de aankomst in Nederland van een joodse familie uit de Oekraïne die telkens in grote problemen kwam door oorlog en antisemitisme.

Lisa Weeda

(1989)

- Lisa Weeda, **Aleksandra**

Amsterdam: De Bezige Bij. 2021. 351 blz.

Lisa Weeda is een Nederlands-Oekraïense schrijver, literair programma-maker, scenarist, audiofan en virtualrealityregisseur.

- Alain Vanclooster, **De vlucht van de ooievaars**

Oorlogsgetuigenissen van Oekraïense vluchtelingen in België.

Z.pl.: Uitgeverij Partizaan. Oktober 2023. 311 blz.

OOSTENRIJK

Otto Maria Carpeaux

(Otto Karpfen; 1900-1978)

- Peter Daerden, **Otto Maria Carpeaux**

Literaire kosmopoliet tussen Wenen, Antwerpen en Rio de Janeiro.

In: De Parelduiker. (27)2. 2022. blz. 20-34.

Paul Ehrenfest

(Wenen, 1880 – Amsterdam, 1933)

- Margriet van der Heijden, **Denken is verrukkelijk**

Het leven van Tatiana Afanassjewa en Paul Ehrenfest.

Amsterdam: Prometheus. 2021. 428 blz.

--- Daisy streaming audio. (19:26:00). 2021. Dedicon, Grave.

Dubbelbiografie van twee natuurwetenschappers die ook getrouwd waren en zich aan het begin van de 20ste eeuw in Leiden omringden door vele andere wetenschappers.

Judith Fanto

(Pseudoniem van Geertje Judith van den Heuvel, 1969).

- Judith Fanto, **Viktor**

Amsterdam: Ambo / Anthos. Maart 2020. 392 blz.

Judith Fanto is jurist & publicist. Viktor is gebaseerd op de familiegeschiedenis van Fanto's joodse grootouders van moederszijde die in Wenen opgroeiden en in 1939 naar België zijn gevlucht.

Rafael Gerstenfeld

(1900-1976)

- Isaac Lipschits, **Rafael Gerstenfeld 1900-1976**

Een man van goede daden.

Zutphen: Walburg Pers. 2004. 192 blz.

Biografie van de man die in de jaren na de Tweede Wereldoorlog de hulpverlening aan de joodse gemeenschap in Nederland, met name in Amsterdam, gestalte gaf.

Paul Hellmann

- Paul Hellmann, **Irene, mijn grootmoeder**

De neergang van een Weens-joodse familie.

Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2015. 192 blz.

Hans Jacoby

(1904-2004)

- Hans Jacoby, **Een Joodse Saga en andere verhalen**

Beschouwingen en herinneringen.

Amsterdam: Heuff Uitgever. [1996]. 284 blz.

--- Daisy-rom (12 uur, 33 minuten). 1999. Dedicon, Grave.

Herinneringen van een joodse boekhandelaar in Den Haag aan het vooroorlogse Oostenrijkse jodendom.

Dan Kampelmacher

(1920-2011)

- Dan Kampelmacher, **Gevecht om te overleven**

Mijn diaspora na de Anschluss.

Voorwoord prof.dr. H.W. von der Dunk.

Deels vert. van: Fighting for survival. New York: Yad Vashem and The Holocaust Survivors' Memoirs Project. 2006.

Laren (NH): Verbum. Januari 2008. 238 blz.

Memoires van een joodse man over zijn jeugd in Wenen, zijn vlucht naar Nederland in 1938 en zijn leven in bezet Nederland en de periode erna. Hij promoveerde in 1954 en werd hoogleraar in Wageningen.

Joseph Roth

(1894-1939)

(Selectie)

- Joseph Roth, **Het spinnenweb**

Oorspr. titel: Das Spinnennetz (1923 / 1967 / 2002)

Vert. Wilfred Oranje.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2002. 143 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 22 minuten). 2005. Dedicon, Grave.
--- Luisterboek. 3 uur 30 minuten. 2021.

Een teleurgestelde luitenant, veteraan uit de Eerste Wereldoorlog, sluit zich aan bij de nazi's en verliest elk eergevoel.

- Joseph Roth, **Hotel Savoy**
Oorspr. titel: Hotel Savoy. (1924 / 1956)
Vert. Wilfred Oranje.
Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2003. 159 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 25 minuten). 1995. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.
--- Luisterboek. (3 uur 21 minuten). 2020.

Als een soldaat na twee jaar dienst als militair in de Eerste Wereldoorlog terugkeert, voelt hij zich ontheemd.

- Joseph Roth, **Hotelmens**
Reportages en brieven.
Vert. Els Snick.
Amsterdam: Uitgeverij Bas Lubberhuizen. 2014. 124 blz.

- Joseph Roth, **De blonde neger en andere portretten**
Voorwoord Tommy Wieringa.
Samenstelling & vertaling Els Snick.
Amsterdam: Uitgeverij Bas Lubberhuizen. 2014. 187 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 04 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

Verhalen met scherpe observaties uit de turbulente tijd in Europa van 1919 tot 1939.

- Theo Bijvoet & Madeleine Rietra, **Aber das Leben marschiert weiter und nimmt uns mit**
Der Briefwechsel zwischen Joseph Roth und dem Verlag De Gemeenschap 1936-1939.
Köln: Kiepenheuer & Witsch. 1991. 329 p.

- Michael Hofmann (Ed), **Joseph Roth**
A life in Letters.
New York / London: W.W. Norton & Company. 2012. 558 p.

- Madeleine Rietra, **Geschäft ist Geschäft**
Seien Sie mir privat nicht böse, ich brauche Geld.
Der Briefwechsel zwischen Joseph Roth und den Exilverlagen Allert de Lange und Querido 1933-1939.
Köln: Kiepenheuer & Witsch. 2005. 580 p.

- Madeleine Rietra & Rainer Joachim Siegel (Eds.), **'Jede Freundschaft mit mir ist verderblich'**
Joseph Roth und Stefan Zweig: Briefwechsel 1927-1938.
Mit einem Nachwort von Heinz Lunzer.
Göttingen: Wallstein. 2011. 624 p.

- Joseph Roth & Stefan Zweig, **Elke vriendschap met mij is verderfelijk**
Brieven 1927- 1938.
Vert. Els Snick; nawoord Heinz Lunzer.
Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij De Arbeiderspers. Januari 2019. 419 blz.

- Rainer-Joachim Siegel, **Joseph Roth-Bibliographie**
Morsum/Sylt: Cicero Presse. 1995. 551 p.

- Els Snick, **Waar het me slecht gaat is mijn vaderland**
Joseph Roth in Nederland en België.
Amsterdam: Lubberhuizen. 2013. 160 blz.

- Wilhelm von Sternburg, **Joseph Roth**
Eine Biographie.
Köln: Kiepenheuer & Witsch. 2009. 559 p.

Eva Schloss-Geiringer
(1929)

- Eva Schloss-Geiringer, **Oorlogsherinneringen**
Oorlogsherinneringen door de stiefzus van Anne Frank.
Vert. uit Engels: Robert Dorsman.
Amsterdam: De Geus. 2013. 234 blz.
[Eerder gepubliceerd onder de titel: Herinneringen van een joods meisje 1938-1945.
Amsterdam: SUA, 1989]

Erik Schumacher

- Erik Schumacher, **Mau en Gerty**
Een Joodse liefdesgeschiedenis tussen volksverhuizingen en wereldoorlogen.
Amsterdam / Antwerpen: Em. Querido's Uitgeverij BV. 2016. 398 blz.

De lotgevallen van een joods echtpaar en hun dochtertje tijdens de turbulente periode in Europa voorafgaand aan en tijdens de Tweede Wereldoorlog, die werd beheerst door antisemitisme, migratie en jodenvervolging. Zij belanden in o.a. Hongarije, Litouwen, Londen, Parijs, Amsterdam, Westerbork & Bergen-Belsen.

Fred Schwarz

(Manfred Schwarz, 1923-2012)

- Fred Schwarz, **Treinen op dood spoor**
Westerbork, Theresienstadt, Auschwitz, Meuselwitz.
Hilversum: Uitgeverij Verbum. 2019. 462 blz.
-- Oorspronkelijke uitgave: Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 1994.

Verslag van de ervaringen van een joodse, uit Wenen afkomstige, vluchteling tijdens de Tweede Wereldoorlog in Amsterdam, in Eindhoven, in het kamp Westerbork en in Duitse concentratiekampen en fabrieken.

Géza Weisz
(1904-1944)

- Tom Rooduijn, **Amstel 278**

Een onderduikadres, twee dagboeken: reconstructie van een oorlogstragedie.
Amsterdam: Thomas Rap. 2022. 320 blz.

Nadat Nederland door de Duitsers is bezet, moet acteur Géza Weisz met zijn gezin onderduiken. Hij vindt onderdak bij zijn vriend Fritz Rimathé, een Zwitserse arts en psycholoog, die een bovenhuis aan de Amstel in Amsterdam bewoont.

POLEN

Fam. Alter

Pieter De Messemaeker, **Het transnationale leven van de Pools-Joodse familie Alter in België (1904-1914)**

In: Brood & Rozen. (21)4. 2016. blz. 5-19.

Milo Anstadt (1920-2011)

- Milo Anstadt, **Kind in Polen**

Amsterdam: Tiebosch. 1982. 170 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 15 minuten). 1984. Dedicon, Grave.

--- Vert. in Pools. (2000)

Herinneringen van de schrijver aan zijn jeugdjaren in Polen.

- Milo Anstadt, **De verdachte oorboog**

Autobiografische roman.

Amsterdam: Contact. 1996. 207 blz.

Autobiografisch getint relaas van de ervaringen van een Nederlandse jood in de Tweede Wereldoorlog.

- Milo Anstadt, **Kruis of munt**

Autobiografie 1920-1945.

Amsterdam: Contact. 2000. 479 blz.

Sera Anstadt (1923-2008)

- Sera Anstadt, **Een eigen plek**

Verhalen van een opgejaagde jeugd.

`s-Gravenhage: BZZTôH. September 1984. 152 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 40 minuten). 1987. Dedicon, Grave.

Autobiografische verhalen over de belevenissen van een uit Polen gevlucht joods meisje in Amsterdam van 1930 tot 1945.

Alain Berenboom

(1947)

- Alain Berenboom, **Mr. Optimist**

Oorspr. titel: Monsieur Optimist.

Vert. Katrien Vandenberghe.

Antwerpen: De Bezige Bij Antwerpen. 2014. 221 blz.

De Brusselse advocaat en schrijver Alain Berenboom zoekt in Mr. Optimist naar zijn Joodse roots.

Anna Chojnacka

(1979)

- Anna Chojnacka, **De Poolster**

Amsterdam: Luitingh-Sijthoff. 2013. 302 blz.

Een tienjarig Pools meisje gaat vlak voor de val van de Berlijnse Muur in 1989 met haar moeder naar Nederland.

Bronia Davidson

(Bronia Davidson-Rosenblatt, 1937)

- Bronia Davidson, **Geen tijd voor afscheid**

Samarkand retour.

Amsterdam: De Beuk. 1995. 119 blz.

Herinneringen van een Pools-joods meisje aan haar jeugd tijdens de Tweede Wereldoorlog en daarna in Polen, Rusland en Nederland.

- Bronia Davidson, **Vlucht naar het oosten**

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. April 2012. 320 blz.

Familiegeschiedenis van een in 1937 in Polen geboren joodse vrouw, die tijdens de Tweede Wereldoorlog met haar familie naar Rusland vluchtte en na veel omzwervingen terecht kwam in Nederland.

- Bronia Davidson, **Rouw als levenskunst**

Harderwijk: Wedding Nederland. 2022. 128 blz.

Rosine De Dijn

- Rosine De Dijn, **Zeg nooit dat je Rachmil heet**

Een joodse jongen overleeft de oorlog in een Vlaams gezin.

Oorspr. titel: Du darfst nie sagen, dass du Rachmil heisst : die Geschichte der Laja Menen und ihren Sohn Rudi.

Leuven: Van Halewyck. 2005. 256 blz.

Levensverhaal van een in Auschwitz omgekomen joodse vrouw en haar zoon voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog in Oost-Europa en België.

Helga Deen

(Stettin, 1925)

- Helga Deen, **Dit is om nooit meer te vergeten**

Dagboek en brieven van Helga Deen 1943.

Inleiding Ad van Liempt.

Nawoord: Ad van den Oord, Ronald Peeters & Ton Wagenmakers.

Tekstverzorging & annotatie: Rob Tempelaars.

Amsterdam: Balans. 2007. 157 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 13 minuten). 2008. Dedicon, Grave.

--- Vert. in Duits (2007); Italiaans (2009).

Dagboek en brieven van een joods meisje uit Tilburg geschreven in de concentratiekampen Vught en Westerbork.

Rita Depestel-Martynowski

(1953)

- Rita Depestel-Martynowski, **Liefste Clara.**

Brieven van achter het IJzeren Gordijn.

Aalter: Ertsberg. 2023. 392 blz.

Schets van het harde dagelijkse leven onder het communisme in Polen. Tegelijk houdt ze de lezer in de ban met haar autobiografisch geïnspireerde speurtocht.

Dore van Duivenbode

(1985)

- Dore van Duivenbode, **Mijn Poolse huis**

Vakanties naar Auschwitz.

Amsterdam: De Geus. 2018. 220 blz.

--- Daisy-rom. (07 uur, 16 minuten). 2019. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2018.

Ervaringen van de Nederlandse schrijfster die van haar Poolse moeder een huis in Auschwitz erfde, haar (vakantie)belevissen daar en de omgang van de huidige bewoners van Auschwitz met het oorlogsverleden.

Leopold Flam

(1912-1995)

- Leopold Flam, **Ik zal alles verdragen, ook mezelf**

Dagboeken en brieven.

Samengesteld door Kristien Hemmerechts en Guido Van Wambeke.

Amsterdam: De Geus. 2023. 464 blz.

Leopold Flam was een zoon van Joodse migranten die naar België waren verhuisd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij lid van het Joods Verdedigingscomité. Hij werd verschillende malen gearresteerd en zat onder meer gevangen in concentratiekamp Buchenwald. Na de oorlog keerde hij terug naar België en werd hij rijksinspecteur Geschiedenis. Hij werd hoogleraar Filosofie aan de Vrije Universiteit Brussel.

Mozes Flinker

(1926-ca.1944)

- Dagboek van Mozes Flinker, 1942-1943

Oorspr. titel: Hana'ar Mosjé. Jomano sjel Mosjé Flinker. Jeruzalem: Yad Vashem, 1958.

Vert. uit Hebreeuws door Jacob Soetendorp.

-- Baarn: Meulenhoff. 1973. 146 blz. Inleiding H. van Praag.

-- Amsterdam: Amphora Books. 1985. 146 blz. Inleiding Dick Houwaart.

Paula Gruber

(Paula Gruber-Herszkopf, 1924)

- Paula Gruber, Pijn die blijft

Herinneringen aan mijn leven in Polen.

Amsterdam: Balans. 2001. 291 blz.

Ook verschenen in Poolse editie: Pozostał Ból: Wspomnienia o moim życiu w Polsce (2007) & Engelse editie: Lasting Pain, Memories of my Life in Poland. (2014)

Autobiografie van een Pools-joodse vrouw die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Auschwitz verbleef en in 1969 naar Nederland kwam.

Miriam Guensberg

(1950)

- Miriam Guensberg, Poolse tranen

Roman.

Amsterdam: De Kring. 2013. 239 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 37 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

Vlak na de Tweede Wereldoorlog vestigt een Poolse arts zich in Nederland om er een nieuw bestaan op te bouwen. Zijn dochter verdiept zich in de tragische familiegeschiedenis.

- Miriam Guensberg, Held zonder vaderland

Mijn vader: Pools, Joods en bevrijder.

Amsterdam: De Kring. 2019. 189 blz.

--- Ebook. 2019.

--- Vert. in Pools (2022).

Biografie van Dolek Guensberg (1908-1990), de vader van de schrijfster, die als Poolse legerarts deelnam aan de bevrijding van West-Europa in 1944-1945.

Arlette Henek

- Arlette Henek, Zosja

Antwerpen: Uitgeverij C. de Vries-Brouwers. 2020. 223 blz.

--- Luisterboek. Brussel: Luisterpunt, 2020. (6.03).

Jonge vrouw uit Zuid-Polen volgt haar man die in de Belgische steenkoolmijnen gaat werken. Gebaseerd op de geschiedenis van de grootmoeder van de auteur geboren in Polen in 1902.

Mala Rivka Kizel

(Marilka Shlafer / Mala Rivka Kizel, Warschau, 1926 - Amstelveen, 2020)

- Pieter van Os, **Liever dier dan mens**

Een overlevingsverhaal.

Amsterdam: Prometheus. Oktober 2019. 368 blz.

--- Daisy streaming audio. (15:01:00). 2020. Dedicon, Grave.

--- Vert. in Duits (2022); Pools (2021).

Biografie van een joodse vrouw uit Warschau, die de Tweede Wereldoorlog overleefde door zich voor te doen als Volksduitse en werd geadopteerd door een familie met een fanatieke nationaalsocialistische overtuiging.

Fam. Landau

- Tjitte de Vries, **En toch willen we liever hier blijven**

Over de familie Landau en verders.

Groningen: Palmslag. 2022. 314 blz.

Schetst een beeld van de gelukkige, vooroorlogse tijd van de familie Landau in Amsterdam. En van de dappere mensen die hen in oorlogstijd met gevaar voor eigen leven hielpen. Philip Landau en Sara Lewender waren de Joods-Poolse grootouders van Tjitte de Vries (Sneek, 1951).

Sasza Malko

(1948)

- Sasza Malko, **Het verlangen naar waardigheid**

Utrecht: SIM. 2006. 59 blz.

Malko vluchtte in 1973 vanuit Polen naar Nederland.

Salomon Silber

- Salomon Silber, **Een joods gezin in onderduik**

Dagboek.

Kampen: Kok. 1997. 192 blz.

Dagboek van een Pools-joodse jongen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Zuid-Nederland ondergedoken zat.

Abraham Tuschinski

(1886-1942)

- Henk van Gelder, **Abraham Tuschinski**
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 1996. 179 blz.

Biografie van Abraham Tuschinski tegen de achtergrond van de opkomst van het Nederlandse bioscoopbedrijf en het opkomende antisemitisme.

- Nelleke Manneke & Arie van der Schoor, **Het grootste van het grootste**
Leven en werk van Abraham Tuschinski (1886-1942).
Capelle aan den IJssel: Voet. Historische publicaties Rotterdam, nr. 114.
1997. 127 blz.

- André van der Velden, **Vijftien jaar van het leven van Abraham Tuschinski (1886-1942)**
Tekst en context van een zogenaamde autobiografie.
In: Tijdschrift voor Sociale & Economische Geschiedenis. 2004. blz. 82-102.

- Elise van de Weitgraven, **De Theaterkoning**
Een verfilming in romanvorm.
Soesterberg: Aspekt. 2019. 332 blz.

Het levensverhaal van Abraham Tuschinski, die in 1904 vanuit Polen naar Nederland kwam, een theaterimperium opbouwde, maar in 1942 gedwongen terugkeerde in Polen, waar hij in Auschwitz werd vermoord.

Siegfried Wreszynski
(Giezno, Polen, 1893-1954)

- Igor Cornelissen, **Opkomst en ondergang van een onweerstaanbare oplichter**
Siegfried Wreszynski.
Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers. 1993. 204 blz.

Wreszynski was joods. In de jaren dertig reisde hij naar Nederland. In 1934 lichtte hij de Amsterdamsche Bank op voor 20 miljoen gulden, nog steeds de grootste bank-oplichting uit de Nederlandse geschiedenis.

PORTUGAL

Fernando Lameirinhas
(Porto, 1944)

- Frank van Herk, **Fernando Lameirinhas**
Een fado voor mijn vader.
Amsterdam: J.M. Meulenhoff. 2016. 223 blz.

Van Portugese migrant tot wereldberoemd muzikant.

Eli d'Oliveira

- Jaap Cohen, **De onontkoombare afkomst van Eli d'Oliveira**
Een Portugees-joodse familiegeschiedenis.
Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij BV. 2015. 726 blz.

--- Ebook. 2015.

Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

José Rentes de Carvalho
(Vila Nova de Gaia, 1930)

- J. Rentes de Carvalho, **Het miljoen**

Herinneringen en andere verzinsels.

Oorspr. titel: O milhão: recordações e outras fantasias. (1991)

Vert. Harrie Lemmens.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 1991. 218 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 15 minuten). 1992. Dedicon, Grave.

- J. Rentes de Carvalho, **La coca**

Vert. Harrie Lemmens.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 1994. 207 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 40 minuten). Dedicon, Grave.

Autobiografisch getinte roman, waarin de auteur terugkeert naar de Portugese streek waar zijn vader de drugssmokkel bestreed.

- J. Rentes de Carvalho, **Tussenjaar**

Dagboek mei 1994 tot mei 1995.

Vert. Harrie Lemmens.

Amsterdam: Singel Uitgevers. 1996. 336 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 20 minuten). 1996. Dedicon, Grave.

- J. Rentes de Carvalho, **Nederland, spreekwland**

In: Marina de Roos (Red.), Nederland binnenstebuiten.

Alkmaar: ProBiblio. 1997. blz. 59-72.

- J. Rentes de Carvalho, **Ernestina**

Vert. Harrie Lemmens.

Amsterdam / Antwerpen: Atlas. 1998. 318 blz.

--- Daisy-rom. (09 uur, 00 minuten). 1998. Dedicon, Grave.

Autobiografisch getint relaas over de eerste vijftien levensjaren van een nauwkeurig observerende Portugese jongen.

- J. Rentes de Carvalho, **Er is hier niemand**

Dagboek mei 1999 tot mei 2000.

Vert. uit Portugees Maartje de Kort.

Amsterdam: Atlas. Maart 2005. 256 blz.

--- Daisy-rom. (10 uur, 15 minuten) 2005. Dedicon, Grave.

- J. Rentes de Carvalho, **Gods toorn over Nederland**

Getuigenis van een have eeuw: 1956-2006.

Oorspr. titel: A ira de Deus sobre a Holanda : testemunho de um meio século 1956-2006.

Vert. Arie Pos.

Amsterdam: Atlas. 2008. 221 blz.

José Rentes de Carvalho verhuisde in 1956 naar Amsterdam.

Benedictus de Spinoza

(1632-1677)

(Selectie)

- Pierre Bayle, **Over Spinoza**

Vert. van lemma Spinoza uit: Dictionaire historique et critique. 5e éd. Amsterdam (1740)

Vert. Henri Krop & Louis Hoffman.

Budel: Damon. Marginalia reeks. 2006. 209 blz.

- Ian Buruma, **Spinoza**

Filosoof van de vrijheid.

Amsterdam: Atlas Contact. Oktober 2024. 256 blz.

- Rebecca Goldstein, **Betraying Spinoza**

The renegade jew who gave us modernity.

New York: Schocken. May 2006. 287 p.

- Jan Knol, **Spinoza's intuïtie**

Amsterdam: Wereldbibliotheek. 2009. 143 blz.

- Jan Knol, **Spinoza in 107 vragen en antwoorden**

Amsterdam: Wereldbibliotheek. Mei 2015. 144 blz.

- Goce Smilevski, **Het web van Spinoza**

Oorspr. titel: Razgovor so Spinoza.

Vert. Roel Schuyt.

Amsterdam: Anthos. 2014. 165 blz.

- Roger Scruton, **Spinoza**

Vert. uit het Engels: Hessel Daalder.

Rotterdam: Lemniscaat. Kopstukken filosofie. 2000. 143 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 08 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

Inleiding tot leven en werk van de Nederlandse filosoof.

- Jeroen M.M. van de Ven, **Printing Spinoza**

A descriptive bibliography of the works published in the seventeenth century

Leiden: Brill. 2022. XXXIX, 507 p.

J.J. Vaz Dias

- J.J. Vaz Dias, **De rode draad**

Een familiegeschiedenis 1492-1945.

Oorspr. Titel: Huṭ hašani : toledot mišpaḥah 1492-1945. Raānanah: Tene Publishing, 1991.

Schoorl: Pirola. 2002. 191 blz.

Onderzoek naar de geschiedenis van de Portugees-joodse familie Vaz Dias.

ROEMENIË

Josi Farcas

(1953)

- Josi Farcas, **Leven onder de blauwe ster**

Levensverhaal van een Roemeense Nederlander.

Waalre: Uitgeverij Farcas. 2020. 201 blz.

Het verhaal van een vluchteling uit Roemenië beheerst door Ceaușescu.

Mira Feticu

(1973)

- Mira Feticu, **Lief kind van mij**

Amsterdam: Uitgeverij De Geus. Maart 2012. 224 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 59 minuten). 2012. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2012.

Feticu werkte in Roemenië als radiomaker en publicist. Sinds 2008 schrijft zij in het Nederlands. In 2010 promoveerde Feticu op een proefschrift over de Roemeense dichteres Gabriela Negreanu.

- Mira Feticu, **Al mijn vaders**

Roman.

Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2019. 232 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 51 minuten). 2019. Dedicon, Grave

--- Ebook. 2019.

Een Roemeense vrouw, die college geeft aan de Universiteit van Amsterdam, worstelt met de herinnering aan haar trieste jeugd in Roemenië.

Baruch Kojocar

(1932)

- Barbara Bulten & Baruch Kojocar, **De oorlog in mij**

Een bijzonder levensverhaal.

Amsterdam: Ambo|Anthos. 2019. 157 blz.

Autobiografie van een in Roemenië geboren en sinds 1970 in Nederland wonende Joodse man, die de Tweede Wereldoorlog overleefde.

Stephan Lang

(1945-2008)

- Stephan Lang, **De Transsylvanische bruiloft**
Breda: De Geus. 1997. 174 blz.

--- Vert. in Esperanto. (2010).

- Stephan Lang, **De mollenjager**
Breda: De Geus. 2001. 156 blz.

--- Daisy-rom. (04 uur, 59 minuten). 2003. Dedicon, Grave.

--- Vert. in Esperanto (2007); Hongaars (2002).

Lang, afkomstig uit Transsylvanië en behorend tot de Hongaarse minderheid in Roemenië, vluchtte in 1975 via Hongarije naar Nederland.

Nausicaa Marbe

(Boekarest, 1963)

- Nausicaa Marbe, **Wachten op het Westen**
Amsterdam: Prometheus. Januari 2022. 224 blz.

Marbe is een Nederlandse schrijfster, columnist en journalist van Roemeense komaf. Ze studeerde politicologie aan de VU.

Monica Săvulescu-Voudouris

(1942)

- Monica Săvulescu-Voudouris, **Vader, wij zijn slaapwandelaars**
Oorspr. titel: Tata, sintem lunateci. (1989)
Vert. uit Roemeens: Jana de Goede.
Amsterdam: Feministische Uitgeverij VITA.1994. 176 blz.

Autobiografisch relaas van het leven van een sinds 1986 in Nederland woonachtige Roemeense schrijfster.

RUSLAND

Tatiana Afanassjewa

- Margriet van der Heijden, **Denken is verrukkelijk**
Het leven van Tatiana Afanassjewa en Paul Ehrenfest.
Amsterdam: Prometheus. 2021. 428 blz.

--- Daisy streaming audio. (19:26:00). 2021. Dedicon, Grave.

Dubbelbiografie van twee natuurwetenschappers die ook getrouwd waren en zich aan het begin van de 20ste eeuw in Leiden omringden door vele andere wetenschappers.

Bruno Oscar Becker

(Sint-Petersburg, 1885 - Amsterdam, 1968)

- J.W. Bezemer, **Bruno Becker**

Een Russische wereldburger.

In: J. Goudsbloem, e.a. (Red.), In de zevende.

De eerste lichting hoogleraren aan de Politiek-Sociale Faculteit te Amsterdam.
Amsterdam. 1998. blz. 38-48.

Bruno Oscar Becker was historicus, slavist en hoogleraar. Hij werd geboren als de zoon van Duits-Russische ouders. In 1913 ging hij voor twee jaar naar Nederland en in 1922 emigreerde hij met zijn vrouw en dochter naar Nederland.

Svetlana Bolshakova

(1984)

- Reinold Vallinga & Svetlana Bolshakova, **Svetlana**

Springen voor het leven.

Antwerpen: Vrijdag. 2011. 319 blz.

Autobiografie van de Belgische atlete van Russische komaf die tijdens het EK in Barcelona in 2010 een bronzen medaille won.

Aleksandra Boltovskaja

(Kaliningrad, 1966)

- Aleksandra Boltovskaja, **Hoe ik het plan van mijn moeder saboteerde en trouwde met een Belg**

Een Russin over ons land.

Geautoriseerde vertaling uit Russisch door Pieter Boulogne.

Gent: Borgerhoff & Lambergts. 2021. 195 blz.

Youri Egorov

(1954-1988)

- Jan Brokken, **Met musici**

Elf portretten.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 1988. 227 blz.

--- Daisy streaming audio. (7:46:00). 1989. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

Interviews met bekende uitvoerende musici. O.a. Youri Egorov.

- Jan Brokken, **In het huis van de dichter**

Roman.

Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2018. 381 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 55 minuten). 2009. Dedicon, Grave.

--- Ebook 2012.

--- Vert. in Deens (2010); Italiaans (2011)

Het levensverhaal van de Russische, naar Nederland gevluchte klassieke pianist Youri Egorov.

Abel J. Herzberg

(Abel Jacob Herzberg; Amsterdam, 1893- Amsterdam, 1989; zoon van Russisch-

Joodse ouders. In 1922 werd hij tot Nederlander genaturaliseerd.)
(Selectie)

- Abel J. Herzberg, **Brieven aan mijn kleinzoon**
De geschiedenis van een joodse emigrantenfamilie.
Den Haag: Bakker / Daamen. 1964. 192 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 02 minuten) 1982. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.
--- Vert. in Duits (1967).

- Abel J. Herzberg, **Brieven aan mijn grootvader**
Amsterdam: Querido. 1983. 41 blz.

--- Daisy streaming audio. (46 minuten). 1985. Dedicon, Grave.

Fictieve literaire brieven van de auteur aan zijn grootvader, waarin hij probeert rekenschap af te leggen van zijn leven in vergelijking tot dat van zijn grootvader, die geheel leefde vanuit de joodse traditie.

- Abel J. Herzberg, **Brief aan mijn kleindochter**
Amsterdam: Querido. 1996. 36 blz.

--- Daisy streaming audio. (40 minuten). 1997. Dedicon, Grave.

Beschrijving in briefvorm van de Nederlandse auteur van zijn 60-jarig huwelijk.

- Arie Kuiper, **Een wijze ging voorbij**
Het leven van Abel J. Herzberg.
Amsterdam: Querido. 1997. 724 blz.

Etty Hillesum

(Middelburg, 1914 – Auschwitz, 1943; moeder Rebecca (Rivka) Hillesum-Bernstein, geboren in Rusland, vluchtte in 1907 naar Amsterdam)

Twee brieven uit Westerbork van Etty Hillesum

Ingeleid door David Koning.
Den Haag: Bert Bakker/Daamen N.V. 1962. 76 blz.

- Etty Hillesum, **Het verstoorde leven**
Dagboek van Etty Hillesum 1941-1943.
ingeleid door Jan Geurt Gaarlandt.
Haarlem: De Haan. 1981. XIV, 248 blz.

- Etty Hillesum, **Het denkende hart van de barak**
Brieven van Etty Hillesum.
Ingeleid door Jan Geurt Gaarlandt.
Haarlem: De Haan. 1982. 151 blz.

- Etty Hillesum, **In duizend zoete armen**

Nieuwe dagboekantekeningen van Etty Hillesum Ingeleid door Jan Geurt Gaarlandt.
Haarlem: De Haan. 1984. 171 blz.

--- Daisy-rom. (06 uur, 30 minuten) 1986. Dedicon, Grave.

- Etty Hillesum, **Het verzameld werk**
1941-1943.

Tekstverzorging door Gideon Lodders en Rob Tempelaars.

Uitgegeven onder redactie van Klaas A.D. Smelik.

Amsterdam: Uitgeverij Balans. 2021. XVIII, 901 blz., XXXII blz. platen.

- Ton Jorna & Julika Marijn, **Altijd Etty**

Etty Hillesum, inspiratiebron voor een rijk innerlijk leven.

Utrecht: Ten Have. 2014. 192 blz.

Bekende en minder bekende Nederlanders vertellen hoe ze worden geïnspireerd door leven en werk van Etty Hillesum.

- Judith Koelemeijer, **Etty Hillesum**

Het verhaal van haar leven.

Amsterdam: Balans. September 2022. 576 blz.

- Janny van der Molen & K.A.D. Smelik, **'Ik zou lang willen leven'**

Het verhaal van Etty Hillesum.

Amsterdam: Balans. 2014. 159 blz.

Mischa Hillesum

(1920-1943/44),

- J.W. Regenhardt, **Mischa's spel**

en de ondergang van familie Hillesum.

Amsterdam: Balans. 2012. 326 blz.

Het leven van Mischa Hillesum, de zeer muzikaal begaafde jongere broer van Etty Hillesum.

Tsarina Natalia

- *Tsarina Natalia*, **32 brilliant ways to survive and thrive in a new country**

A new language is a new life.

Vlissingen: Tsarina Vertaalservice en Taallessen. 2022. 333 p.

De Russische schrijfster deelt twintig jaar ervaring van haar leven in Nederland en haar contacten met Nederlanders.

Dmitri P. Nedbailoff

(Kiev, 1906- 1980)

- Bart Hetebrij, **De gruwel van staatloosheid**

Dmitri P. Nedbailoff: spion, avonturier of staatloze verschoppeling?

Soest: Uitgeverij Boekscout. 2018. 102 blz.

Nedbailoff (Kiev, 1906) was strijder in het Witruussische leger, vluchtte naar China en verbleef in Tibet, India, Pakistan, Australië, Indonesië, Nieuw Guinea, Singapore, Verenigde Staten, Nederland, Tanzania, Congo, Zwitserland.

Andrej Prezibjano

(1885-1963)

- Wim Coudenys, **Voor vorst, voor vrijheid en voor recht**

Kolonel Andrej Prezibjano, een Rus aan het IJzerfront.

Kalmthout: Polis. 2017. 373 blz.

Schets van de Belgisch-Russische betrekkingen rond de Eerste Wereldoorlog op basis van het levensverhaal van de Russische militair attaché Prezibjano.

- Hubert Smeets, **Welkom in het Koninkrijk**

Gevangen in de medisch-juridische bureaucratie.

Amsterdam: Mets & Schilt. 2002. 160 blz.

Ervaringen van de Russische echtgenote van Smeets van de moeizame route naar werken als arts / specialist in Nederland.

- Toon Tellegen, **De trein naar Pavlovsk en Oostvoorne**

Verhalen en een gedicht.

Amsterdam: Querido. 2000. 188 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 52 minuten). 2000. Dedicon, Grave.

--- Luisterboek. 4 audiocassettes. 2001.

--- Vert. in Russisch.

Een jongen krijgt van zijn grootvader, een Russische emigrant, de wonderlijkste verhalen te horen.

SLOVENIË

Milena Mulders

(1975)

- Milena Mulders, **Met de buik het brood achterna**

Mijn Sloveense geschiedenis.

Amsterdam: Aksant. 2009. 240 blz.

De geschiedenis sinds het begin van de 20e eeuw van de Sloveense immigranten in Limburg, onder meer aan de hand van de familiegeschiedenis van de schrijfster.

SLOWAKIJE

- Klaudia Raczova & Raf Liekens, **Het meisje zonder identiteit**

Twaalf jaar als kind overleven in Belgische asielcentra.

Antwerpen: Manteau. 2013. 221 blz.

Klaudia vertelt hoe ze haar jeugd doorbrengt in asielzoekerscentra in België, een land dat haar niet wil hebben en met een stiefvader die haar mishandelt.

SPANJE

- Stefaan Anrys, Karin Eeckhout, Hilde Pauwels, e.a., **Los Ninos**
Tien vluchtelingenkinderen uit de Spaanse Burgeroorlog vertellen.
Berchem: Uitgeverij EPO. 2007. 223 blz.

Juan Lozano (1955)

- Karel Michiels, **Juan Lozano**
De biografie.
Antwerpen: Houtekiet. 2005. 158 blz.

Biografie van de Spaans-Belgische voetballer wiens ouders in de jaren vijftig naar Antwerpen kwamen.

- Kirmen Uribe, **Wat beweegt de wereld?**
Oorspr. titel: Lo que mueve el mundo. Barcelona: Seix Barral, 2013. (Biblioteca Breve). Oorspr. titel: Mussche. Zarautz: Susa, 2012
Vert. uit het Spaans naar het oorspronkelijke Baskisch: Kathelijne Bonne
Groningen: Uitgeverij De Blauwe Tijger. 2019. 187 blz.

Over een achtjarig Baskisch meisje, gevlucht na het bombardement op Guernica in 1937 opgevangen in het gezin van de Gentse dichter, journalist, vertaler en verzetsman Robert Mussche (1912-1945).

Jordi Vicario

- Jordi Vicario, **Jordi**
Kiezen tussen passie en nuchterheid.
Blaricum: Nederlandse Auteurs Uitgeverij. 2012. 214 blz.

Levensverhaal van een Spaanse migrant in Nederland, met adviezen aan andere migranten om goed te integreren.

TSJECHOSLOWAKIJE

Jana Beranová (Plzen (Tsjechië), 1932)

Jana Beranová, **Nu delen we een geheim**
Fragmenten.
Baarn: Ambo. 1992. 123 blz.

Beranová is Tsjechische van geboorte; zij moest na 1948 met haar ouders vluchten en kwam in Nederland terecht.

Jan Amos Comenius (Moravië, 1592 – Amsterdam, 1670) (Selectie)

- J.A. Comenius, **Het labirint van de wereld en het paradijs van het hart**
ofwel: een heldere beschrijving van hoe er in deze wereld en al haar
aangelegenheden niets is dan verwarring en dwaling, gedraai en geploeter,
begoocheling en bedrog, ellende en droefheid en tenslotte beuheid van alles en
wanhoop: maar wie zich thuis, in zijn hart gezeten, enkel met de Here God opsluit,
bereikt volwaardige en volledige voldoening en vreugde van de geest.

Vert. uit Tsjechisch: Kees Mercks.

Nijmegen / Leusden: Vantilt / Comenius Leergangen. Maart 2016. 244 blz.

- Vladimir Hobrlant, **De Gouden Eeuw in de Nederlanden en Johannes Amos Comenius**

Naarden: Hobrlant. 2001. 76 blz.

- H.E.S. Woldring, **Jan Amos Comenius**

Zijn leven, missie en erfenis.

Eindhoven: Uitgeverij Damon VOF. 2014. 192 blz.

- **Comenius Naarden 1592-1992**

Tussen Vecht en Eem. (10)2. Mei 1992. Blz. 50-95.

Jan Amos Komenský (gelatiniseerd als Comenius) was een Moravische theoloog, filosoof, hervormer, pansofist en pedagoog.

Boris Dittrich

(1955)

- Boris O. Dittrich, **Een blauwe stoel in paars**

Verhalen uit de Tweede Kamer.

Amsterdam: Van Gennep. 2001. 342 blz.

--- Daisy streaming audio. (13:40:00). 2002. Dedicon, Grave.

- Boris O. Dittrich, **Elke liefde telt**

Voor gelijke rechten de wereld rond.

Amsterdam: Uitgeverij Nieuw Amsterdam. 2009. 351 blz.

Ervaringen van de voormalige fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer als voorvechter wereldwijd voor rechten van homoseksuelen, biseksuelen en 'transgenders'

- Boris O. Dittrich, **De wereld rond met Boris Dittrich**

Met tekeningen van Dick Matena.

Leens: Uitgeverij Personalia. Februari 2019. 63 blz.

Columns eerder verschenen in VertrekNL in de periode 2011 tot en met 2018.- Boris

O. Dittrich, **Mandaat**

Mijn strijd voor gelijke rechten.

Memoires.

Geschreven in samenwerking met Martijn Kamphorst.
Amsterdam: Ambo / Anthos. Mei 2022. 264 blz.

--- Daisy streaming audio. (6:37:00). 2022. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2022.

Zdenek Radslav Dittrich

(Bratislava, 1923-Zeist, 2015)

- A.P. van Goudoever (Red.), **Oost-Europa in het verleden**
Liber amicorum Z. R. Dittrich.
Groningen: Wolters-Noordhoff / Forsten. 1987. 262 blz.

Met korte biografische schets en lijst van publicaties.

Plachy / Eugen de Rubini

(1891-1964)

- Jaap Bos & Friso Hoeneveld, **De volgeling**
Het verhaal van de Tsjechische telepaat Plachy, die zich Rubini liet noemen.
Zutphen: Walburg Pers. April 2022. 240 blz.

*Zomer 1919: de Tsjechische telepaat Eugen de Rubini arriveert in Amsterdam.
Hij spreekt geen woord Nederlands en voert een act op die dan eigenlijk al verouderd
is, maar toch is hij in een mum van tijd the talk of the town.*

Bronja Prazdny

(1971)

- Bronja Prazdny, **Verloren taal**
Een zoektocht naar mijn familie.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers. 2016. 287 blz.

*De ouders van Prazdny verlieten hun geboorteland Tsjechoslowakije eind jaren
zestig en ontmoetten elkaar in Bilthoven op een cursus Nederlands voor
anderstaligen. Ook haar grootouders ontvluchtten de nazi's, haar opa vluchtte later
opnieuw, nu voor de communisten.*

Martin Šimek

(Praag, 1948)

- Martin Šimek, **De vuurvliegjes achterna**
Een vlucht naar de vrijheid.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2009. 174 blz.

--- Daisy streaming audio. (3:09:00). 2010. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2012

*Autobiografisch verslag over de vlucht uit Tsjechoslowakije in 1978 van de
negentienjarige Šimek.*

Petr Sramota

(1937)

- Petr Sramota, **Mijn leven tussen de sterren**
Van politieke vluchteling tot gerenommeerd architect.
Soest: Boekscout. Februari 2024. 200 blz.

Petr Sramota is geboren en getogen in Tsjecho-Slowakije, waar hij bouwkunde in Praag studeerde en zijn carrière als architect begon. De politieke situatie dwong hem zijn thuisland te ontvluchten, eerst naar Israël en in 1967 definitief naar Nederland. Binnen enkele jaren mocht hij zich zelfstandig architect noemen en niet veel later ook directeur van zijn eigen architectenbureau.

Tatiana Wijnberg-Kratochvilova

(1947)

- Tatiana Wijnberg-Kratochvilova, **Terug kom ik niet**
Het leven van een vluchteling.
Z.pl.: 100 Jaar Na Vandaag. December 2017. 250 blz.

De auteur vertelt over haar levensreis van Bratislava, haar geboorteplaats in het voormalige Tsjecho-Slowakije naar Nederland waar zij 1968 als politiek vluchteling terecht komt.

2. AFRIKA

- Annelies D'Hulster, **Nooit meer thuis**
Onderweg van West-Afrika naar Europa.
Antwerpen: Polis. 2016. 390 blz.

ALGERIJE

Juan Belkhir

- Juan Belkhir & Marjolijn de Cocq, **Cut the crap**
Amsterdam: Lev. 2015. 183 blz.

Levensverhaal van de van oorsprong Algerijnse Juan Belkhir die na een leven van alcoholmisbruik en cocaïnegebruik het roer omgooit en zijn leven betert.

Samy Meziani

(1993)

- Samy Meziani, **De vrije man**
Amsterdam: Van Oorschot. 2023. 239 blz.

Een jongen uit een Algerijns gezin verkent zijn vrijheid in het Gentse nachtleven, totdat een heftig auto-ongeluk hem zijn rechterarm kost.

Yasmine Kherbache

(1972)

- Jef Lambrecht, **Yasmine Kherbache**

Van Algerije tot de Wetstraat.

Leuven: Van Halewyck. 2014. 176 blz.

De amper bekende kabinetschef van premier Di Rupo werd het nieuwe gezicht van de Antwerpse socialisten.

Abdelkader Zehnoun

(1957)

- Abdelkader Zehnoun, **De taal van Berbers heeft geen woord voor grenzen**

Berchem: EPO. 2014. 130 blz.

Familiegeschiedenis van de Algerijns-Belgische auteur.

- Sytze van der Zee, **Stempeldag**

Het leven van een vluchteling.

Amsterdam: De Bezige Bij. 1999. 291 blz.

Reconstructie van het leven en de dood door een politiekogel van de naar Nederland gevluchte Samir Laifa.

- Sytze van der Zee, **Plaats delict AZC**

Een journalistieke zoektocht van Algiers naar Nijmegen.

Meppel: Just Publishers. 2022. 300 blz.

BENIN

- Rob Zijlstra, **Het drama van Baflo**

Een reconstructie.

Amsterdam: Fosfor. 2014. 53 blz.

In oktober 2001 meldt een tiener zich bij het azc in Dordrecht. Alasam S. is gevlucht uit Nigeria. Oorspronkelijk komt hij uit Benin. In 2011 dreigt hij als uitgeprocedeerde asielzoeker te worden uitgezet. Een dag later brengt Alasam op gruwelijke wijze zijn vriendin om het leven en daarna schiet hij een politieman dood. Een reconstructie van de aanloop, de fatale dag en de nasleep van het drama van Baflo.

CONGO – ZAIRE

Kiza Magendane

(1992)

- Kiza Magendane, **Met Nederland in therapie**

Amsterdam: Prometheus. 2021. 240 blz.

Magendane kwam in 2007 als vluchteling naar Nederland. Hij studeerde politicologie in Amsterdam & Antwerpen. In zijn boek beschrijft hij de 'reis van vluchteling naar burger'.

Nele Marianv
(1906-2005)

- Nadia Nsayi, **Congolina**
Amsterdam: De Geus. November 2023. 112 blz.

--- Ebook. 2023.

Nele Marian is een van de eerste schrijfsters van Afrikaanse afkomst in Europa. In de jaren 30 verscheen Poèmes & Chansons waarin ze koloniaal onrecht op aangrijpende wijze beschrijft. Nsayi staat stil bij Marians werk en erfenis en legt opvallende parallellen met haar eigen leven.

Emmanuel Mbolela

- Emmanuel Mbolela, **Mijn reis van Congo naar Nederland**
Tussen verzet, vlucht en ballingschap.
Vert. uit Frans.
Amsterdam: Uitgeverij Van Genneep. 2016. 224 blz.

Alphonse Muambi

- Alphonse Muambi, **Democratie kun je niet eten**
Reisverslag van een verkiezingswaarnemer.
Amsterdam: KIT Publishers. 2009. 160 blz.

Ervaringen van een voormalige Congolese vluchteling, die in 2006 terugkeerde naar Congo als waarnemer bij de eerste democratische verkiezingen.

Nadia Nsayi
(1984)

Zie ook: *Nele Marian*.

- Nadia Nsayi, **Dochter van de dekolonisatie**
Berchem: EPO. 2020. 220 blz.

Politiek-historische verhandeling over de kolonisatie en dekolonisatie van Belgisch Congo (Zaire) over de periode 1920-2020 door de Congolees-Belgische auteur en politicologe, mede aan de hand van haar persoonlijke ervaringen.

ERITREA

Meron Adem

- Natasja Bijl, **Adem**
Uitgave in eigen beheer. Januari 2020. 165 blz.

Amba
(2001)

- Ambasajir Fiseha & Ynte Hettema, **Amba**
Niemand weet hoe het voelt als je vluchteling bent.
Uitgave in eigen beheer. Oktober 2020. 136 blz.

- Ambasajir Fiseha & Ynte Hettema, **Amba**
In Nederland ben ik opnieuw geboren.

Voorwoord : Ynte Hettema.

Uitgave in eigen beheer. Juni 2021. 116 blz.

Amba kwam als veertienjarige vluchteling uit Eritrea in 2015 naar Nederland.

Layla Fahad

- Layla Fahad & Jacqueline Hoefnagels, **Het boek Layla**
Amsterdam: Boekerij. 2011. 223 blz.

Als Layla dertien jaar is moet ze vanwege de burgeroorlog samen met haar familie Eritrea ontvluchten en na vele omzwervingen komt het gezin terecht in Leeuwarden. Na drie mislukte huwelijken slaagt ze er in om een stabiel bestaan op te bouwen als werkende, alleenstaande moeder van drie kinderen.

Tsegezab Gebregergis

- Tsegezab Gebregergis, **An account of an Eritrean political exile on his visit to liberated Eritrea & some of his life-experiences in the Netherlands**
Amsterdam: Liberation books. 1993. 115 p.

Dawit Amanuel Goitom

- Dawit Amanuel Goitom, **Mijn vlucht uit Eritrea**
Een persoonlijk verslag.
Uitgave in eigen beheer. 2017. 70 blz.

- Janne Janssens & Michèle Stappaerts, **Het begin van mijn leven was toen ik nog niet bestond**
Het boek van Fatima en Helen.
Berchem: EPO. 2021. 292 blz.

- Harriet Marseille, **Tadese**
Eritrese nieuwkomers verdienen onze warme steun.
Leidschendam: Lelievita. 2021. 111 blz.

Levensverhaal van een vluchteling uit Eritrea, gecombineerd met de ervaringen van een hulpverlenster met Eritrese vluchtelingen in Nederland.

- Gebre Zemichael & Gerda Croiset, **De ijssalon van meneer Mebrat**
Rotterdam: Ad Donker. 2020. 223 blz.

Beschrijving van zes jaar durende vlucht van Gebre (16) en zijn neef Hayat (13) van Eritrea naar Amsterdam.

ETHIOPIË

- Betty van Brunschot, **Mam, ik kan niet meer**
Groningen: Palmslag. Februari 2024. 268 blz.

In 1997 wordt Betty samen met haar tweelingzus Tizita geadopteerd door een Nederlands stel uit Brabant.. Als de meisjes wat ouder zijn wordt echter duidelijk dat hun ouders het niet aankunnen.

- Astrid Lammers, **Nieuwe bloem**
Leeuwarden: Elikser Uitgeverij. 2016. 290 blz.

Persoonlijk relaas van een Nederlandse vrouw die een weesjongen uit Ethiopië adopteerde en pas later ontdekte dat zijn moeder nog leefde.

Yosef Tekeste-Yemane

- Yosef Tekeste-Yemane i.s.m Jasper van Dijk, **In Holland staat een huis**
Hoe ik na vijftien jaar Nederlander werd.
Amsterdam: Van Genneep. Juni 2022. 224 blz.

Yosef Tekeste-Yemane is drie jaar als hij samen met zijn moeder en broertje in 1994 uit Ethiopië naar Nederland vlucht. Hij groeit op als een gewone Hollandse jongen in Putten op de Veluwe totdat het gezin na zeven jaar in de illegaliteit belandt.

GHANA

Rudy Asibey

- Rudy Asibey, **Ik hoop**
Opgroeien als zwarte vrouw in Nederland.
Amsterdam: Spectrum. December 2020. 112 blz.

--- Daisy streaming audio. (2:51:00). 2021. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2020.

De ouders van Asibey zijn uit Ghana gekomen, Amsterdam is haar thuis. Ze werkt als freelance marketeer, pr-agent en oprichter van het Alkebulan Project en de talkshow Late Night Talks.

Memphis Depay

(1994).

- Memphis Depay & Simon Zwartkruis, **Heart of a lion**
Amsterdam: Vip. 2019. 239 blz.

--- Ebook. 2019.

--- Luisterboek. (6 uur 21 minuten). 2020.

Autobiografie van de Ghanees-Nederlandse voetballer Memphis Depay.

Chris Gyan

(1978)

- Michel van Egmond, **King**
De vele wederopstandingen van Chris Gyan.
Amsterdam: Voetbal Inside. 2017. 139 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 27 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2017.

Biografie van de Ghanese voetballer Chris Gyan.

Stephan Kobby Nketiah

- Stephan Kobby Nketiah, **Geboren om te falen, leven om te winnen**
Borgerhout: Uitgeverij Bubbel. 2019. 175 blz.

Nketiah groeide op in België. Afwisselend in rijkdom en in armoede, in huiselijke warmte, in ziekenhuizen, in een drugsvilla tussen criminelen, in een opvangtehuis en in een kelder. Zijn Belgische moeder bleek een psychopaat. Zijn Ghanese vader was dood, zo was hem verteld.

- Mirjam Oldenhove, **Weet ik veel**
Belevenissen van een pleegmoeder.
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2019. 159 blz.

Persoonlijke ervaringen van de schrijfster als pleegmoeder van een meisje uit Ghana.

GOUDKUST

Jacobus Capitein
(1717-1747)

- Henri van der Zee, **'s Heeren slaaf**
Het dramatische leven van Jacobus Capitein.
Amsterdam: Balans. 2000. 176 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 30 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

Biografie van de eerste zwarte dominee Jacobus Capitein, een in 1725 door een Nederlandse kapitein in Ivoorkust gekochte slaaf die, geadopteerd door een bevriende koopman, in Nederland een goede opleiding kreeg.

GUINEE

Diaryatou Bah
(1985)

- Diaryatou Bah & Sylvia Tabet, **Mijn jeugd hield op in Rotterdam**
Een schokkende levensgeschiedenis.
Oorspr. titel: On M'A Vole Mon Enfance.
Vert. uit Frans: Judith Wesselingh.
Amsterdam: Arena. 2007. 240 blz.

Op haar veertiende wordt Bah uitgehuwelijkt aan een dertig jaar oudere man die haar meeneemt naar Rotterdam. De man blijkt zeer gewelddadig.

Mohamed Koroma
(Ca. 1979)

- Mohamed Koroma (m.m.v. Annemarie Wijnhoven), **Alla Niké**
Het levensverhaal van een Afrikaan in Europa.
Zoetermeer: Free Musketeers. November 2011. 181 blz.

Autobiografie van een vluchteling uit het Afrikaanse Guinee, die in Nederland asiel kreeg.

KAAPVERDIË

Guilherme Mendes da Silva

(1935)

- Guilherme Mendes da Silva, **De humeuren van meneer Utac**
Roman.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2011. 427 blz.

--- Ebook. 2012.

Na vijftien jaar in Nederland te hebben gewoond, keert meneer Utac terug naar zijn geboorte-eiland Santiago om te laten zien dat hij in het leven is geslaagd. Guilherme Mendes da Silva, geboren in Kaapverdië, was kapitein op de grote vaart. De humeuren van meneer Utac is zijn eerste roman.

- Guilherme Mendes da Silva, **De Mozes van Rotterdam**
Constantino Delgado en de Kaapverdische immigratie in de grootste haven van Europa.
Oorspr. titel: Constantino Delgado, o novo Moisés em Roterdão: a imigração cabo-verdiana no maior porto da Europa. (2016)
Vert. uit Portugees: Arie Pos.
Rotterdam: Geschiedenislab. Project Stória de Nhas Pais van Stichting Rotterdam Vertelt. 2016. 92 blz.

LIBERIA

Gormah Dade

(Zij kwam in 1994 naar Nederland)

- Gormah Dade & Wine Baljet, **Gormah Dade**
Het verhaal van een vechter.
Amsterdam: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren. Leeslicht. 2022. 128 blz.

Gormah heeft in Liberia veel heftige dingen meegemaakt. Wanneer ze een Nederlandse man ontmoet, besluit ze met hem te verhuizen naar Nederland. Gormah kent de cultuur niet en spreekt de taal niet. Omdat ze niet kan lezen en schrijven, raakt ze in de schulden.

Clarice M.D. Gargard

(1988)

- Clarice Gargard, **Drakendochter**

Op zoek naar mijn vader, rechterhand van de Liberiaanse dictator Charles Taylor.
Amsterdam: De Arbeiderspers. Oktober 2019. 252 blz.

--- Ebook. 2019.

Clarice M.D. Gargard is een Amerikaans-Liberiaans-Nederlands journalist, schrijver, programmamaker en presentator. De documentaire over de zoektocht naar het verleden van haar vader die ze co-regisseerde, Daddy and the Warlord / De waarheid over mijn vader won een Gouden Kalf.

Vamba Omar Sherif

(1973)

- Vamba Sherif, **Ongekende liefde**

Amsterdam: De Geus. 2021. 252 blz.

--- Ebook. 2021.

Vamba Omar Sherif is een Liberiaans-Nederlandse schrijver.

Tijdens de Golfoorlog van 1990-1991 vluchtte zijn familie in 1991 via Syrië naar Nederland, waar de familie zich in 1993 vestigde.

MAROKKO

A. Cultuur

Asis Aynan

(Haarlem, 1980)

- Asis Aynan, **Veldslag en andere herinneringen**

Amsterdam: Atlas. November 2007. 157 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 56 minuten). 2008. Dedicon, Grave.

- Asis Aynan, **Gebied zonder eind**

Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2014. 155 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 22 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

Autobiografische & reisverhalen.

Asis Aynan, **Eén erwt maakt nog geen snert**

Het Rifgebergte, de dubbele nationaliteit en andere misverstanden.

Amsterdam: Uitgeverij G.A. van Oorschot. December 2020. 72 blz.

--- Ebook. 2020.

--- Luisterboek. (1 uur 48 minuten). 2021.

Aynan is een Nederlandse schrijver van Berberse afkomst.

Abdelkader Benali

(Ighazzazen, 1975)

- Abdelkader Benali, **De stem van mijn moeder**

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij De Arbeiderspers. 2009. 243 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 43 minuten). 2009. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

- Abdelkader Benali, **Brief aan mijn dochter**

Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers. 2016. 172 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 05 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

--- Vert. in Spaans. (2021)

Abdelkader Benali is een Marokkaans-Nederlandse schrijver en tv-presentator. Hij kwam op vierjarige leeftijd naar Nederland.

- Abdelkader Benali, **Moeder en zoon**

Een verhaal over thuiskomen.

Tielt: Lannoo. 2022. 64 blz.

Benali las het boek Eindelijk thuis van Henri Nouwen en schreef dit verhaal, geïnspireerd op zijn eigen ervaringen met thuiskomen en de relatie tot de ouders.

Salaheddine Benchikhi

(1980)

- Salaheddine Benchikhi, **Salaheddine punt NL**

Kom maar op met Nederland.

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2016. 239 blz.

Benchickhi verhuisde als baby vanuit Marokko naar Nederland en werd schrijver, tv- & theatermaker.

Beschrijving van de jaren op de middelbare school van een Marokkaanse jongen in Zwijndrecht.

Mhammed Benzakour

(Nador, 1972)

- Mohammed Benzakour, **Yemma**

Stilleven van een Marokkaanse moeder.

Amsterdam: De Geus. 2013. 220 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 10 minuten). 2013. Dedicon, Grave.

Benzakour is socioloog, schrijver, columnist, imker, visser en dichter van Marokkaans-Berberse afkomst.

Naima El Bezaz

(Meknes, 1974 – 2020)

- Naima El Bezaz, **Vinexvrouwen**
Amsterdam / Antwerpen: Querido. 2011. 190 blz.

In 1978 emigreerde El Bezaz vanuit Marokko naar Alphen aan den Rijn. Haar vader was het gezin voorgegaan en werkte in een fabriek. Als volwassene woonde ze in een vinexwijk in Zaandam.

Hafid Bouazza

(1970-2021)

- Hafid Bouazza, **Een beer in bontjas**
Autobiografische beschouwingen.
-- Amsterdam: CPNB. 2001. 63 blz. Boekenweekessay.
-- Amsterdam: Prometheus. 2004. 119 blz.

- Hafid Bouazza & Gerrit Komrij, **Nu ben ik boos, ik omhels je**
Brieven.
Amsterdam: Prometheus. 2009. 121 blz.

Bouazza werd geboren in Marokko; hij verhuisde in 1977 naar Nederland.

- Floor van Renssen, **Kinderen waren we**
De mooiste jeugdhervormingen van Nederlandse en Vlaamse auteurs.
Amsterdam: Prometheus. 2010. 112 blz.

O.a. Hafid Bouazza.

Hassnae Bouazza

(Oujda, 1973)

- Hassnae Bouazza, **Een koffer vol citroenen**
Herinneringen aan mijn moeder.
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2022. 197 blz.

Persoonlijk portret van de relatie tussen een Marokkaanse moeder en dochter: over de pijn van het verlies na haar overlijden, en de zoektocht naar geluk en troost in een wereld zonder een uitgesproken thuis.

Said El Haji

(Marokko, 1976)

- Said El Haji, **De dagen van Sjaitan**
Amsterdam: Vassallucci. 2000. 172 blz.

-- Daisy streaming audio. (04 uur, 48 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

--- Vert. in Frans (2004)

Een jongen uit een streng islamitisch gezin van Marokkaanse migranten in Nederland komt meer en meer in verzet tegen zijn vader en diens traditie.

- Said El Haji, **Sta op en leef, vader**
Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2013. 159 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 48 minuten). 2014. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2015.

El Haji is schrijver, publicist, schrijfdocent en geeft Nederlands aan anderstaligen.

Maryam Hassouni

(Amsterdam, 1985)

- Maryam Hassouni, **Wat de fak**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2022. 240 blz.

Hans Sahar

(Pseudoniem van Farid Boukakar; Al Hoceima, Marokko, 1974)

- Hans Sahar, **Hoezo bloedmooi**
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1995. 126 blz.

Een 18-jarige tweede generatie Marokkaan in Den Haag vertelt van de dubieuze manieren waarop hij aan geld komt.

- Hans Sahar, **De heimweekaravaan**
Amsterdam: De Arbeiderspers. 2000. 116 blz.

Verhalen over jonge Marokkaanse migranten in Nederland.

- Hans Sahar, **De gebroeders Boetkaboet**
Een Berbers familiedrama in de Hofstad.
Amsterdam: De Arbeiderspers. 2008. 182 blz.

Marokkaanse jongeren in de Haagse Schilderswijk dreigen te radicaliseren.

Abderazak Sbaïti

- Abderazak Sbaïti, **Spiegelingen van Tingis**
Amsterdam: El Hizra. 2000. 48, 48 blz.

Gedichten in het Arabisch met Nederlandse vertaling over het leven van een Marokkaanse migrant in Nederland.

Driss Tafersiti

(Pseudoniem van Asis Aynan en Hassan Bahara)

- Driss Tafersiti, **Ik, Driss**
Een autobiografie.
Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2010. 172 blz.

Tafersiti kwam op zijn eenentwintigste als gastarbeider naar Nederland. Vanaf april 2009 schreef Driss Tafersiti een feuilleton over zijn ervaringen op de Achterpagina van het NRC-Handelsblad. In dit boek worden alle afleveringen bijeengebracht en aangevuld met twintig nieuwe stukken

Kariem Tiés

- Kariem Tiés, **Een dag in de herfst**
Gedichten.
Amsterdam: El Hizjra. 1996. 52 blz.

Gedichten van een Marokkaans-Nederlandse dichter over het immigrant-zijn.

B. Politiek

Ahmed Aboutaleb

(Beni Sidel, 1961)

- Elisa Hermanides & Ruben Koops, **Ahmed Aboutaleb**
Overal de eerste.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2019. 304 blz.

Ahmed Aboutaleb is een bestuurder en politicus van Marokkaanse afkomst van de PvdA. Sinds 2009 is hij burgemeester van Rotterdam.

Khadija Arib

(Hedami, Marokko, 1960)

- Khadija Arib, **Couscous op zondag**
Een familiegeschiedenis.
Amsterdam: Uitgeverij Balans. 2009. 246 blz.

Arib is een Nederlands politica van Marokkaanse afkomst. In 1998 werd zij namens de Partij van de Arbeid (PvdA) kamerlid. Van januari 2016 tot april 2021 was Arib voorzitter van de Tweede Kamer.

Samira Bouchibti

(Fez, 1970)

- Samira Bouchibti, **De islam, de moslims en ik**
Amsterdam: Van Praag. 2012. 198 blz.

Bouchibti werd geboren in Fez, groeide op in Haarlem en maakte onder de naam Samira Abbos carrière als journalist, columnist, programma-maker en debatleider. Van 2006 tot 2010 was ze Tweede Kamerlid voor de PvdA.

Tofik Dibi

(Vlissingen, 1980)

- Tofik Dibi, **Djinn**
Amsterdam: Uitgeverij Prometheus. Oktober 2015. 158 blz.

Tovek (Tofik) Dibi is een Marokkaans-Nederlands ex-politicus. Namens GroenLinks was hij van 2006 tot 2012 lid van de Tweede Kamer.

Ahmed Marcouch

(Beni-Boughafer, 1969)

- Ahmed Marcouch, **Mijn Hollandse Droom**
Amsterdam: Atlas Contact. November 2010. 200 blz.

--- Ebook. 2011.

- Paul Andersson Toussaint, **Ahmed Marcouch**

Een politieke biografie.

Amsterdam: Uitgeverij Fosfor. December 2014. 276 blz.

Ahmed Marcouch is een politicus van Marokkaanse afkomst en lid van de Partij van de Arbeid. Sinds 2017 is hij burgemeester van Arnhem.

Mohamed Rabbae

(Berrechid, Marokko, 1941-2022)

- Theo van Rijn (Red.), **Mohamed Rabbae**

Strijd voor rechtvaardigheid.

Leidschendam: LetterRijn. 2016. 92 blz.

Bijdragen van Miriyam Aouragh, Ina Brouwer, René Danen, Corina Duijndam, Bas de Gaay Fortman, Anja Meulenbelt, Rinus Penninx & Ties Prakken.

Rabbae was een politicus en activist van Marokkaanse afkomst. Hij was lid van de Tweede Kamer voor GroenLinks van 1994-2002.

C. Sport

(Zie ook: 7. Verzamelbundels)

Badr Hari

(Amsterdam, 1984)

- Jens Olde Kalte, **Badr**

De harde werkelijkheid achter Badr Hari.

Amsterdam: Prometheus. 2013. 274 blz.

Biografie van de Nederlands-Marokkaanse kickbokser.

- Maarten Bax, **Badr Hari**

Mijn verhaal.

Utrecht: Kosmos Uitgevers. 2014. 207 blz.

Biografie van de Nederlands-Marokkaanse kickbokser Badr Hari.

Abdelhak Nouri

(1997-2017)

- Khalid Kasem, **Abdelhak Nouri**

Een on vervulde droom.

Amsterdam: Lebowsky Publishers. 2020. 223 blz.

Familie en vrienden vertellen het verhaal van Abdelhak als voetballer en als mens.

- Henk Spaan, **Nouri**

De belofte.

Amsterdam: Ambo|Anthos. 2018. 231 blz.

Het verhaal van de twintigjarige Abdelhak Nouri, toptalent van Ajax, die op 8 juli 2017 tijdens een oefenwedstrijd tegen Weder Bremen in Oostenrijk in elkaar zakt.

Hakim Ziyech
(Dronten, 1993)

- **Hakim Ziyech**
Simply the best.
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2018. 126 blz.

Marokkaans-Nederlands voetballer die o.a. voor Ajax en Chelsea speelde.

C. Overigen

Mustafa Aboustif

- Mustafa Aboustif, **Khaouda**
Een autobiografisch verhaal.
Vert. uit het Frans door Stella Tinn.
Den Haag: Amrit. 1994. 110 blz.

Persoonlijke herinneringen van een naar Nederland geëmigreerde Marokkaan.

Samira Ahale

- Samira Ahale, **De spirituele allochtoon & het Kusjeshuis**
Groningen: Palmslag. Oktober 2019. 130 blz.

Autobiografisch verslag van een vrouw uit een Marokkaanse milieu in Antwerpen, die haar eigen keuzes maakt.

Najib Amhali
(1971)

- Marcel Langedijk, **Najib**
De biografie.
Amsterdam: Lebowski Publishers. 2020. 223 blz.

Beschrijving van het leven en werk van de cabaretier van Marokkaanse komaf.

Rachida Aziz

- Rachida Aziz, **Niemand zal hier slapen vannacht**
Berchem: EPO. 2017. 263 blz.

Persoonlijk relaas van een Belgische vrouw van Marokkaanse afkomst over racisme en discriminatie in de westerse samenlevingen.

Mohamed el Bachiri

- Mohamed el Bachiri & David Van Reybrouck, **Een jihad van liefde**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2017. 93 blz.

Overdenkingen in proza en poëzie van een Belgisch-Marokkaanse man die zijn echtgenote verloor bij de aanslag in Brussel in maart 2016.

Fatima Bali

(1966)

- Fatima Bali m.m.v Harry Schram, **Mijn leven in Borgerokko**
Antwerpen / Baarn: Hadewijch. 1994. 133 blz.

Autobiografie van Bali, die in een Marokkaans migrantengezin in Antwerpen opgroeide. Ze was de eerste migrante die tot gemeenteraadslid werd gekozen voor de partij Agalev.

- Fatima Bali, **Het geheim van Fatima**
Twaalf jaar tussen burens en burgers.
Leuven: Van Halewyck. 2000. 128 blz.

Said Bensellam

(1971)

- Said Bensellam, **Kleine jongen**
Amsterdam: Van Genneep. 2010. 159 blz.

--- Daisy streaming audio. (3:46:00). 2010. Dedicon, Grave.

Autobiografie van Said Bensellam, van Marokkaanse probleemjongere tot succesvol jongerenwerker in Amsterdam. Met medewerking van Hassan Bahara.

- Frank van Gemert, **Straat krediet**
Biografie van Said Bensellam.
Meppel: Just Publishers. 2015. 256 blz.

Biografie van een Marokkaanse man die zich ontwikkelt van voortijdige schoolverlater tot succesvol jongerenwerker en rolmodel.

Rachid Benzine

(1971)

- Rachid Benzine, **Nour, waarom zag ik het niet aankomen?**
Oorspr. titel: Nour, pourquoi n'ai-je rien vu venir? Paris: Éditions du Seuil. 2016.
Vert. Katelijne De Vuyst.
Kalmthout: Polis. 2017. 117 blz.

De briefwisseling tussen een vader en zijn naar het kalifaat in Irak vertrokken dochter.

- Rachid Benzine, **Ainsi parlait ma mère**
Roman.
Paris: Seuil, 2020. 90 p.

Over Marokkaanse moeder-zoon relatie in België.

Saida Boujdaine

(1975)

- Saida Boujdaine & Tom Naegels, **Het boek Saida**
Amsterdam / Antwerpen: Meulenhoff / Manteau. 2005. 159 blz.

Autobiografie van een Marokkaanse vrouw die in 1979 op vierjarige leeftijd met haar familie naar België emigreerde.

Bachir Boumaâza

(Antwerpen, 1980)

- Bachir Boumaâza, **Mijn egotrip**
Antwerpen: Uitgeverij Manteau. 2002. 175 blz.

Bachir "Chiren" Boumaâza is een Belgische onlinegamer en filantroop die onder zijn pseudoniem "Athene" wereldwijd bekend is geworden op YouTube en daar meer dan 700.000 abonnees heeft.

Nicole Boumaâza

(1949)

- Nicole Boumaâza, **De stille wereld van Yamina**
Antwerpen: Standaard. 1996. 3^e herziene druk. 160 blz.

Wanneer een Marokkaanse gastarbeider zijn gezin naar België kan laten overkomen, verandert er veel voor het hele gezin en zeker voor de, in een isolement levende, 13-jarige doofstomme dochter.

- Nicole Boumaâza, **De dove van Bouassam**
Antwerpen: Standaard. 1996. 157 blz.

Yamina leeft bij haar grootouders in Marokko, om zich daar voor te bereiden op een door haar vader gearrangeerd huwelijk. Na de dood van haar oma keert ze terug naar België. Ze komt in opstand tegen haar vader.

- Nicole Boumaâza, **Om de lieve vrede**
De prijs van een huwelijk.
Leuven: Davidsfonds. 2004. 250 blz.

--- Luisterboek. Brussel: Luisterpunt. (9 uur; 47 min.) 2004.

Persoonlijk relaas van een Vlaamse vrouw over haar stukgelopen huwelijk met een Marokkaanse man.

Abbie Chalgoum

(1979)

- Abbie Chalgoum, **Ik blijf bij je**
Amsterdam: Prometheus. September 2021. 256 blz.

--- Daisy streaming audio. (7 uur, 3 minuten). 2022. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2021.

Autobiografische roman van een man van Marokkaanse afkomst die depressief werd omdat hij in zijn jeugd te maken met een vader die hem mishandelde.

Jamila Channouf

- Jamila Channouf, **Sandwichkinderen**
Berchem: EPO. 2018. 158 blz.

Autobiografisch relaas door de Belgische schrijfster van Marokkaanse afkomst over haar jeugd tussen twee culturen.

Abkader Chrifi

(1958)

- Abkader Chrifi, **Strijd van een vreemde**
Van drugsverslaafde tot succesvol trendsetter.
Utrecht: Kosmos Uitgevers. Maart 2008. 238 blz.

Chrifi kwam als elfjarige jongen naar Nederland.

Hind Eljadid

- Hind Eljadid, **Kruimeldief**
Ill. Zahra Eljadid.
Berchem: EPO. 2021. 148 blz.

--- Luisterboek. Brussel: Luisterpunt. 2021.

Een jonge vrouw, die opgroeide in een Marokkaans immigrantengezin in een Antwerpse wijk, doet verslag van haar roerige en traumatische jeugd.

Younes Finani

- Younes Finani, **Het verhaal van Johannes uit de Jordaan**
[Amsterdam]: YF Publishing Company B.V. 2020. 282 blz.

Autobiografie van een Amsterdamse crimineel van Marokkaanse afkomst.

Samira Harmach

- Samira Harmach, **Gedwongen, gevlucht, verstoten... maar vrij!**
Antwerpen / Amsterdam: Houtekiet. 2023. 134 blz.

--- Ebook. 2023.

--- Luisterboek: Lind & Co, Stockholm. (3:14:09). 2024.

Persoonlijk relaas van een Belgisch-Marokkaanse vrouw die opgroeit in een streng conservatief gezin. Als ze op 24-jarige leeftijd wordt uitgehuwelijkt, kiest ze voor een bestaan als vluchteling in eigen land en gaat ze op zoek naar de vrijheid die ze nooit heeft gekend

Hayat

(Pseudoniem van Ibtihal Jadib)

- Hayat, **Eindelijk gewoon Hayat**
Leven tussen twee werelden.
Amsterdam: Atlas Contact. Mei 2018. 158 blz.

--- Daisy streaming audio. (3 uur, 58 minuten). 2019. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2018.

Autobiografische columns van een Nederlandse vrouw van Marokkaanse komaf.

Mohamed Hedi

- Hugo Verkley, **Van de straat**
Hoe Mohamed H. Mohamed Hedi werd.
Amsterdam: Vesper Publishing. 2023. 241 blz.

Persoonlijk verhaal over een jonge man met een Marokkaanse migratieachtergrond die vroeger in de criminaliteit zat en zijn leven heeft omgegooid.

Yehya Kaddouri (1987)

- Yehya Kaddouri, **Lach met de duivel**
Autobiografie van een 'rotte-appel'-Marokkaan.
Amsterdam: Van Genneep. 2011. 227 blz.

De 17-jarige Yehya Kaddouri vertelt hoe hij vier jaar in de gevangenis zat wegens het beramen van een terroristische aanslag.

Sihame El Kaouakibi (Boom, 1986)

- Sihame El Kaouakibi, **Coming in**
Gent: Borgerhoff & Lambergts. 2020. 189 blz.

Sihame El Kaouakibi is een ravissante Vlaamse vrouw van amper 34 jaar. Ze maakte naam in de ondernemerswereld door het project Let's Go Urban, dat het beste in jongeren naar boven wil halen, en NextGenlty, een brug tussen young potentials en de bedrijfswereld. In 2019 werd ze volksvertegenwoordiger voor Open Vld in het Vlaams Parlement. Na betrokkenheid bij oplichting werd ze onafhankelijk volksvertegenwoordiger.

Youssef Kobo Aouriaghel (1988)

- Youssef Kobo, **Sire, er zijn geen allochtonen meer**
Antwerpen: Vrijdag. 2019. 164 blz.

Youssef Kobo Aouriaghel is bekend als opiniemaker en publiek spreker over onder meer sociaal ondernemerschap en migratie.

Ali Lahrouchi

- Ali Lahrouchi & Joost Niemöller, **De ontworsteling**
In de greep van de Marokkaanse overheid, geheime diensten en de islam.
Groningen: Uitgeverij De Blauwe Tijger. 2019. 205 blz.

Levensverhaal van een uit Marokko afkomstige journalist, die kritiek levert op de islam, Marokkanen in Nederland en het regiem in Marokko.

Ayoub Louihrani

- Ayoub Louihrani, **Ayoub, een stadsjongen**
Amsterdam: De Boekerij. Mei 2022. 216 blz.

--- Daisy streaming audio. (4 uur, 14 minuten). 2022. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2022.

--- Luisterboek. (4 uur 10 minuten). 2023.

Persoonlijk verhaal van een jongen van Marokkaanse afkomst die zijn droom van het boerenleven achterna gaat.

Rahma el Mouden

(Marokko, 1959)

- Rahma el Mouden, **Rahma**
De weg naar mijn vrijheid.
Amsterdam: Uitgeverij Luitingh-Sijthoff, 2019. 269 blz.

Rahma el Mouden is een zakenvrouw. Op haar zestiende vertrok ze zwanger naar Nederland, nadat ze in Marokko was getrouwd met een 24-jarige kennis uit Nederland. El Mouden begon in 1977 als schoon-maakster bij het Gemeentelijk energiebedrijf in Amsterdam. In 1999 koos de European Federation of Black Women Business Owners El Mouden tot Nederlandse Zakenvrouw van het Jaar.

Khalid Mourigh

(Sliedrecht, 1981)

- Khalid Mourigh, **De gast uit het Rifgebergte**
Het leven van een Marokkaanse arbeider.
Amsterdam: Cossee. 2021. 240 blz.

--- Daisy streaming audio. (6 uur, 41 minuten) 2021. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2021.

Mourigh is taalkundige. Hij vertaalt ook verhalen en poëzie van Berberse auteurs.

- Khalid Mourigh, **Denkend aan Hollands**
Wat taal zegt over wie we zijn.
Amsterdam: Cossee. 2025. 155 blz.

Het eerste deel bevat persoonlijk ervaringen van de auteur.

Mohamed Ouaamari

(1991)

- Mohamed Ouaamari, **Groetjes uit Vlaanderen**
Amsterdam: Prometheus. 2020. 228 blz.

--- Ebook. 2020.

De schrijver, een Antwerpenaar, vraagt zich af of hij met zijn Marokkaanse achtergrond wel een echte Vlaming is en houdt Vlaanderen en zichzelf een spiegel voor.

Joseph Oubelkas

(1980)

- Joseph Oubelkas, **400 brieven van mijn moeder**

-- Zoetermeer: Literoza, 2011. 371 blz.

-- Amsterdam: Galilee. 2018. 377 blz.

-- Ook in Engelse vertaling: 400 letters from my mother.

Foreword by Stedman Graham.

Vert. Anne-Marie Westra-Nijhuis.

Diemen: Galilee Media. 2016. 395 p.

--- Daisy streaming audio. (13 uur, 25 minuten). 2011. Dedicon, Grave.

Verslag van de Marokkaans-Nederlandse IT-ingenieur over de jaren dat hij onschuldig gevangen zat in Marokko op beschuldiging van drugsmokkel.

- Joseph Oubelkas, **Gezondheid liefde vrijheid**

Zoetermeer: Literoza. 2014. 326 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 23 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

Vervolg op '400 brieven van mijn moeder'.

Fayza Oum'Hamed

(1979)

- Fayza Oum'Hamed, **De uitverkorene**

Een importbruid acht jaar lang opgesloten in Nederland.

-- Amsterdam: Artemis. 2009. 204 blz.

-- Amsterdam: Eenvoudig Communiceren. 2013. 119 blz.

Autobiografie van een Marokkaanse importbruid die zich weet te ontworstelen aan haar schoonfamilie die haar mishandelt en vernedert.

David Pinto

(1942)

- Prof. dr. David Pinto, **Marokkaanse Jood van analfabete ouders**

Met inleidingen van prof. dr. Paul Cliteur en de Vlaamse filosoof en schrijver Wim van Rooy.

Soesterberg: Uitgeverij Aspekt. 2020. 201 blz.

Pinto migreerde in 1967 van Israël naar Nederland. Hij is een voormalig buitengewoon hoogleraar interculturele communicatie.

Karima Ouchan

(1969)

- Fenneke Reysoo & Karima Ouchan, **Nooit geschreven brief aan mijn vader**
Amsterdam: Bulaaq. 1999. 141 blz.

--- Daisy streaming audio. (3:44:00). 1999. Dedicon, Grave.

Autobiografie van een jonge Marokkaanse vrouw die in Nederland opgroeide, door haar vader werd mishandeld en ontvoerd. Na twaalf jaar gevangenschap in Marokko herwon ze haar vrijheid.

Greta Riemersma
(1964)

- Greta Riemersma, **Het land van zijn vader**
Een Marokkaanse familiegeschiedenis.
Amsterdam: Podium. 2011. 335 blz.

Autobiografisch relaas van een Nederlandse journaliste die met haar Marokkaanse man emigreert naar Marokko om daar te ontdekken dat haar echtgenoot geheel is vervreemd van zijn Marokkaanse achtergrond.

Nooit geschreven brief aan mijn vader

Mohamed Sahli

- Mohamed Sahli, **Dagboek van een illegaal**
Amsterdam: Prometheus. 2001. 144 blz.

Persoonlijk relaas van een (witte) illegaal van Marokkaanse afkomst, die in een Haagse kerk in hongerstaking ging om een verblijfsvergunning te bemachtigen.

Mounhin Tahtahi
(1974)

- Mounhin Tahtahi, **Amarok**
Z.pl. 3Rocks Publishing. 2021. 185 blz.

Tahtahi groeide in Rotterdam op als kind van Marokkaanse migranten.

Mounir Tallou

- Mounir Tallou, **De illegaal**
Badhoevedorp: Kaft Media. 2015. 109 blz.

--- Daisy streaming audio. (02 uur, 32 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

Persoonlijk relaas van een man uit Marokko die in Nederland terechtkwam en hier aanvankelijk illegaal en later legaal verbleef.

- Pieter Hoekstra, **Mustapha's Marokko**

Een zoektocht...

Nieuwerkerk a/d IJssel: ServicePost. 2000. 95 blz.

Verslag van de pogingen die een Nederlandse man onderneemt om zijn illegaal in Nederland verblijvende Marokkaanse vriend te laten legaliseren.

- Jeroen Jeroense, Trijnie Nielen-Rosier, Karn Spelt, **Saïda**
Van schoonmaakster tot islamitisch geestelijk verzorgster.
Kampen: Uitgeverij van Warven. 2020. 215 blz.

Biografie van een islamitische geestelijk verzorgster met Marokkaanse wortels.

Margalith Kleijwegt

(1951)

- Margalith Kleijwegt, **Onzichtbare ouders**
De buurt van Mohammed B.
Zutphen: Plataan. 2005. 207 blz.

Portretten van allochtone gezinnen in Amsterdam-West, die nauwelijks een band hebben met de Nederlandse maatschappij om hen heen.

- Margalith Kleijwegt, **Sofia**
Verhaal van een verboden liefde.
Amsterdam: Atlas. 2010. 221 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 05 minuten). 2011. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2010.

Als een islamitische Marokkaanse jonge vrouw kiest voor een Nederlandse man, niet-moslim, wordt ze door haar familie verstoten.

- Margalith Kleijwegt, **Familie is alles**
Onzichtbare ouders tien jaar later.
Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2014. 217 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 28 minuten). 2014. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2014.

Over het leven van allochtone jongeren in Nederland.

- Margalith Kleijwegt, **Verdriet en boterkoek**
Hoe de oorlog is verdwenen.
Amsterdam: Uitgeverij Augustus Atlas Contact. 2021. 205 blz.

--- Luisterboek.(6 uur 18 minuten). 2021.

Familiegeschiedenis van drie generaties Nederlandse joden en hun verwerking van de Tweede Wereldoorlog, leidend tot het opkomen tegen discriminatie en onrecht.

- Saskia Lensink, **Mohamed**
Opgebloeid in Gent op Marokkaanse wortels.
Z.pl.: StoryTerrace. September 2020. 76 blz.

- Jan Libbenga, **Klopjacht op Malika**
Moderne Mata Hari.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2009. 158 blz.

Levensverhaal van een Nederlandse vrouw van Marokkaanse afkomst, die als spionne voor de AIVD in Dubai werd ingezet, maar tevens van daar uit drugs-transporten organiseerde.

- Ardy Stegeman, **Een zuster uit Marokko**
Soest: Boekscout.nl. 2013. 158 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 55 minuten). 2013. Dedicon, Grave.

Een van oorsprong Marokkaanse verpleegkundige vertelt haar levensverhaal aan een oud-collega.

- Renate van der Zee, **Een meisje voor dag en nacht**
Waargebeurd verhaal over een Marokkaanse vrouw die afrekent met haar jeugd.
Breda: De Geus. 2010. 254 blz.

--- Daisy streaming audio. (7:22:00). 2010. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

--- Luisterboek: (7 uur 3 minuten). 2022.

Levensgeschiedenis van een uit een traditioneel gezin afkomstig Nederlands-Marokkaans meisje dat jarenlang werd misbruikt door een van haar broers.

MOZAMBIQUE

Lara de Brito

(Maputo, 1976)

- Lara de Brito, **Koordans**
Wageningen, 2018. 96 blz.

De Brito werd in 2014 wethouder voor GroenLinks in Wageningen.

NIGERIA

Bruce Cerew

(Nigeria, 1980; in Nederland sinds 2000)

- Bruce Cerew, **De lange weg**
Het verhaal van een oorlogskind.
Vert. uit het Engels door Irene Sedney.
Maarssen: Amara Books. Juli 2009. 356 blz.

Roman waarin Ray op 12 jarige leeftijd besluit te vluchten voor zijn gewelddadige vader, familie en geboorteland.

Godian Ejiogu

(Nigeria; in Nederland sinds 1993)

- Godian Ejiogu, **Mijn droom**

Op zoek naar een vreedzame samenleving.

Utrecht: Kok. 2018. 208 blz.

Persoonlijke getuigenis van de Rotterdamse pastor van Nigeriaanse afkomst, over zijn geloof, zijn integratie in Nederland, de Nederlandse samenleving en de verschillen met Nigeria.

Chika Unigwe

(Enugu, Nigeria, 1974)

- Chika Unigwe, **De smaak van sneeuw**

Antwerpen: Manteau. 2012. 84 blz.

Vier verhalen over Nigerianen die vanwege discriminatie of geweld hun land ontvluchten en naar België (zijn ge-)komen. In korte zinnen en gemakkelijke woorden.

- Chika Unigwe, **Beter nooit dan laat**

Oorspr. titel: Better Never than Late. (2019)

Vert. Theo Veenhof.

Kalmthout: Polis (Pelckman Uitgevers). 2020. 184 blz.

In het huis van Nigeriaanse immigranten in België vertellen verschillende mensen - veelal andere migranten - over problemen in hun leven die samenhangen met hun migrantenbestaan, maar ook met liefde, verdriet en dood.

OEGANDA

Disan Ssebowa Basalidde

- Disan Ssebowa Basalidde, **Interviewing an Eagle**

Uitgebracht in eigen beheer. December 2021. 44 p.

Disan Ssebowa Basalidde (20) trok naar België om er asiel aan te vragen, nadat zijn vader was doodgeschoten in Oeganda. Als niet-begeleide minderjarige belandde hij in Steenokkerzeel.

Moses Isegawa

(Kampala, 1963)

- Moses Isegawa, **Twee chimpansees, gevolgd door Prinses Europa**

Amsterdam: De Bezige Bij. 2001. 135 blz.

Twee essays van de Oegandeese-Nederlandse schrijver over zijn schrijverschap en over de verhouding tussen het Westen en Afrika.

Mukisa

(1998)

- Laurence Bollen & Mugisha, **Maisha Safari**
De natuur van de mens geeft licht.
Breda: Droomvallei Uitgeverij. 2021. 208 blz.

De Oegandese Mukisa werd geronseld door moslimrebellens. Hij wist te ontkomen naar Italië, waar hij onvrijwillig in de drugshandel en prostitutie belandde. Tenslotte kwam hij als asielzoeker in Nederland terecht. Waargebeurd verhaal.

Steve Mwase
(Busoga, Oeganda, 1959)

- Steve Mwase, **Life after a dictator**
Amsterdam: On File in corporation with Ex Ponto Magazine Sillat Media. 2010. 57 p.
Zaandijk: Sillat. 2011. 383 p.

*Een zeer jonge soldaat uit Oeganda vecht tegen de rebellen die zijn land willen bevrijden van zijn dictator, maar vecht hij wel voor de juiste partij?
Mwase kwam na 15 jaar strijd in 1995 naar Nederland.*

RWANDA

Marie Bamutese

- Marie Bamutese & Peter Verlinden, **Marie**
Overleven met de dood.
Leuven: Davidsfonds Uitgeverij. 2015. 183 blz.

Persoonlijk verslag van een Rwandese vrouw die de genocide in Congo in 1996 overleefde door te vluchten.

Amina Ingabire

- Amina Ingabire & Saskia Smith, **Achter de bergen**
De overlevingstocht van een Afrikaanse vluchteling.
Vianen: The House of Books. 2011. 303 blz.

Levensverhaal van een Afrikaanse vrouw, die tijdens de genocide in Rwanda het slachtoffer wordt van verkrachting, daardoor zwanger raakt en tenslotte als vluchteling in Nederland een nieuw bestaan opbouwt.

Georges Kamanayo Kazungu

- Georges Kamanayo Kazungu, **Tussen twee werelden**
Een leven in Europa en Afrika.
Antwerpen: Polis. 2020. 270 blz.

Als kind van een blanke Belgische koloniaal en een zwarte Rwandese moeder komt Kamanayo net voor de onafhankelijkheid van Rwanda in België terecht.

Marguerita Singe

- Marguerita Singe, **Ik zocht de dood, maar vond het leven**
Het verhaal van een Rwandese vrouw die alles verloor, maar bij ons een nieuw leven

opbouwde.

Tielt: Lannoo. 2010. 173 blz.

Autobiografie van een vrouw uit Rwanda die als politiek vluchteling in 1996 in Nederland kwam.

SENEGAL

Ousmane Dia

- Ousmane Dia, **Ze hebben mijn zoon vermoord**

Opgetekend door Thomas Blommaert.

Berchem: EPO. 2024. 148 blz.

--- Ebook. 2024.

Op 26 mei 2023 veroordeelt het Antwerpse hof van beroep achttien leden van Reuzegom tot een boete van 400 euro en werkstraffen tot 300 uur. De uitspraak jaagt een schokgolf door ons land. Vijf jaar eerder hadden de achttien – stuk voor stuk zonen van advocaten, notarissen en bedrijfsleiders – student Sanda Dia twee dagen lang vernederd op een manier die elke verbeelding tart. Toen ze hem uiteindelijk binnenbrachten op de spoedafdeling had hij geen schijn van kans meer.

- Gabrielle Hagedorn, **Yassa met stooferen**

Afscheid van Modou Thiam Dogo.

Rotterdam: Brave New Books. 2024. 220 blz.

Persoonlijk verhaal van een Nederlandse vrouw die de zorg op zich neemt voor haar ongeneeslijk zieke Senegalese ex-partner, waarin ze terugblijkt op hun leven samen en de betekenis van de Senegalese cultuur in haar leven.

SIERRA LEONE

- Jan Bleyen, **Ooit zal ik iemand zijn**

Standaard Uitgeverij. Maart 2022. 192 blz.

--- Brussel: Luisterpunt, 2022.

Het verhaal van Manso die als jongen vertrok uit Sierra Leone en al tien jaar zonder papieren in België woont.

Solomon Bockarie

(1987)

- Solomon Bockarie & Hugo Verkley, **Solo**

Van oorlogskind tot Olympiër.

Amsterdam: Ambo / Anthos. September 2020. 192 blz.

--- Ebook. 2020

Levensverhaal van de in Sierra Leone geboren Nederlandse profatleet Solomon Bockarie.

Ishmail Kamara

(Mambolo, Sierra Leone; vluchtte in 2012 naar Nederland)

- Ishmail Kamara, **Honderd gouden paarden**

Een reis naar het beloofde land.

Rijswijk: WGBU. 2024. 231 blz.

Gibril Sankoh

- Ferdi Delies, **Gibril Sankoh van bootvluchteling tot profvoetballer**

Amsterdam: Inside. 2024. 269 blz.

--- Ebook. 2024.

Biografie van de Nederlands-Sierra Leoneanse oud-profvoetballer.

Babah Tarawally

(Sierra Leone, 1972)

- Babah Tarawally, **De god met de blauwe ogen**

Amsterdam: KIT Publishers. 2010. 175 blz.

--- Daisy streaming audio. (5 uur, 56 minuten). 2011. Dedicon, Grave.

Op zoek naar zijn verdwenen moeder komt een 16-jarige asielzoeker uit Sierra Leone in een asielzoekerscentrum in Den Haag terecht.

- Babah Tarawally, **Gevangen in zwart wit denken**

en hoe we kunnen ontsnappen.

Utrecht: Ten Have. 2018. 127 blz.

--- Ebook. 2018.

Persoonlijke ervaringen van een vluchteling uit Sierra Leone omtrent zijn opvang en integratie in Nederland.

- Babah Tarawally, **De getemde man**

De geschiedenis van een Afrikaanse man.

Utrecht: Ten Have. 2022. 237 blz.

--- Ebook. 2023.

Vergelijking van de uiteenlopende ideeën over mannelijkheid die er heersen in het geboorteland van de schrijver, Sierra Leone, en het Westen.

SOEDAN

Ra'oef Moes 'ad Basta

(Soedan, 1937)

- Ra'oef Moes 'ad Basta, **Het struisvogelei**

Tussen Caïro en Amsterdam.

Oorspr. titel: Baidat an-na 'ana. (1994)

Vert. uit Arabisch: Richard van Leeuwen & Djûke Poppinga.

Breda: De Geus. 2001. 253 blz.

Autobiografische roman gesitueerd in Soedan, Libanon, Bagdad, Caïro, Rome, Londen en Amsterdam.

Ahmad Al Malik

(1967)

- Ahmad Al Malik, **De lange reis naar Nederland**

Verhalen van vluchtelingen.

Soest: Boekscout. 2016. 69 blz.

Ahmad Al Malik vluchtte aan het einde van de jaren negentig naar Nederland.

Carbino

- D. Dalton, **Vluchtelingenkamp**

Levensecht.

Carbino's verhaal.

De oorlog in Soedan overleven.

Den Haag: Uitgeverij NDB / Biblion. 2006. 48 blz.

Laylah

- Irma Tomey, **Laylah, van paleis naar AZC**

Een waargebeurd verhaal.

Enschede: Boekengilde. 2021. 213 blz.

--- Daisy streaming audio. (5 uur, 31 minuten). 2022. Dedicon, Grave.

Het levensverhaal van een Soedanese vrouw die in Nederland asiel aanvroeg en in een AZC belandde.

Kon Kelei

- Frank Kromer, Kon Kelei, Waldemar Torenstra, **Waldemar Torenstra & Kon Kelei**

Een bijzondere vriendschap.

Amsterdam: Uitgeverij De Kring. 2015. 123 blz.

Dubbelportret van de Nederlandse acteur en de voormalige kindsoldaat uit Zuid-Sudan, die vriendschap met elkaar sloten en zich inzetten voor de bouw van een school in Zuid-Sudan.

SOMALIË

Yusuf Abdi Mohamed

- Yusuf Abdi Mohamed (m.m.v. Nico Guns), **Asielzoeker in Nederland**
Rijswijk: guns@home. 2015. 290 blz.
Tweede, herziene druk 2017.

Wanneer de Somalische academicus Yusuf Abdi door gewapende religieuze extremisten ernstig wordt bedreigd, moet hij vluchten van huis en haard. Met achterlating van vrouw en kind zoekt hij asiel in Nederland.

Yasmine Allas
(1967)

- Yasmine Allas, **De blauwe kamer**
Roman.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2004. 405 blz.

--- Daisy streaming audio. (13 uur, 00 minuten). 2004. Dedicon, Grave.
--- Vert. in Spaans. (2010).

Een uit Afrika afkomstige jonge vrouw vertelt haar bewogen levensverhaal aan haar Nederlandse vriendin.

- Yasmine Allas, **Ontheemd en toch thuis**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2006. 53 blz.

Allas is een actrice en schrijfster van Somalische afkomst. Haar vader werd vermoord in 1977 en acht jaar later vluchtte ze naar het buitenland. Via Saoedi-Arabië en België kwam ze in 1987 in Nederland terecht.

Ayaan Hirsi Ali
(Somalië, 1969)

- Ayaan Hirsi Ali, **De maagdenkooi**
Amsterdam: Augustus. 2004. 78 blz.

--- Daisy streaming audio. (02 uur, 36 minuten). 2005. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2012.
--- Vert. in Engels (2006); Duits (2006); Frans (2005).

Ervaringen van de schrijfster als tolk voor gevluchte Somalische vrouwen, afgewisseld met essays en lezingen over de onderdrukking van de vrouw door de islam.

- Ayaan Hirsi Ali, **Mijn vrijheid**
De autobiografie.
Geautoriseerde vert. uit het Engels door Carla Benink.
Amsterdam: Augustus. 2006. 447 blz.

--- Daisy streaming audio. (18 uur, 20 minuten). 2007. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2012.
--- Luisterboek. Audio-cd's (ca. 6 uur). 2006.

- Ayaan Hirsi Ali, **Nomade**
Oorspr. titel: Nomad. New York: Simon & Schuster. 2010.

Vert. Marianne Orvelte.
Amsterdam: Augustus. 2010. 318 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 23 minuten). 2011. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2010.

Ayaan Hirsi Ali geboren als Ayaan Hirsi Magan Isse Guleid Ali Wai'ays Muhammad Ali Umar Osman Mahamud, kortweg Aya(a)n Hirsi Magan, is een Nederlands Amerikaans feministe, publiciste, auteur en voormalig politica van Somalische afkomst. Hirsi Ali was tussen 2003 en 2006 lid van de Tweede Kamer voor de VVD. Zij emigreerde naar de Verenigde Staten.

Zahra Abdi Hersi

- Dominique Prins, **De onzichtbare dochter**
Gebaseerd op het leven van Zahra Abdi Hersi.
Delft: Elmar. 2011. 183 blz.

Levensverhaal van een Somalische vrouw die in Nederland een nieuw bestaan heeft opgebouwd, maar een bezoek brengt aan Somalië om achter de reden van de afstandelijke relatie met haar moeder te komen.

Sayadin Hersi (Ogaden, 1972)

- Sayadin Hersi, **Verloren vader**
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2010. 284 blz.

*Een Somalische jongeman ontvlucht de burgeroorlog in zijn land eind jaren zeventig om in Nederland asiel aan te vragen.
Hersi werd geboren in Ogaden, het betwiste grensgebied tussen Somalië en Ethiopië. In 1992 bereikte hij Nederland, waar hij medicijnen studeerde.*

Omar Munie Mohamed (Mogadishu, 1985)

- Omar Munie, **Leef je droom**
Van dromende vluchteling in de klaslokalen, tot living the American dream.
Voorwoord van minister Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart.
Den Haag: Omar Munie Clothing. 2015. 113 blz.

Omar Munie Mohamed is een Somalisch-Nederlands mode-ontwerper.

Abdi Nageeye (Mogadishu, 1989)

- André van Kats, **Abdi Nageeye**
Atleet zonder grenzen.
Amsterdam: Uitgeverij Lucht BV. 2019. 227 blz.

Nageeye is een Nederlandse atleet van Somalische afkomst, die sinds 1996 in Nederland woont.

Ayan Mohamud Yusuf

(Mogadishu, 1980)

- Ayan Mohamud Yusuf, **Op zoek naar vaste grond**
Van Somalische vluchteling tot Vlaams kabinetsmedewerker.
Auteur Jan Jambon.
Voorwoord & inleiding Geert Bourgeois.
Voorwoord Herman Van Rompuy, voormalig eerste minister van België
Antwerpen: Manteau. Maart 2020. 192 blz.

TUNESIË

Semira Dallali

(1964)

- Semira Dallali, **Onbewoonbaar lichaam**
Amsterdam: Vassallucci. 2002. 11 blz.

--- Daisy streaming audio. (02 uur, 49 minuten). 2004. Dedicon, Grave.

Een Tunesisch-Nederlands meisje probeert haar familiegeschiedenis te reconstrueren, waarbij haar problematische relatie met haar moeder en seksueel geweld aan de orde komen.

Laïla Koubaa

- Laïla Koubaa, **Hoger dan de bergen en dieper dan de zee**
Kroniek van een migrant.
Illustrator Laura Janssens.
Antwerpen: Vrijdag. 2016. 80 blz.

Stripverhaal.

ZIMBABWE

- Ludwig Apers, **Melk en honing**
Antwerpen: Houtekiet. 2009. 279 blz.

--- Luisterboek: Brussel: Luisterpunt, 2009

Een journalist van een oppositiekrant in Zimbabwe wordt gevangen genomen en gemarteld, maar hij weet te vluchten en wacht in een opvangcentrum bij Antwerpen de uitkomst van zijn asielaanvraag af.

ZUID-AFRIKA

A. Sport

Darius Dhlomo

(1931-2015)

- Ben Siemerink & Wim Coster, **Darius Dhlomo**
Voetballer, bokser, muzikant, activist.
Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers/Het Sporthuis. 2010. 198 blz.

Biografie van de Zuid-Afrikaanse voetballer, bokser, blueszanger en anti-apartheidsactivist Darius Dhlomo die in 1958 in Almelo kwam voetballen.

Steve Mokone

(Doornfontein, Johannesburg, 1932 – Washington D.C., 2015)

- Tom Egbers, **De zwarte meteor, of De zoektocht naar een geliefde voetbalheld**
Amsterdam: Thomas Rap. 2000. 126 blz.

Herinneringen aan de Zuid-Afrikaanse zwarte voetballer Steve Mokone die eind jaren vijftig bij Heracles speelde.

- Tom Egbers, **Twaalf gestolen jaren**
Amsterdam: Thomas Rap. 2002. 187 blz.

Speurtocht naar het hoe en waarom van het jarenlange verblijf van de zwarte Zuid-Afrikaanse voetballer Steve Mokone in een gevangenis in de Verenigde Staten.

B. Overigen

Daan Cloete

(1938)

- Daan Cloete, **Vrede vloeit soos 'n rivier**
Oor die strome van my lewe.
Wellington (ZA): Bybelkor/ Bybelmedia. 2018. 267 p.

Levensverhaal van Zuid-Afrikaanse theoloog die in Nederland studeerde.

Marlene Dumas

*(Kaapstad, 1953; zij woont en werkt sinds 1976 in Amsterdam.)
(Selectie)*

- Marlene Dumas & Peter Cox, **Intimate relations**
Johannesburg / Amsterdam: Jacana Media / ROMA Publications. 2007. 139 p.
[Catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling in de Iziko South African National Gallery, Kaapstad, 7 november 2007 t/m 13 januari 2008 en in The Standard Bank Gallery, Johannesburg, 5 februari t/m 20 maart 2008.]

- Marlene Dumas & Mariska van den Berg, **Sweet Nothings**
Notes and Texts 1982-2014.
D. A. P./ Distributed Art Publishers. 2015. 255 p.
[A coproduction of Marlene Dumas and Galerie Paul Andriesse, Uitgeverij De Balie]

- Paul Andriesse, **Marlene Dumas: man kind**
Amsterdam: Galerie Paul Andriesse. 2006. 34 p.
Uitgave naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling van het recente werk van Marlene Dumas in Galerie Paul Andriesse te Amsterdam t/m 25 november 2006.
Tekst in het Nederlands & Engels.

- Dominic van den Boogerd, **Marlene Dumas**

London: Phaidon. 2009. 2nd ed., rev. and expanded. 238 p.

- Leintine Coelewijn, Helen Sainsbury, Theodora Vischer, **Marlene Dumas**

The image as burden.

Amsterdam: Stedelijk Museum. 2014. 191 p.

Uitgave ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in het Stedelijk Museum Amsterdam, 6 september 2014 - 4 januari 2015, Tate Modern, London 5 februari - 10 mei 2015, Fondation Beyeler, Bazel 30 mei - 13 september 2015.

Elisabeth Eybers

(1915-2007)

- Hans Ester & Ernst Lindenberg (Red.), **Uit liefde en ironie**

Liber amicorum Elisabeth Eybers.

Amsterdam / Kaapstad: Em. Querido's Uitgeverij / Human & Rousseau & Tafelberg-Uitgewers. 1990. 168 blz.

- Ena Jansen, **Afstand en verbintenissen**

Elisabeth Eybers in Amsterdam.

Amsterdam: Amsterdam University Press. 1998. 366 blz.

Studie over Eybers en haar poëzie. Vertaling van proefschrift Johannesburg 1992.

- **Elisabeth Eybers 1915-2007**

Themanummer Tirade.

Amsterdam: Uitgeverij Van Oorschot. 2008. 119 blz.

Vernon Alexander February

(1938-2002)

- Ena Jansen, **Vernon Alexander February**

Somerset-Wes, Zuid-Afrika, 15 juni 1938 - Amsterdam 24 november 2002.

In: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. 2002-2003.

Leiden: Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. 2004. blz. 123-131.

- Erik van den Bergh & Tiny Kraan (Red.), **Koekemakranke**

Die pad van Vernie February (1938-2002).

Leiden: African Studies Centre. 2004. VIII, 188 p.

- Hein Willemse, **Apartheid, Afrikaans en ballingskap in die biografie van Vernon February**

in: Stilet: Tydskrif van die Afrikaanse Letterkundevereniging. (17)1. 2005. p. 37-59.

Petronella van Heerden

(1887-1975)

- Petronella van Heerden, **Die 16^e koppie**

Kaapstad: Tafelberg-uitgewers. 1965. 169 p.

O.a. Herinneringen aan studietijd in Nederland.

Richard Jürgens

- Richard Jürgens, **The Many Houses of Exile**
Weltevredenpark: Covos-Day Books. 2000. 500 p.

Gerald Kraak
(1956-2014)

- Gerald Kraak, **Shadow Play**
Posthumously completed by Alison Lowry.
Auckland Park: Jacana Media Ltd. 2017. 249 p.

Annemarié van Niekerk
(1962)

- Annemarié van Niekerk, **Om het hart terug te brengen**
Liefde en geweld in Zuid-Afrika.
Een memoir.
Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas Contact. 2021. 461 blz.

Karel Schoeman
(1939-2017)

- Karel Schoeman, **Merksteen**
Een dubbelbiografie.
Oorspr. titel: Merksteen, 'n Dubbelbiografie.
Kaapstad / Pretoria / Johannesburg: Human & Rousseau. 1998. 432 p.
Vert. uit Afrikaans: Riet de Jong-Goossens.
Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers. Mei 2004. 366 blz.

N.P. van Wyk Louw
(1906-1970)

- J.C. Steyn **Van Wyk Louw**
'n lewensverhaal.
Kaapstad: Tafelberg. 1998.
Deel 1. 562 p.
Deel 2. p. 566-1212.

3. AZIË

AFGHANISTAN

Ahmad Ahmadyar
(2000)

- Ahmad Ahmadyar, **Ik ben Ahmad**
Deels vert. uit het Engels door Elles van der Schaaf; met een inleiding van Daan Bronkhorst; interview geschreven door Catharina Visser.
Zoersel: Herkes, 2021. 148 blz.

De negenjarige Ahmad ontvlucht met zijn vader Afghanistan en komt twee jaar later in België aan.

Layla Alizadah

Website: [home - Layla Alizadah](#)

- Layla Alizadah, **In haar schoenen**

Tolbert: EigenZinnig. 2020. 166 blz.

--- Daisy streaming audio. (4:25:00). 2021. Dedicon, Grave.

Marjam vertelt aan haar jongere zus het verhaal van haar vlucht uit Afghanistan en hoe het leven in haar geboorteland in korte tijd drastisch veranderde door toedoen van de taliban.

A. Zaher Banai

(1959)

- A. Zaher Banai, **Het maankasteel**

Een Afghaanse arts tussen oorlog en asiel.

Aalsmeer / Amsterdam: Dabar-Luyten / Vereniging VluchtelingenWerk Nederland. 1997. 126 blz.

--- Daisy-rom. (5:00:00). 1997. Dedicon, Grave.

Het relaas van de jonge chirurg Banai over zijn werk in Afghanistan voor en tijdens de oorlog en van zijn uiteindelijke vlucht naar Nederland.

Palwasha Banai

(Vluchtte in 2002 naar Nederland)

- Palwasha Banai, **Demonen overwonnen**

Eindhoven: Palwasha Banai. 2019. 208 blz.

Autobiografie van een Afghaanse vluchteling die de burgeroorlog in haar land ontvluchtte en op twintigjarige leeftijd in Nederland belandde.

- Marian den Boer-Walhout, **De maan gaat met je mee**

Een Afghaanse jeugd.

-- Soesterberg: Aspekt. 2007. 213 blz.

-- Soesterberg: Aspekt. 2016. 3^e herziene druk. 215 blz.

--- Daisy streaming audio. (7:28:00). 2009. Dedicon, Grave.

Levensverhaal van een vijftienjarige Afghaanse jongen, die zijn land vanwege het geweld van de Taliban ontvluchtte en in Nederland belandde.

Anoush Dastgir

(Kaboel, 1989; via Iran, Turkije en Duitsland komt hij in 1997 in Nederland terecht)

- Ivo Roodbergen, **Anoush**

Hoe de Nederlandse Anoush Dastgir als jongste bondscoach ter wereld Afghanistan

wist te herenigen.

Amsterdam: Thomas Rap. Mei 2023. 272 blz.

- Evy Danckers, **Mijn negen levens**

III. Tamara Lodewijckx.

Antwerpen: Uitgeverij C. De Vries-Brouwers. 2019. 125 blz.

De twaalfjarige Hijran wordt weggestuurd uit Afghanistan. Hij vertrekt in zijn eentje naar Europa en komt terecht in België.

- Kristien Dieltiens & Meysam Noori, **Meysam**

Dansen voor je leven.

Antwerpen: Edge. 2012. 293 blz.

Noori vertelt hoe hij op 9-jarige leeftijd, samen met o.a. zijn moeder, Afghanistan ontvluchtte. Als puber besluit hij danser te worden.

- Pam Emmerik, **Maanmensen**

Rotterdam: Museum Boijmans van Beuningen. 2015. 196 blz.

Deze graphic novel van schrijfster en kunstenares Pam Emmerik (1964-2015) vertelt het levensverhaal van Jamila, een Afghaanse vluchteling die als suppoort in Museum Boijmans Van Beuningen werkt. We zien de kunstwerken uit het museum door Jamila's ogen, die ondertussen haar levensgeschiedenis vertelt.

Madina Hamidi

(Kaboel, 1987)

- Madina Hamidi, **Van hel tot hemel**

Antwerpen: Manteau / WPG. 2013. 261 blz.

--- Ebook. 2013.

Autobiografie van een jonge Afghaanse vrouw die naar België vluchtte en een carrière begon als fotomodel en actrice.

- Welmoed Homan, **Nauroez**

Afghanistan.

Groningen: Wolters-Noordhoff. 1999. 95 blz.

--- Daisy streaming audio. (1:45:00). 2019. Dedicon, Grave.

Een uit Afghanistan naar Nederland gevluchte man vertelt over zijn leven aan een vriend. Eenvoudige uitgave met woordverklaringen.

- Janne Janssens & Michèle Stappaerts, **Het begin van mijn leven was toen ik nog niet bestond**

Het boek van Fatima en Helen.

Berchem: EPO. 2021. 292 blz.

Daud Mir

(1967)

- Daud Mir, **Vluchteling**

Het verhaal van mijn leven: hoe ik de oorlog overleefde.

Biografie van een Afghaanse vluchteling.

Voorwoord door de Dordtse Wethouder Piet Sleeking.

Dordrecht: Asaprint Uitgeverij. 2019. 76 blz.

Shakib Sana

(1979)

- Shakib Sana, **Zij, mijn moeder mijn land**

Amsterdam: Wereldbibliotheek. 2000. 96 blz.

Sana kwam met zijn familie in 1996 naar Nederland. Hij studeerde geneeskunde aan de Erasmus Universiteit.

Qader Shafiq

(1968)

- Qader Shafiq, **Weg naar je eigen land**

Columns en verhalen.

Oosterbeek: Uitgeverij Kontrast. 2019. 156 blz.

Columns van de dichter Shafiq waarin hij zijn kijk op Nederland beschrijft, met name op zijn woonplaats Nijmegen.

ARMENIË

Gor Khatchikyan

(1987)

- Gor Khatchikyan, **Gelukzoeker**

Van generaal pardon tot Premier Gezocht.

Met een voorwoord van Joël Voordewind.

Hoornaar: De Barbaar uitgeverij. 2015. 115 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 32 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

Autobiografisch relaas van een asielzoeker die als tiener met zijn familie vanuit Armenië naar Nederland vluchtte, na lange onzekerheid via het generaal pardon een verblijfstatus kreeg en nu werkzaam is als arts.

- Gor Khatchikyan, **Gastarbeider**

Verhalen van hoop op de spoed.

Uitgave in eigen beheer. 2019. 112 blz.

Ada Papazian

(1948)

- Ada Papazian, **Welkom thuis, mevrouw**

Oorspr. titel: Dobro pozjalovatj domoj, gospozja. (1999).

Vert. Koosje van Landeghem.
Amsterdam: Contact. 1999. 189 blz.

Het relaas van een hoger opgeleide vrouw uit Armenië die met haar man en twee kinderen naar Nederland vlucht.

AZERBEIDZJAN

Soedaba Rasoelava
(1956)

- Soedaba Rasoelava, **Vrijheidswanen**
Zevenhuizen, ZH: Rasoelava. 2019. 276 blz.

- Leyla & Arif Yunus, **De vrijheid wordt duur betaald**
Redacteuren: Eduard Nazarski & Ineke Slob.
Vert. vanuit het Engels: Yvonne Schaap.
Den Bosch: Uitgeverij Gopher. Januari 2024. 352 blz.

CHINA

- On-Chiu Cheung, Ping Fai Philippe Ng & Erik Wellens, **Een hart van mandarijntjes**
Leuven: Van Halewyck. 2007. 247, [16] blz.

In 1965 strandde de Chinese vluchteling On-Chiu Cheung in Antwerpen. Jarenlang verzweeg ze het echte verhaal van haar jeugd. Maar als ze te horen krijgt dat ze kanker heeft besluit ze dat haar kinderen het recht hebben de waarheid te kennen.

Duo Duoduo
(1951)

- Duo Duoduo, **Bang dat ik verloren raak**
Amsterdam: Meulenhoff. 1991. 118 blz.

Bundel columns van een Chinese politieke vluchteling over Nederland en China.

- Duo Duoduo, **Tatoeages**
Verhalen.
Amsterdam: Meulenhoff. 1994. 132 blz.

- Duo Duoduo, **Ik begrijp het niet**
Columns.
Amsterdam: Meulenhoff. 1996. 124 blz.

Columns van de Chinese dichter over zijn ballingschap in Nederland en Canada.

Lorraine Lachs
(1949)

- Lorraine Lachs, **Tulpen voor Mei-Ling**

Oorspr. titel: Flowers for Mei-Ling. New York: Carroll & Graf, 1997.

Amsterdam: Van Ditmar. 1997. 316 blz.

--- Daisy streaming audio. (18 uur, 04 minuten). 1999. Dedicon, Grave.

Het levensverhaal van een Chinese vrouw, die na de Culturele Revolutie China ontvlucht en onder meer in Amsterdam verblijft.

Sun Li

(1980)

- Sun Li, **De zoetzure smaak van dromen**

Het familieverhaal achter een Chinees restaurant.

Amsterdam: Ambo|Anthos. 2016. 270 blz.

--- Daisy streaming audio. (7:53:00). 2017. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

Sun Li werd geboren in Hong Kong en groeide op in het noorden van Nederland.

- Nies Medema, **Chinees aarde**

Hoe Lente onze dochter werd.

Amsterdam: Mets & Schilt. 2005. 125 blz.

Persoonlijk relaas van een Nederlands echtpaar dat een meisje uit China adopteerde.

- Karina Meeuwse, **Lang leven**

Het familieverhaal achter een Chinese toko.

Amsterdam: Ambo | Anthos. Januari 2020. 256 blz.

Geschiedenis van een succesvolle Nederlands-Chinese familie.

Laura Schalkwijk & Linda Malherbe

- Laura Schalkwijk & Linda Malherbe, **Chinees restaurantverhalen**

door de koks, restauranthouders & hun families zelf verteld.

Chinatown Rotterdam.

Rotterdam: Stichting Verhalenhuis Belvédère. 2022.

Luisterboek. 75 minuten.

Zhimin Tang

- Zhimin Tang, **Tranen over Tian-An-Men**

Het levensverhaal van een Chinees-Nederlandse vrouw en haar strijd voor hemelse vrede.

Genoteerd door Ed van Eeden.

's Gravenhage: Uitgeverij BZZTôH. 1999. 143 blz.

Lulu Wang

(China, 1960; zij woont sinds 1985 in Nederland)

- Lulu Wang, **Brief aan mijn lezers**

Amsterdam: Vassallucci. 1998. 72, 16 blz.

--- Daisy streaming audio. (02 uur, 25 minuten). 1999. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

- Lulu Wang, **Nederland, wo ai ni**

Den Haag: Lulu Wang. 2012. 123 blz.

--- Ebook. 2012/2015.

Autobiografische schetsen over de cultuurschok van een jonge Chinese schrijfster bij haar eerste dagen in Nederland.

Mingfang Wang

(1974; kwam naar Nederland in 1987)

- Mingfang Wang, **Tijgerkop**

Waarom ik twaalf jaar het leven van mijn broertje leefde.

Bodegraven: Paris Books. 2017. 288 blz.

Pete Wu

(1985)

- Pete Wu, **De bananengeneratie**

Over het dubbellevens van Chinese Nederlanders van nu.

Amsterdam: Das Mag Uitgevers. 2019. 286 blz.

--- Daisy streaming audio. (8:23:00). 2020. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2019.

Wu is journalist, schrijver, redacteur en documentairemaker.

Gu Xingqing

- Gu Xingqing, **Mijn herinneringen als tolk voor de Chinese arbeiders in WOI**

Tielt: Lannoo. 2010. 143 blz.

Autobiografisch relaas van een Chinese tolk, die tijdens de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen het contact verzorgde tussen Franse en Britse officieren en de talrijke Chinese arbeiders die door de geallieerden waren ingeschakeld.

INDIA

Ernest van der Kwast

(Bombay, 1981)

- Ernest van der Kwast, **Mama Tandoori**
Roman.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2010. 214 blz.

Een jongen groeit op in een gezin dat wordt overheerst door een excentrieke moeder van Indiase afkomst.

- Sameena van der Mijden, **Sameena**
Mijn ultrarun uit de gedwongen prostitutie.
Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief. 2021. 120 blz.

De uit India geadopteerde Sameena vertelt over de vele problemen in haar jeugd. Ze valt voor de charmes van Dennis, die een loverboy blijkt te zijn. Na enkele jaren weet ze aan de gedwongen prostitutie te ontsnappen.

INDIË / INDONESIË

Reggie Baay
(Leiden, 1955)

- Reggie Baay, **De ogen van Solo**
Amsterdam: 'bab' uitgeverij. 2005. 181 blz.

Geschiedenis van een vader verteld door een zoon, soms pijnlijk, dan weer ontroerend.

Alfred Birney
(Den Haag, 1951)

- Alfred Birney, **De tolk van Java**
Amsterdam: De Geus. Maar 2016. 540 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 56 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

--- Vert. in Engels (2020); Italiaans (2020)

--- De Tolk van Java won in 2017 de Henriette Roland-prijs & de Libris Literatuurprijs.

- Alfred Birney, **Niemand bleef**
Dagboek van Meneer B. 2005-2011.
Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers. Privé-domein. Nr. 303. April 2019.
359 blz.

- Birney, Alfred, **In de wacht**
Amsterdam: De Geus. April 2020. 288 blz.

--- Ebook. 2019.

Alfred Alexander Birney is een nazaat van plantersfamilie. Zijn vader was afkomstig uit Surabaya en had Nederlandse, Oost-Javaanse, Chinese en Schotse wortels. Zijn moeder was een Nederlandse.

Marion Bloem

(1952)

- Marion Bloem, **Geen gewoon Indisch meisje**

Haarlem: In de Knipscheer. 1983. 250 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 51 minuten). 1989. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

--- Luisterboek. (5 uur 47 minuten). 2020.

- Marion Bloem, **Vaders van betekenis**

Roman.

-- Amsterdam: De Arbeiderspers. 1989. 265 blz.

– Amsterdam: Uitgeverijen Singel 262. 1995. 316 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 20 minuten). 1990. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

Het leven van een Indische familie vlak voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog.

- Marion Bloem, **Thuis**

Baarn: De Fontein. 2003. 260 blz.

Bundel autobiografische dagboek aantekeningen, verhalen, gedichten, foto's en tekeningen.

- Marion Bloem, **In de kamer van mijn vroeger**

Krassen, vegen, streken, letters, cijfers, punten en komma's over voorbij en verder.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2007. 62 blz.

Autobiografische schetsen in woord en beeld van de Nederlandse schrijfster.

- Marion Bloem, **Vervlochten grenzen**

Roman.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2009. 285 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 37 minuten). 2009. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

Een 17-jarig meisje verlaat Jakarta om in Nederland te gaan studeren, trekt in bij haar oude Indische opa en oma en reconstrueert haar familiegeschiedenis.

- Marion Bloem, **Haar goede hand**

Roman over mijn moeder.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij De Arbeiderspers. 2016. 282 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 54 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

Een vrouw, die in 1950 met haar familie vanuit Indonesië naar Nederland repatrieerde, blikt terug op het leven van haarzelf en haar hoogbejaarde moeder.

- Marion Bloem, **Indo**

Een persoonlijke geschiedenis over identiteit.

Amsterdam: De Arbeiderspers. Maart 2020. 464 blz.

--- Ebook. 2020.

Marion Bloem is schrijfster & filmmaker. Haar Nederlands-Indische ouders waren in 1950 uit Indonesië gevlucht.

In 1993 ontving zij de E. du Perronprijs voor haar hele oeuvre.

Lodewijk Anne Broekman

- Lodewijk Anne Broekman, **Een Indo in Drenthe**

Van Tjimahi naar 1e Exloërmond.

Drachten: B. Broekman. 2013. 218 blz.

Autobiografie over de geschiedenis, de belevenissen en de gevoelens van een man die in de Jappenkampen is geboren.

Grace Comijs

- Carolijn Visser, **De vader van Grace**

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Augustus Atlas Contact. 2020. 96 blz.

Geschreven voor de week van het Zeeuwse boek.

Over Grace Comijs & haar familie, gebaseerd op brieven van haar Indo-Afrikaanse vader aan een veel jonger Zeeuws meisje dat haar moeder zou worden

Alam Darsono

(1926-2004)

Alam Darsono, **Kinderogen**

Amsterdam: Uitgeverij Thomas Rap. 2001. 151 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 23 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

Schrijver en wetenschapper Alam Darsono was de zoon van islamitisch-communistische ballingen uit Nederlands-Indië. Hij werd geboren in Moskou en woonde vanaf 1935 in Amsterdam, Rivierenbuurt. In zijn tienerjaren werd hij blind.

Adriaan van Dis

(Bergen (NH), 1946)

- Adriaan van Dis, **Indische duinen**

Amsterdam: Meulenhoff. 1994. 315 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 33 minuten). 2016. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.
--- Luisterboek. Audio-cd (60 min.) 1996.

--- Vert. in Engels (1996/2004); Deens (1996); Duits (1997); Frans (1999); Italiaans (1996); Noors (1995); Servisch (2000); Spaans (1999); Zweeds (1997).

Bij zijn zoektocht naar zijn wortels leert de zoon uit een Indisch repatriantengezin zijn familie waarderen.

- Adriaan van Dis, **Familieziek**

Een roman in taferelen.

Amsterdam: Uitgeverij Augustus. 2002. 210 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 36 minuten). 2006.
--- Ebook. 2009.
--- Vert. in Engels (2008); Frans (2003); Sloveens (2008).

Een jongen in een uit Indië afkomstig gezin probeert zich in de jaren vijftig van de 20e eeuw los te maken van zijn achtergrond.

- Adriaan van Dis, **Ik kom terug**

Amsterdam: Augustus / Atlas Contact. 2014. 284 blz.

--- Ebook. 2014.
--- Luisterboek. (6 uur 4 minuten). 2018.
--- Vert. in Duits (2016); Frans (2020).

Een man probeert te achterhalen wat zijn bejaarde moeder voor hem verborgen hield.

Lilian Ducelle

(Pseudoniem van Lilly Mary Hermine van Zele; Sitoebondo, Oost-Java, 1919 - Den Haag, 2013)

- Lilian Ducelle, **Leven met Tjalie**

Oosterhesselen: De Klencke Pers. 1992. 15 blz.

Ducelle was jarenlang hoofdredacteur van het tijdschrift Moesson maar ook zangeres, mode-ontwerpster, schrijfster van kookboeken en polemiste. Zij was de echtgenote van Tjalie Robinson.

Denis Du Trieux

(1947)

- Denis Du Trieux, **Het Indische tussenland**

1945-2005.

Een ongewoon en bewogen leven.

Haarlem: LezersPoort. 2005. 144 blz.

Autobiografie van een Indische Nederlander.

Ineke van Geest

(1936)

- Ineke van Geest, **Migrant in het vaderland**
Van Nederlands-Indië via het Jappenkamp naar Holland.
Zutphen: WalburgPers. 2015. 159 blz.

--- Daisy streaming. (06 uur, 07 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

- Ineke van Geest, **Vingerafdrukken van een ZZP'er**
Een onderzoek naar de gevolgen van een jeugd in Japanse concentratiekampen.
Autobiografica.
Soesterberg: Uitgeverij Aspekt. 2017. 237 blz.

- Ineke van Geest, **Berichten van een dwaalster uit Indië**
Zoelen: Uitgeverij Blooming. 2021. 233 blz.

Ineke van Geest is op Sumatra geboren. Van haar vijfde tot haar tiende levensjaar leefde ze in oorlogsgeweld. Ze moest haar geboorteland als ongewenst vreemdeling

Paula Gomes

(Paulina Catharina "Paula" Gomes-van Achterberg (Batavia, 1922 - Rotterdam, 2013))

- Paula Gomes, **Wie in zijn land niet wonen kan**
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 1988. 91 blz.

Een Indisch meisje wordt volwassen door kampervaringen en een liefde.

Hella S. Haasse

(Batavia, 1918 - Amsterdam, 2011)

- Hella S. Haasse, **Een handvol achtergrond**
'Parang sawat'
Amsterdam: Querido. 1993. 208 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 30 minuten). 1993. Dedicon, Grave.

Bundel autobiografische teksten over de Indische jeugd van de Nederlandse schrijfster.

- Aleid Truijens, **Hella S. Haasse**
Draden trekken door het labirint.
Nijmegen: Sun. 1997. 85 blz.

Overzicht van leven en werk van de Nederlandse schrijfster.

- Hella S. Haasse, **Het dieptelood van de herinnering**
Amsterdam: Querido. 2003. 427 blz.

--- Ebook. 2012.

Bundeling van vier autobiografische teksten van de Nederlandse schrijfster.

- Aleid Truijens, **Leven in de verbeelding**

Hella S. Haasse 1918-2011.

Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij BV. 2022. 598, 64 blz.

--- Daisy streaming audio. (32 uur, 41 minuten) 2022. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2022.

--- Luisterboek. (26 uur 54 minuten). 2022.

Biografie over het leven en werk van de schrijfster Hella S. Haasse.

Nunuk Tri Heryati

(1952)

- Nunuk Tri Heryati, **Sambal bij de spruitjes**

Een Indonesische kijkt naar Nederland.

's-Gravenhage: Uitgeverij BZZTôH. 1997. 128 blz.

Theodor Holman

(1953)

- Theodor Holman, **Het blijft toch familie**

Verhalenbundel.

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2001. 400 blz.

--- Daisy streaming audio. (12 uur, 10 minuten). 2002. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013,

Bundeling van proza van de Nederlandse schrijver over zijn Indisch-Nederlandse familie.

Yvonne Keuls

(Batavia, 1931)

(Selectie)

- Yvonne Keuls, **Mevrouw mijn moeder**

Amsterdam: Ambo. 1999. 264 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 59 minuten). 2019. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2010.

--- Luisterboek. 2 audio-cd's. 2001.

--- Vert. in Duits. (2002)

De schrijfster geeft een portret van haar Indische moeder, een koppige maar ook fantasievolle vrouw.

- Yvonne Keuls, **Alle Indische tantes**

-- Keuze uit Indische tantes.

-- Oorspr. uitgave: Kampen: La Rivière & Voorhoeve, 1988.

-- Amsterdam: Anthos. 2007. 175 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 52 minuten). 2005. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

Korte verhalen over en fotoportretten van in Den Haag wonende Indische tantes van de schrijfster.

- Yvonne Keuls, **Koningin van de nacht**
Amsterdam: Anthos. 2013. 271 blz.

Een half-joods gezin in Den Haag probeert de Tweede Wereldoorlog te overleven.

- Yvonne Keuls, **Zoals ik jou ken, ken jij mij**
Mijn jaren met Hella.
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2018. 267 blz.

--- Ebook. 2018.

--- Luisterboek. (8 uur 55 minuten). 2020.

Beschrijving van de vriendschap tussen de schrijfsters Yvonne Keuls en Hella Haasse, beiden in Indonesië geboren, in moeilijke en makkelijke tijden.

Ruud Lapré
(Batavia, 1942)

- Ruud Lapré, **Terra incognita**
Indische schetsen van vader tot zoon.
Rotterdam: Douane. 2011. 143 blz.

Verhaal op de grens van memoires en literatuur. Als zijn zoon ten gevolge van een auto-ongeluk in coma ligt, vertelt hij deze zijn levensgeschiedenis.

- Ruud Lapré, **Van waar – waar heen = Di mana ke mana**
Indo-immigrant op integratietoer: autobiografie.
Haarlem: 99 Uitgevers / Publishers. Januari 2022. 192 blz.

Deze autobiografie, die Lapré beeldend omschrijft als ‘DNA op zoek naar nestgeur’, is behalve een intieme familiechroniek ook een reflectie op het fenomeen (im)migratie – toen én nu.

Lapré is emeritus hoogleraar gezondheidszorgbeleid aan de Erasmus Universiteit.

Lu See Lee

- Lu See Lee, **Terug naar de bron**
Voorburg: Uitgeverij U2pi BV. 2014. 192 blz.

Persoonlijk verslag van de zoektocht naar haar wortels van een in Nederlands-Indië geboren vrouw, een zogenoemde peranakan Chinese, de dochter van een Chinese man en een Indische moeder. Zij kwam in 1966 naar Nederland.

Willem Nijholt
(1934)

- Willem Nijholt, **Met bonzend hart**
Brieven aan Hella S. Haasse.
Amsterdam: Querido. 2011. 340 blz.

Brieven van de Nederlandse acteur over zijn kampervaringen in Nederlands-Indië en zijn carrière.

- Willem Nijholt, **Een ongeduldig verlangen**
Herinneringen.
Amsterdam: Em. Querido's Uitgeverij BV. 2016. 279, 32 blz.

In januari 1946 komt de elfjarige Willem Nijholt met zijn moeder, broer en zusje met een van de eerste repatriantenschepen vanuit Indië in het ijzige en besneeuwde Nederland aan.

- Hilde Scholten & Ruud Buurman, **Willem Nijholt**
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2009. 144 blz.

H.H. Ong

- H.H. Ong, **Overpeinzingen van een asielzoeker**
Op weg naar een rechtvaardige wereld.
Almelo: Schrijverspunt. Februari 2015. 244 blz.

In 1976 werd Ong gedwongen zijn vaderland Indonesië te verlaten, na beschuldigingen van betrokkenheid bij de moordpartijen die plaatsvonden ten tijde van de coupe van generaal Soeharto. Dit autobiografisch werk behandelt zijn jeugd, studie en werken tegen de politieke achtergrond van China, Indonesië en Nederland.

Roy Piette (1942)

- Roy Piette, **Tempo doelloos**
Een partijtje Indo-Europees worstelen met de onvoltooid verleden tijd.
Bergen: Bonneville. 1994. 190 blz.

Sterk autobiografische afrekening met en bezinning op de Indo-identiteit en de aanpassing in Nederland van de auteur die in 1950 naar Nederland kwam.

Tjalie Robinson

(Pseudoniem van Jan Johannes Theodorus Boon; Nijmegen, 1911 - Den Haag, 1974)
(Selectie)

- Tjalie Robinson, **Didi in Holland**
Voorwoord W. Dierick.
Arnhem: Gelderse Culturele Raad. 1992. 109 blz.

- **Schrijven met je vuisten**
Brieven van Tjalie Robinson.
Bezorgd & ingeleid door Wim Willems.
Amsterdam: Prometheus. 2009. 341 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 47 minuten). 2010. Dedicon, Grave.

- Tjalie Robinson, **Kind van Batavia**

Verhalen van een straatslijper.

Redactie & inleiding Wim Willems.

Amsterdam: Prometheus. Mei 2011. 271 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 34 minuten). 2012. Dedicon, Grave.

- Tjalie Robinson, **Een land met gesloten deuren.**

Verhalen en opstellen.

Bezorgd en ingeleid door Wim Willems.

Haarlem: In de Knipscheer. 2012. 224 blz.

Schetsen van de Indische schrijver over zijn leven in Nederland na zijn repatriëring uit Indonesië in de jaren vijftig.

- Wim Willems, **Tjalie Robinson**

Biografie van een Indo-schrijver.

Amsterdam: Bert Bakker. Oktober 2008. 599 blz.

--- Daisy streaming audio. (24 uur, 03 minuten). 2010. Dedicon, Grave.

Tjalie Robinson werd geboren in een jaar dat zijn 'totok' vader Cornelis Boon, een beroepsmilitair bij het KNIL, en zijn moeder Fela Robinson, dochter van een Engelsman en een Javaanse, met verlof in Nederland verbleven. Hij publiceerde ook onder het pseudoniem Vincent Mahieu.

Karina Schaapman

(1960)

- Karina Schaapman, **Zonder moeder**

Amsterdam: Balans. 2012. 285 blz.

--- Daisy streaming audio. (10 uur, 43 minuten). 2004. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2009.

--- Vert. in Engels. (2007)

Autobiografie van de Nederlandse vrouw van Indische komaf, die na een onwortelde jeugd, waarin ze werkte als prostituee, actief werd in de Amsterdamse gemeentepolitiek.

Martje Saveur

- Martje Saveur, **Het koffertje van mijn moeder**

Herinneringen aan Indië.

[Haarlem:] Uitgeverij Schaep 14. Mei 2017. 168 blz.

Noto Soeroto

(1888-1951)

- René B. Karels, **Mijn aardse leven vol moeite en strijd**
Raden Mas Noto Soeroto, Javaan, dichter, politicus 1888-1951.
Leiden: KITLV Press. 2010. 440 blz.
Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

Proefschrift over Noto Soeroto, een Javaan van adellijke afkomst die in 1906 naar Nederland komt om te studeren, een Nederlandse vrouw ontmoet, twee zonen en een dochter krijgt en in 1932 zonder zijn gezin teleurgesteld terugkeert naar Java.

Eveline Stoel

(1971)

- Eveline Stoel, **Asta's ogen**
De levenskracht van een Indische familie.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2010. 352 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 37 minuten). 2011. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2010.
--- Luisterboek. Soundfile (ca. 8 uur). 2012.

Stoel tekende de geschiedenis op van een Indische familie die na de onafhankelijkheid van Indonesië een nieuw bestaan in Nederland moet opbouwen.

Jeroen Thijssen

(1959)

- Jeroen Thijssen, **Solitude**
Een Indische familiegeschiedenis.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers. 2014. 463 blz.

--- Daisy streaming audio. (15 uur, 56 minuten) 2015. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2014.

Het leven van vier generaties van een Nederlandse familie in Nederlands-Indië.

Anneloes Timmerije

(1955)

- Anneloes Timmerije, **Indisch zwijgen**
Amsterdam: Prometheus. 2002. 239 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 01 minuten). 2002. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.

Autobiografisch relaas over de Indische identiteit van een grote Indisch-Chinese familie en de invloed daarvan op de auteur, die zich hiervan na een verblijf in Indonesië sterker bewust wordt.

Beb Vuijk

(1905-1991)

- A.A. Scova Righini, **Een leven in twee vaderlanden**
Een biografie van Beb Vuijk.
Leiden: KITLV Uitgeverij. 2005. XIX, 573 blz.

Biografie van de Indisch-Nederlandse schrijfster.

Max Wettstein

- Max Wettstein, **Het leven van een BLANKE INDO in Nederland**
Amsterdam: Uitgeverij Novum. Juli 2017. 628 blz.

Herinneringen van een zoon van Indisch-Duitse ouders in Indië.

Suze Zijlstra

(1986)

- Suze Zijlstra, **De voormoeders**
Een verborgen Nederlandse-Indische familiegeschiedenis.
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2021. 311 blz.

Een Nederlands-Indische familiegeschiedenis verteld aan de hand van de levens van de Euraziatische voormoeders van de schrijfster.

Zijlstra promoveerde op een onderzoek naar zeventiende-eeuws Suriname.

JAPAN

Fumiko Miura

- Fumiko Miura, **Polderjapanner**
Een Japanse in Nederland.
Amsterdam: Van Oorschot. November 2022. 216 blz.

--- Daisy streaming audio. (7 uur, 5 minuten). 2023. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2023.

KAZACHSTAN

Gorcha Davydova

- Gorcha Davydova, **Eindelijk mezelf**
Antwerpen: Houtekiet, 2008. 126 blz.

Het verhaal van een Koerdisch-islamitisch meisje dat in 2000 vanuit Kazachstan naar België trok.

MOLUKKEN

- Herman Aarts, Julia Scholten-Rada, Patty Wolthof, **Kenang kenangang**
Herinneringen.
Zwolle: Historisch Centrum Overijssel. 2012. 83 blz.

- Marjan Brouwers, **Tussen de dijken**
Herinneringen aan het Ambonezenbosje.
Groningen: Uitgeverij Passage. 2022. 128 blz.

Herinneringen van de Molukkers die van 1953 tot 1961 in de Groningse Carel Coenraadpolder woonden. Met illustraties.

Wies van Groningen
(1929)

- Wies van Groningen, **Clara Hukom**
Verhalen uit Blangkedjerèn.
Utrecht: Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers. 2000. 92 blz.

Autobiografisch relaas van de belevenissen van een Molukse vrouw, getrouwd met een KNIL-officier, bij Atjeh in de jaren twintig, gevolgd door een autobiografisch verhaal door haar dochter.

- Wies van Groningen, **Mijn vader zat ook bij het KNIL**
Utrecht: Van Groningen. 2005. 93 blz.

Fotoboek met het levensverhaal van een KNIL-militair die in 1942 omkwam in Japanse krijgsgevangenschap.

- Wies van Groningen, **Vertellingen uit een koloniaal verleden**
IJsselstein: Wies van Groningen. 2021. 92 blz.

Anne Koen
(1932-2019)

- Anne Groen-Koen, **Bamboe buigt maar breekt niet**
Leersum: Uitgeverij Village. 2019. 172 blz.

Levensverhaal van Anne Koen, die samen met haar ouders de Japanse interneringskampen in voormalig Nederlands-Indië overleefde. In 1946 repatrieerde zij met haar moeder naar Nederland.

- Linda Huijsmans, **Zo Nederlands als wat**
Een Molukse familiegeschiedenis.
Amsterdam: Atlas Contact. 2012. 191 blz.

Geschiedenis van een Molukse familie die in 1951 naar Nederland kwam.

Ruloff S.A. Manuputty
(1926-2002)

- Elly M. Koen, **Ogenshijnlijke verschillen**
Ruloff S.A. Manuputty, een Molukse schilder in Nederland. 1926-2002.
Eindhoven: Lecturis. 2015. 155 blz.

S. Metiari
(1917-2007)

- Mellie Metiarij, **Gedwongen reis**
Mijn vader dominee S. Metiari.
Assen: Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum. 2021. 303 blz.

Bram Latumahina

- Bram Latumahina, **Een kleine psychologie van het Molukker-zijn**
Soest: Boekscout.nl. 2017. 169 blz.

Via de autobiografie van de schrijver, wordt een diepgaande beschrijving gegeven van het leven van de Molukker in Nederland.

J.J. de Lima

- J.J. de Lima, m.m.v. Marlou Hutubessy-de Rouw, **De kracht van de specerij**
Een hutkoffer vol herinneringen.
's-Gravenhage: Bintang. 1998. 138 blz.

Memoires van een Molukse arts en medisch adviseur in Nederland.

Frans Lopulalan
(1953-2020)

- Frans Lopulalan, **Onder de sneeuw een Indisch graf**
Haarlem: In de Knipscheer. 1985. 165 blz.
--- Daisy streaming audio. (04 uur, 32 minuten). 1987. Dedicon, Grave.

Twee autobiografische verhalen.

- Frans Lopulalan, **Dakloze herinneringen**
Amsterdam: In de Knipscheer. 1994. 108 blz.
--- Daisy-rom. (02 uur, 02 minuten) 1995. Dedicon, Grave.

Verhalen over Molukse mensen in Nederland.

Anje Manuputty
(1957)

- Anje Manuputty, **Van Ambon tot Caïro**
Levenservaringen door vensters met wisselend uitzicht.
Soest: Boekscout. 2021. 260 blz.

In deze autobiografie vertelt Anje Manuputty over haar schooljaren in Indonesië en haar werk als ambtenaar van buitenlandse zaken in Indonesië, India en Egypte.

J.A. Manusama

(Bandjarmasin, 1910 – Rotterdam, 1995)

- J.A. Manusama, **Eigenlijk moest ik niet veel hebben van de politiek**
Herinneringen aan mijn leven in de Oost 1919-1953.
Utrecht: Moluks Historisch Museum. 1999. 301 blz.

Herinneringen van de latere president in ballingschap van de Republiek der Zuid-Molukken.

Dinah Marijanan

(Ommen, 1956)

- Dinah Marijanan, **Njonja**
Voorburg: Dinah Marijanan. juli 2016. 105 blz.

Tot dagboek bewerkt relaas (1951-1966) van de weduwe van Chris Soumokil, leider van de Zuid-Molukse Republiek, over de guerrillastrijd tegen Indonesië op het eiland Seram die eindigde met de executie van Soumokil.

- Dinah Marijanan, **Barak 85 kamer 10**
Enschede: Boekengilde. November 2019. 164 blz.

Beschrijving van haar jeugdherinneringen door een tweede generatie Molukse vrouw in Nederland.

Servaas Maturbongs

- Servaas Maturbongs, **Doorstart**
met daarin opgenomen Njong Gogos, lotgevallen van een in Nederland geboren Molukker.
Leeuwarden: Uitgeverij Elikser B.V. 2013. 279 blz.

- Servaas Maturbongs, **Geen tijdelijk verblijf**
Oprispingen van een in Nederland geboren Molukker.
Leeuwarden: Uitgeverij Elikser B.V. 2020. 112 blz.

Maturbongs, een Molukse man, die in de jaren vijftig in de Molukse gemeenschap geboren werd, deelt verhalen uit die gemeenschap.

S. Metiarj

(1917-2007)

- Mellie Metiarj, **Gedwongen reis**
Mijn vader dominee S. Metiarj.
Assen: Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum. 2021. 303 blz.

Biografie van de Molukse predikant.

Yvon Muskita

(Venray, 1958)

- Yvon Muskita, **Snijden & stikken**
Haarlem: In de Knipscheer. 2008. 168 blz.

Elvira Nanariain

(1972)

- Elvira Nanariain, **Mengelmoes**
De zoektocht naar mijn identiteit.
Haarlem: Elvira Nanariain. 2017. 159 blz.

Autobiografie van een Nederlands-Molukse vrouw.

Sylvia Pessireron

(1958)

- Sylvia Pessireron, **De verzwegen soldaat**
Vianen: The House of Books. 2012. 317 blz.

--- Daisy streaming audio. (8 uur, 51 minuten) 2013. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2012.

De ervaringen van een Molukse man als sergeant in het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger, tijdens de Indonesische vrijheidsstrijd en later in Nederland.

- Sylvia Pessireron, **Gesloten koffers**
Amsterdam: The House of Books. 2014. 333 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 2 minuten) 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2014.

Een Moluks gezin vertrekt in 1951 naar Nederland, maar voelt zich niet welkom.

Jo & Bantji Polnaya

- Marlies Mielekamp, **Kazernekind**
De geschiedenis van een Moluks gezin in Nederland.
Amsterdam: Artemis. 2012. 243 blz.

Het levensverhaal van een Molukse vrouw (1924) die in 1951 met haar gezin naar Nederland werd overgebracht.

- Djodjie Rinsampessy & Guido Abuys, **Van top tot teen Molukker**
Vijf generaties in Assen.
Assen: Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum. 2022. 168 blz.

*Terugkijken op 71 jaar Molukse gemeenschap in Drenthe en Assen.
Twaalf interviews met Molukkers uit de eerste, tweede, derde, vierde en vijfde
generatie. Ook worden drie Nederlanders geïnterviewd die veel contacten hebben
met Molukkers.*

Julia C. Snell
(Ambon, 1947)

- Julia C. Snell, **Overgeplant naar Nederland**
Herinneringen aan woonoord Almere, 1951-1964.
Utrecht: Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers. 2001. 88 blz.

- Julia C. Snell, **Kracht**
Korte verhalen van een Molukse vrouw.
Nootdorp: MalukuXperience. September 2021. 176 blz.

*Julia Snell kwam in 1951 met haar familie naar Nederland omdat haar vader, een
Molukse KNIL-militair, na de Indonesische onafhankelijkheid werd overgebracht naar
Nederland. Zij groeide op in het woonoord Almere bij Huizen.*

Simon Tahamata
(Vught, 1956)

- Tonny van der Mee, **Simon Tahamata en de andere Molukse voetbalhelden in
dienst van Oranje**
Rotterdam: Kick uitgevers. 2012. 315 blz.

- Tonny van der Mee, **Simon Tahamata**
De kleine dribbelaar.
Biografie.
Deventer: Edicola Publishing. 2018. 279 blz.

Biografie over de profvoetballer en trainer Simon Tahamata (1956).

Juliana Talarima-Gaspersz
(1923-2020)

- André Klunder, **Ina Latu**
Onze moeder, onze koningin.
Delft: www.teachersgoabroad.nl. 2021. 96 blz.

*Levensverhaal van de Molukse Juliana Talarima-Gaspersz, dat de turbulente
geschiedenis van de Molukken en zijn bewoners weerspiegelt.*

- Momenten uit Molukse levens

Verhalen.

Utrecht: Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers. 2007. 64 blz.

Korte verhalen over en herinneringen aan het leven van Molukkers in Nederland en op Ambon.

NIEUW-GUINEA

Viktor Kaisiëpo

(1948-2010)

- Viktor Kaisiëpo Msn, Een Perspectief voor Papoea

Het verhaal van mijn leven en mijn strijd.

Opgetekend door Willem Campschreur.

Amsterdam: KIT Publishers. 2011. 271 blz.

Levensverhaal van Viktor Kaisiëpo, die als veertienjarige met zijn familie in Nederland arriveerde.

OEIGOEREN

Tahir Hamut Izgil

(1969)

- Tahir Hamut Izgil, Wachten op mijn arrestatie in de nacht

Een Oeigoers verhaal.

Oorspr. titel: Waiting to be arrested at night. New York: Penguin Press.

Vertaald door Pon Ruiter (op basis van de Engelse vertaling naar de oorspronkelijke Oeigoerse uitgave van Joshua L. Freeman); inleiding door Joshua L. Freeman.

Amsterdam: De Bezige Bij. 2023. 236 blz.

Persoonlijk verslag van een Oeigoerse dichter over de onderdrukking van de Oeigoerse bevolking door de Chinese overheid.

Ahmedjan Kasim

(1996; vluchtte als 15-jarige naar Nederland)

- Ahmedjan Kasim, De Oeigoerse droom

Mijn strijd tegen Chinese onderdrukking.

Amsterdam: Bertram+ de Leeuw Uitgevers. 2022. 157 blz.

Persoonlijk verslag van de Oeigoerse auteur over de onderdrukking van het Oeigoerse volk door de republiek China en de gevolgen daarvan voor hemzelf, zijn familie en zijn volk.

PAKISTAN

Haroon Ali

(1983)

- Haroon Ali, **Half**

Amsterdam: De Bezige Bij. 2020. 207 blz.

--- Daisy streaming audio. (6 uur, 33 minuten). 2021. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2020.

Ali heeft een Pakistaanse vader & een Nederlandse moeder.

Hameeda Lakho

(1964)

- Hameeda Lakho & Magda van der Rijst, **Verborgen tralies**

Amsterdam: Arena. 2000. 220 blz.

Een Pakistaans-Nederlandse over haar jeugd tussen twee culturen en de hereniging met haar doodgewaande moeder. Het levensverhaal van een jonge vrouw van Pakistaanse afkomst, die, nadat ze zich aan haar tirannieke vader en haar pleegmoeder heeft ontworsteld, terugkeert naar Pakistan om haar moeder te zoeken.

- Hameeda Lakho, **Geheim geweld**

Amsterdam: Arena. 2005. 236 blz.

Met dit boek over haar persoonlijke ervaringen met kindermishandeling vraagt de Pakistaans-Nederlandse auteur om meer aandacht voor kindermishandeling.

Javed Masih

- Javed Masih, **Niet langer vreemdelingen?**

De ervaringen van ons gezin bij onze asielaanvraag in het Westen.

Oorspr. titel: No Longer Strangers?

My Family's Experience of Seeking asylum in the West.

Instant Apostle. 21 March 2019. 144 p.

's-Hertogenbosch: Uitgeverij Betsaida. 2019. 147 blz.

SRI LANKA

- Reina ten Bruggenkate, **De vergeten vrouw**

Als mensensmokkel een gezicht krijgt.

Maassluis: Compaan. 2011. 243 blz.

De schrijfster vertelt hoe ze een Srilankaanse vriendin helpt om in contact te komen met haar echtgenoot die illegaal in Zwitserland verblijft en die ze wil overhalen om naar Sri Lanka terug te keren.

- Paul Krijnen m.m.v. Rietje de Bruijn & Dilip Tambyrajah, **Pieter Quint Ondaatje**
Revolutieleider in Utrecht.

Utrecht: Stichting het Utrechts Gevelteken Fonds. 2021. 96 blz.

THAILAND

David Samwel

(1994)

- David Samwel, **Sterk als een leeuw**
Amsterdam: De Boekerij. 2021. 245 blz.

Autobiografie van een uit Thailand afkomstige man die als kind werd geadopteerd door een Nederlands stel en als volwassene op zoek ging naar zijn eigen identiteit.

TSJETSJENIË

Albert Magomedov

- Albert Magomedov, **De wet van de betekenis der dingen**
Wat als je niemand bent in een vreemd land?
Vert. en literaire bewerking Stefan Roumen.
Bree: Vertelpunt. 2012. 261 blz.

Tsjetsjeense arts/schrijver die wordt vermorzeld en vernederd in de Belgische asielzoekersprocedure.

VIETNAM

Nhung Dam

(Groningen, 1984)

- Nhung Dam, **Duizend vaders**
Roman.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2017. 383 blz.

--- Daisy streaming audio. (10 uur, 53 minuten). 2018.
--- Ebook. 2017.
--- Vert. in Duits,. (2019)

De 11-jarige Vietnamese Nhung probeert zich met haar moeder staande te houden in een Gronings dorp, waar ze jaren geleden als vluchtelingen zijn gestrand. Dam ging na haar studie psychologie naar de Amsterdamse Toneelschool en Kleinkunstacademie. Ze werkt als theaternmaker, actrice en schrijver.

- Chris de Stoop, **Wanneer het water breekt**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2018. 283 blz.

Geschiedenis van de vluchtelingen die na 1975 uit Vietnam vertrokken, aan de hand van de lotgevallen van een familie die in België belandde.

Binh Tay Nguyen

- Binh Tay Nguyen & Cees Smit, **Nieuw leven**
Biografische roman.
Amsterdam: Scholten Uitgeverij. 2018. 572 blz.

Het levensverhaal van een Vietnamese vrouw die in China de Culturele Revolutie meemaakte, zich in Vietnam voor de communistische samenleving inzette en uiteindelijk naar Nederland vluchtte.

Minh Hien Vu

- Minh Hien Vu & Ingrid Hageman-Veraart, **Vu, Vietnam uitgevlucht**
Gebaseerd op het waargebeurde verhaal van Minh Vu en zijn familie.
Zoetermeer: Lecturium Uitgeverij. Maart 2017. 218 blz.

*Minh Hien Vu was nog heel jong toen zijn ouders besloten te vluchten uit Vietnam.
Dit boek is een eerbetoon aan hun beslissing.*

ZUID-KOREA

Vinnie Ko

(1990)

- Vinnie Ko, **Met hartelijke groente**
Nederlands door Koreaanse ogen.
Amsterdam: Podium. November 2016. 172 blz.

--- Daisy streaming audio.(3:41:00). 2017. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2016.

*Een deel van deze columns verscheen eerder op de website van De Groene
Amsterdammer.*

4. MIDDEN-OOSTEN & TURKIJE

EGYPTE

Nasr H. Abu Zayd

(1943)

- Nasr H. Abu Zayd, **Mijn leven met de islam**
zoals verteld aan Navid Kermani.
Haarlem: Becht. 2002. 191 blz.

*Autobiografie van de Egyptische geleerde, die vanwege zijn afwijkende inzichten met
betrekking tot de koran door moslims als ketter wordt beschouwd en die na zijn
vlucht naar Nederland asiel kreeg en werd aangesteld aan de universiteit Leiden.*

Ra'ef Moes'ad Basta

- Ra'ef Moes'ad Basta, **Het struisvogelei**
Tussen Caïro en Amsterdam.
Oorspr. titel: Bayḍat al-na'āma. (1994)
Vert. uit Arabisch: Richard van Leeuwen & Djûke Poppinga.
Breda: De Geus. 2001. 253 blz.

*Autobiografisch relaas van een jeugd in de Soedan en omzwervingen door onder
meer Egypte en Polen.*

Maria Farag

(1981)

- Maria Farag, **Het huis van mijn moeder**
Een Egyptisch-Nederlandse familiegeschiedenis.
Amsterdam: Thomas Rap. 2020. 352 blz.

--- Ebook. 2020.

Farag studeerde theologie in Utrecht & Cambridge en journalistiek in Amsterdam.

Mostafa Elabbasy

(1985)

- Mostafa Elabbasy, **Illegaal**
Op zoek naar een thuis.
Soest: Boekscout. Juli 2024. 296 blz.

Elabbasy komt uit Egypte. Hij behaalde een bachelorgraad in Scheikunde en Natuurkunde, voordat hij op 23-jarige leeftijd naar Italië emigreerde. Daar behaalde hij een bachelorgraad in Politieke Wetenschappen en Internationale Betrekkingen. Na twaalf jaar in Italië te hebben doorgebracht, verhuisde hij naar Nederland.

IRAK

Rodaan Al Galidi

(Rodhan Al Khalidi; 1971)

- Rodaan Al Galidi, **Dagboek van een ezel**
Amsterdam: De Arbeiderspers. 2002. 164 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 01 minuten). 2003. Dedicon, Grave.

- Rodaan Al Galidi, **Hoe ik talent voor het leven kreeg**
Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2016. 472 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 06 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- In makkelijke taal. Uitgeverij Eenvoudig Communiceren. Amsterdam. 2017.
136 blz.

--- Vert. in Engels (2019); Macedonisch (2020); Servisch (2021).

- Rodaan Al Galidi, **Holland**
Z.pl.: Uitgeverij De Kade. 2020. 399 blz.

--- Daisy-rom. (11 uur, 51 minuten). 2021. Dedicon, Grave.

Rodaan Al Galidi is een schrijver van Irakese afkomst die in 1998 als vluchteling in Nederland arriveerde.

Amin Asad

(1986)

- Amin Asad, **Alles voor jullie**
Z.pl.: Uitgeverij Deviant. September 2021. 148 blz.

Asad is de zoon van vluchtelingen uit Irak. Hij vertelt over zijn afkomst en zijn onderwijservaringen. In 2021 werd hij Docent van het Jaar aan de Hogeschool Utrecht.

- Arie van Driel, **Ik wil mijn kind terug**
De nachtmerrie van Miriam.
Capelle aan den IJssel: DiGi-Driel Biografie. 2012. 143 blz.

Over een Irakese vluchteling in Nederland, die werd gedwongen te trouwen met een dertien jaar oudere man die haar zoontje mee terug nam naar Irak.

Freeyad Ibrahim
(1951)

- Freeyad Ibrahim, **Hallo op de fiets**
Overpeinzingen van een Friese Irakees.
Leeuwarden: Bornmeer. 2004. 253 blz.

Columns over de ervaringen van een voor Saddam Hoessein gevluchte Irakees in Nederland.

Monkith Saaïd

- Rebecca Joubin, **Two grandmothers from Baghdad and other memoirs of Monkith Saaïd**
Varik: De Weideblik Press. 2004. 287 p.

Saaïd ontvluchtte Irak in 1978 en kreeg in 1993 de Nederlandse nationaliteit. In 1992 won hij de 'Dutch prize for Art and Culture'.

- Hanna Nissel, **Verscholen achter mijn lach**
Leeuwarden: Elikser Uitgeverij. 2020. 300 blz.

Het levensverhaal van een vrouw die vanuit Irak naar Nederland vluchtte.

Rada Sukkar
(1961; woont sinds 1990 in Nederland)

- Rada Sukkar, **De schatkamer van Babylonië**
De honderjarige geschiedenis van een Iraakse familie.
Breda: De Geus. 2006. 383 blz.

IRAN

A. Cultuur

Kader Abdolah
(Hossein Sadjadi Ghaemmaghani Farahani; Arak, 1954; In 1985 ontvluchtte hij Iran, waarna hij zich 1988 in Nederland vestigde.)

- Kader Abdolah, **De meisjes en de partizanen**
Verhalen.
Amsterdam: De Geus. 1995. 138 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 05 minuten). 1995. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.

Korte verhalen over vluchten en ballingschap, geschreven uit eigen ervaring van de auteur.

- Kader Abdolah, **De reis van de lege flessen**
Breda: De Geus. 1997. 156 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 40 minuten). 1997. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2012.
--- Luisterboek. (4 uur 19 minuten). 2020.
--- Vert. in Duits (1999); Frans (2001); Italiaans (2001); Servisch (2002); Spaans (1999).

De relatie met zijn Nederlandse buurman brengt bij een politieke vluchteling uit Iran allerlei herinneringen boven.

- Kader Abdolah, **De adelaars**
Breda: De Geus. 2000. 110 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 40 minuten). 1994. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.

- Kader Abdolah, **In de polder**
15 jaar Mirza.
Breda: De Geus. 2011. 889 blz.

--- Ebook. 2011.

- Kader Abdolah, **Het Gordijn**
Roman.
Amsterdam: Prometheus. 2017. 180 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 09 minuten). 2018. Dedicon, Grave.

De in ballingschap levende Iraanse schrijver ontmoet in het onwezenlijke decor van Dubai nog één keer zijn moeder en hij gaat mee in haar door dementie beïnvloede beleving van de dagen die ze samen doorbrengen.

Saman Amini
(1989)

- Saman Amini, **Samenloop van omstandigheden**
Concept : Nima Mohaghegh.
Illustrator Tom Jager.
Amsterdam: Xander Uitgevers. 2019. 199 blz.

Deze teksten zijn een bewerking van de voorstelling Samenloop van Omstandigheden.

David Danish

(Iran, 1966)

- David Danish, **Een goede dag om te sterven**

Breda: De Geus. 2007. 350 blz.

--- Daisy streaming audio. (10 uur, 18 minuten). 2007. Dedicon, Grave.

Autobiografisch getint relaas van de ervaringen van een jonge Iraanse soldaat in de oorlog tussen Iran en Irak. Roman van journalist die in 1990 naar Nederland vluchtte.

Firoozeh Farjadnia

(Geboren en getogen in de Koerdische streek Kermanshah in Iran; 1970)

- Firoozeh Farjadnia, **Postvogel**

Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2014. 157 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 31 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

Farjadnia vluchtte in 1995 naar Nederland, volgde een opleiding Bouwkunde in Rotterdam, en werkt nu bij een architectenbureau. Sinds haar veertiende schrijft ze gedichten, columns en korte verhalen. Postvogel is haar debuutroman.

Nasim Khaksar

(Abadan, 1944)

- Nasim Khaksar, **De kruidenier van Kharzavil**

Verhalen.

Oorspr. titel: Baqqāl-i Kārzawīl. Saarbrücken: Nawīd, 1367/1988.

Vert. uit het Farsi: Anja Beer.

Amsterdam: Van Genneep. 1991. 158 blz.

Dertien korte verhalen over het leven zowel in Iran als in Nederland.

- Nasim Khaksar, **Weerhanen en zweepslagen**

Roman.

Oorspr. titel: Badnemaha va Shallaqha.

Vert. uit Perzisch: Johan ter Haar & Mieke Stroo.

Amsterdam: Van Genneep. 1997. 150 blz.

Als een Iraanse politieke vluchteling plotseling verdwijnt, gaat zijn vriend naar hem op zoek.

- Nasim Khaksar, **Tussen twee deuren**

Verhalen.

Vert. uit Perzisch: Mieke Stroo.

Nawoord: Chris Keulemans: Autobiografie van een verdwijnende man. Over Nasim Khaksar. (blz. 161-169)

Amsterdam: Van Genneep. 2000. 174 blz.

--- Daisy streaming audio (05 uur, 27 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

---Luisterboek. 4 audiocassettes. 2002.

Nasim Khaksar is Iraans-Nederlandse schrijver. Hij werd in 1968 in Iran gearresteerd vanwege politieke activiteiten en is sinds 1983 Iraanse balling in Nederland.

Kaweh Modiri

(Teheran, 1982)

- Kaweh Modiri, **Meneer Sadek en de anderen**
Roman.

Amsterdam: Rap. 2012. 186 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 01 minuten). 2013. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2012.

De Iraanse jongen Sam gaat met zijn ouders, broer en zus in Nederland wonen.

Sholeh Rezazadeh

(1989)

- Sholeh Rezazadeh, **De hemel is altijd paars**

Amsterdam: Ambo / Anthos. Maart 2021. 208 blz.

--- Winnaar De Bronzen Uil (Publieksprijs) 2021.

--- Debutantenprijs van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde 2022,
voorheen de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs.

Rezazadeh kwam in 2015 vanuit Iran naar Nederland. Zij studeerde in Iran af in geneeskunde. In 2018 won zij de Agora Letteren Schrijfwedstrijd voor proza. In 2019 won ze de El Hizjra literatuurprijs voor haar poëzie.

B. Politiek

Farah Karimi

(Farahnaz (Farah) Karimi (Bijar Garros (Iran), 1960)

- Farah Karimi & Chris Keulemans, **Het geheim van het vuur**

Strijdend voor vrijheid van Teheran naar Den Haag.

Amsterdam: Arena. 2005. 208 blz.

--- Daisy-rom. (06 uur, 38 minuten). 2006. Dedicon, Grave.

Autobiografie van het voormalige Tweede Kamerlid voor GroenLinks, Farah Karimi.

Sander Terphuis

(Geboren als Ahmad Queleich Khany, 1972).

- Sander Terphuis, **De worstelaar**

De Iraanse rebel met een oer-Hollandse naam.

Amsterdam: Prometheus · Bert Bakker. Maart 2015. 253 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 58 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

Levensverhaal van een slechtziende man die via deelname als worstelaar aan de olympische spelen voor gehandicapten Iran ontvlucht en politiek asiel aanvraagt in Nederland. Voor de Tweede Kamerverkiezingen 2010 stond hij op de kandidatenlijst van de PvdA.

C. Overigen

- Lysette van Geel & Omid Aghondi, **De vlucht van Omid**
Amsterdam: Moon. 2017. 156 p.

Nahid Akhondi

- Carla van Dokkum, **Nahid Akhondi: Ik heb niet eens ja gezegd**
Nahid ontvluchtte Iran, waar steniging haar wachtte.
Soest: Boekscout. Augustus 2019. 242 blz.

--- Daisy streaming audio. (6:42:00). 2020. Dedicon, Grave.

Biografie van een Iraanse vrouw die de strenge islamitische wetten in haar geboorteland, een wrede echtgenoot en de oordelen van familie en bekenden ontvluchtte.

Mani Amiri

(ontvluchtte Iran in 1984)

- Mani Amiri, **Dochter van Iran**
-- Tielt: Lannoo. 2006. 316 blz.
-- Antwerpen: Witsand. 2014. 314 blz.

--- Daisy streaming audio. (10:03:00). Dedicon, Grave.

Autobiografie van een Iraanse vrouw die na de islamitische revolutie in Iran met haar man naar het westen uitweek.

Reza Asadi

(1942)

- Reza Asadi, **Het huis van mijn dromen**
Deventer: Het Goed Beheer. December 1999. 102 blz.

Asadi sloot zich in 1982 aan bij de Modjahedin. Na tien jaar brak hij met de beweging en belandde in Nederland.

Atti Bahadori

(1968)

- Atti Bahadori & Doris Elzinga, **Onder dezelfde sterrenhemel**
Amsterdam: Arena. 2006. 287 blz.

--- Daisy streaming audio. (10 uur, 52 minuten). 2007. Dedicon, Grave.

Persoonlijk relaas van een in Nederland wonende Iraanse vrouw, van wie de dochter door haar ex-man werd ontvoerd naar Iran; nadat ze ondanks de hulp van allerlei

instanties haar kind niet terugkreeg, besloot ze naar Iran te gaan om daar zelf actie te ondernemen.

- Atti Bahadori & Sylvia Pessireron, **Gouden maan**
Een Perzische familiechroniek.
Groningen: Uitgeverij De Blauwe Tijger. 2018. 191 blz.

Relaas van vier generaties in Perzië en de economische en politieke ontwikkelingen daar.

Bahman Bahmani

(1966)

- Bahman Bahmani, **Vluchten als keuze**
Soest: Boekscout. September 2013. 48 blz.

Bahmani werkt als studentenbegeleider bij het UAF.

- Gretel van den Broek, **Weg van Iran**
Het verhaal van Mashid, vluchten en nergens aankomen.
Antwerpen: Uitgeverij Vrijdag. Mei 2010. 159 blz.

Mashid en haar partner krijgen zeven jaar na hun aanvraag een verblijfsvergunning in België.

M.R. Eskandari

- M.R. Eskandari, **De herfst der idealen**
Levensverhaal van een ex-islamitische strijder.
Groningen: Gopher Publishers. 2005. 210 blz.

Autobiografie van een Iraniër die zich tegen Khomeini keerde, zich aansloot bij een verzetsbeweging en later naar Nederland vluchtte.

Koshro Faghiri

- Karianne Verdonk, **De Wereldveroveraar**
Illustraties Helma van Kemenade.
IJzerlo: Uitgeverij Fagus. 2020. 208 blz.

Biografie van Koshro Faghiri, een Iraanse vluchteling die in 1994 berooid in Nederland kwam en hier een bestaan heeft opgebouwd.

Shohreh Feshtali

- Shohreh Feshtali, **Gesluierde jaren**
Leersum: Batavia Publishers. 2021. 238 blz.

Het levensverhaal van een vrouw die vanuit Iran naar Nederland vluchtte.

Lili Irani

- Lili Irani, **Een ster in de spiegel**

Den Haag: Amrit. 2013. 319 blz.

Autobiografisch relaas van een Iraanse vrouw die een bestaan in Nederland probeert op te bouwen.

Mahmoud Karamzadeh

- Mahmoud Karamzadeh, **Een asielverhaal in Nederland**

Ervaringen van een voormalig asielzoeker uit Iran.

Barneveld: Boekenbent. 2011. 205 blz.

Autobiografisch relaas van een politieke vluchteling uit Iran die in Nederland een nieuw leven opbouwt.

Ferdows Kazemi

(1966)

- Ferdows Kazemi, **De wederopbouw van mijn leven**

Amsterdam: Stichting BMP. Ongekend Bijzonder. 2016. 39 blz.

Kazemi groeide op in Iran en kwam in 1993 naar Nederland. Ze studeerde Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit Utrecht.

Reza Keshzawarzi

- Reza Keshzawarzi, **De cowboy met de kaarsen**

Verhalen uit het vluchtelingenkamp.

Kampen: Uitgeverij Van Warven. 2018. 120 blz.

Henk Koelewijn

(1949)

- Henk Koelewijn, **Roep mij dan red ik jou**

Een verhaal over Iraanse vluchtelingen.

Zwolle: Scholten Uitgeverij B.V. Augustus 2020. 346 blz.

Eindelijk 'veilig' in Nederland worden vluchtelingen uit Iran met argwaan en achterdocht behandeld. Gelukkig voor deze vluchtelingen zijn er mensen die hen met een warm hart opvangen en vertellen over de boodschap van Gods liefde.

Darius Madjlessi

- Darius Madjlessi, **Tony van Verre ontmoet Darius Madjlessi**

Over Iran en Iraanse vluchtelingen.

1994. 32 blz.

Bewerking van de interviews uitgezonden door de VARA-radio in maart 1991 op Radio 1.

Zahra Pars

- Katja Meertens & Zahra Pars, **De kamer van mijn zoon**
Zahra's strijd om haar ontvoerde kind.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2015. 320 blz.

Een naar Nederland gevluchte Iraanse moeder vertelt over haar zoektocht naar haar ontvoerde zoon in Iran, haar twee mislukte huwelijken met Iraanse mannen en de culturele en juridische verschillen tussen Nederland en Iran.

Perry Pierik

- Perry Pierik, **Chegh, chegh**
De dramatische vlucht van David D. uit Teheran.
Amsterdam: Balans. 1993. 174 blz.

--- Daisy streaming audio. (8:38:00). 1995. Dedicon, Grave.

Het verhaal van de vlucht van een Iraanse soldaat via Koerdistan en Turkije naar Nederland.

Anna Nooshin

(Anna Nikbakht Nooshin; Teheran, 1986)

- Anna Nooshin, **On life**
Anna over fashion, beauty, reizen, vriendschap en de liefde.
Houten: Spectrum. 2016. 157 blz.

--- Ebook. 2016.

Modeblogger en lifestyle-expert Anna interviewt haar familie en vrienden over haarzelf. Met beautytips en kleurenfoto's van Anna.

- Tilleke Oomen, **Naar eer en geweten**
Groningen: Palmslag. 2020. 107 blz.

Lotgevallen van een Iraanse vluchteling in Nederland, die tevergeefs probeerde zijn zoon uit Iran te laten overkomen en daarbij aan alle kanten werd tegengewerkt.

Tina Rahimy

(1975)

- Tina Rahimy, **Verborgen verhalen**
Over leermeesters en inspiratoren.
Utrecht: Ten Have. Januari 2019. 128 blz.

--- Ebook. 2019.

Rahimy kwam als vluchteling uit Iran naar Nederland en promoveerde als politiek filosoof op processen van in- en uitsluiting. Zij is lector Sociaal werk in de superdiverse stad aan de Hogeschool Rotterdam.

A. Reza

- A. Reza, **Het huis van mijn dromen**
Mijn Eigen Boek. Juli 2000. 136 blz.

Asadi beschrijft zijn jeugd in Iran tijdens het regime van de Sjah en na de revolutie van 1979. Als sympathisant van de Modjahedin vertelt hij over zijn strijd tegen de dictatuur. Tien jaar lang is hij vanuit het buitenland actief. Als blijkt dat binnen Modjahedin afwijkende meningen niet worden toegestaan wil hij zich afscheiden. Dit wordt gezien als verraad: hij wordt een gevangene en weet ternauwernood aan de dood te ontsnappen. Als vluchteling komt hij in Nederland terecht.

Bahram Sadeghi

(Iran, 1967)

- Bahram Sadeghi, **De aanslag die onze levens veranderde**

Hoe een aanslag op Israëliische toeristen in Egypte een Iraanse bootvluchteling naar Nederland bracht.

Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2021. 191 blz.

--- Daisy streaming audio. (4:24:00). 2022. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2021.

Autobiografie van een man die op achttienjarige leeftijd uit Iran vluchtte en nu als schrijver en journalist in Nederland werkzaam is.

Mardjan Seighali

(1964)

- Job Hulsman & Mardjan Seighali, **Tot op de dag**

Amsterdam: Ambo|Anthos. 2021. 250 blz.

--- Daisy streaming audio. (8:26:00). 2021. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2021.

Autobiografie van Iraans-Nederlandse vrouw die met haar twee zoontjes naar Nederland is gevlucht. Zij was directeur van het UAF van 2013-2022.

Emanuel Too

(1942)

- Emanuel Too & Maryam Bahadorzadeh, **De memoires van Emanuel Too**

Arnhem: Uitgeverij Nieuwe Druk. 2017. 346 blz.

--- Daisy streaming audio. (8:26:00). 2017. Dedicon, Grave.

Memoires van een Assyrische zakenman die na de revolutie van 1979 Iran ontvluchtte en vertelt over zijn bewogen leven in dat land en als emigrant. 'Momenteel woon ik in Nederland. Officieel ben ik politiek vluchteling. Ik heb onder andere in Iran, Irak, Griekenland, Spanje, Zwitserland, Dubai, Panama en de Verenigde Staten gewoond. Ik heb geleefd, gevochten en gewerkt.'

- John Van Eyck, **Meisje uit Iran**

Gent: Beefcake Publishing. December 2019. 230 blz.

Yara is een vrouw uit Iran, die via een gevaarlijke smokkelroute naar België is gevlucht. Daar trouwt zij met de auteur Van Eyck. Zij bezoeken Iran.

- Marja Vuijsje, **Het rijbewijs van Nematollah**

Een migratiegeschiedenis.

Amsterdam /Antwerpen: Uitgeverij Atlas Contact. 2015. 254 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 02 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

Een Iraanse man vlucht na de Iraanse Revolutie naar het buitenland en komt in Nederland terecht. Hij blijft verlangen naar zijn vaderland.

- Yalda, **De langste nacht**

Geschreven in samenwerking met Annemarie Busser.

Over leven en verzet in een Iraanse gevangenis.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2007. 143 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 32 minuten). 2007. Dedicon, Grave.

Yalda is het pseudoniem van een Iraanse ex-politieke gevangen die in 2007 al meer dan 12 jaar in Nederland woonde.

- Kameran Zadhe, **Over de bergen**

Vert. uit Perzisch: Chris Kloeg.

Vlucht uit Iran.

Rotterdam: Ad. Donker. 1998. 176 blz.

--- Daisy streaming audio. (6:26:00). 1999. Dedicon, Grave.

Een student vertelt over zijn leven in Iran en over zijn vlucht via Turkije naar Nederland.

JEMEN

- Dirk Wanrooij, **Het huis in de wolken**

Een liefde in Jemen.

Z.pl.: Alfabet Uitgevers. 269 blz.

'Een relaas over een grensoverschrijdende liefde tegen een achtergrond van revolutie, opstand, oorlog en ontworteling, dat zich afspeelt in Jemen, Caïro, Berlijn en Amsterdam.'

KOERDISTAN

Celal Altuntas

(1972; sinds 1992 in Nederland; zie ook Reber Havin)

- Celal Altuntas, **Het is je zusje!**

Eermoord in Nederland.

Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep. 2015. 176 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 20 minuten). 2015. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2015.

Achttien verhalen over eerwraak, met uitleg over de achtergrond en tips voor hulpverleners.

- Celal Altuntas, **Regen zonder modder**
Het leven van een asielzoeker.
Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep. 2016. 240 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 53 minuten). 2017. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2016.

Persoonlijk verslag van een asielzoeker uit Koerdisch Turkije over zijn leven in Nederland tijdens zijn asielprocedure.

Nechirvan Bamerny

- Nechirvan Bamerny, **Verdreven!**
Mijn hart is achtergebleven in Koerdistan.
Enschede: Ipskamp Drukkers. 2016. 115 blz.

Verhaal van een vluchtelingenfamilie uit Iraaks Koerdistan, verteld door de zoon uit het gezin, die zelf in 1988 als vluchteling naar Nederland kwam.

- Annerieke Goudappel, **De gebroeders Kaygun**
Omwervingen van een Koerdische familie.
Amsterdam: Atlas. 2005. 269 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 05 minuten). 2006. Dedicon, Grave.

Verslag van het wel en wee van drie generaties van een Turks-Koerdische familie waarvan een deel sinds 1977 in Nederland woont.

Reber Havin

*(Pseudoniem van Celal Altuntas)
(1972; sinds 1992 woont hij in Nederland)*

- Reber Havin, **Het dorp van de zeven broers**
Uit het leven van een Nederlandse Koerd.
Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep. 2007. 239 blz.

Autobiografie van een Koerdische man uit het zuidoosten van Turkije, die na lid te zijn geweest van de PKK als asielzoeker in Nederland belandde.

Taleb Ibrahim

- Taleb Ibrahim, **A Refugee**
From Erbil to Amsterdam.

Vert. uit het Arabisch: Amal Abdulmawla & Abdulla Fadel.
Independently published. September 2018. 446 p.

Sarwar Joanroy

- Sarwar Joanroy, **Yaad**
Het meisje zonder geschiedenis.
Roman.
Groningen: Uitgeverij Nobelman. 2015. 317 blz.

De lotgevallen van enkele Iraakse Koerden onder het bewind van Saddam Hussein en hun leven als vluchteling in Nederland.

Zaher Mahmud

(1956)

- Zaher Mahmud, **Ongemakkelijke bagage**
Soest: Boekscout. Oktober 2009. 170 blz.

Zaher Mahmud groeit op in Sulaimania waar hij op zijn elfde een kogel in zijn been krijgt. Hij sluit zich aan bij de Koerdische guerrilla. Op zijn achttiende wordt hij getroffen door een fosforbom. Dankzij opname in een Londens ziekenhuis overleeft hij zijn brandwonden. In 1976 is hij als vluchteling in Nederland terechtgekomen.

- Geertrui Marks-Van Lakerveld, **Sabri**
De vlucht van een Iraakse Koerd, die als kapper overeind bleef.
Leiden: Erato. November 2019. 124 blz.

Sabri (1973) belandde in 1998 in Nederland en verkreeg in 2007 dankzij de pardonregeling een verblijfsstatus. Sindsdien drijft hij in Leiden een goedlopende kapperszaak.

Ismail Mamo

Ismail Mamo, **Mam, ik ben geen crisis**
Amsterdam: Das Mag Uitgevers. 2024. 268 blz.

Relaas van een Koerdische vluchteling die zich ontworstelde aan het oorlogsgeweld in zijn vaderland, en eenmaal in Nederland aangekomen besloot de taal te leren en zijn verhaal te delen.

Ibrahim Selman

(Iraaks Koerdistan, 1952)

- Ibrahim Selman, **En de zee spleet in tweeën**
Haarlem: In de Knipscheer. 2000. 220 blz.

Autobiografisch getint relaas van de vlucht van een filmer wegens zijn sympathie voor de Koerden uit Irak naar Nederland.

- Ibrahim Selman, **Dapper hart gezocht**
Notities van een gevluchte Iraakse Koerd.
Amsterdam: Meulenhoff. 2007. 191 blz.

Literaire reportages en notities van de Koerdisch-Nederlandse schrijver, dichter en filmmaker. Selman vluchtte in 1961 naar Bagdad, waar hij van 1972 tot 1980 als programmamaker bij de staatsomroep werkte. In 1980 vluchtte hij naar de Koerdische bergen en in 1981 zocht hij asiel in Nederland.

Ayhan Uzala

(Siverek, 1959)

- Ayhan Uzala, **Dagboek van een vermiste**

Vert. Wim van den Munkhof.

Breda: Papieren Tijger. 2002. 317 blz.

--- Daisy streaming audio. (8:50:00). 2003. Dedicon, Grave.

Persoonlijk relaas van een Turkse Koerd die na drie jaar gevangenis en vrij spraak in hoger beroep in 1985 Turkije ontvluchtte en in Nederland asiel kreeg.

LIBANON

Dyab Abou Jahjah

(Bent Jbeil, Libanon, 1971)

- Dyab Abou Jahjah, **Tussen twee werelden**

De roots van een vrijheidsstrijd.

Amsterdam: Meulenhoff / Manteau. 2003. 368 blz.

Politiek egodocument van Abou Jahjah, leider en oprichter van de AEL, de Arabisch-Europese Liga, die streeft naar gelijke rechten voor moslims in België en Nederland en het benadrukken van de moslim-identiteit om assimilatie tegen te gaan.

Steven A. Fuente

- Steven A. Fuente, **Slaaf van je eigen gedachten**

Soesterberg: Aspekt. 2011. 184 blz.

Autobiografie van een man die als baby uit Libanon werd geadopteerd, later kampte met psychische problemen en op zoek ging naar zijn herkomst in Beiroet.

Zaynab Slim

- Zaynab Slim, **Vrouw op de vlucht**

Het verhaal van een vrouw gevlucht uit het zuiden van Libanon.

Voerendaal: Stichting Mondiale Verantwoordelijkheid. 1995. 24 blz.

Persoonlijk verslag over de vlucht uit Libanon met haar man en vier kinderen, de opvang in Nederland en de integratie.

PALESTINA

Arjen El Fassed

(1973)

- Arjen El Fassed, **Niet iedereen kan stenen gooien**

Een Nederlandse Palestijn op zoek naar zijn wortels en identiteit.

Met een inleiding van Joris Luyendijk.

Z.pl.: Uitgeverij Nieuwland. 2008. 251 blz.

El Fassed - zoon van een Palestijnse vader & een Nederlandse moeder studeerde politieke wetenschappen. Hij was van 2010 tot 2012 Tweede Kamerlid voor GroenLinks.

Majd Khalifeh

- Majd Khalifeh, **Herboren**

Hier komt een nieuwe Belg.

Inleiding: Rudi Vranckx.

Kalmthout: Van Halewyck. 2017. 202 blz.

Het relaas van een stateloze Palestijnse Syriër die naar België vlucht, asiel aanvraagt, na tien jaar de Belgische nationaliteit verwerft en als journalist een toekomst opbouwt in zijn nieuwe land.

- Redmar Kooistra, **Een Palestijn over de vloer**

Leven met een illegale vluchteling.

Utrecht: Kosmos-Z&K. 2002. 160 blz.

De 26-jarige Palestijn Basheer woont sinds augustus 2001 bij het gezin Kooistra in huis. Als Palestijn ontvluchtte hij Gaza omdat de terroristische organisatie Hamas deelname van hem eiste aan operaties die gewelddadige acties tegen Israël mogelijk moesten maken.

Mahmoud Rabbani

(Mahmoud Salim Rabbani (Haifa, 1934 – Wassenaar, 2002))

- Jeroen Terlingen & Karel Roskam, **Mahmoud Rabbani**

Palestijn in Nederland.

Amsterdam / Antwerpen: Veen. 1997. 144 blz.

Mahmoud & Mahmoud

- Rieneke van Tongeren, **Mahmoud & Mahmoud**

Staatloos, nooit hooploos.

Groningen: Palmslag. November 2023. 132 blz.

Waargebeurd verhaal over twee Palestijnse mannen die in een vrachtwagen naar Europa vluchten, en uiteindelijk in Nederland belanden.

SYRIË

Yazan Rajab

- Karen de Becker, **Nooit meer bang zijn**

Het verhaal van Yazan, een oorlogsvluchteling in België.
Gent: Borgerhoff & Lambergts. 2016. 198 blz.

De 22-jarige student Yazan Rajab uit Aleppo, zoon van een Syrische vader en een Palestijnse moeder, vertelt het verhaal van zijn leven.

Baba Bionda

- Baba Bionda, **Slechte dag**

Delft: Inter Carotte. Maart 2019. 60 blz.

Herinneringen aan de vlucht van een 10-jarig meisje en haar familie uit Syrië.

- Martinus Eisenga, **De vluchteling**

Den Haag: Uitgeverij U2pi BV. 2017. 162 blz.

Een man ontmoet in een bos in Nederland een christelijke vluchteling uit Aleppo die hem zijn schrijnende levensverhaal vertelt.

- Bettie Elias, **De lege schommel**

Het verhaal van Azmi, een vluchtelingenkind.

Antwerpen: Davidsfonds Infodok. 2017. 174 blz.

Azmi, een elfjarige Syrische jongen moet samen met zijn zusje Rasha (4) en zijn ouders Aleppo ontvluchten. Te voet trekken ze door de bergen van Turkije naar de oever van de Middellandse Zee. Van daar brengen mensensmokkelaars hen met een gammele boot naar Italië. Uiteindelijk belanden ze in Brussel.

Tasar Isskreeh

- Tasar Isskreeh, **De gouden littekens van mijn hart**

Autobiografisch verhaal over een Syrische vluchteling.

Soest: Boekscout. Augustus 2020. 220 blz.

--- Daisy streaming audio. (6:21:00) 2021. Dedicon, Grave.

Tasar is opgegroeid in Syrië, getrouwd in Dubai en met haar kinderen gevlucht naar Nederland. Of haar toekomst hier ligt, weet zij niet. Maar wat wil ze graag ergens wortelen.

Ahmad Joudeh

- Ahmad Joudeh, **Dance or Die**

From Stateless Refugee to International Ballet Star.

A Memoir.

Watertown, MA.: Imagine. September 2021. 240 p.

- **Wael**

Het verhaal van een jongen uit Syrië.

Opgetekend door Suzanna Jansen.

Amsterdam: Uitgeverij Balans. 2019. 174 blz.

--- Ebook. 2021.

Over Wael als negentienjarige student in Homs & als zesentwintigjarige student in Amsterdam.

Wajih Rayyan

(Emigreerde in 1967 als achttienjarige van Jordanië naar België).

- Wajih Rayyan, **Kind van Aleppo**
Leuven: Davidsfonds. Juni 2022. 88 blz.

Ayla is twaalf jaar oud, en begeleid door haar grootvader Latif vertrekt ze uit Syrië naar een nog onbekende bestemming. Ze belandt via Turkije en Griekenland uiteindelijk in België.

TURKIJE

Pinar Akbas

(1980)

- Pinar Akbas, **Niran en ik**
Autobiografictie.
Aalter: Ertsberg. 2022. 254 blz.

--- Ebook. 2022.

--- Luisterboek. Brussel: Luisterpunt, (7.46). 2022.

Relaas van een Turkse vrouw die opgroeide in België.

Mehmet Akbulut

- Mehmet Akbulut, **Andermans Land**
Uitgave in eigen beheer. 2016. 263 blz.

Het verhaal over de migratie van zijn vader, zijn familie en dorpsgenoten vanuit geboortedorp Elmali naar Rotterdam. Hier belandt hij als jongen van 17 jaar met zijn familie in een voor hen volledig vreemde wereld.

Özcan Akyol

(Deventer, 1984)

- Özcan Akyol, **Eus**
Amsterdam: Prometheus. 2012. 270 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 23 minuten). 2013. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2012.

Een jonge Turkse Nederlander probeert zich staande te houden, thuis en in de maatschappij.

- Özcan Akyol, **Turis**
Amsterdam: Prometheus. 2016. 317 blz.
[In 2020 gepubliceerd als Toerist]

- Daisy streaming audio. (09 uur, 54 minuten). 2016. Dedicon, Grave.
- Ebook. 2016.
- In makkelijke taal. Eenvoudig Communiceren, Amsterdam, 2019. 112 blz.

Autobiografisch verhaal van een tweedegeneratie Turkse Nederlander die opgroeide in een gezin met een gewelddadige vader.

Akyol is columnist, schrijver, televisie- en radiomaker.

Sulayman Hadj Ali

- Meltem Halaceli, **De vergeten geschiedenis van mijn grootvader Sulayman Hadj Ali**

Memoires van een alawiet.

Amsterdam: Athenaeum- Polak & Van Genneep. December 2015. 248 blz.

- Daisy streaming audio. (08 uur, 41 minuten). 2016. Dedicon, Grave.
- Ebook. 2015.

Nurettin Bakaryildiz

- Nurettin Bakaryildiz, **Succes krijg je niet cadeau**

Het levensverhaal van een eerste-generatie gastarbeider in Nederland.

Deventer: Graven 13. Februari 2014. 376 blz.

In 1965 kwam Bakaryildiz als een van de eerste Turkse gastarbeiders naar Nederland.

Erdal Balci

(1969)

- Erdal Balci, **De gevangenisjaren**

Amsterdam: De Geus. 2021. 285 blz.

- Ebook. 2021.

De zoon van een Turkse gastarbeider in Utrecht probeert los te komen uit het dwingende Turkse milieu waarin hij verkeert.

Balci is een Nederlands journalist en schrijver. Hij was ongeveer elf jaar oud toen hij naar Nederland kwam.

Nurettin Bakaryildiz

- Nurettin Bakaryildiz, **Succes krijg je niet cadeau**

Het levensverhaal van een eerste-generatie-gastarbeider in Nederland.

Z.pl.: N. Bakaryildiz. 2014. 360 blz.

Inge de Bever

(1958)

- Inge de Bever, **Moederland**

Een vrouwenleven in twee culturen.

Amsterdam: Uitgeverij Van Oorschot. 2019. 252 blz.

--- Ebook. 2019.

Eind jaren zeventig van de twintigste eeuw leert Inge (22) İlhan kennen, een studiegenoot van Turkse komaf. Ze worden verliefd, trouwen na enkele jaren en daarmee begint voor Inge een leven in twee culturen.

Dilara Bilgiç

(Adiyaman, 2002)

- Dilara Bilgiç, **De gelabelde**

Amsterdam: Uitgeverij Pluim. Februari 2022. 269 blz.

Voor haar Nederlandse vrienden is ze de Turk, voor haar Turkse familie de Hollander. Bilgiç beschrijft de reis die ze zelf aflegt om zich te ontworstelen aan allerlei labels en haar neiging tot labelen.

- Marjan Berk, **Zout**

Amsterdam: Atlas. 2006. 174 blz.

--- Daisy streaming audio. (3:37:00). 2008. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

Verhalen over belangrijke momenten uit het leven van Sebahat, een Turkse vrouw die haar man volgde nadat hij als gastarbeider naar Nederland kwam.

Yeliz Çiçek

(1986)

- Yeliz Çiçek, **Alles is mogelijk**

Amsterdam: Thomas Rap. November 2024. 224 blz.

Toen Yeliz als tiener dagelijks na schooltijd in de snackbar van haar Turkse vader patat stond te bakken, had ze nooit durven hopen dat ze de eerste biculturele hoofdredacteur van de Nederlandse Vogue zou worden.

Sinan Çankaya

(1982)

- Sinan Çankaya, **Mijn ontelbare identiteiten**

Amsterdam: De Bezige Bij. 2020. 239 blz.

--- Ebook. 2020

--- Luisterboek. (6 uur 59 minuten). 2020

--- Winnaar E. du Perronprijs 2020-2021.

Çankaya is cultureel antropoloog & schrijver. In 2011 promoveerde hij op een onderzoek naar diversiteit binnen de politieorganisatie. Hij werd bekroond met de Jan Hanlo Essayprijs 2020 en de Sociologische Bril 2021.

- Sinan Çankaya, **Galmende geschiedenissen**

Amsterdam: De Bezige Bij. April 2025. 240 blz.

Een persoonlijk essay over wie mag spreken en wie het zwijgen wordt opgelegd, over welke doden we herinneren, en welke verhalen we dieper begraven.

Hülya Cigdem

(1975)

- Hülya Cigdem, **De importbruid**

Roman.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2008. 332 blz.

--- Daisy streaming audio. (15 uur, 56 minuten). 2019. Dedicon, Grave.

Autobiografisch getint relaas van een Turks meisje in Ankara dat op 15-jarige leeftijd trouwt met een in Tilburg wonende Turkse man en zo tussen twee culturen belandt.

- Janneke Donkerlo, **Saygili en Zn.**

Lotgevallen van een Turkse familie in Nederland.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2009. 270 blz.

--- Ebook. 2016.

Bennie Saygili ontvlucht begin jaren zestig het gezinsleven bij zijn grootvader op het Turkse platteland. Hij weet zich als elfjarig jongetje staande te houden in Istanbul. Dromend van succes reist hij op zijn zeventiende zijn vader achterna naar Nederland.

Fidan Ekiz

(Rozenburg, 1976)

- Fidan Ekiz **Alles begint en eindigt met familie**

Amsterdam: Uitgeverij Podium. 2019. 190 blz.

--- Ebook. 2019.

Ekiz is journaliste, programmamaker & presentatrice.

Alles begint en eindigt met familie bevat columns eerder verschenen in Algemeen Dagblad tussen januari 2017 en januari 2019.

Zeynep Göktepe

(1962)

- Zeynep Göktepe, **Sluierzwemmen**

50 jaar de brug maken in 50 verhalen.

Voorwoord van Luc Baekeland & nawoord van Tina De Gendt.

Berchem: Mammoet. 2023. 165 blz.

Het verhaal van vijftig jaar integratie door de ogen van Zeynep Göktepe. Het meisje dat als kleuter arriveert in de grote stad met zijn fabrieken en torens legt een opmerkelijk parcours af. Op haar veertiende begint ze te werken in een naaiatelier.

Lale Gül

(Amsterdam, 1997)

- Lale Gül, **Ik wil leven**

Amsterdam: Prometheus. Februari 2021. 304 blz.

--- Daisy-rom. (9 uur, 54 minuten). 2021. Dedicon, Grave.
--- NS Publieksprijs 2021.

Lale Gül is een Turks-Nederlandse schrijfster. In een streng islamitisch gezin moeten meisjes veel maar mogen niets. Büsra komt in opstand.

- Lale Gül, **Ik ben vrij**
Amsterdam: Prometheus. 2024. 366 blz.

Persoonlijke terugblik op haar nieuwe leven na het verlaten van haar streng religieuze gemeenschap, waarin ze reflecteert op haar vrijheid en succes, en op de prijs die ze daarvoor heeft betaald.

Zekeriya Gümüs
(1958)

- Frenk der Nederlanden, **Een Turkse kleermaker in Nederland**
De zaak Gümüs, witte illegalen en de politiek.
Amsterdam: Van Genneep. 1998. 153 blz.

Halime
(1967)

- Halime, **Ongeschreven tradities**
Een Turks-Nederlandse vrouw over haar leven tussen twee culturen.
Amsterdam: Artemis. 2008. 199 blz.

Autobiografie van een jonge vrouw met een Turkse vader en Nederlandse moeder.

Murat Isik
(1977)

- Murat Isik, **Verloren grond**
Amsterdam: Ambo / Anthos. 2012. 376 blz.

--- Daisy streaming audio. (12 uur, 28 minuten). 2013. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2012.
--- In makkelijke taal. Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, Amsterdam, 2018.
81 blz.
--- Luisterboek. 14 uur 1 minuut. 2020.
--- Vert. in Duits (2016); Turks (2014); Zweeds (2014).

De harde strijd om het bestaan van drie generaties boeren op het platteland in de jaren vijftig van de 20e eeuw in Oost-Turkije.

- Murat Isik, **Wees onzichtbaar**
Amsterdam: Ambo / Anthos. 2017. 597 blz.

--- Daisy streaming audio. (22 uur, 13 minuten). 2017. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2017.
--- Luisterboek. 2 mp3-cd's (circa 12 uur). 2018.

Een Turkse jongen groeit met zijn zusje op in de Bijlmer in de jaren 80 en 90.

- Murat Isik, **Mijn moeders strijd**

-- Amsterdam: Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek. 2019. 61 blz.

-- Amsterdam: Ambo / Anthos. 2020. 160 blz.

--- Daisy streaming audio. (01 uur, 36 minuten). 2019. Dedicon, Grave.

--- In makkelijke taal. Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, Amsterdam. 2021. 81 blz.

--- Luisterboek. (3 uur 55 minuten). 2020. Dedicon, Grave.

Essay over de moeder van de auteur en haar emancipatiestrijd. Ze werd geboren in het Turkse dorp Baltas. Door haar huwelijk belandt ze in de jaren tachtig in de Bijlmermeer.

Isik is een Nederlandse schrijver en jurist. Zijn ouders zijn geboren in een dorp in het oosten van Turkije, in een alevitische Zaza-gemeenschap.

Meryem Kaçar

(1969)

- Meryem Kaçar, **Lucifers schikken**

Als gastarbeiders burgers worden.

Antwerpen: Houtekiet. 2002. 208 blz.

Levensverhaal van het Belgische parlamentslid Meryem Kaçar, die op haar vierde jaar vanuit Anatolië (Turkije) naar België emigreerde.

Salman Karasoylu

(Pazarcik, Turkije, 1956)

- Salman Karasoylu, **Mijn levensmarathon**

Soest: Uitgeverij Boekscout. 2024. 196 blz.

Karasoylu schrijft openhartig over zijn kindertijd in Turkije, de emigratie naar Nederland en de bijbehorende aanpassingsproblemen.

Mustafa Kör

(Konya, Turkije, 1976)

- Mustafa Kör, **Exit lichaam**

Amsterdam: De Bezige Bij. Februari 2025. 128 blz.

Mustafa Kör was 22 toen hij een dwarslaesie opliep bij een auto-ongeluk. Hij belandde in een rolstoel en moest zichzelf opnieuw verhouden tot zijn lichaam en zijn toekomst.

In 2022 werd hij Dichter des Vaderlands van België voor een periode van twee jaar.

Güner Kuban

(Athene, 1935)

- Güner Kuban, **De kleur van de liefde**

Vert. Thijs Rault.

Amsterdam: Singel Uitgevers. 1993. 270 blz.

Levensverhaal van de Turkse, lesbische eigenaresse van de Amsterdamse homo/lesbische bar 'Homolulu'. Het leven van een lesbische vrouw die als gevolg van een verkeersongeluk haar geheugen verloren heeft, wordt gereconstrueerd door de behandelend arts uit verhalen van vrienden en brieven.

Deniz Kuypers

(Hengelo, 1981; Turks-Nederlands-Amerikaanse schrijver)

Website: [Deniz Kuypers](#)

- Deniz Kuypers, **Dagen zonder Dulci**
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2013. 203 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 53 minuten). 2013. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2013.

Sylph is een eenzame, introverte tiener die worstelt met de plotselinge verdwijning van haar zus Dulci. In eenzaamheid haalt ze herinneringen op aan Dulci en haar eerder overleden vriendje Caden.

- Deniz Kuypers, **Het ruisen van de wereld**
Amsterdam: Ambo|Anthos. 2014. 198 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 59 minuten). 2015. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2014.

Bij de uitvaart van een oud-docent komt een man na jaren zijn jeugdliefde tegen.

- Deniz Kuypers, **De atlas van overal**
Roman.
Amsterdam: Atlas Contact. 2021. 370 blz.

--- Ebook. 2021.
--- Luisterboek. (9 uur 46 minuten). 2021.
--- Shortlist Libris Literatuurprijs 2022.

Over ontheemding, het opgroeien tussen twee culturen, de rusteloosheid die daarbij hoort en de verhalen die ons verbinden.

Funda Mijde

- Funda Mijde, **Niemand vraagt meer waar ik vandaan kom (sinds ik in een rolstoel zit)**
Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2016. 256 blz.

--- Daisy streaming audio. (7:19:00). 2017. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2016.

Autobiografisch relaas van de cabaretière en actrice van Turkse afkomst, die door een auto-ongeluk in een rolstoel belandde, revalideerde en een fietstocht met een handbike naar Istanbul maakte.

Uyar Özlem

- Uyar Özlem, **De ware sultanes**

De ware lijd(st)ers van de heerschappij van de dingen des levens als Turkse vrouw en moslima.

Soest: Boekscout.nl. 2017. 187 blz.

- Uyar Özlem, **De ware gezichten**

Bij ons is dat zo.

Soest: Uitgeverij Boekscout. 2020. 98 blz.

Fatma Pehlivan

(1957)

- René de Bok, **Fatma Pehlivan**

Enkele reis Istanboel-Brussel Wetstraat.

Antwerpen / Amsterdam: Houtekiet. 2003. 150 blz.

Pehlivan kwam op achtjarige leeftijd naar België. Ze werd SP.A.-senator.

Ahmet Sefa

(Adana, 1954)

- Ahmet Sefa, **Chaos**

Nijmegen: Bureau Ombudswerk Nijmegen. 1992. 152 blz.

Sefa publiceerde een bundel korte verhalen waarin de hoofdpersoon onderwijzer, politiek activist en gevangene in Turkije was & politiek vluchteling in Nederland.

Murat Tuncel

(Kars, 1952)

- Murat Tuncel, **Valse hoop**

Arnhem: 3C Uitgeverij. 2003. 175 blz.

Sociaal-realistische roman over het leven van een Turkse immigrant in Den Haag.

Ebru Umar

(1970)

- Ebru Umar, **Geen talent voor de liefde**

Amsterdam: Archipel. 2005. 274 blz.

Autobiografisch relaas over de loopbaan van de Turks-Nederlandse columniste, die doorkruist wordt door de moord op haar vriend en mentor Theo van Gogh in 2004.

- Ebru Umar, **Turkse verleidingen**

Reisverhalen

Amsterdam: Archipel. 2008. 279 blz.

--- Daisy streaming audio. (10 uur, 16 minuten). 2009. Dedicon, Grave.

Ahmet Türkmen

- Linda de Waart, **Taboe = Tabu**

Het verhaal van verslaafde in herstel Ahmet Türkmen en waarom verslaving taboe is binnen de Turkse gemeenschap.

Amsterdam: Lucht. 2018. 314 blz.

Ibrahim Yerden

(1964)

- Ibrahim Yerden, **Ontvlucht of verbannen**

Lotgevallen van een Turkse Nederlander.

Bloemendaal: Schaep14. 2020. 127 blz.

Levensverhaal van een linkse activist en aleviet die na de militaire staatsgreep van 1980 zijn geboorteland ontvluchtte, in Nederland belandde en inmiddels cultureel antropoloog en gemeenteraadslid voor de PvdA is in Haarlem.

Nilgün Yerli

(Kırşehir, 1969)

- Nilgün Yerli, **Turkse troel**

Columns.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2000. 264 blz.

--- Daisy-rom. (07 uur, 50 minuten). 2000. Dedicon, Grave.

- Nilgün Yerli, **De garnalenpelster**

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2001. 215 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 50 minuten). 2001. Dedicon, Grave.

Autobiografische verhalen over het leven in twee culturen van de Turks/Nederlandse cabaretière en columniste.

- Nilgün Yerli, **Acht jaargetijden**

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2002. 280 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 20 minuten). 2002. Dedicon, Grave.

- Nilgün Yerli, **Mezelf geworden**

Columns.

Amsterdam: De Arbeiderspers. 2004. 238 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 56 minuten). 2004. Dedicon, Grave.

5. LATIJNS AMERIKA & NOORD- AMERIKA

LATIJS AMERIKA

ANTILLEN /CURACOU

Jandino Asporaat

(Willemstad (Curaçao), 1981)

- Jandino Asporaat, **Dino**
Dromen met je ogen open.
Utrecht: Kosmos Uitgevers. 2019. 255 blz.

--- Ebook. 2019.

Dino is het openhartige verhaal van stand-upcomedian, zanger, acteur en presentator Jandino Asporaat.

Enith Brigitha

(Willemstad, 1955)

- Jeannette van Ditzhuijzen, **Enith Brigitha**
Zwemmen in de schaduw van doping.
Amsterdam: LM Publishers. 2017. 192 blz.

Biografie van de op Curaçao geboren zwemster Enith Brigitha.

Hubert Geronimo Fermina

(Willemstad (Curaçao), 1948 – 2022)

- Hubert Fermina, **Mijn waarheid**
Januari 2020.

Herinneringen van D66 gemeenteraadslid, Statenlid, wethouder & Kamerlid.

George Maduro

(Willemstad, 1916 - Dachau, 1945)

- Kathleen Brandt-Carey, **Ridder zonder vrees of blaam**
Het leven van George Maduro 1916-1945.
Oorspr. titel: Knight without fear and beyond reproach.
Vert. Constanteyn Roelofs, m.m.v. Cornelis van Ginneken en Barbara Lampe.
Houten: Spectrum. Juli 2016. 424 blz.

--- Daisy streaming audio. (19 uur, 50 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

George John Lionel Maduro werd geboren als enige zoon van de Sefardisch-Joodse Joshua Maduro en Rebecca Levy. In 1926 werd hij naar Den Haag gestuurd. Hij onderscheidde zich tijdens de Meidagen van 1940 als officier der Nederlandse cavalerie. Na de capitulatie sloot hij zich aan bij het verzet. Madurodam is naar hem genoemd.

Hendrik Jan Korterink

- Hendrik Jan Korterink, **Maffiameid Inside het Antillensyndicaat**
Meppel: Just Publishers. 2017. 256 blz.

Levensverhaal van een vrouw die het liefje was van verschillende in Nederland actieve Surinaamse en Antilliaanse drugshandelaren.

Jules de Palm

(Curaçao, 1922-2013)

- Jules de Palm, **Lekker warm, lekker bruin**
Vallen en opstaan in twee culturen.
Verhalen.
Amsterdam: De Bezige Bij. 1990. 219 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 50 minuten). 1992. Dedicon, Grave.

Julius Philip de Palm promoveerde in 1969 in Leiden op: Het Nederlands op de Curaçaose school.

Wanda Reisel

(1955)

- Wanda Reisel, **Plattegrond van een jeugd**
Amsterdam: Contact. 2010. 221 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 23 minuten). 2011. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2010.

--- Luisterboek. 4 audio-cd's (ca. 5 uur). 2010.

Autobiografische herinneringen aan een jeugd in een groot huis in Amsterdam, afgewisseld met fantasievolle schetsen en verhalen.

- Herman Koch & Wanda Reisel, **Of heb ik het verzonnen?**
Amsterdam: Das Mag Uitgevers. 2017. 320 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 33 minuten). 2018. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2017.

Briefwisseling tussen Herman Koch en Wanda Reisel over hun schrijverschap, met herinneringen aan hun jeugdjaren en aan vakanties die zij met een vriendengroep doorbrachten in Zeeuws-Vlaanderen.

M.A. Visman

- M.A. Visman, **Mijn jeugd op Curaçao**
Herinneringen aan de jaren twintig/dertig.
Leersum: ICS Nederland. 1996. 135 blz.

ARGENTINIË

Ana Sebastián

(1948)

- Ana Sebastián, **Dieven van de tijd**
Oorspr. titel: Los ladrones del tiempo. (1993)

Vert. Giny Klatser.
Amsterdam: Uitgeverij Toth. 1994. 126 blz.

--- Daisy-rom. (03 uur, 40 minuten). 1995. Dedicon, Grave.

Op eigen ervaringen gebaseerde novelle over terreur in Argentinië, liefde en geweld & over de vlucht naar Nederland.

Alejandra Slutzky

(1964)

- Alejandra Slutzky, **De stilte**
Een Argentijnse familiegeschiedenis.
Amsterdam: Arena. 2003. 316 blz.

--- Vert. in Spaans. (2020)

De geschiedenis van een Argentijnse familie met Russisch-joodse wortels, die sinds het begin van de 20e eeuw vele vormen van vervolging meemaakt. Slutzky vluchtte in 1978 als veertienjarig meisje naar Nederland. Haar moeder moest ze achterlaten, haar vader werd vermoord. Ze werkte o.a. als beleidsmedewerker voor de SP.

Máxima Zorreguieta

(Buenos Aires, 1971)

- Marcia Luyten, **Máxima Zorreguieta**
Moederland.
Amsterdam: De Bezige Bij. April 2021. 352 blz.

Máxima Zorreguieta bezit de Argentijnse en de Nederlandse nationaliteit.

CHILI

Ariel Dorfman

(Buenos Aires, 1942)

- Ariel Dorfman, **Koers zuid, richting noord**

Een reis in twee talen.

Oorspr. titel: Heading South, Looking North. New York: Farrar, Straus and Giroux, 1998

Vert. door Sjaak Commandeur.

Amsterdam: De Bezige Bij. 1999. 357 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 58 minuten). 2000. Dedicon, Grave.

Gladys Mejias

- Gladys Mejias & Colet van der Ven, **Morgen voor mij**

Het openhartige verhaal van een Chileense vrouw die haar land moest ontvluchten.

Amsterdam: Arena. 2004. 176 blz.

Mejias vluchtte in 1977 voor de Chileense dictatuur en kwam naar Nederland als politiek vluchteling. Zij werd lid van de gemeenteraad in Groningen voor GroenLinks.

Malva Neruda

- Hagar Peeters, **Malva**

Amsterdam/Antwerpen: De Bezige Bij. 2015. 240 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 43 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

--- Vert in Duits (2018); Servisch (2020); Spaans (2017).

De verstoten, misvormde en vroeg gestorven (Nederlandse) dochter van de Chileense dichter Pablo Neruda doet na haar dood haar verhaal.

MEXICO

Alejandra Ortiz

(Salitral de Carrera, Mexico, 1983; sinds 2015 in Nederland)

- Alejandra Ortiz, **De waarheid zal me bevrijden**

Vert. Simone Peek.

Amsterdam: Lebowsky. Oktober 2022. 414 blz.

--- Ebook. 2022.

--- Luisterboek. (10 uur 44 minuten). 2022.

Autobiografisch relaas van een transvrouw die van Mexico naar Nederland vlucht, waar ze een moeizame weg aflegt naar het vinden van een veilig thuis, en de vrijheid om te mogen zijn wie ze werkelijk is.

SAINT LUCIA

Joseph Sylvester

- Frank Krake, **Menthol**

Hengelo: Uitgeverij Achtbaan. 2016. 312 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 21 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

Een zwarte marktkoopman uit het Caribisch gebied komt in Hengelo terecht, trouwt daar in 1928 met een Nederlandse mannequin en maakt naam met de verkoop van Babajaba Menthol-tandpasta.

SURINAME

A. Cultuur

Clark Accord

(Paramaribo, 1961- Amsterdam, 2011)

- Clark Accord, **Shirley in Allochtonië**
Amsterdam: Vassallucci, 2005. 224 blz.

Columns van Accord over het leven van een Surinaamse Nederlander en zijn eigenzinnige nicht.

Karin Amatmoekrim

(Paramaribo, 1976)

- Karin Amatmoekrim, **Tenzij de vader**
Amsterdam: Prometheus. 2016. 270 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 48 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

Als de schrijfster ontdekt dat haar vader eigenlijk haar stiefvader is, gaat ze in Suriname op zoek naar biologische vader.

Rudy Bedacht

(1932-2019)

- Rudy Bedacht, **Het leven is een rekensom**
Gedichten, memoires, verhalen, essays, muziek.
Amsterdam: Litera-Musica. 2010. 1167 blz.

Herinneringen en andere teksten van de Surinaams-Nederlandse componist, schrijver en muziekpedagoog.

Ado Broodboom

(1922-2019)

- Ado Broodboom & Bert Vuijsje, **Ado Broodboom trompet**
Haarlem: In de Knipscheer. 2017. 157 blz.

Autobiografie van de Nederlands-Surinaamse jazztrompettist.

Cándani

(District Suriname, 1965 – Amsterdam, 2021)

- Cándani, **Oude onbekenden**

Haarlem: In de Knipscheer. 2001. 127 blz.

Een jonge Hindoestaanse schrijfster in Nederland gaat op zoek naar haar verleden in Suriname in de hoop de oorzaak van haar onvrede met het bestaan te achterhalen.

- Cándani, **Huis van as**

Haarlem: In de Knipscheer. 2002. 108 blz.

Een Surinaams meisje keert terug naar haar geboorteland en ontdekt dat sommige dingen in haar jeugd anders zijn dan ze dacht.

Cándani kwam in 1990 naar Nederland.

Gerda Havertong

(Paramaribo, 1946)

- Gerda Havertong & Anna Bridié, **Frontaal**

Het verhaal van haar ongeluk en gevecht voor herstel.

Amsterdam: Atlas. 1997. 173 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 28 minuten). 1997. Dedicon, Grave.

- Gerda Havertong, **Ik word oma**

Amsterdam: Thomas Rap. Oktober 2010. 173 blz.

--- Daisy streaming audio. (4 uur, 16 minuten). 2011. Dedicon, Grave.

Gerda Alexandra Havertong is actrice, zangeres, verhalenvertelster en presentatrice.

Albert Helman

(Paramaribo, 1903-1996)

- Michiel van Kempen, **Pionier en Rebel**

Het leven van Albert Helman 1903-1996.

Biografie.

Haarlem: In de Knipscheer. December 2021. 352 blz.

Herziene en verkorte heruitgave van: Rusteloos en overal. Haarlem: In de Knipscheer. 2016. 863 blz.

Biografie van één van de belangrijkste auteurs van Surinaamse afkomst, tevens componist, taalkundige, militant, minister, diplomaat en politieke lastpak.

Raoul de Jong

(1984)

Raoul de Jong, **De grootsheid van het al**

Een hedendaagse odyssee.

Amsterdam: De Bezige Bij. 2013. 286 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 13 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2013.

Verslag door de Nederlandse danser en schrijver van een tocht te voet van Rotterdam naar zijn moeder in Marseille.

- Raoul de Jong, **Dagboek van een puber**
Notities van een onvolprezen wonderkind.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2018. 108 blz.

--- Daisy-rom. (01 uur, 25 minuten). 2018. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2018.
--- Luisterboek. (1 uur 13 minuten). 2020.

Dertiger Raoul kijkt terug op zijn pubertijd, aan de hand van het dagboek dat hij toen schreef. Met zwart-wittekeningen.

- Raoul de Jong, **Jaguarman**
Mijn vader, zijn vader en andere Surinaamse helden.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2020. 255 blz.

Een zoektocht naar de zwarte voorouders in Suriname van de auteur en de spirituele betekenis van het bestaan & een reis door de geschiedenis van Suriname.

- Raoul de Jong, **Gesprekken met opa**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2022. 84 blz.

--- Daisy streaming audio. (1 uur, 15 minuten). 2022. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2022.
--- Luisterboek. (1 uur 9 minuten). 2022.

Cynthia Mc Leod (1936)

- Cynthia Abrahams, **Het lot was mij gunstig gezind**
Openhartig gesprek met Cynthia Mc Leod.
Schoorl: Uitgeverij Conserve. Oktober 2016. 128 blz.

Jit Narain (Pseudoniem van Djitnarainsingh Baldewsingh, 1948)

- Michiel van Kempen, **Jit Narain**
In: Kritisch Lexicon van de Moderne Nederlandstalige Literatuur. (86). Augustus 2002. 16 blz.

Ellen Ombre (Paramaribo, 1948)

- Ellen Ombre, **Maalstroom**
Verhalen.
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1992. 166 blz.

--- Ebook. 1992.

- Michiel van Kempen, **Ellen Ombre**

In: Sander Bax, Hugo Brems, Tom van Deel, Ad Zuiderent, *Kritisch lexicon van de moderne Nederlandstalige literatuur. 1980-2015*. Mei 2001. 9 blz.

Bodil de la Parra

(1963)

- Bodil de la Parra, **Het verbrande huis**

Een Surinaamse familiegeschiedenis.

Amsterdam: Lebowski Publishers. 2020. 236 blz.

Familiegeschiedenis van de actrice en toneelschrijfster van Surinaamse afkomst.

Hugo Pos

(Paramaribo, 1913- Amsterdam, 2000)

- Hugo Pos, **In Triplo**

Amsterdam- Hugo Pos, **In Triplo**: In de Knipscheer. 1995. 252 blz.

Pos kwam op 14-jarige leeftijd naar Nederland, studeerde rechten in Leiden en Parijs een debuteerde op 71-jarige leeftijd als schrijver met de verhalenbundel Het doosje van Toeti. In zijn autobiografie beschrijft Pos zijn leven en de drie verschillende facetten van zijn persoon: Surinamer, Nederlander, jood – die soms uit elkaar liepen maar tenslotte een eenheid vormden.

- Jos de Roo, **Oost en West en Nederland**

Episodes uit het leven van Hugo Pos.

Haarlem: In de Knipscheer. 1986. 170 blz.

- Michiel van Kempen, **Hugo Pos**

Paramaribo 28 november 1913 - Amsterdam 11 november 2000.

In: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde 2001.

Leiden: Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. 2001. Blz.102- 114.

Anil Ramdas

(1958–2012)

- Anil Ramdas, **Badal**

Amsterdam: De Bezige Bij. 2011. 412 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 18 minuten). 2012. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

Een hindoestaans-Surinaamse Nederlander, voorheen succesvol journalist en essayist, trekt zich nu zijn carrière en huwelijk voorbij zijn, terug en herbeleeft zijn verleden.

- Anil Ramdas, **Ik had me de wereld anders voorgesteld**

Samengesteld door Kawita Ramdas & Pieter Hilhorst.

Amsterdam / Antwerpen: Em. Querido's Uitgeverij. 2017. 319 blz.

--- Ebook. 2017.

Lezingen, essays en columns door de Hindoestaans-Surinaamse journalist over de thema's identiteit, dekolonisatie en de multiculturele samenleving.

Anil Jaiprakash Sadaphal Ramdas was een Surinaams-Nederlandse schrijver, journalist en programmamaker.

- Stephan Sanders, **Iets meer dan een seizoen**
Memoir.

Amsterdam: De Bezige Bij. 2013. 82 blz.

--- Ebook. 2013.

Herinneringen van de columnist en presentator aan zijn vriend, de Surinaams-Nederlandse schrijver Anil Ramdas.

Astrid H. Roemer

(Paramaribo, 1947)

- Astrid H. Roemer, **Zolang ik leef ben ik niet dood**

Een autobiografisch proces.

Soesterberg: Aspekt. 2004. 366 blz.

- Astrid H. Roemer, **Liefde in tijden van gebrek**

Memoires van een thuisloze.

Amsterdam: Prometheus. 2016. 339 blz.

--- Daisy streaming audio. (14 uur, 38 minuten). 2016. Dedicon, Grave.

Autobiografie van Astrid H. Roemer die in 2016 de P.C. Hooftprijs ontving voor haar gehele proza-oeuvre.

Diana Tjin

(Amsterdam, 1961)

- Diana Tjin, **Een Bijlmerliedje**

Roman.

Haarlem: In de Knipscheer. 2018. 183 blz.

Een tienermeisje groeit op in de Bijlmermeer, waar ze tot de eerste bewoners behoort.

Tjin heeft Klassieke Talen gestudeerd aan de Universiteit van Amsterdam en is werkzaam als Erfgoed catalografe bij de Universiteitsbibliotheek.

Roué Verveer

(Paramaribo, 1972)

- Roué Verveer, **Waarom? Daarom!**

Opvoeden op z'n Surinaams.

Amsterdam: Atlas Contact. 2015. 107 blz.

--- Ebook. 2015.

Roué Verveer is een Surinaams-Nederlandse cabaretier, presentator en acteur.

Etchica Voorn

(Amsterdam, 1963)

- Etchica Voorn, **Dubbelbloed**

Haarlem: In de Knipscheer. 2017. 174 blz.

--- Daisy streaming audio. (4 uur, 36 minuten). 2021. Dedicon, Grave.

Voorn is ondernemer, schrijver en blogger.

Max Woiski

(Max Woiski sr., Domburg (Suriname), 1911 - Hoogeveen, 1981);

Max Woiski jr. Max Rene Valentino Mackintosh, Paramaribo, 1930 – Alkmaar, 2011)

- Patrick van den Hanenberg, **Bruine bonen en kouseband**

Een biografie van Max Woiski senior en junior.

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2016. 240 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 51 minuten). 2018. Dedicon, Grave.

Biografie van Max Woiski senior en junior, Surinaamse muzikanten.

- Ronny Woiski, **Woiski**

Mijn familie en ik.

Soest: Uitgeverij Boekscout. 2015. 378 blz.

B. Politiek

Philomena Bijlhout

(Paramaribo, 1957)

- Philomena Bijlhout, **Meer dan een dag**

Soesterberg: Aspekt. 2008. 335 blz.

Autobiografie van de oud-LPF-politica van Surinaamse komaf, die vanwege een omstreden foto al na een dag moest aftreden als staatssecretaris.

Anton de Kom

(Paramaribo, 1898 – 1945)

- Karin Amatmoekrim, **De man van veel**

Amsterdam: Prometheus. 2013. 262 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 15 minuten). 2014. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2021.

Het levensverhaal van de Surinaamse mensenrechtenactivist Anton de Kom.

- **Antonlogie**

Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2021. 127 blz.

Artikelen over leven en werk van de Surinaamse auteur, strijder tegen kolonialisme, racisme en de gevolgen van het slavernijverleden.

- Alice Boots & Rob Woortman, **Anton de Kom**

Biografie.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Contact. 2009. 546 blz.

--- Ebook. 2010.

Cornelis Gerhard Anton de Kom was een Surinaamse antikoloniale schrijver en nationalist. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij verzetsstrijder in Nederland.

- Judith de Kom & Ida Does, **Ik omhels je onafgebroken**

Utrecht: Alfabet Uitgevers. 2024. 176 blz.

Levensverhaal van de Surinaams-Nederlandse bestuurder en schrijver in brieven aan haar vader en andere dierbaren. Met zwart-witfoto's en portretten.

Joyce Sylvester

(Amsterdam, 1965)

- Joyce Sylvester, **Bent ú de burgemeester?**

Autobiografie van een pionier.

Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2021. 172 blz.

--- Luisterboek. (5 uur 29 minuten). 2022.

Joyce Juanita Sylvester is politica en bestuurder van Surinaamse afkomst. Namens de Partij van de Arbeid was zij lid van de Eerste Kamer van 2003 tot 2015.

C. Sport

Alex Blanchard

(Amsterdam, 1958)

- Alex Blanchard, **Vechter**

Autobiografie.

Amsterdam: De

--- Ebook. 2021.

Over het kleurrijke leven van Alex Blanchard, "de Nederlandse Ali", zesvoudig Europees bokskampioen.

Winston Bogarde

(Rotterdam, 1970)

- Marcel Rözer, **Winston Bogarde**

Deze neger buigt voor niemand.

Antwerpen: Houtekiet. 2005. 175 blz.

Biografie van een Surinaamse voetballer, topspeler bij internationale clubs en Oranje.

Virgil van Dijk
(1991)

- Cyril Collot & Luca Caioli, **Virgil**
Amsterdam: Thomas Rap. 2020. 205 blz.

Over het leven en de loopbaan van de Nederlandse profvoetballer Virgil van Dijk.

Ulrich van Gobbel
(Paramaribo, 1971)

- Jules van der Wardt, **Uii! Uii!**
Ulrich van Gobbel zwijgt niet meer.
Deventer: Edicola Publishing. 2016. 317 blz.

Van Gobbel is een voormalig Nederlands voetballer.

Ruud Gullit
(Amsterdam, 1962)

- Martin van Amerongen & Gerlof Leistra, **Gullit**
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1990. 147 blz.

- Harry Harris & Marcel van der Kraan, **Ruud Gullit**
Portrait of a genius.
London: CollinsWillow. 1996. 224 p.

- Ruud Gullit & Harry Harris, **Ruud Gullit**
My autobiography.
London: Century. 1998. 224 p.

Autobiografie van profvoetballer Ruud Gullit.

Jimmy Floyd Hasselbaink
(Paramaribo, 1972)

- Jimmy Floyd Hasselbaink, **Jimmy Floyd Hasselbaink**
Verguisd in Nederland, bejubeld in Engeland.
Oorspr. titel: Jimmy: the autobiography of Jimmy Floyd Hasselbaink.
London: HarperSport, 2005.
Antwerpen: Houtekiet. 2006. 217 blz.

Autobiografie van de Nederlandse voetballer die in Engeland succesvol was.

Glenn Helder
(1968)

- Bert Nederlof, **Helder**
Van Arsenal tot de bajes.
Gouda: Voetbal International. 2014. 274 blz.

Biografie van ex-voetballer Glenn Helder, wiens veelbelovende voetbalcarrière voortijdig ten einde kwam door een ernstige gokverslaving.

Patrick Kluivert

(Amsterdam, 1976)

- Mike Verwey & Patrick Kluivert, **De autobiografie van Kluivert**
Schelluinen: House Of Knowledge. November 2006. 280 blz.

Stanley Menzo

(Paramaribo, 1963)

- Mike van Damme, **Menzo**
Het gevecht onder de lat.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. April 2021. 272 blz.

Frank Rijkaard

(Amsterdam, 1962)

- Leo Verheul, **Frank Rijkaard**
De biografie.
Utrecht: VIP. 2008. 164 blz.

--- Ebook. 2011.

Franklin Edmundo Rijkaard is een voormalig Nederlands profvoetballer en voetbaltrainer.

Clarence Seedorf

(Paramaribo, 1976)

- Simon Zwartkruis, **Clarence Seedorf**
De biografie.
Antwerpen: Houtekiet. 2003. 197 blz.

Clarence Clyde Seedorf is een Nederlands voetbaltrainer en voormalig profvoetballer.

Regilio Tuur

(Suriname, 1967)

- Regilio Tuur & Ed van Eeden, **Regilio**
Life, part one.
Waar de regen koud is.
Amsterdam: Veen. 2005. 400 blz.

Autobiografie van voormalig wereldkampioen boksen Regilio Tuur.

D. Overigen

Adjiedj Bakas

(1963)

- Adjiedj Bakas, **Vermetel**
Leven met lef.
Schiedam: Scriptum. 2019. 401 blz.

Autobiografie van de van oorsprong Surinaamse trendwatcher, futuroloog en managementgoeroe, doorspekt met zijn inzichten op managementgebied.

- Michal M. Bergen, Dick le Mair, Corine Warnink, **Tante Bettina vertelt**
Terugblik op haar traumatische jeugd en oorlogsverleden.
Hoofddorp: Uitgeverij Mi'Akeev. December 2009. 96 blz.

De ervaringen van een joods-Surinaamse vrouw in de Tweede Wereldoorlog in Amsterdam.

Iwan Brave
(1963)

- Iwan Brave, **Enkele reis Paramaribo**
Terug in Suriname.
Amsterdam: Bert Bakker. 1998. 168 blz.

Columns van de Surinaamse journalist over zijn leven na zijn terugkeer naar Suriname in 1996.

Asta Elstak
(1917-1994)

- Sylvia M. van Gooswit, **Asta Elstak**
S'ma oso lanteri (de lamp in andermans huis).
Amsterdam: Stichting Surinaamse Vrouwen Bijlmermeer (SVB). 1998. 66 blz.

Biografie van Asta Elstak, actief in de Stichting Surinaamse Vrouwen in de Bijlmer.

Dave Ensberg-Kleijkers
(1984)

- Dave Ensberg-Kleijkers, **Bezielde beschaving**
Alles behalve een multicultureel drama.
Soesterberg: Aspekt. 2017. 200 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 27 minuten). 2017. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2017.

Autobiografie van een jonge Surinaamse Nederlander die naar Nederland komt om te studeren, zijn weg moet vinden in de maatschappij, afstand neemt van zijn verleden en een nieuwe toekomst kiest in Nederland.

Laura H.
(1995)

- Thomas Rueb, **Laura H.**
Het kalifaatmeisje uit Zoetermeer.
Amsterdam: Das Mag Uitgevers. 2018. 538 blz.

--- Daisy streaming audio. (16 uur, 24 minuten). 2019. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2018.

Over hoe Laura, een Surinaams-Nederlands meisje uit Zoetermeer met haar man naar het kalifaat van IS ging, daar spijt van kreeg en als een van de weinigen wist terug te keren naar Nederland.

Hugo Kooks
(1928 – 2011)

- Iwan Elstak, Astrid Elstak, Lie Pauw Sam, Frank Naarendorp, Femke Schipper, Delano Veira, **Hugo Kooks**
Een progressieve leider in dienst van de Surinaamse gemeenschap in Amsterdam.
(1928-2011)
Amsterdam: Vereniging Ons Suriname & The Black Archives. 2018. 159 blz.

Henk Krol & Gautam

- Henk Krol, **Gautam**
Van de tropische regen in de Hollandse drup.
Amsterdam: Van Praag. 2011. 200 blz.

Levensverhaal van Gautam, geboren in Suriname en op zijn negende naar Nederland verhuisd, waar zijn moeder is hertrouwd met een strikt religieuze moslim. Gautam ontdekt dat hij op mannen valt en dan verandert zijn leven in een hel.

Waldemar Nods / Sonny Boy

- Annejet van der Zyl, **Sonny Boy**
-- Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2004. 224 blz.
-- Amsterdam / Antwerpen: Querido. [Met De Dageraad]. 2009. 257 blz.
--- Daisy streaming audio. (08 uur, 26 minuten). 2005. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2011.
--- Luisterboek. 6 audio-cd's. 2007.
--- Vert. in Bulgaars (2016); Duits (2006); Italiaans (2007); Tsjechisch (2010); Turks (2007); Zweeds (2008).

Levensgeschiedenis van een 19-jarige Surinaamse student en een 40-jarige Hollandse getrouwde vrouw, die in 1928 verliefd op elkaar worden, een zoon krijgen (Sonny Boy), een pension in Scheveningen beginnen en in de Tweede Wereldoorlog joodse onderduikers in huis nemen.

Frank Ong-Alok
(1958)

- Frank Ong-Alok, **Mijn God mijn God**
Waarom heb ik u verlaten?

Autobiografische levensfacetten.
Haarlem: Uitgeverij In de Knipscheer April 2017. 130 blz.
[Boek + cd]

Radjendre Ramdhani

- Radjendre Ramdhani, **Zin in een treintje?**
Dagboek van een Surinaamse treinconducteur.
Den Haag: Migrantenuitgeverij Warray, 1990. 150 blz.

- Dagboek van een Surinaamse treinconducteur
Den Haag: Amrit. 1996. 178 blz.

--- Daisy streaming audio. (04 uur, 22 minuten). 1993. Dedicon, Grave.

Schetsen over de belevenissen van een Surinaamse treinconducteur in Nederland.

Roline Redmond (1949)

- Roline Redmond, **De Doorsons**
Op zoek naar een Afro-Amerikaanse slavenfamilie in het Caribisch gebied.
Amsterdam: De Arbeiderspers. 2021. 424 blz.

--- Daisy streaming audio. (17 uur, 8 min.). 2022. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2021.

Shardhanand Harinandan Singh (1944)

- Shardhanand Harinandan Singh, **Verlaten verleden**
Memoires.
Rotterdam: Mijnbestseller Nederland. April 2021. Herziene tweede druk. 336 blz.

Mémoires van Shardhanand Harinandan Singh, wiens voorouders vanuit Calcutta in India in 1896 als contractarbeiders in Suriname gingen werken. Hij woonde en werkte afwisselend in Suriname & Nederland.

Karin Sitalsing (1976)

- Karin Sitalsing, **Boeroes**
Een familiegeschiedenis van witte Surinamers.
Amsterdam: Atlas Contact. 2016. 272 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 53 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

Henna Spalburg

- Henna Spalburg, **Herinneringen aan mijn vaderland**

Paramaribo 1900-1965. Deel I

Utrecht: Spalburg. 2004. 390 blz.

Utrecht: Spalburg. 2009: 3e verbeterde druk. 392 blz.

- Henna Spalburg, **Herinneringen aan mijn vaderland**

Paramaribo 1900-1965. Deel II.

Utrecht: Spalburg. 2004. 377 blz.

- Henna Spalburg, **Herinneringen aan mijn vaderland**

Paramaribo 1900-1965. Deel III.

Utrecht: Spalburg. 2005. 380 blz.

- Henna Spalburg, **Herinneringen aan mijn vaderland**

Paramaribo 1900-1965. Dingen die voorbijgaan : beleef de sfeer van weleer voor de laatste keer. Deel IV.

Utrecht: Spalburg. 2008. 545 blz.

Gerard Spong

(Paramaribo, 1946)

- Gerlof Leistra & Patricia Jimmink, **Grootmeester**

Het kleurrijke leven van Gerard Spong.

Amsterdam: Balans. Oktober 2022. 288 blz.

Viola Talloway

- Viola Talloway, **De kracht van de stem**

Amsterdam: uitgeven in eigen beheer. 2021. 221 blz.

Autobiografie van een uit Suriname afkomstige vrouw die een succesvolle onderneming begon in Amsterdam.

Carry-Ann Tjong-Ayong

(Paramaribo, 1941)

- Carry-Ann Tjong-Ayong, **Woman on Wheels**

Ervaringen in een rolstoel.

Utrecht: Vice Versa. 2011. 69 blz.

Carry-Ann Tjong- Ayong emigreerde in 1955 op haar veertiende naar Nederland met haar twee broers en twee zussen

Jan Veldema

(1926-1993)

- Hugo van der Vlist & Michiel van Kessel, **Tussen twee huizen**

Het leven van de Surinaamse Nederlander Jan Veldema.

Schoorl: Conserve. 2001. 232 blz.

Biografie van de Surinaamse onderwijzer die zowel in Suriname als in Nederland werkzaam was.

Martha Wesenhagen

- Martha Wesenhagen, **Martha**
Het niet-alledaagse leven van een jonge Surinaamse vrouw.
Amsterdam: Forum. 1995. 159 blz.

Autobiografie van een jonge Nederlandse vrouw van Surinaamse afkomst.

URUGUAY

Luis Suárez (1987)

- Luis Suárez & Peter Jenson, **Luis Suárez**
De autobiografie.
Oorspr. titel: Crossing the line: my story. Londen: Headline Publishing Group. 2014.
Vert. Edwin Krijgsman.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers. 2014. 287 blz.

VERENIGDE STATEN

John Adams (1735-1826)

- Hella S. Haasse, Jan Willem Schulte Nordholt, Willebrord Nieuwenhuis, **John Adams in Holland, 1780-2005**
Amsterdam: John Adams Instituut. 2005. 127 blz.

Bijdragen over de eerste Amerikaanse ambassadeur in Nederland.

- McCullough, David, **John Adams**
Founding father van de Verenigde Staten.
Oorspr. titel: John Adams. (2001)
Vert. uit het Engels: Bep Fontijn, Piet Verhagen, Albert Witteveen.
Amsterdam: Ambo. 2009. 680 blz.

Chuck Deely

(Detroit, 1954 – Den Haag, 2017)

- Ineke Bosman, **Chuck was Den Haag**
Den Haag: U2pi BV. 2018. 225 blz.

Chuck Deely, geboren als Charles Edward Deely III was een Amerikaanse zanger die als straatmuzikant actief was in Den Haag.

Lorene Kwapong

- Lorene Kwapong, **A year in the Netherlands**
A Black Family in Europe.
Port-Charlotte: Book-broker Publishers of Florida. November 2013. 207 p.

Greg Shapiro
(1968)

- Greg Shapiro, **How to be orange**
An alternative Dutch assimilation course.
Schiedam: Scriptum Uitgeverij. 2013. 240 p.

- Greg Shapiro, **The American Netherlander**
25 years of expat tales.
The Hague: XPM. 2020. 222 blz.

N.R. Sharpe

- N.R. Sharpe, **Living with the Dutch**
An American family in The Hague.
Amsterdam: KIT Publishers. May 2005. 147 p.

6. OVERIGEN

Neske Beks
(Antwerpen, 1972)

- Neske Beks, **Echo**
Essays, speeches & brieven.
Amsterdam: Querido. Januari 2022. 224 blz.

Beks, die zichzelf omschrijft als 'een dubbelbloedkind van een koffie-met-veel-melk-gekleurde Vlaams-Amerikaanse moeder en een blauwzwarte Gambiaanse vader met roots in Senegal', groeide op bij witte pleegouders in een dorp bij Antwerpen.

B. Carrot.

- B. Carrot, **Alle dagen ui**
Soul Food Comics. Maart 2020 138 blz.

Stripverhaal over het waargebeurde verhaal van Saied, een man die asiel zocht en ruim een jaar lang werd vastgehouden in detentiecentrum Schiphol.

Jan Cremer
(1940)

- Jan Cremer, **Odyssee – Fernweh**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2016. 272 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 42 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2016.

Zoektocht naar voorouders in Hongarije, Pruisen & Hessen.

Cupido en Sideron

- Esther Schreuder, **Cupido en Sideron**

Twee Moren aan het hof van Oranje.

Amsterdam: Uitgeverij Balans. 2017. 288 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 09 minuten). 2018. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2017.

Geschiedenis van Willem Frederik Hendrik Cupido (Guinea) & Guan Anthony Sideron (Curacou), die als zwarte bedienden in de 18e eeuw werkten aan het hof van Willem V en Wilhelmina van Pruisen.

Familie De la Parra

- Laurieke de Koning, **Lotgevallen van de Sefardisch joodse familie De la Parra 1492-1947**

Harderwijk: Mijn eigen boek. Oktober 2011. 214 blz.

Een verhaal over Eduard Peter de la Parra en zijn voorouders, over verdrijving en rijkdom, oorlog en de Japanse interneringskampen Brastagi en Si Rengo Rengo.

Harriët Duurvoort

(Amsterdam, 1969)

- Harriët Duurvoort, **De dochter**

Herinneringen aan anders zijn.

Amsterdam: Uitgeverij Pluim. 2025. 285 blz.

--- Ebook. 2025.

Levensverhaal van een zwarte vrouw, beschreven vanaf haar jeugd als adoptiekind in Scheveningen in de jaren dertig. Haar verhaal, opgetekend door haar dochter, omvat bijna honderd jaar Nederlandse geschiedenis.

Cherry Duyns

(Wuppertal, 1944)

- Cherry Duyns, **De zondagsjongen**

Amsterdam: Thomas Rap. 1988. 172 blz.

--- Daisy streaming audio. (03 uur, 40 minuten). 1989. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2011.

Roman over Duits-Nederlandse jeugdervaringen.

- Cherry Duyns, **Achterland**

Verkenningen en herinneringen.

Amsterdam: Thomas Rap. 2010. 316 blz.

--- Daisy streaming audio. (10 uur, 18 minuten). 2011. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2010.

Herinneringen, persoonlijke gesprekken en andere essays van de Nederlandse film- en theatermaker, publicist, acteur en regisseur.

- Cherry Duyns, **Afscheid**

Amsterdam: Thomas Rap. 2020. 238 blz.

--- Ebook. 2020.

--- Luisterboek. (5 uur 51 minuten). 2021.

Duyns blikt terug op het leven van zijn moeder en tijdens haar laatste levensfase halen zij herinneringen op aan hun band en hun tragische geschiedenis.

Mädie Franz

Anjes Wolfs-Driessen & Peter Jorna, **Daar praat ik niet over**

Het verhaal van Mädie Franz, een Sinti-meisje dat de oorlog overleefde.

Assen: In Boekvorm Uitgevers. December 2020. 80 blz.

Sintezza Lily Franz

Henny Clemens & Dick Berts, **Lily**

Het unieke levensverhaal van een zigeunerin

Amsterdam: Uitgeverij De Boekerij bv. 1997. 201 blz.

Autobiografie van de Duits-Nederlandse Sintezza Lily Franz die als een van de weinigen Auschwitz overleefde en na haar bevrijding door een merkwaardig toeval in Nederland terecht kwam.

Bo Hanna

- Bo Hanna, **Baba**

Op zoek naar de waarheid over mijn ontvoering door mijn vader.

Amsterdam: Ambo / Anthos. Mei 2024. 272 blz.

--- Ebook. 2024.

Op vierjarige leeftijd wordt Bo Hanna ontvoerd, samen met zijn tweelingbroer en oudere broer. Hun vader haalt de jongens op van de crèche in Stockholm en neemt hen mee naar familie in Caïro. Een half jaar later vertrekken ze naar Nederland, waar ze zullen blijven.

Familie Herckenradt

- Annejet van der Zijl, **Fortuna's kinderen**

Een transatlantische familiechroniek.

Amsterdam: Hollands Diep. 2021. 288 blz.

--- Daisy-rom. (8 uur, 47 minuten). 2022. Dedicon, Grave.

--- Luisterboek. (7 uur 2 minuten). 2021.

Malika Kaddour

- Malika Kaddour & Doris Elzinga, **Gestolen dochters**
Een Nederlandse moeder zoekt in Syrië naar haar ontvoerde kinderen.
Arena, Amsterdam: Arena. 2008. 274 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 31 minuten). 2002. Dedicon, Grave.

Het waargebeurde verhaal van de Algerijns-Nederlandse Malika Kaddour, waarin zij haar strijd beschrijft om haar door haar ex-man ontvoerde dochters terug te halen uit Syrië.

Viktor Kasiëpo
(1948-2010),

- Viktor Kasiëpo & Willem Campschreur, **Een Perspectief voor Papoea**
Het verhaal van mijn leven en mijn strijd.
Amsterdam: KIT-Publishers. 2011. 272 blz.

--- Vert. in Indonesisch. (2012).

Levensgeschiedenis van Viktor Kasiëpo, een Papoealeider die zich onder meer inzette voor de rechten van inheemse volken bij de Verenigde Naties.

Arjeh Kalmann

- Arjeh Kalmann, **Leef gelukkig!**
Een joods familieportret in egodocumenten.
Amsterdam: Atheneum- Polak & Van Genneep. Augustus 2015. 600 blz.

--- Ebook. 2015.

Eddy Korwa
(1940)

- Eddy Korwa, **De verstekeling**
Van Sorong naar Rotterdam.
Amersfoort: Boiten Boekprojecten. 2020. 252 blz.

Autobiografie van een Papoea die in 1964 vanuit Nieuw-Guinea naar Nederland vluchtte en zich sindsdien inzet voor een vrij Papoea.

Kwasi & Kwame

- Arthur Japin, **De zwarte met het witte hart**
Amsterdam: De Arbeiderspers. 1997. 389 blz.

--- Daisy streaming audio. (15 uur, 41 minuten). 1997. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2010.

--- Luisterboek. soundfile (13 uur, 30 min.). 2010.

--- Vert. in Engels (2000); Deens (2000); Duits (1999); Frans (2000); Grieks (2003); Hebreeuws (2005); Italiaans (2000); Noors (1999); Portugees (2003); Spaans (2000); Tsjechisch (2012).

Op historische gegevens gebaseerd relaas van de levens van twee Afrikaanse prinsessen die in 1837 naar Nederland werden ontvoerd.

Gisella Minach
(1933)

- Gisella Minach, **Een handkus van Atatürk**
Opgroeien in Istanbul, 1933-1954.
Berlicum: Tilia Levis. 2011. 197 blz.

Jeugdherinneringen van de vertaalster en docente Frans, die opgroeide als Franssprekende Italiaanse staatsburger in het multiculturele Istanbul en in 1954 als bruid naar Nederland kwam.

Alfred Mozer
(1905-1979)

- Paul Weller, **Alfred Mozer**
Duitser – Nederlander – Europeaan (1905-1979).
Utrecht: Matrijs. Februari 2019. 464 blz.

Biografie van de invloedrijke PvdA-politicus die zich inzette voor Europese eenwording.

Sherief Mukhtar

- Sherief Mukhtar, **Turks goud**
Amsterdam: Van Genneep. 2007. 295 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 49 minuten). 2008. Dedicon, Grave.

Een half Soedanese, half Nederlandse jongeman vertelt hoe hij ten prooi viel aan eerwraak, toen de familie van zijn Turkse vriendin niet toestemde in een relatie.

Harry Mulisch

(Harry Kurt Victor Mulisch (Haarlem, 1927- Amsterdam, 2010) was de zoon van een Oostenrijks-Hongaarse vader en een Duits-Joodse moeder.)

- Onno Blom, **De wondergrijsaard**
Portret van Harry Mulisch.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2020. 256 blz.

--- Daisy streaming audio. (6:20:00). 2020. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2020.

Auteursportret van Harry Mulisch met veel verwijzingen naar zijn werk.

- Harry Mulisch, **Voer voor psychologen**
Zelfportret.
Amsterdam: De Bezige Bij. 1961. 231 blz.

--- Daisy streaming audio. (07 uur, 14 minuten). 1982. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2014.

Autobiografische teksten van de Nederlandse schrijver over zijn ouders, schrijverschap en filosofische bevoegenheid.

Alexander Münninghoff

(Posen, 1944 – Den Haag, 2020)

- Alexander Münninghoff, **De stamhouder**
Een familiechroniek.

Amsterdam: Prometheus / Bert Bakker. 2014. 330 blz.

--- Daisy streaming audio. (11 uur, 54 minuten). 2015. Dedicon, Grave.
--- Vert. in Duits (2018); Frans (2018); Tsjechisch (2016).

Beschrijving van de geschiedenis van een welgestelde Nederlands-Duits-Baltische familie in de twintigste eeuw.

Samuel Pallache

(ca. 1550-1616)

- Gerard Wiegers & Mercedes García-Arenal, **Samuel Pallache**
Koopman, kaper en diplomaat tussen Marrakesh en Amsterdam.
Oorspr. titel: L'uomo dei tre mondi. Storia di Samuel Pallache, ebreo marocchino nell'Europa del Seicento. (2013)
Vert. Els Naaijken.
Amsterdam: Amsterdam University Press. 2014. 341 blz.

--- Ebook. 2014.

Biografie van Samuel Pallache, ambassadeur van de sultan van Marokko in Nederland. Pallache werd geboren in een joodse familie van Spaanse origine in de Marokkaanse stad Fez.

Joseph Pearce

(Vilvoorde, 1951)

- Joseph Pearce, **Het land van belofte**
Een familiechroniek.
Antwerpen / Baarn: Houtekiet / De Prom. 1999. 348 blz.

--- Ebook. 2015.

De ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog van de uit Breslau afkomstige familie van de joodse schrijver.

- Joseph Pearce, **Tussen Oder en Zenne**
Twee rivieren, twee grootvaders, twee wereldoorlogen.
Amsterdam: Atlas Contact. Mei 2022. 296 blz.

Nico Rost

(1896-1967)

- Hans Olink, **Nico Rost : de man die van Duitsland hield**

Een biografische schets.

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 1997. 299 blz.

Biografie van de Nederlandse, communistisch geëngageerde schrijver en vertaler.

Sam en Henny

Bart Wallet, **Sam en Henny**

Een eeuw orthodox-joodse familiegeschiedenis.

Geschiedenis van een Amsterdamse orthodox-joodse familie in de twintigste eeuw.

Utrecht: Uitgeverij Omniboek. 2021. 240 blz. 16 ongenummerde blz. platen

Settela

- Aad Wagenaar, **Settela**

Het meisje heeft haar naam terug.

Amsterdam / Antwerpen: De Arbeiderspers. 1995. 155 blz.

Zoektocht naar de naam van het zigeunermeisje op de bekende foto uit Westerbork.

Ramses Shaffy

(1933-2009)

- Joop Admiraal & Ramses Shaffy, **Brieven uit Rome**

aan Shireen Stoker.

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2004. 159 blz.

--- Ebook. 2004.

Shaffy en Admiraal doen van 1959 tot 1961 in hun brieven verslag van hun Rome-avontuur aan hun vriendin en collega Shireen Stroker.

- Ramses Shaffy, **Jij bent mij zo lief**

Gent: Witsand. 2009. 40 blz.

Zanger en acteur Ramses Shaffy vertelt zijn levensverhaal, waarbij enkele van zijn liederen leidraad zijn.

- Sylvester Hoogmoed, **Door alles heen**

Ramses Shaffy 1933-2009.

Voorwoord Liesbeth List.

Amsterdam: Prometheus. 2011. 420 blz.

- Sylvester Hoogmoed, **De moeder van Ramses**
Leven als een tsarendochter.
Amsterdam: Prometheus. 2017. 252 blz.

--- Daisy streaming audio. (08 uur, 38 minuten). 2017. Dedicon, Grave.

Over de Pools-Russische moeder van Ramses Shaffy.

- Bas Steman, **Ramses Shaffy**
Naakt in de orkaan.
Naarden: Streng Holt. 2003. 335 blz.

Biografie van de Nederlandse zanger en acteur.

Ramses Shaffy (koosnaam Didi) (1933 – 2009) werd geboren in de Parijse voorstad Neuilly-sur-Seine, als zoon van de Egyptische consul Ramsès Shaffy Bey en de Poolse gravin Alexandra de Wysocka van Russische afkomst ('comtesse Romanov').

Menno Simons van Witmarsum
(1496-1561)

- Teatske Alberda-van der Zijpp, **Menno Simons van Witmarsum**
Pastor, prediker, vernieuwer, vluchteling : 1496-1561.
Amsterdam: Algemene Doopsgezinde Sociëteit. 2000. 48 blz.

Kees van der Sluis
(1936)

- Kees van der Sluis, **Vlucht**
Amsterdam: Boom Uitgevers. April 2022. 384 blz.

Over de vlucht van een zesjarige joodse jongen en zijn ouders naar België en Frankrijk.

Thomas Sijtsma
(Dokkum, 1985)

- Thomas Sijtsma, **Verloren oorlogskind**
Amsterdam: Prometheus. 2022. 283 blz.

Zoektocht naar een grotendeels verzwegen familiegeschiedenis. Over de achtergrond en het lot van Harry Davids, een Joodse jongen die als onderduiker bij de overgrootouders van de auteur woonde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Naema Tahir
(Slough, 1970)

- Naema Tahir, **Een moslima ontsluit**
Antwerpen / Amsterdam: Houtekiet. 2004. 191 blz.

Beschrijving van opgroeien tussen drie culturen, de Pakistaanse, de Britse en de Nederlandse.

Zoni Weisz

(1937)

- Zoni Weisz, **De vergeten Holocaust**

Mijn leven als Sinto, ondernemer en overlevende.

Amsterdam: Uitgeverij Luitingh-Sijthoff. 2016. 288 blz.

--- Ebook. 2016.

--- Luisterboek. (7 uur 28 minuten). 2020.

--- Vert. in Duits (2016).

Autobiografie van een Sinto-zigeuner die als enige van zijn familie de vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog overleefde en zich ontpopte tot succesvolle ondernemer op het gebied van de bloemsierkunst. Weisz is de zoon van een Litouws-Duitse vader & Italiaans-Nederlandse moeder.

H. Wielek

(1912-1988)

- Frederike Zindler, **Kultur ist Politik ist Kultur**

Der Emigrant und „Holländer“ H. Wielek (1912-1988) als Mittler im deutsch-niederländischen Raum,

Wien: Praesens. 2017. 333 p.

Ook verschenen als proefschrift Münster 2016.

Henk van Woerden

(1947-2005).

- Henk van Woerden, **Tikoes**

Amsterdam: Balans. 1996. 215 blz.

--- Daisy streaming audio. (06 uur, 08 minuten). 1999. Dedicon, Grave.

Een man gaat met zijn vriendin op zoek naar de sporen van zijn jeugd in Zuid-Afrika.

- Toef Jaeger, **Koning Eenoog**

Een migrantenverhaal.

Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2015. 317 blz.

--- Daisy streaming audio. (09 uur, 36 minuten). 2015. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2015.

Biografie van de Nederlandse kunstenaar en schrijver Henk van Woerden.

7. VERZAMELBUNDELS

(Selectie)

- Maarten J. Aalders, Gábor Pusztai, Orsolya Réthelyi (Red.), **De Hongaarse kindertreinen**

Een levende brug tussen Hongarije, Nederland en België na de Eerste Wereldoorlog.
Hilversum: Uitgeverij Verloren. 2020. 214 blz.

Tien bijdragen over diverse aspecten van het historisch fenomeen van de Hongaarse kindertreinen naar Nederland en België in de periode 1920-1930.

- C.J. Aarts & M.C. van Etten (Red.), **Ga met de wind, zeggen de schaduwen**

Verhalen van vluchtelingen.

's-Gravenhage: Stichting Vluchteling. 1998. 124 blz.

- Herman Aarts (Red.), **Chinezen van Zwolle**

Drie generaties aan het woord.

Zwolle: Historisch centrum Overijssel. 2013. 83 blz.

- Rania Abdulsattar, Oumar Barry, Peter Hendriks & Hanke Drop, **Niet meer (slechts) een vluchteling**

Utrecht: Hogeschool Utrecht. Lectoraat Organiseren van Waardig Werk. 2023. 110 blz.

<https://www.hu.nl/onderzoek/publicaties/niet-meer-slechts-een-vluchteling>

Weerslag van een veelheid aan gesprekken tussen 2018 en 2023 met (oud-) studenten van de prebachelor voor vluchtelingstudenten van Hogeschool Utrecht.

- Ido Abram, **80plus Joden**

Amsterdam: Amphora Books, 2017. 144 blz.

- Steven Adolf, **Mi casa su casa**

Aanschuiven bij Spaanse migranten.

Fotograaf Anaïs López.

Den Haag: De Nieuwe Haagsche. 2012. 223 blz.

Dit boek beschrijft in woord en beeld de migratiegeschiedenis van de Spanjaarden die vanaf 1961 naar Nederland kwamen en bevat o.a. het persoonlijke relaas van een twaalfstal Spaanse migranten.

- Magreet Agterhuis, e.a., **Mirela, de vluchteling uit Baranya**

Barneveld: Stichting Hulp Oost-Europa. 2002. 95 blz.

- Hanina Ajarai & Marjolijn van Heemstra, **Land van werk en honing**

Verhalen van Marokkaanse moeders over hun migratie.

Amsterdam: Bulaaq. 2006. 175 blz.

Autobiografische verhalen van Marokkaanse vrouwen in Nederland, aangevuld met verhalen van hun dochters.

- Tiong Ang, David Bade, Dirk de Bruyn, Donja van Kerkhoff, Renée Ridgway & Rudi Struik, **The Unwanted Land**

Zwolle: Museum Beelden aan Zee / Uitgeverij Waanders. 2010. 128 blz.

Bijdragen van o.a. Kitty Zijlmans, Lloyd Haft, Marlou Schrover, Chris Keulemans, Rashid Novaire & Wim Willems.

- Stefaan Anrys, Karin Eeckhout, Hilde Pauwels, e.a., **Los niños**
Tien vluchtelingenkinderen uit de Spaanse burgeroorlog vertellen.
Berchem: EPO. 2007. 223 blz.

- Nieke Atmadja, **Geheelde pijn, ver verlangen**
Ouderen in Nederland met een Indonesische achtergrond.
Amstelveen: EON Pers. 2022. 120 blz.

- Steve Austen, **Kaaskoppen**
Twintig jonge landgenoten over de toekomst van Nederland.
Amsterdam: Cossee. 2005. 187 blz.

Interviews met Nederlanders van verschillende buitenlandse herkomst. O.a. Ahmed Aboutaleb, Nebahat Albayrak, Sevtap Baycili, Naima Azough.

- Wine Baljet, **Welkom in Nederland**
Migranten vertellen over hun nieuwe leven.
Amsterdam: Eenvoudig Communiceren. 2012. 93 blz.

Acht migranten vertellen in eenvoudig Nederlands, in korte zinnen en gemakkelijke woorden, waarom en hoe ze naar Nederland zijn gekomen.

- Albert Bakker, **Marokkaanse mannen gezien**
Levensverhalen.
Heeswijk: Dabar-Luyten. 1998. 224 blz.

Autobiografisch relaas van zes mannen, die behoren tot de eerste generatie Marokkaanse immigranten in Nederland.

- Irene Bakker, Heleen van den Hove, e.a., **Schrijf dat maar niet op**
III. Mahsjid Djalinoes Mohadjeri.
Nieuwegein: SWN. Multicultureel Vrouwenproject Nieuwegein. 2005. 127 blz.

Levensverhalen van naar Nederland gevluchte vrouwen uit Iran, Soedan, Marokko en Suriname.

- Michiel Bakker, **Achter de slagboom**
Ontmoetingen met asielzoekers.
Utrecht: De Banier. 2003. 79 blz.

Portretten van asielzoekers door een journalist van het Reformatorisch Dagblad.

- Annelies Barendrecht & Gerjan Crebolder, **Buren van ver**
Vijftien portretten van vluchtelingen.
Barneveld: Koninklijke BDU Uitgevers. 2009. 131 blz.

Vluchtelingen vertellen over de redenen waarom ze hun land van oorsprong ontvluchtten, de wijze waarop ze naar Nederland kwamen en de worsteling om een

nieuw bestaan op te bouwen.

- Paul van Beckum, **Adoe Den Haag**
Getuigenissen uit Indisch Den Haag.
Research: Louise Abbas; foto's: Walter de Maar.
Den Haag: SeaPress. 1998. 200 blz.

- Tanja te Beek, **Wachtkamer Havenstraat**
Verhalen uit de noodopvang voor vluchtelingen.
Tekeningen Habtom Weldemichael.
Den Haag: Uitgeverij U2pi BV. 2016. 214 blz.

--- Ebook. 2017.

Korte verhalen over vluchtelingen, met name uit Eritrea, die verblijven in een Amsterdamse vluchtelingenopvang.

- Mirjam Bekker-Stoop (Red.), **50 Ontmoetingen**
Een boek over ontmoetingen met asielzoekers.
Amsterdam: Stichting Open Mind. 2002. 142 blz.

Ontmoetingen met Amel Abdelwahab Adam, Shekeba Safar, Loesine Haroetjoenjan, Persheng Warzandegan, Ibrahim Selman.

- Mirjam Bekker-Stoop, **50 ontmoetingen 10 jaar later**
Bekende Nederlanders in gesprek met hun asielzoeker van toen.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers. 2013. 142 blz.

Verslag van de ontmoetingen van vijftig bekende Nederlanders en fotografen met vijftig asielzoekers, tien jaar nadat ze voor het eerst met elkaar kennismaakten.

- Abdelkader Benali, **Belofte aan de wereld**
Bloemlezing over het kind.
Breda: De Geus. 2001. 255 blz.

Bijdragen van o.a. Kader Abdolah, Borislav Cicovacki, Fouad Laroui, Rashid Novaire & Astrid Roemer.

- Mona van den Berg, **Wachten**
Amsterdam: Uitgeverij Jurgen Maas. 2021. 128 blz.

Fotoboek met zwart-witportretten van ruim dertig asielzoekers die al lang op de behandeling van hun aanvraag wachten en bij het portret hun verhaal vertellen. De foto's in het boek worden afgewisseld met gedichten van Rodaan Al Galidi en passages uit zijn romans 'Hoe ik talent voor het leven kreeg' en 'Holland'.

- Claudia Biegel, **Verbrande levens**
Leidschendam: Uitgeverij LetterRijn. 2015. 104 blz.

Bundel met verhalen over de persoonlijke achtergronden van de illegalen die in 2005 om het leven kwamen bij een brand in het detentiecentrum op Schiphol.

- Anet Bleich & Geke van der Wal, **Grensgangers**

Leven tussen twee culturen.
Baarn / Den Haag: Ambo / Novib. 1990. 136 blz.

Portretten van o.a. Gülnaz Aslan Leo Serrano, Mohammed Rabbae, Dominica Ghidei, Milo Anstadt, Radi Suudi.

- Robert J. Blom, **Gevlucht!**
Voorwoord Ahmed Aboutaleb.
Zoetermeer: Uitgeverij Betelgeuze. 2009. 196 blz.

Levensverhalen van vier vluchtelingen uit Iraaks Koerdistan, Roemenië, Iran en Afghanistan die uitweken naar Nederland: Arash Yaqin, Guity Mohebbi, Jehat Barwari & Elisabeth Hunyadi.

- Bert den Boer & Wim Huijser, **Onbegrensd**
In gesprek over verlangen en culturele identiteit.
Schiedam: Scriptum. 2010. 181 blz.

Interviews met bekende Nederlanders van buitenlandse oorsprong. O.a. Victoria Koblenko, Maria Genova, Stine Jensen, Anousha Nzume, Sylvain Ephimenco, James Kennedy, Afshin Ellian, Nilgün Yerli, David Pinto, Fouad Laroui.

- Sietske de Boer, **Marokkaan in Nederland, Hollander in Marokko**
Rijswijk: Elmar. 2009. 131 blz.

Persoonlijke verhalen van vijftien Marokkaanse gastarbeiders die in Nederland hebben gewerkt en nu teruggekeerd zijn naar Marokko.

- Harry van Bommel, **Surinamers in de polder**
Vijftien Surinamers over hun komst naar Nederland.
Amsterdam: Van Gennep. 2015. 167 blz.

- Hassnae Bouazza, **Arbeidsmigranten in Nederland**
Verhalen en getuigenissen.
Amsterdam: De Arbeiderspers. Oktober 2022. 136 blz.

- Nadia Bouras, e.a., **Haar geschiedenis**
Vrouwen verhalen van ver en dichtbij.
Amsterdam: Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging (IIAV). 2007. 87 blz.

I.s.m. Het Indisch Huis, Zami & de Marokkaanse Vrouwenvereniging Nederland is - mede op basis van interviews - een collectie (levens)geschiedenissen van vrouwen van Surinaamse, Marokkaanse en Indische afkomst verzameld, om de beeldvorming over migrantenvrouwen en hun (klein)dochters bij te kunnen stellen. Een selectie van de verhalen, zoals opgenomen op de website www.haargeschiedenis.nl.

- Piet Boyens, **Ballingschap en nieuwe vrijheid**
Vlaamse kunstenaars in Nederland 1914-1922.
Sint-Martens-Latem: Latemse Kunstkring. 2002. 99 blz.

- Ronald Bos & Adriaan Krabbedam (Red.), **Een dansje in de regen**
14 verhalen over Nederland.
Groningen: Passage. 2009. 157 blz.

Verhalen over Nederland en de Nederlanders vanuit het perspectief van jonge immigranten uit onder andere China, Turkije, Afrika, het voormalig Joegoslavië, Iran, Irak en Albanië.

- Griet Brosens, **Congo aan den Yser**
De 32 Congolese soldaten van het Belgisch leger in de Eerste Wereldoorlog.
Antwerpen: Manteau / WPG. 2013. 304 blz.

- Annemarie Busser, **Gevangen tussen grenzen**
Verhalen van vluchtelingen.
Amsterdam: Atlas. 2005. 253 blz.

Persoonlijke verhalen van in Nederland verblijvende vluchtelingen en asielzoekers.

- Yocklang Chong, **De Chinezen van de Binnen Bantammerstraat**
Een geschiedenis van drie generaties.
Amsterdam: Het Spinhuis. 2005. XIV, 296 blz.

Geschiedenis van de Chinese mannen die zich aan het begin van de twintigste eeuw in Amsterdam vestigden, en van hun nazaten.

- Annemarie Cottaar, **Zusters uit Suriname**
Naoorlogse belevenissen in de Nederlandse verpleging.
Amsterdam: Meulenhoff. 2003. 144 blz.

Ervaringen van Surinaamse vrouwen die in de jaren vijftig en zestig als verpleegster in Nederland gingen werken.

- Annemarie Cottaar (Red.), **Indisch leven in Nederland**
Amsterdam: Meulenhoff. 2006. 255 blz.

Impressies in woord en beeld van het leven in Nederland van Indische Nederlanders in de eerste jaren na hun repatriëring.

- Annemarie Cottaar & Nadia Bouras, **Marokkanen in Nederland**
De pioniers vertellen.
Amsterdam: Meulenhoff. 2009. 287 blz.

Geschiedenis van de komst, vestiging en inburgering van de eerste generatie Marokkanen in Nederland, eind jaren zestig, begin jaren zeventig.

- Jawaahir Daahir Juusuf, Maryan Canshur Cumar, Murriyo Cabdi Shire, **Mijn vlucht**
Den Haag: HOF, Haagse Ondersteunings Functie. 1998. 110 blz.

Uit interviews met naar Nederland gevluchte Somalische vrouwen opgetekende verhalen over hun door de burgeroorlog in Somalië aangetaste leven.

- Kaatje Dalderop, **Verhalenvertellers**
Amsterdam: Boom. 2019. 79 blz.

Jonge asielzoekers (tussen de 13 en 24) vertellen over hun thuisland, de tocht naar Nederland, problemen met de taal en hun plannen. Verhalen in eenvoudige woorden en korte zinnen.

- Angela Dekker, **Diplomaat van de tsaar**
De ballingen van de Russische revolutie.
Amsterdam: Atlas Contact. 2014. 191 blz.

Over Russische families die na de revolutie in 1917 strandden in Den Haag.

- Ramon Dekkers & Riëtte Mellink (Red.), **Mijn wereld**
Levensverhalen van jonge vluchtelingen en Nederlandse kinderen in foto's, schilderijen en teksten.
Amsterdam: De Verbeelding. 2004. 96 blz.

Vijf vluchtelingenkinderen en vijf Amsterdamse kinderen beschrijven hun leven in woord en beeld.

- Yves Delepeleire, **Mijn vlucht**
Een geschiedenis van de asielmigratie naar België in tien vluchtverhalen.
Averbode: Uitgeverij Altiora. 2012. 199 blz.

- Bart Demyttenaere, Nick Hannes, Dieter Telemans, **Verkeerde tijd, verkeerde plaats**
Ontmoetingen met vluchtelingen.
Roeselare: Roularta. 2005. 167 blz.

- Machteld Dicke, **Er zat een dikke vrouw op mijn been**
Verhalen van AZC Rotterdam.
Amsterdam: Stichting de Vrolijkheid. 2021. 42 blz.

- Monika Diederichs, **Kinderen van Duitse militairen in Nederland 1941-1946**
Een verborgen leven.
Soesterberg: Aspekt. 2012. 206 blz.

Boek over kinderen van Duitse militairen tijdens de tweede wereldoorlog, die op de hoogte zijn van hun afkomst. Wat dit voor hun jeugd betekent, hun relatie met hun moeder en de vergeefse zoektochten naar een onbekende Duitse vader.

- Cecilia Dino, Claudio Pérez, Giovanni Gellona, Ina Brouwer, Kadir van Lohuizen, **40 jaar, 40 verhalen**
Chileense vluchtelingen en solidariteit.
Amsterdam: OLAA. 2013. 191 blz.

Persoonlijke verhalen van mensen die na de staatsgreep van 1973 vanuit Chili in Nederland belandden en van Nederlanders die betrokken waren bij hulpverlening en politieke acties.

- Lisa Djasmadi, Rosemarijn Hoefte, Hariëtte Mingoen, **Migratie en cultureel erfgoed**

Verhalen van Javanen in Suriname, Indonesië en Nederland = Migrasi dan warisan budaya : cerita-cerita orang Jawa di Suriname, Indonesia dan di negeri Belanda = Migration and cultural heritage : stories of Javanese in Suriname, Indonesia and the Netherlands.

Leiden: KITLV Uitgeverij. 2010. XVII, 158 p.

- Maria Douwes, **Hongaren in Nederland, Nederlanders in Hongarije**

Vijftig jaar na 1956.

Zaltbommel: Aprilis. 2006. 159 blz.

Geschiedenis van Hongarije, de betrekkingen met Nederland en van de Hongaarse opstand in 1956, gevolgd door interviews met Nederlanders van Hongaarse afkomst en in Hongarije wonende Nederlanders.

- Anki Dunnewind-Hengelaar, **On bereikbaar**

De reis naar vrijheid en veiligheid.

Utrecht: Uitgeverij Stili Novi. 2019. 178 blz.

Persoonlijke verhalen van vier vrouwen uit Irak, Afghanistan, Somalië en Angola die hun land van herkomst ontvluchtten en in Nederland asiel kregen.

- Jessica Durlacher (Red.), **De olifant & het joodse probleem**

Amsterdam: Arena. 1994. 176 blz.

Verhalen en essays van 12 Nederlandse naoorlogse schrijvers over hun joodse identiteit.

- Anke van Dijke & Linda Terpstra, **De dochters van Zahir**

Tussen traditie en wereldburgerschap.

Amsterdam: SWP. 2010. 230 blz.

Verslag van een pilotproject in Friesland voor de opvang van jonge vrouwen uit migranten- en vluchtelingengemeenschappen die bedreigd worden door eerdergerelateerd geweld, afgewisseld met de levensverhalen van enkelen van hen.

- Ali Eddaoudi, **Hollandse nieuwe**

Drie generaties Marokkanen aan het woord.

Rotterdam: Ad. Donker. 2000. 192 blz.

Interviews met 10 Marokkaanse mannen en vrouwen in Nederland.

- Arjan Erkel & Sezgin Yilgin, **Generatie YEP**

De opkomst van de Young Ethnic Professionals.

Voorwoord Ruud Lubbers.

Rotterdam: VIS Books. 2010. 237 blz.

- Philomena Essed, **Alledaags racisme**

Amsterdam: Van Gennep. 2018. 320 blz.

Uitgebreide versie: Racismekennis. Van Gennep. 2020. 399 blz.

Inventarisatie van vormen van alledaags racisme aan de hand van gesprekken met Surinaamse vrouwen in Nederland en Afro-Amerikaanse vrouwen in de Verenigde Staten.

- Nico Fennes, **Indische families in Voorschoten**

'...een voor een braken de serpentines...'

Leiden: Life in Letters. 2021. 333 blz.

Interviews met 18 families van wie de vorige generaties zijn opgegroeid in Nederlands Oost-Indië en die na de oorlog naar Nederland zijn gekomen.

- Rodhan Al Galidi, Rachida Lamrabet, Bart Demyttenaere, Pat Van Beirs, Do Van Ranst & Michael De Cock, **Er zijn geen paarden in Brussel**

Vluchtelingenverhalen: Svetlana, Teliwel, Nozizwe, Zaki, Abdulkarim, Mohamed.

Inleiding Els Keytsman.

Berchem: EPO i.s.m. Vluchtelingenwerk Vlaanderen. 2015. 75 blz.

- Renaat Gaspar, **Op de vlucht voor de guillotine**

Herinneringen van émigrés aan hun verblijf in de Republiek der Verenigde Nederlanden, 1793-1795.

Zutphen: Walburg Pers. 2010. 128 blz.

- Frédérique Geerdink & Francois Hermans (Red.), **Nachtvlinders & astronauten**

Jeugdherinneringen uit Afrika.

Wageningen: Stichting Kapini. 2001. 125 blz.

Zeventien in Nederland woonachtige Afrikanen en een Nederlandse kijken terug op hun jeugdjaren in Afrika.

- Anoeshka Gehring & Lenie Scholten, **Mens (on)waardig**

Over de betekenis van Bed, Bad, Brood en Begeleiding voor vluchtelingen.

Eindhoven: Stichting Vluchtelingen in de Knel. November 2021. 36 blz.

- Safoura Ghaemina, **Volwassen worden tussen tegenstrijdige grenslijnen**

Mogelijkheden en belemmeringen in de levensloop van alleenstaande minderjarige asielzoekers.

Amsterdam: Vrije Universiteit. Faculteit der Sociale Wetenschappen. Proefschrift.

Juni 2022. 259 blz.

- Halleh Ghorashi & Christien Brinkgreve (Red.), **Licht en schaduw**

Vijftien vrouwen over leven en overleven.

Amsterdam: VU Uitgeverij. 2010. 352 blz.

Levensverhalen van Nederlandse vrouwen van wie het merendeel van elders komt: Iran, Irak, Turkije, Marokko, Suriname.

- Nordin Ghouddani & Thomas Rijsman, **Marokkaanse trots**
Smaakmakers in de Eredivisie.
Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2020. 270 blz.

Inzicht in de levens van een aantal Marokkaanse profvoetballers, spelend in de Nederlandse Eredivisie.

- Maria Glissenaar- Bierlaagh & Frans Glissenaar (Red.), **Gevlucht, bepakt en bezakt**
Zeist: Stichting Vluchtelingenwerk Zeist. 2001. 140 blz.

Interviews met vluchtelingen in Zeist. Uitgave ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de stichting.

- Ignace Glorieux, Suzana Koelet, Ilse Laurijssen, **Gekleurd door het leven**
Getuigenissen van jonge Turkse en Marokkaanse vrouwen over hun schooljaren en eerste ervaringen op de arbeidsmarkt.
Antwerpen: Garant. 2011. 122 blz.

- Loes Gompes, **De vlucht wordt duur betaald**
Amsterdam: Alfabet Uitgevers. 2024. 363 blz.

Vluchtverhalen van twee joodse families ten tijde van de Tweede Wereldoorlog, met aandacht voor de houding van de Nederlandse regering ten opzichte van de Nederlandse joden die Europa probeerden te ontvluchten. Met zwart-witafbeeldingen.

- Babs Gons, **Het begint met een droom**
20 heldinnen die Nederland kleur geven.
III. Femme ter Haar.
Haarlem: Gottmer. 2022. 47 blz.

O.a. Khadija Arib, Findik Demir, Lilian Gonçalves-Ho Kang You, Gerda Havertong, Roxanne Hehakaja, M.Ph. Liberia-Peters, Rahma el Mouden, Faiza Oulahsen.

- Gert Goorden & Vida Razavi, **The history of her story**
Hoe vrouwen een nieuwe thuis bouwen.
Brussel: Vrouwenraad. 2019. 103 blz.

Vrouwelijke vluchtelingen uit vijftien verschillende landen (Afghanistan, Burundi, Chili, Congo, Djibouti, Eritrea, Irak, Iran, Rusland, Rwanda, Soedan, Syrië, Tsjetsjenië, Venezuela, Zimbabwe) vertellen hoe zij met vallen en opstaan in België een nieuwe thuis bouwen.

- Wies van Groningen & Christien Hetharia, **Holland ligt niet dicht bij de hemel**
Interviews met Molukse vrouwen.
Utrecht: Wies van Groningen. 2003. 177 blz.

- Sebieren Hassenmahomed, **Levens van vreugde en verdriet**
Verhalen van Hindostaanse vrouwen.
Ede: Amrit Consultancy. 2016. 172 blz.

- Heleen Hebly, Peter Korfage & Niki van Zuylen (Red.), **Geschreven portretten**
Levensverhalen van migranten in Den Haag.
Den Haag: Bibliotheek Den Haag. Juni 2011. 75 blz.

Verhalen die moeders van leerlingen van BS de Baanbreker en Ouder en School Plus hebben verteld aan de Verhalentafel in bibliotheek Laakkwartier en Schilderswijk.

- Marjan van der Heide, **Altijd de gordijnen dicht**
Verhalen van vluchtelingen.
Leeuwarden: Marjan van der Heide. 2016. 132 blz.

Verhalen van vluchtelingen over hun gevaarlijke reis naar Nederland, over onderdrukking in eigen land, over verwoeste dromen en ambities en over het pijnlijk lange wachten op gezinshereniging.

- Gerben van 't Hek & Rens Lieman, **De bus uit Mostar**
26 jonge handbalsters op de vlucht voor de oorlog in Joegoslavië.
Utrecht: Omniboek. Juni 2022. 272 blz.

-Ton Hendriks, **Gekleurde identiteit**
Verhalen van geadopteerden.
Eindhoven: Uitgeverij Lectoris. 2014. 92 blz.

Portretten in woord en beeld van veertig naar Nederland geadopteerde jonge volwassenen.

- Rob Hendriks, m.m.v. Marouska Steinbach, **Settela en Willy**
Het geheim van de Heksenberg.
Heerlen: Historisch Goud – Rijkheyt en Stichting Historische Kring 'Het land van Herle'. 2015. 395 blz.

Het levensverhaal van de woonwagenbewoners en Sinti families die rond de Tweede Wereldoorlog op de Heksenberg bij Heerlen verbleven. Geïllustreerd met oude foto's.

- Dalilla Hermans, **AfroLit**
Moderne literatuur uit de Afrikaanse diaspora.
Amsterdam: Uitgeverij Pluim. 2020. 184 blz.

- Sarah Heynssens, **De kinderen van Save**
Een geschiedenis tussen Afrika en België.
Kalmthout: Polis. 2017. 378 blz.

Geschiedenis van kinderen van Belgische koloniale en Afrikaanse vrouwen, die na de dekolonisatie begin jaren zestig naar België werden overgebracht om daar op te groeien in pleeggezinnen.

- Marlie Hollands, e.a., **De wereld is van iedereen**
Vluchtelingen in Nederland aan het woord.
Utrecht: Van Arkel. 1994. 159 blz.

Interviews met acht in Nederland verblijvende vluchtelingen.

- Leen Huet & Jan Grieten (Red.), **Ik kom van ver**
Verhalen van 43 vrouwen van over de hele wereld.
Leuven: Davidsfonds. 2013. 217 blz.

- Veronique Huijbregts, **Ongekend bijzonder**
Oudere vluchtelingen in beeld.
Amsterdam: BMP. 2005. 73 blz.

Portretten in woord en beeld van oudere vluchtelingen die reeds enkele tientallen jaren in Nederland verblijven.

- Prof. Dr. Adam Ilke & Corinne Torrekens, **Marokkaanse en Turkse Belgen**
Een (zelf)portret van onze medeburgers
Brussel: Koning Boudewijnstichting. 2015. 215 blz.

- Joris Iven, **Van hier en van ver**
Fotograaf: Willy Vanheers.
Leuven: Uitgeverij P. 2018. 37, 16 blz.

- Christel Jansen, **Aardappels met stokjes**
Vluchtelingkinderen vertellen.
Bloemendaal: Gottmer. 1992. 95 blz.

Twaalf kinderen uit allerlei landen vertellen waarom zij naar Nederland zijn gevlucht.

- Marianne Janssen, **De soep ruikt naar hond**
Meppel: Just Publishers, 2017. 256 blz.

Herinneringen van Indische Nederlanders, hun kinderen en kleinkinderen na de oversteek naar Holland.

- Nancy Jouwe (Red.), **Paradijsvogels in de polder**
Papoea's in Nederland.
Fotogr. Bodil Anaïs.
Amsterdam: KIT Publishers. 2012. 95 blz.

- Jawaahir Daahir Juusuf, Maryan Canshur Cumar, Murriyo Cabdi Shire, **Mijn vlucht**
Den Haag: HOF, Haagse Ondersteunings Functie. 1998. 110 blz.

Uit interviews met naar Nederland gevluchte Somalische vrouwen opgetekende verhalen over hun door de burgeroorlog in Somalië aangetaste leven.

- Femmie Juffer, Lindy Popma, Monique Steenstra, **Dit huis is een thuis**
Opgroeien in een multicultureel adoptie- of pleeggezin.

Foto's: Lilian van Rooij.
Eindhoven: Dato. 2019. 223 blz.

Aan de hand van 16 interviews wordt een stem gegeven aan gekleurde jongeren die opgroeien bij witte adoptie- of pleegouders en zo samen een multicultureel adoptie- of pleeggezin vormen.

- Rudie Kagie, **De eerste neger**
Herinneringen aan de komst van een nieuwe bevolkingsgroep.
-- Houten: Het Wereldvenster. 1989. 138 blz.
-- Amsterdam: Mets & Schilt. 2006. 283 blz.

- Anton van Kalmthout, **Ook de illegaal heeft een verhaal**
61 gesprekken met illegale vreemdelingen in vreemdelingenbewaring.
Nijmegen: Wolf Legal Publishers. 2006. XXII, 323 blz.

- Mariwan Kanie, **Tussen heimwee en toekomst**
Portretten van acht jonge vluchtelingen in Nederland.
Met voorwoord van Jan Pronk.
Afferden: De Vijver. 1998. 136 blz.

- Ruth de Kanter, **Zwemmen tegen de stroom in**
Aan wie moet ik mijn verhaal vertellen?
Met Afghaanse vrouwen in Nederland in gesprek over hun familie en onderwijs in Afghanistan en leven in Nederland.
Soesterberg: Uitgeverij Aspekt. 2020. 184 blz.

Afghaanse vrouwen in Nederland, in leeftijd variërend van begin 50 tot halverwege de 60, vertellen over hun familie, opleiding, de politieke situatie in Afghanistan en de reden dat ze moesten vluchten.

- Banoo Kiani Haftlang (Red.), **'Ik weet het nog precies'**
Levensverhalen van acht vrouwen uit Iran.
Amstelveen: Totemboek [prod.] / Stichting Cardanus en Primo. 2009. 41, 27 blz.
Tekst ook in het Farsi.

Korte autobiografieën van oudere Iraanse vrouwen die eind jaren tachtig en begin jaren negentig naar Nederland kwamen.

- Michiel van Kempen & Wim Rutgers (Red.), **Noordoostpassanten**
400 jaar Nederlandse verhaalkunst over Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba.
Amsterdam: Contact. 2005. 711 blz.

- Herman Keppy, **Pendek**
Korte verhalen over Indische levens.
Amsterdam: West. 2013. 160 blz.

Korte reportages, vooral op basis van interviews, over de geschiedenis van Nederlands-Indië, met de nadruk op de Japanse bezetting en de dekolonisatie.

- Nico Keuning, **Het land van verlangen**
Levensverhalen van allochtone HBO-studenten.
Soesterberg: Aspekt. 2011. 214 blz.

Verhalen van studenten met een buitenlandse achtergrond aan de Hogeschool van Amsterdam, over het leven in twee culturen.

- Ineke van Kessel & Nina Tellegen (Red.), **Afrikanen in Nederland**
Amsterdam / Leiden: Koninklijk Instituut voor de Tropen / Afrika Studiecentrum. 2000.
223 blz.

- Noortje Kessels (Red.), **Iemand zette gewoon het licht aan**
De beste teksten uit Wintertuins Schrijfwerkplaats. De Bibliotheek Utrecht, 2020-
2021. 52 blz.

- Noortje Kessels (Red.), **Zee hoor je mij?**
De beste teksten uit Wintertuins Schrijfwerkplaats. De Bibliotheek Utrecht, 2021-
2022. 52 blz.

- Katrien de Klein (Red.), **Zesentwintigduizend gezichten**
Dertig fotografen, eenentwintig schrijvers.
Amsterdam: Stichting 26.000 Gezichten. 2006. 74 blz.

Portretten in woord en beeld van asielzoekers die langer dan vijf jaar in Nederland wachten op een verblijfsvergunning.

- André Klunder (Red.), **Mijn herinneringen aan Maluku**
Den Haag: MalukuXperience. 2017. 104 blz.

Verhalen en enkele gedichten van Molukkers in Nederland die het land van hun (voor)ouders hebben bezocht en hun gevoelens op papier hebben gezet.

- Frank Kolfschooten, **De Beethovenstraat**
Een biografie.
Amsterdam: De Kring. November 2021. 288 blz.

-- Geheel herziene versie van: De koningin van Plan Zuid : geschiedenissen uit de Beethovenstraat. Amsterdam: Veen. 1997.

-- Uitgebreide editie van: De Beethovenstraat. Verborgene geschiedenissen. 2015.

- Hellen Kooijman (Ed), **How Utrecht connects us**
5 years of **Welkom** in Utrecht. Refugees and volunteers' stories.
Utrecht: Welkom in Utrecht. 2020. 88 p.

- Y. Kopyn & H. Mingo, **Stille passanten**
Levensverhalen van Javaanse Surinaamse ouderen in Nederland.
Amsterdam: KIT Publishers. 2008. 112 blz.

- Yvette Kopijn, **Antara Nusa**
Levensverhalen van ouderen uit Indië/Indonesië.
Volendam: LM Publishers. 2018. 127 blz.

- Astrid Kroon, **Perspectief**
20 jaar opvang en begeleiding van ongedocumenteerde asielzoekers door SNDVU.
Voorwoord: Maarten van Ooijen, wethouder asiel en integratie gemeente Utrecht.
Utrecht: SNDVU. November 2021. 98 blz.

- Ernest van der Kwast, **Jouw toekomst is mijn toekomst**
Amsterdam: De Bezige Bij. 2017. 77 blz.
Uitgave in samenwerking met Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF.
Eerder verschenen in april 2017 als Paasgeschenk van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Heba (1996), Mohamad (1991), Omar (1992) en Pouya zijn gevlucht uit diverse landen in het Midden-Oosten. Ze vertellen waarom ze moesten vluchten en hoe het hun in Nederland is vergaan.

- Emilia Labajos-Perez & Fernando Vitoria-Garcia, **Los niños**
De kinderen van de Spaanse burgeroorlog in België 1936-1939.
Gent: AMSAB.1994. 155 blz.

Tijdens de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) werden 32.000 kinderen naar het buitenland geëvacueerd. Daarvan werden er 5.000 naar België gestuurd. Kleuters en lagerschoolkinderen, niños de la guerra. Een aantal ervan kwam in Gent terecht en vertellen hun verhaal.

- Sladjana Labovic, **En we gaan nog niet naar huis**
Gastarbeiderskinderen over hun jeugd.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2010. 176 blz.

- Wim Lamboo, **Wereldreis in Leiden**
Portraits of fugitives.
Meerkerk: SOMA. 2009. 71 blz.

Uitgave t.g.v. de fototentoonstelling, Rijksmuseum Volkenkunde Leiden, 2009.

- Ed Leatemala, **Role models**
70 Molukse succesverhalen.
Rotterdam: Kyosei. 2021. 312 blz.

Portretten in woord en beeld van zeventig succesvolle Molukkers van de tweede en derde generatie in Nederland.

- John Leerdam (Red.), **De Antillen en ik**
Amsterdam: De Volkskrant / Meulenhoff. 2008. 223 blz.

- John Leerdam & Noraly Beyer (Red.), **Suriname en ik**
Persoonlijke verhalen van bekende Surinamers over hun vaderland.

Amsterdam: Meulenhoff. 2010. 286 blz.

- A. Leerkes, **'Ik probeer alleen maar mijn leven te leven'**

Uitgeprocedeerde asielzoekers en criminaliteit.

Apeldoorn: Politie & Wetenschap. 2006. 108 blz.

Onderzoek verricht i.s.m. Amsterdamse School voor Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek, Universiteit van Amsterdam.

Levensverhalen van zesentwintig mannelijke illegalen met een asielachtergrond die in Nederland veroordeeld zijn voor misdrijven.

- Han Le Nobel, **Betraande bevrijding**

Voor asielzoekers in Nederland.

Heerhugowaard: GigaBoek. 2012. 261 blz.

Portretten van dertig vrouwen die om uiteenlopende redenen asiel zochten in Nederland.

- Henriëtte Lopulalan (Red.), **Meer dan een verhaal**

Laren: JoAb design. 1998. 51 blz.

Verhalen van Molukse ouderen over hun jeugd en grootouders.

- Guus Luijters, Marten Jongman, Raymund Schütz, **De deportaties uit Nederland 1940-1945**

Portretten uit de archieven.

Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2017. 224 blz.

Persoonlijke portretten van enkele tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeporteerde Nederlandse joden en zigeuners aan de hand van stukken uit de archieven van het Rode Kruis.

- Sabrina Marchetti, **Black girls**

Migrant domestic workers and colonial legacies.

Leiden: Brill. 2014. XIII, 200 p.

This book explores the stories of Afro-Surinamese and the Eritrean women who in the 1960s and 70s migrated to the former colonising country, the Netherlands and Italy respectively, and there became domestic and care workers.

- Ria Massy, **De film van Abel**

Antwerpen: Uitgeverij Vrijdag. 2018. 87 blz.

Drie verhalen in eenvoudige taal over hoe nieuwkomers uit Eritrea, Marokko & Albanië het gastland België ervaren.

- Naima El Maslouhi (Red.), **De goede mamma**

12 visies van moeders van kleur.

Amsterdam: Uitgeverij Pluim. Mei 2023. 139 blz.

Bijdragen van Rowan Blijd, Sanae Chakrouni, Ernestine Comvalius, Marisella de Cuba, Nathalie Emanuels, Hoda Hamdaoui, Mona Hegazy, Chee-Han Kartosen-

Wong, Diana Khayyata, Fatima Lamkharrat, Patty Rudge, Brenda Suitela en Tsega Worku.

- Mick Matthys, **Rennen in de buitenbocht**

Sociale stijgers uit het (gast)arbeidersmilieu aan het woord over studie, loopbaan en identiteit.

Antwerpen/ Apeldoorn: Garant. Oktober 2021. 428 blz.

- Nies Medema (Red.), **Thuis**

Verhalen over heimwee en reislust.

Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas. 2008. 176 blz.

Met bijdragen van o.a. Lena Sangin, Nasser Fakhteh, Raouf Mouss'ad, Saleh Hassan Faris, Antonije Zalica & Sharog Heshmat Manesh.

- Suzanne Metselaar, **Pardon voor de verloren jaren**

Utrecht: Vluchtelingen Organisaties Nederland. 2002. 55 blz.

Twaalf vrouwelijke asielzoekers vertellen over hun ervaringen met de asielprocedure en uitgeprocedeerd zijn en over hun dagelijks leven. Petra Schultz en Thomas Spijkerboer geven hun mening over de specifieke problemen van vrouwelijke asielzoekers en het asielbeleid.

- Arend van der Meulen, **Nieuwe burenen**

Maak kennis met nieuwkomers in De Fryske Marren.

Joure: Vluchtelingenwerk Noord-Nederland. 2021. 21 blz.

Kennismaking door middel van verhalen van asielzoekers die in 2021 in gemeente De Fryske Marren kwamen wonen.

- F.D. von Meijenfeldt & S. Moerbeek, **Teruggaan én blijven**

Denkbeelden van oudere migranten in kaart gebracht.

Amsterdam: Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie. 2000. 72, 20 blz.

- F.D. von Meijenfeldt & S. Moerbeek, **Teruggaan én blijven**

Over de toekomst van oudere migranten.

Amsterdam: Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie. 2001. 61, 11 blz.

- Mia Meijer, **Het wilde vuur**

Sinti en Roma aan het woord, verhalen vanaf WO II tot heden.

Hoogmade: Uitgeverij De Sirenen. 2004, 191 blz.

- Mies Mikx, e.a., **Diversiteit in talent**

Twintig portretten van studenten van de Universiteit Utrecht.

Utrecht: Universiteit Utrecht. 2013. 48 blz.

- Saskia Moerbeek, **'Avonden zonder hondengeblaf, ochtenden zonder hanengekraai'**

Oudere vluchtelingen aan het woord over hun leven in Nederland.

Amsterdam: Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie. 2002. 58 blz.

- Saskia Moerbeek, **Levensverhalen voor het voetlicht**
Verslag van de eerste fase van het project Levensloop Oudere Vluchtelingen.
Amsterdam: Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie. 2003. 70 blz.

- Griselda Molemans, **Dochters van de archipel**
Van moederland Indië naar vaderland Nederland.
Amsterdam: Balans. 2004. 221 blz.

Herinneringen van de eerste generatie vrouwen die uit voormalig Nederlands-Indië migreerden naar Nederland.

- Erwin Mortier & Lieve Blancquaert, **Niemand weet dat ik een mens ben**
Minderjarige vluchtelingen en hun verhaal.
Amsterdam: De Bezige Bij. 2010. 285 blz.

--- Luisterboek. Brussel: Luisterpunt, 2010. (4.14)

Portretten van acht jonge asielzoekers uit o.a. Angola, Burundi, Koerdistan en Brazilië.

- Hettie van Nes, **Gewoon doen!**
Aan de Slag, twee jaar na het generaal pardon.
Arnhem: Stichting VluchtelingenWerk Midden Gelderland. 2009. 32 blz.

- Babette Niemel, **Een hartstikke vrij mens**
Interviews met negen vluchtelingen in Nederland.
Utrecht: VON. 1997. 95 blz.

Interviews met onder andere: Fatma Özgümüs (Turkije), Safia Ahmed (Somalië) & Mirta Campos (Argentinië).

- Jermain Noslin, Guus Pengel, Curtis Martels, Alan Tijsseling, Guilly Koster,
Surinaamse leeuwen
De Surinaamse nalatenschap op de Nederlandse voetbalvelden.
Schiedam: 01 Group. 2018. 244 blz.

Informatie in woord en beeld over Surinaams-Nederlandse profvoetballers.

- Lara Nuberg & Lala Bohang, **In haar voetsporen**
Een reis langs de erfenis van Nederlands-Indië.
Amsterdam: Rose stories. 2020. 168 blz.

Een beeldend kunstenaar en een schrijfster-historica vertellen over de raakvlakken in de geschiedenissen van hun Indonesische en Nederlands-Indische families.

- Sylvia Onsal, **Op zoek naar een veilige haven**
5 portretten van (ex) ama-moeders in Hengelo.
Almelo: Steunpunt Minderheden Overijssel. 2004. 33 blz.

- John van Oppen, **Bestemming Nijmegen**
Levensverhalen van vluchtelingen.
Nijmegen: Gemeente Nijmegen. 2009. 55 blz.

- Guido van Oss, **Krachtige karakters**
Levensverhalen van Chinees-Nederlandse vrouwen.
Den Haag: Vereniging Nederland China (VNC). 2010. 135 blz.

- Ronit Palache, **Ontroerende onzin**
De joodse identiteit in het Nederland van nu.
Amsterdam: Prometheus. November 2016. 312 blz.

Korte interviews met meer dan honderd Nederlandse Joden, o.m. afkomstig uit Iran, Irak, Kazachstan, Rusland, Jemen, Korea, Duitsland, Letland, India, Kroatië & Georgië.

- Stephanie Pander (Red.), **50 ontmoetingen**
Een boek over ontmoetingen met asielzoekers.
Amsterdam: De Verbeelding. 2002. 142 blz.

Verslag van de ontmoetingen van vijftig bekende Nederlanders en fotografen met vijftig asielzoekers.

- Tan Pei, **Verre maan**
Amsterdam: Contact. 1992. 131 blz.

Verhalen over het leven van Chinezen in Nederland en over bezoeken aan familie in China.

- Dewi Persuleddy & Nanneke Wigard, **Vele wegen leidden naar Eerbeek**
Molukse jongeren interviewen eerdere generaties.
Houten: Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers. 2013. 146 blz.

- Sylvia Pessireron, **Sayang é**
Zeventig jaar Molukkers in Nederland en op Maluku.
Zutphen: Walburg Pers. 2022. 249 blz.

--- Ebook. 2022.

Geschiedenis van de Molukkers in Nederland, op basis van persoonlijke verhalen.

- Saron Petronilia, **Omzien naar de toekomst**
Portretten van Molukkers in Nederland.
Utrecht: Forum, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling. 2001. 79 blz.

- Wim Peumans, **Habibi**
Het lief en leed van lgbt-moslims.
Nawoord Sidi Larbi Cherkaoui.
Illustrator Sami Ammar.
Antwerpen: Uitgeverij Vrijdag. 2021. 158 blz.

Tien migranten/lgbt-moslims (voornamelijk in België) vertellen over hun leven als lgbt-er en de spanning die ze voelen met hun geloof, hun familie en de migrantengemeenschap en over de steun die ze ervaren van hun omgeving en hun geloof.

- Tiffany Pham, **Aangemeerd in Utrecht**

Bijdragen van Vietnamese vluchtelingen.
Amsterdam: Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie (BMP). Mei 2015.
80 blz.

- Baukje Prins, **Gemengde gevoelens**
Molukse en Nederlandse klasgenoten in de jaren zestig.
Amsterdam: Van Genneep. 2014. 261 blz.

Verhalen van Molukse en Nederlandse kinderen die samen op een protestants-christelijke basisschool in Friesland zaten.

- Marcel Prins & Peter Henk Steenhuis, **Andere achterhuizen**
Verhalen van Joodse onderduikers.
Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Genneep. 2010. 280 blz.

Boek met vijftien verhalen van mensen die de onderduik overleefden, mannen en vrouwen die horen tot de laatste getuigen. Op de bijbehorende website - www.andereachterhuizen.nl - is een groot aantal herinneringen uitgewerkt tot korte animaties.

- Eveline van de Putte, **Van ver**
Levensverhalen van oudere vluchtelingen en migranten in Nederland.
Den Haag: Appelmoes. 2009. 144 blz.

--- Daisy streaming audio. (05 uur, 29 minuten). 2010. Dedicon, Grave.

- Anil Ramdas, **Het geheugen van de stad**
Verhalen.
Amsterdam: Balans i.s.m. Wereldmuseum Rotterdam. 2000. 192 blz.

Tien migrantenfamilies in Rotterdam vertellen hun geschiedenis.

- Jan Raymaekers, **Kinderen van de kolonie**
Brussel: Canvas. 2018. 222 blz.

Over België & Congo.

- Roline Redmond & Sabah Makhoulfi, **De inhaalrace...**
Tien portretten van zwarte, migranten- en vluchtelingenstudenten in het hoger onderwijs.
Utrecht: Netwerk-ZMV, Zwarte/Migrantenvrouwen met een hogere opleiding. 1997.
96 blz.

*Persoonlijke verhalen van studenten die in interviews vertellen over hun studie.
Aandacht voor achtergrond, knelpunten en toekomst.*

- Arjen Ribbens (Red.), **Wij**
De beste @ikjes uit NRC over Nederlanders in het buitenland en buitenlanders in Nederland.

Amsterdam: Rainbow i.s.m. Uitgeverij De Harmonie & NRC. December 2013.
117 blz.

- Marina de Roos (Red.), **Nederland binnenstebuiten**
Alkmaar: ProBiblio. 1997. 104 blz.

Gezamenlijke uitgave van de Vereniging NBLC, ProBiblio, een aantal Provinciale Bibliotheekcentrales en openbare bibliotheken. Met bijdragen van Leo Vroman, Lulu Wang, Marion Bloem, J. Rentes de Carvalho & Max Dendermonde.

- Ebissé Rouw & Vamba Sherif, **Zwart**
Afro-Europese literatuur uit de Lage Landen.
Amsterdam: Uitgeverij Atlas Contact. 2018. 208 blz.

Verhalen, essays en herinneringen van auteurs die 'wortels' in Afrika hebben, maar nu in Nederland en België wonen.

- Frits Rijksbaron, Denise Citroen, Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen**
Woord vooraf door Ad van Liempt.
[Amsterdam:] Gibbon Uitgeefagentschap. 2015. 235 blz.

Bundel met 24 uiteenlopende verhalen over huizen & bewoners in Amsterdam Weesp, Groningen, Rotterdam, Borne, Arnhem, Hengelo, Haarlem, Bergen op Zoom & Den Haag. Saskia Goldschmidt (Amsterdam) over Tsjechische vluchtelingen. (167-175)

- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse Huizen 2**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
[Amsterdam:] Gibbon Uitgeefagentschap. 2016. 211 blz.

- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen 3**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
[Amsterdam:]. Gibbon Uitgeefagentschap. 2017. 232 blz.

- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen 4**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
[Amsterdam:] Gibbon Uitgeefagentschap. 2018. 192 blz.

-- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen 5**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
[Amsterdam:] Gibbon Uitgeefagentschap. April 2019. 250 blz.

- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen 6**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
Amsterdam: Amphora Books. April 2020. 300 blz.

- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen 7**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
Amsterdam: Amphora Books. April 2021. 221 blz.

- Frits Rijksbaron, Esther Shaya & Gert Jan de Vries (Red.), **Joodse huizen 9**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
Amsterdam: Amphora Books. 2023. 224 blz.

- Diederik Samwel, **Sranan Gowtu**
Iconen uit de Surinaamse muziek.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2015. 209 blz.

Portretten van Surinaamse muzikanten die in de afgelopen eeuw zowel in Suriname als in Nederland actief waren.

- Mark Schalken (Red.), **Verbonden verhalen**
Getekende levensportretten uit Overvecht.
Utrecht: Het Huis van Betekenis. 2020. 96 blz.

Bundel waarin acht tekenaars acht Overvechters ontmoeten. O.a. Syrische & Eritrese senioren.

- Marjo Schoonheim, **Kosovaren in Nederland**
Verhalen uit het opvangcentrum Raamsdonkveer.
Heeswijk-Dinther: Dabar-Luyten. 2000. 56 blz.

- Martin Schouten, **Kleur**
Hoe blank, bruin & zwart in Nederland over elkaar denken & met elkaar omgaan.
Amsterdam: De Bezige Bij. 1994. 281 blz.

Zevenendertig interviews met immigranten in Nederland.

- Bas Senstius & Jurrien Dekker, **Dit is mijn huis**
Verhalen over tien jaar opvang van asielzoekers.
Amsterdam: Uitgeverij Jan Mets. 1997. 159 blz.

- Nikita Shahbazi, **Aardappeleters & allochtonen**
Wat is er misgegaan?
Soesterberg: Aspekt. 2005. 132 blz.

- Esther Shaya, Gert Jan de Vries & Frits Rijksbaron (Red.), **Joodse huizen 8**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
Amsterdam: Amphora Books. 2022. 213 blz.

- Esther Shaya, Gert Jan de Vries & Frits Rijksbaron (Red.), **Joodse huizen 10**
Verhalen over vooroorlogse bewoners.
Amsterdam: Amphora Books. April 2024. 220 blz.

- Margot Sieburgh, **Liefde in strijd met de wet**
De onmogelijke weg naar een verblijfsvergunning.
Rotterdam: Brave New Books. 2021. 214 blz

- Ciel de Smet (Red.), **De bruid in de morgen / Yagmurla gelen gelin**
Vert. G. Cumert & Gerard Busch.
Kampen: Stichting Welzijn Senioren Kampen. Maart 2007. 135 blz.
Nederlands / Turks.

- Sylvia Singh, **Vrouwen in diaspora**
Paramaribo. Eigen beheer. 1997. 34 blz.

Verhalen over het leven van Hindoestaanse vrouwen in Nederland, Suriname en het Caribisch gebied.

- Marike Spee & Wim Bos, **Ons Eritrea**
Nieuwe Arnhemmers aan het woord.
Arnhem: Stichting Integratiehuis. 2021. 99 blz.

- F. Starik (Red.), **De eenzame uitvaart**
Hoe dichters eenzame doden op hun laatste tocht vergezellen.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2005. 224 blz.

Bespiegelende verslagen van uitvaarten van in Amsterdam overleden personen zonder kind of kraai door o.a. Eva Gerlach, Judith Herzberg, Neeltje Maria Min & Menno Wigman; met cd.

- F. Starik, **Dichter van dienst**
over De eenzame uitvaart.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2019. 317 blz.

Met bijdragen van o.a. Maria Barnas, Wim Brands, Anneke Brassinga, Eva Gerlach, Judith Herzberg, Jannah Loontjens, Neeltje Maria Min, Marieke Lucas Rijneveld, Rob Schouten & Menno Wigman.

- Rosita Steenbeek, **Wie is mijn naaste?**
Mijn verhaal over de vluchtelingenopvang.
Amsterdam: Prometheus. 2018. 294 blz.

Persoonlijke verhalen van vluchtelingen en de mensen die hen helpen in Europa en Libanon.

- Willemijn Steutel, **Enkele reis Europa**
Amsterdam: Eenvoudig Communiceren. 2009. 75 blz.

Interviews in korte, toegankelijke zinnen met mensen die vanuit Irak, Senegal, Kosovo, de Filipijnen, Togo en Ecuador om uiteenlopende redenen naar België zijn verhuisd.

- François Stienen, **Het beste van twee werelden**
Ontmoetingen met nieuwe Nederlanders.
Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2007. 208 blz.

Gesprekken met acht nieuwkomers over de wijze waarop ze hun weg zoeken en vinden in de Nederlandse maatschappij.

- Karin Strobbe, **De gazellen**
Marokkaanse vrouwen vertellen.
Antwerpen: The House of Books, 2005. 202 blz.

Persoonlijke ervaringen van vrouwen van Marokkaanse komaf in België.

- Humberto Tan, **Het Surinaamse legioen**

Surinaamse voetballers in de eredivisie 1954-2000.

Schoorl: Conserve. 2000. 240 blz.

- Birsen Taspinar, **Moeders van de stilte**

Drie vrouwen in een ander land.

Antwerpen: De Bezige Bij Antwerpen. 2013. 255 blz.

Drie verhalen over het leven van vrouwen met een Turkse achtergrond in België.

- Şaban Tezel, **Voortaan horen wij hier**

Levensverhalen van Arnhemse gastarbeiders uit Turkije.

Arnhem: Tezel. 2013. 179 blz.

Nederlands / Turks.

- Anneloes Timmerije, **Gemengde gevoelens**

Erfenis van twee culturen.

Bloemendaal: Aramith. 1993. 120 blz.

Interviews met mensen van gemengde afkomst, die vertellen wat het betekent om met twee culturen opgevoed te zijn.

- Carry-Ann Tjong-Ayong, **Aitkanti**

Gesprekken met acht Surinaamse stonfutu van rond de honderd jaar.

Utrecht: Stichting Vice Versa. 2009. 48 blz.

- Éva Tuboly & Gerrit Valk, **‘Een fier en frank volk!’**

65 jaar Hongaarse vluchtelingen in Nederland.

Amsterdam: Boom. Oktober 2021. 151 blz.

Bundel met 14 interviews en korte historische schetsen.

- Ayse Ustun, **Hollanda**

Persoonlijke verhalen van de eerste generatie Turken.

Fotografie: Ugur Ozdemir.

Voorburg: Uitgeverij U2pi. November 2013. 203 blz.

- Elisa Veini (Red.), **Toekomst**

Interviews met vluchtelingen.

Met Martin Simek interviewt Martin Simek.

Utrecht: Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF. 2014. 69 blz.

- Petra Veltman, **Terug naar het thuisfront?**

Vluchtelingen aan het woord over mogelijke terugkeer naar voormalig Joegoslavië.

Utrecht: Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF. 1997. 74 blz.

- Hanneke Verbeek & Wim Willems, **Hier woonden wij**

Hoe een stad zijn joodse verleden herontdekt.

Amsterdam: Prometheus. 2015. 384 blz.

Speurtocht naar het joodse leven in Scheveningen voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog.

- Coen Verbraak, **Oorlogskinderen**

Het verhaal van een generatie.

Amsterdam: Uitgeverij Thomas Rap. 2020. 204 blz.

- Coen Verbraak, **De Molukkers**

Een vergeten geschiedenis.

Utrecht: Alfabet Uitgevers. 2021. 220 blz.

- Ingrid Viskil, **In een stad waar niemand je kent, kun je doen wat je wilt**

Noord-Afrikaanse jongeren in een Amsterdamse coffeeshop.

Amsterdam: Het Spinhuis. 1999. 93 blz.

- Hans Visser, Nieke Atmadja, Teus Eikelboom, **Grensgangers**

Portretten van migrantenvoorgangers.

Heerenveen: Medema. 2010. 180 blz.

Biografische en theologische portretten van twaalf voorgangers van migrantenkerken in Nederland.

- Zeger Visser, **Gast-vrij**

Zeven vluchtverhalen van mensen uit Afghanistan, Irak, Iran en Syrië.

Tiel: Zeger Visser. 2019. 149 blz.

- Ella Vogelaar, **De verborgen kracht van migrantenvrouwen**

Amsterdam: Balans. 2010. 112 blz.

- Roanne van Voorst, **Jullie zijn anders als ons**

Jong en allochtoon in Nederland.

Amsterdam: De Bezige Bij. 2010. 302 blz.

Beschrijving van het integratieproces van negen groepen allochtone jongeren van verschillende herkomst in Nederland, aan de hand van verhalen van jongeren.

- Rudi Vranckx, **Verloren**

Illustrator: Caryl Strzelecki.

Tielt: Lannoo. 2016. 109 blz.

Graphic novel met waargebeurde vluchtelingenverhalen. Strzelecki verwerkt de ontmoetingen en ervaringen van Vranckx met tekeningen tot een reeks aangrijpende stripnovelles die worden afgewisseld met persoonlijke, geïllustreerde dagboekfragmenten.

- Catherine Vuylsteke, **Vroeger is een ander land**

Acht aangespoelde jonge levens.

Antwerpen: De Bezige Bij Antwerpen. 2011. 271 blz.

--- Ebook. 2011.

Portretten van acht jonge asielzoekers, afkomstig uit Oost-Europa, Afrika en het Midden-Oosten die als kind naar België gevlucht of gestuurd zijn.

- Robert Vuijsje, **Kaaskoppen**

Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 2016. 263 blz.

Interviews met zestig 'gekleurde Nederlanders'.

- Robert Vuijsje, **Maar waar kom je écht vandaan?**

100 verhalen over de Nederlandse identiteit.

Amsterdam: Lebowski Publishers. 2020. 414 blz.

--- Daisy streaming audio. (9 uur, 51 minuten). 2020. Dedicon, Grave.

--- Ebook. 2020.

Interviews zijn oorspronkelijk verschenen in de Volkskrant.

- Robert Vuijsje, **Wie zijn die mensen?**

50 gesprekken met échte Amsterdammers – maar wie mag zich eigenlijk zo noemen?

Amsterdam: Lebowski Publishers. April 2025. 320 blz.

Interviews zijn oorspronkelijk verschenen in Het Parool.

- Geke van der Wal (Red.), **Mijn moeder was analfabeet en andere levensverhalen van geslaagde vrouwen**

Amsterdam / 's-Gravenhage: Uitgeverij Jan Mets / Novib. 1999. 159 blz.

Interviews met 12 migrantenvrouwen, o.a. Yasmine Allas, Eva Besnyö, Irina Grivnina, Denise Jannah, Lulu Wang.

- Geesje Werkman, **Als ik de brug van Kampen zie, dan denk ik: ik ben thuis**

Verhalen van vluchtelingen die hier in eerste instantie niet mochten blijven maar die door tussenkomst van kerken of kerkelijke organisaties een bestaan hebben kunnen opbouwen in Nederland.

Utrecht: Kerk in Actie. September 2011. 22 blz.

- Sjoerd Wielenga, **Van migrant tot naaste**

Plaatsmaken voor jezelf.

Utrecht: KokBoekencentrum Uitgevers. 2018. 143 blz.

Kritische beschouwingen vanuit een christelijke invalshoek over het Nederlandse immigratiebeleid, afgewisseld met persoonlijke verhalen van immigranten.

- Wim Willems (Red.), **Het water van Nederland gedronken**

Stemmen van migranten.

Amsterdam: Meulenhoff / RVU. 1998. 143 blz.

Korte verhalen en gedichten van migranten en vluchtelingen in Nederland, zowel in heden als verleden.

- Wim Willems, m.m.v. Annemarie Cottaar, Barbara Henkes & Chris Keulemans, **De kunst van het overleven**

Levensverhalen uit de twintigste eeuw.

Den Haag: Sdu Uitgevers. 2004. XII, 361 blz.

Portretten van immigranten in Nederland. O.a. Milo Anstadt, Lilian Ducelle, Ata Kondó, Sadik Yemni, Karim Traïda & Naeeda Aurangzeb.

- Koos de Wilt, **De weg naar succes**

Amsterdam: Nieuw Amsterdam. 2009. 223, 32 blz.

Achttien allochtone, in Nederland wonende vrouwen vertellen over hun professionele ambities en hoe ze daarbij gebruik maken van hun biculturele achtergrond.

- Jehanne van Woerkom, **Waarheen?**

Vluchtelingen in beelden en verhalen.

Bussum: Woerkom. 2002. 64 blz.

Impressies in woord en beeld van met name kinderen in het asielzoekerscentrum Crailo.

- Sahin Yildirim, Ineke van der Valk, Hanina Ajarai, **Een halve eeuw in Nederland 1969-2019**

De Marokkaanse arbeidsmigratie in 50 verhalen van Marokkaanse gastarbeiders en Nederlanders.

Den Haag: Atlas Cultureel Centrum. 2016. 285 blz.

--- Daisy streaming audio. (13:39:00). 2017. Dedicon, Grave.

- Sahin Yildirim, Yvette Kopijn, Daniela Tasca & Laura Schalkwijk, **Grenzeloze liefdes**

24 verhalen van gemengde stellen.

Den Haag: Atlas Cultureel Centrum. 2019. 165 blz.

Verhalen van gemengde stellen uit verschillende culturen voor de helft geboren in Nederland, voor de helft afkomstig van elders: Turkije, Marokko, Suriname, Indonesië, Spanje, Italië, Griekenland, Frankrijk, England, China, Portugal, Kaapverdië, Polen en Bulgarije.

- Sahin Yildirim, **60 jaar, 60 verhalen**

De Turkse arbeidsmigratie in 60 verhalen van Turkse gastarbeiders en Nederlanders.

Den Haag: Atlas Cultureel Centrum. 2024. 322 blz.

- Karen van der Zee, **Grenze(n)loos vertrouwen**

Assen: Van Gorcum. 2010. 164 blz.

Interviews met oudere politici & jonge allochtone vrouwen.

- Renate van der Zee, **Gewoon vriendinnen**
Vluchtelingenvrouwen en hun Nederlandse vriendinnen als changemakers in een gepolariseerde samenleving.
Utrecht: Vluchtelingen-Organisaties Nederland. 2008. 55 blz.

- Renate van der Zee, **Bitter avontuur**
Drie vrouwen in het verborgen Nederland.
Breda: De Geus. 2012. 176 blz.

--- Daisy streaming audio. (7 uur, 23 minuten). 2013. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2012.
--- Luisterboek. (6 uur, 27 minuten). 2022.

- Negin Zendegani & Nies Medema, **Waarom ik van je houd**
Oosterbeek: Uitgeverij Kontrast. 2017. 56 blz.

- **Aan de Surinaamse grachten**
Zwolle: W Books. 2019. 109 blz.

De goede immigrant
23 visies op Nederland.
Samengesteld door Dipsaus podcast.
Amsterdam: Uitgeverij Pluim. Juli 2020. 199 blz.

--- Daisy streaming audio. (5 uur, 59 minuten). 2020. Dedicon, Grave.
--- Ebook. 2020.

Mensen van kleur beschrijven hoe ze zich al dan niet thuis voelen in hun 'eigen cultuur' en in de 'Nederlandse cultuur'.

- **De kleur geel**
El Hizjra Literatuurprijs 2013-2015.
Amsterdam: El Hizjra. 2016. 100 blz.

- **De laatste slangendans**
El Hizjra literatuurprijs 2008.
Amsterdam: El Hizjra. 2008. 109 blz.

- **De zanger Bindier**
Amsterdam: El Hizjra. 2003. 56 blz.

Verhalen en gedichten die werden bekroond met de El Hizjra-Literatuurprijs 2003.

- **Dichterbij**
Nieuwe Nederlandse schrijvers van Marokkaanse en Arabische afkomst.
Amsterdam: El Hizjra. 2001. 119 blz.

- **Dubbelleven**
Amsterdam: El Hizjra. 2004. 88 blz.

Bundel verhalen, gedichten en één column die bekroond werden met de El Hizja-Literatuurprijs 2004.

- Een zee van verlangen

Gedichten en verhalen van auteurs in twee culturen.
Breda: De Geus i.s.m. El Hizja. 1997. 93 blz.

- En de woorden stroomden

Gedichten en verhalen van auteurs in twee culturen.
Amsterdam: El Hizja. 1996. 53 blz.

Verhalen en gedichten van Marokkaanse immigranten in Nederland.

- Gastarbeiders aan het woord

Verhalen uit Zaanstad.
Zaanstad. 2024. 107 blz.

Uitgave ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling IFIKZ MaakMeeFestival 26 oktober 2024 bij Wijkcentrum De Poelenburcht.

- Geschreven portretten

Levensverhalen van migranten in Den Haag.
Den Haag: Bibliotheek Den Haag. 2011. 75 blz.

Verhalen die moeders van leerlingen van BS de Baanbreker en Ouder en School Plus hebben verteld aan de Verhalentafel in bibliotheek Laakkwartier en Schilderswijk

- Gezicht gezocht

El Hizja literatuurprijs 2012.
Amsterdam: El Hizja. 2012. 109 blz.

- Het alfabet van de rivier

El Hizja literatuurprijs 2007.
Amsterdam: El Hizja. 2007. 47 blz.

Verhalen en gedichten die werden bekroond met de El Hizja-Literatuurprijs 2007 voor Nederlands talent van Marokkaanse en Arabische afkomst.

- Het land in mij

Voorwoord van Naima El Bezaz.
Amsterdam: Uitgeverij Arena. 2001. 96 blz.

Bundel met vijf verhalen van Hafid Bouaza, Hatice Tokgöz, Abdelkader Benali, Emine Gönen & Naima El Bezaz.

- Het leed van Hedda

El Hizja literatuurprijs 2010.
Amsterdam: El Hizja. 2010. 132 blz.

Bundel verhalen en gedichten van winnaars van de El Hizra Literatuurprijs 2010 voor literair talent uit verschillende culturen, vooral de Marokkaanse en Arabische.

- In de genade van de zon

De mooiste verhalen en gedichten van tien jaar El Hizra-literatuurprijs.
Amsterdam: El Hizra. 2002. 128 blz.

Bloemlezing van werk van de winnaars in de periode 1992-2002 van de literaire prijsvraag voor Marokkaans- en Arabisch-Nederlandse schrijvers. Bijdragen van o.a. Hassan Bahara, Abdelkader Benali, Said El Haji, Rachid Novaire & Mustapha Stitou.

- Koorddansers

Jonge Marokkaanse en Arabische auteurs in Nederland.
Amsterdam: El Hizra. 2000. 94 blz.

- Land van reigers

El Hizra literatuurprijs 2009.
Amsterdam: El Hizra. 2009. 103 blz.

- Momenten uit Molukse levens

Verhalen.
Utrecht: Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers. 2007. 64 blz.

Korte verhalen over en herinneringen aan het leven van Molukkers in Nederland en op Ambon.

- Nog steeds geen woorden

Amsterdam: El Hizra. 2006. 94 blz.

Verhalen en gedichten die werden bekroond met de El Hizra-Literatuurprijs 2006 voor Nederlands talent van Marokkaanse en Arabische afkomst.

- Passie voor vrijheid

El Hizra Literatuurprijs 2011.
Amsterdam: El Hizra. 2011. 92 blz.

- Portret

Anak muda di Maluku dan di Negeri Belanda.
Utrecht: Netwerk Molukkers Noord- en Zuid-Holland. 2000. 82 blz.

*Korte interviews met Molukse jongeren in Nederland en op de Molukken.
Teksten deels in het Indonesisch, Nederlands en Moluks Maleis.*

- Smurfen en Shahada

Gedichten en verhalen.
Amsterdam: El Hizra. 1999. 96 blz.

- Stemmen onder water

Gedichten en verhalen van Marokkaanse en Arabische Nederlanders.
Amsterdam: El Hizra, centrum voor Arabische kunst en cultuur. 1995. 111 blz.

- Tussen droom en overleven

Portretten van Antillianen & Arubanen in Utrecht.

Den Haag: Amrit Consultancy. 1996. 220 blz.

Uitgave in opdracht van de Stichting Bazhan Karpata.

Uit het hart

Schrijvers in twee culturen.

Breda: De Geus i.s.m. El Hizra. 1998. 93 blz.

Verhalen en gedichten van Nederlandse jongeren en debutanten met een Arabische achtergrond.

- Verbonden verhalen

Getekende levensportretten uit Overvecht.

Met teksten van Tonnie Jobse en Femke van der Wijk.

Utrecht: Stichting Het Huis van Betekenis. 2020. 96 blz.

- Vrijpostige brieven in een dwaze tijd

Verhalen en gedichten.

El Hizra-literatuurprijs 2005.

Amsterdam: El Hizra. 2005. 78 blz.

Wereldwijken

27 portretten van grensverleggende Nederlandse vrouwen.

Leersum: Uitgeverij Grenzenloos / VanDorp. 2017. 279 blz.

- Ze vroegen arbeid, er kwamen mensen

Levensverhalen van Marokkaanse migranten in Amsterdam.

Amsterdam: Stichting de Driehoek. 2010. 147 blz.

- 5 verhalen van Poolse arbeidsmigranten

Reuver: Bibliotheek Maas en Peel. 2017. 62 blz.

Pools / Nederlands.

8. SECUNDAIRE LITERATUUR

(Selectie)

A. Over Schrijvers

Kader Abdolah

- Lise Duijghuisen, De vluchteling

Culturele identiteit in het Nederlandse oeuvre van Kader Abdolah 1993-2014.

Nijmegen: Radboud Universiteit. Masterscriptie actuele geschiedenis.

Augustus 2015. 57 blz.

- Henriëtte Louwerse, Kader Abdolah, De reis van de lege flessen

In: Ton Anbeek, Jaap Goedegebuure, Bart Vervaeck, Lexicon van literaire werken.

1989-2014. November 2011. 12 blz.

Hafid Bouazza

- Henriëtte Louwerse, Homeless Entertainment

On Hafid Bouazza's Literary Writing.

Oxford / Bern / Berlin / Bruxelles / Frankfurt am Main / New York / Wien: Peter Lang. Cultural Identity Studies. Vol. 5. 2007. 252 p.

- Timothy Pareit, **Zinnelijke lichamen**

Een lichamelijke benadering van Hafid Bouazza's 'Momo' en 'Spotvogel'.

Leuven: Katholieke Universiteit. Taal-en Letterkunde, vertaalkunde. Masterscriptie. 2017. 60 blz.

Maurice Gilliams

- Annette Portegies, **Weerspiegeld in een waterglas**

Maurice Gilliams 1900-1982.

Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep. 2022. 440 blz.

O.a. over zijn verblijf in Amsterdam, waar hij tijdens de Grote Oorlog als vluchteling werd opgenomen.

B. Over Afrikanen & slavernij

- Allison Blakely, **Blacks in the Dutch world**

The evolution of racial imagery in a modern society.

Bloomington: Indiana University Press. 1993. XIX, 327 p.

- Gerrie ter Haar, **Afrikanen in Nederland**

Bibliografie.

Leiden: Afrika-Studiecentrum. 1998. 28 blz.

- Marijke Huisman, **Verhalen van vrijheid**

Autobiografieën van slaven in transnationaal perspectief, 1789-2013.

Hilversum: Verloren. 2015. 256 blz.

- Elena Johannsen, Margriet Goris & Rico Lie, **Make Africa Shine**

Narratives of African Diaspora on Policy-Making Concerning Africa.

Wageningen: Published in co-operation with Africa In Motion by the Knowledge, Technology and Innovation Research Group of Wageningen University and the Wageningen UR Science Shop. October 2014. 32 p.

- Johny Pitts, **Afropeaan**

Notities uit Zwart Europa.

Oorspr. titel: Afropean. Notes from Black Europe. 2019.

Vert. Robert Dorsman.

Amsterdam: De Geus. 2022. 464 blz.

C. Over Caraïbisch Nederland & Indië

- Jacqueline Bel, Rick Honings & Coen van 't Veer, **De postkoloniale spiegel**

De Nederlands-Indische letteren herlezen.

Leiden: Leiden University Press. 2021. 536 blz.

- Simone Berger, **Jouw familiegeschiedenis**

Ontdek je familiegeschiedenis met je (groot)ouders, maak Indische, Molukse,

Chinees-Indische en Hollandse herinneringen aan Nederlands-Indië weer levend!

Tiel: Aerial Media Company. 2016. 320 blz.

Handreiking voor gesprekken tussen verschillende generaties met een Indische en Molukse achtergrond over het leven in de kolonie Nederlands-Indië.

- Rosemarijn Hoeft, Peter Meel, Hans Renders (Red.), **Tropenlevens**
De (post)koloniale biografie.
Leiden: KITLV. 2008. 275 blz.

Tien biografieën van personen die een grote invloed hebben gehad op de (post)koloniale samenleving in Nederlands-Indië, Indonesië en Suriname. O.a. over Tjalie Robinson & Albert Helman.

- Michiel van Kempen, **Privé-domein van de Surinaamse letteren**
Het Surinaamse literatuurbedrijf in egodocumenten en verspreide teksten.
Paramaribo: Stichting Surinaams Museum. 1993. 163 blz.

- Michiel van Kempen, **Een geschiedenis van de Surinaamse literatuur**
Breda: De Geus. 2003. Band 1. 1596-1957 & de orale literatuur. 634 blz.
Proefschrift Universiteit Amsterdam. 2002.

- Michiel van Kempen, **Een geschiedenis van de Surinaamse literatuur**
Breda: De Geus. 2003. Band 2. 1957-2000. Blz. 637-1396.
Proefschrift Universiteit Amsterdam. 2002.

- Michiel van Kempen, P.J. Verkruijsse & Adrienne Zuiderweg (Red.), **Wandelaar onder de palmen**
Opgedragen aan Bert Paasman.
Leiden: KITLV Uitgeverij. 2004. XVII, 606 blz.

- Michiel van Kempen, **Herinneren, verbeelden, begrenzen**
150 jaar hindostanen hier en daar.
Den Haag: Curatorium Jit Narain Lezing. 2018. 58 blz.

- Victor Laurentius, **In Betuwse ballingschap**
Het verhaal van drie Molukse woonoorden.
Kesteren: Arend Datema Instituut. 2002. VIII, 112 blz.

- Pamela Pattynama, **Herinnerd Indië**
Autobiografische teksten van Indische migrantenschrijvers.
In: Tydskrif vir Nederlands en Afrikaans. (10)2. 2004. p. 270-284.

- Pamela Pattynama, **'...de baai... de binnenbaai...'**
Indië herinnerd.
Amsterdam: Vossiuspers. Oratiereeks / Faculteit der Geesteswetenschappen. 2007. 30 blz.
Inaugurale rede Universiteit van Amsterdam.

- Pamela Pattynama, **Bitterzoet Indië**
Herinnering en nostalgie in literatuur, foto's en films.
Amsterdam: Prometheus / Bert Bakker. 2014. 270 blz.

- Bambang Alfred Sipayung, **Exiled Memories**

The Collective memory of Indonesian 1965 exiles.

The Hague: ISS – Erasmus University. Masterthesis. December 2011. 50 p.

- Karine Versluis, **Enkeltje Schiphol**

Den Haag: Versluis. 2010. 150 blz.

Portretten in woord en beeld van studenten die vanaf Curaçao naar Nederland kwamen.

D. Over Duitse migranten & vluchtelingen

- Hendrik Edelman, **International publishing in the Netherlands, 1933-1945**

German exile, scholarly expansion, war-time clandestinity.

Leiden: Brill. 2010. XVIII, 221 p.

- Barbara Henkes, **Heimat in Holland**

Duitse dienstmeisjes 1920-1950.

Amsterdam: Babylon-De Geus. 1995. 352 blz.

Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

- Leo Lucassen, **Huwelijken van Duitse migranten in Nederland (1860-1940)**

De rol van herkomst, religie, beroep en sekse.

In: Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis. (2)2. 2005. blz. 54-80.

- Sjaak Onderdelinden (Red.), **Interbellum und Exil**

Amsterdam / Atlanta: Rodopi. Amsterdamer Publikationen zur Sprache und Literatur.

Bd. 90. 1991. 293 p.

- Mark Schaevers, **Oostende, de zomer van 1936**

Irmgard Keun, Egon Erwin Kisch, Joseph Roth, Stefan Zweig aan de Belgische kust.

Amsterdam: Atlas Contact. 3de, herz. Druk. 2015. 141 blz.

- Adrian Stahlecker, **Film en kunst in ballingschap 1933-1945**

Duitse artiesten en kunstenaars op de vlucht voor het naziregime.

Den Haag: De Nieuwe Haagsche. 2000. 480 blz.

- Katja B. Zaich, **‘Ich bitte dringend um ein Happyend’**

Deutsche Bühnenkünstler im niederländischen Exil 1933-1945.

Frankfurt am Main: Peter Lang. 2001. 262 p.

Dissertation Hamburg.

Führende Persönlichkeiten aus der Berliner Kleinkunstszene emigrierten in die Niederlande und traten dort auf. Chronologische beschreibung wer in die Niederlande kam, welche Ensembles auftraten und welche Wirkung sie beim Publikum erzielten. Auch geht es um die politische Situation und die Haltung der Niederländer gegenüber den deutschen Emigranten.

- **Deutsche Literatur im Exil in den Niederlanden 1933-1940**

Amsterdam: Rodopi. 1994. 247 p.

E. Joodse vluchtelingen ; vluchten voor de Holocaust

- Jacob Boas, **Éva, Dawid, Moshe, Yitschak en Anne**
Oorlogsdagboeken van joodse kinderen.
Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar. 1994. 187 blz.

Een vergelijking van het dagboek van Anne Frank met vier andere dagboeken van joodse tieners die tijdens de Tweede Wereldoorlog werden vervolgd.

- Rudi Van Doorslaer, **Kinderen van het getto**
Joodse revolutionairen in België, 1925-1940.
Antwerpen: Hadewijch. 1995. 252 blz.

Historische studie over joodse revolutionaire (communistische) immigranten uit Centraal- en Oost-Europa in België tijdens het Interbellum.

- S. Dresden, **Vervolging, vernietiging, literatuur**
Amsterdam: Meulenhoff. 1991. 277 blz.

- Elrud Ibsch, **Overleven in verhalen**
Van ooggetuigen naar 'jonge wilden'.
Joodse schrijvers over de Shoah.
Antwerpen / Apeldoorn: Maklu Uitgevers. Maart 2013. 242 blz.

- Dick van Galen Last & Rolf Wolfswinkel, **Anne Frank and after**
Dutch Holocaust literature in historical perspective.
Amsterdam: Amsterdam University Press. 1996. 184 p.

- Green, Michaël, **Public and Private in Jewish Egodocuments of Amsterdam (ca. 1680–1830)**
In: Michaël Green et al.(Eds.), Early Modern Privacy: Sources and Approaches.
Leiden: Brill. 2022. p. 213–242.

- Katja Grosse-Sommer, **'Almost without Hope'**
Thirteen diaries of Jews hiding in the Netherlands, 1940 – 1945.
Amsterdam: Universiteit van Amsterdam. Faculteit der Geesteswetenschappen.
History. Holocaust- and Genocide Studies. Masterscriptie.
April 2017. 109 p.

- Liesbeth Hoeven, **Een boek om in te wonen**
De verhaalcultuur na Auschwitz.
Hilversum: Verloren. 2015. 310 blz.

Proefschrift Tilburg University. Centraal staan de counterstories van Art Spiegelman, Anne Frank, Charlotte Salomon en Jochen Gerz.

- **Joden in Nederland in de twintigste eeuw**
Een biografisch woordenboek.
Utrecht: Winkler Prins. 2007. XVII, 380 blz.

Ruim 500 biografieën. Uitgave onder verantwoordelijkheid van het Menasseh ben Israel Instituut voor joodse sociaal-wetenschappelijke en cultuurhistorische studies en de Bibliotheca Rosenthaliana.

F. Overige publicaties

- Taybe Hassan Al Khalifa Sharif, **Resistance and remembrance**
History-telling of the Iraqi Shi'ite Arab refugee women and their families in The Netherlands.
Amsterdam: Universiteit van Amsterdam. Proefschrift. 2003. 190, 5 p.

This thesis is concerned with questions of agency and orality in the construction of the Shi'ite identity through history-telling of the Iraqi Shi'ite Arab refugee women and their families in their homeland of Iraq, in a Saudi Arabian refugee camp and in their resettlement in the Netherlands.

- Michiel Bakker, **Achter de slagboom**
Ontmoetingen met asielzoekers.
Utrecht: De Banier. 2003. 79 blz.

--- Daisy streaming audio. (02 uur, 32 minuten). 2003. Dedicon, Grave.

Portretten van asielzoekers door een journalist van het Reformatorisch Dagblad.

- M.J. van Beek, **Islamitische paden die wegvoeren van radicalisme**
Autobiografieën van ex-radicalen als bekeringsverhalen.
Amsterdam: Vrije Universiteit. Theology and Religious Studies. Masterscriptie.
Juli 2021.

- Erik van den Bergh, **Grenzeloos lezen**
Vluchtelingen & migranten in enkele romans & levensverhalen.
Utrecht: Taal Doet Meer. December 2017. 20 blz.

- Elleke Boehmer & Sarah de Mul (Ed.), **The Postcolonial Low Countries**
Literature, Colonialism, and Multiculturalism.
Lanham, MD: Lexington Books. May 2012. 266 p.

Bijdragen van Frances Gouda, Theo D'Haen, Henriette Louwerse, Isabel Hoving, Ieme van der Poel, Pamela Pattynama, Liesbeth Minnaard, Mireille Rosello, Nadia Fadil, Murat Aydemir, Louise Viljoen & Sarah Bracke.

- M.W. Buitelaar, **De stemmen van Tahara**
Representaties van etnische, religieuze en gender identificaties in het levensverhaal van een Nederlandse moslimvrouw van Marokkaanse afkomst.
In: Amsterdams Sociologisch Tijdschrift. (1) 2002. blz. 73 – 98.

- Ian Buruma, **De neoromantiek van schrijvers in exil**
Amsterdam: Prometheus. 2000. 28 blz.

- Renaat Gaspar, **Op de vlucht voor de guillotine**
Herinneringen van émigrés aan hun verblijf in de Republiek der Verenigde Nederlanden, 1793-1795.
Zutphen: Walburgpers. 2010. 128 blz.
 - Jeroen Dewulf, Olf Praamstra & Michiel van Kempen (Eds.), **Shifting the compass**
Pluricontinental connections in Dutch colonial and postcolonial literature.
Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars. 2013. VII, 286 p.
 - Theo D'haen (Red.), **Europa buitengaats**
Koloniale en postkoloniale literaturen in Europese talen.
Amsterdam: Bert Bakker. 2002. 2 delen. 523 & 451 blz.
 - Rasit Elibol (Red.), **De nieuwe koloniale leeslijst**
Amsterdam: Das Mag Uitgevers / De Groene Amsterdammer. 2021. 192 blz.
 - Johan Goud, **Ontworteld**
De schrijver als nomade.
Zoetermeer: Klement. 2015. 194 blz.
 - Barbara Henkes, **Negotiating Racial Politics in the Family**
Transnational Histories touched by National Socialism and Apartheid.
Leiden: Brill. Egodocuments and History Series. Vol. 11. May 2020.
XIV, 274 p.
 - Michiel van Kempen (Red.), **Het andere postkoloniale oog**
Onbekende kanten van Nederlandse (post)koloniale cultuur en literatuur.
Hilversum: Verloren. 2020. 320 blz.
 - Huub Keybets, **Wat kom jij hier doen?**
Twintig jaar onderweg met vluchtelingen.
Maastricht: Mosae Libro. 2023. 186 blz.
- Verhalen van asielzoekers in Nederland en ervaringen van de auteur, die jarenlang met vluchtelingen werkte. Met foto's en illustraties.*
- Tom Kleinepier, **Life courses of immigrants and their descendants**
Groningen: University of Groningen. PhD dissertation. 2016. 211 p.
 - David van der Linden, **Experiencing Exile**
Huguenot Refugees in the Dutch Republic, 1680–1700.
London: Routledge. 2015. 310 p.
 - Elisabeth Leijnse & Michiel van Kempen (Red.), **Tussenfiguren**
Schrijvers tussen de culturen.
Amsterdam: Het Spinhuis. 1998. VI, 326 blz.
 - Kristel Luyckx (Red.), **Liefst een gewoon huwelijk ?**
Creatie en conflict in levensverhalen van jonge migrantenvrouwen.
Leuven: Acco. 2000. 198 blz.
 - Eva Maas, **Ik weet het opeens heel zeker: ze willen ons niet hebben**
Een onderzoek naar (semi-) autobiografische verhalen over volwassen worden in

Nederland als jonge migrant of vluchteling.
Tilburg: Tilburg University. Master Thesis. Juni 2017. 64 blz.

- Ingrid ter Maat, **'Ik ben een boom, met wortels in Chili, en takken en vruchten in Nederland'**

Chilenen in Nederland.

Utrecht: Vrouwen Alliantie Media Producties. 2002. 157 blz.

- Paulien Matze, Wout Huizing & Yvonne Heygele, **Met oudere migranten in gesprek over hun levensverhaal**

Mijn leven in kleur.

Houten: Bohn Stafleu van Loghum. September 2014. 128 blz.

- Johannes Müller, **Exile memories and the Dutch Revolt**

The narrated diaspora, 1550-1750.

Leiden: Brill. Studies in Medieval and Reformation Traditions, Vol. 199.

2016. VIII, 243 p.

Bewerking proefschrift Universiteit Leiden, 2014.

- Jopi Nyman, **Displacement, memory, and travel in contemporary migrant writing**

Leiden / Boston: Brill / Rodopi. 2017. VIII, 251 p.

- Menno van Oel, **De wereld in huis**

Buitenlandse theologiestudenten in Kampen. 1970-2011.

Kampen: Protestantse Theologische Universiteit. 2011. 175 blz.

- Elisabeth Nathanaël Rooijackers, **Migrant family matters**

Comparing patterns of intergenerational solidarity and partner separation in the Netherlands.

Groningen: Rijksuniversiteit Groningen. Proefschrift 2017. 183 p.

- Franka van Schaik, **Chilean exiles in the Netherlands**

Activism, memories and traumas.

Utrecht: Universiteit Utrecht. Master Latin American & Caribbean Studies. August.

2010. 69 p.

- Mineke Schipper & Peter Schmitz (Red.), **Ik is anders**

Autobiografie in verschillende culturen.

Baarn: Ambo. 1991. 268 blz.

- Lucie Sedláčková, **Tsjechische ballingschrijvers in Nederland**

De positie van Jana Beranová en Jan Stavinoha in het literaire veld.

In: Roczniki Humanistyczne. 2020. No. 55. p. 37-51.

- Lucie Sedláčková, **Two Enfants Terribles in Dutch Exile**

The Exilic Posture of Jaroslav Hutka and Ivan Landsmann.

In: Acta Universitatis Carolinae Philologica. 2021. No.1. p. 83-99.

- Uldrik Engbert Speerstra, **Representaties van culturele identiteit in migranten-literatuur**

De Indiase diaspora als case study.

Leiden: Universiteit Leiden. Proefschrift. 2001. XVI, 301 blz.

- Richard Staring, Nienke Boesveldt & Mieke Kox, **'Vechten met het leven'**
Een kwalitatief onderzoek onder ongedocumenteerde oudere migranten in Nederland.
Den Haag: Boom Uitgevers. Juni 2022. 174 blz.
 - Julien Vermeulen, **Culturele diversiteit in de Nederlandse literatuur**
Aanzet tot bibliografie.
In: Vlaanderen. (58) 2009. blz. 306-310.
 - Truus de Witte, **Stille strijders**
Tien uit het buitenland afkomstige vrouwen vertellen hoe ze in Nederland en Fryslân hun leven opnieuw opbouw(d)en.
Ill.: Selina Klarenbeek; met een voorwoord van Tineke Schokker-Strampel.
Leeuwarden: Partoer CMO Fryslân. 2010. 116 blz.
 - Patrick Henry Zuurbier, **'Roots gaan waar je vandaan komt'**
Een onderzoek naar betrokkenheden en identificaties met diaspora in levensverhalen van drie generaties Afro-Surinaamse remigrantenvrouwen in Paramaribo (1973-2003).
Amsterdam: Vossiuspers UvA. Proefschrift. 2009. XIII, 395 blz.
 - **Diaspora and memory**
Figures of displacement in contemporary literature, arts and politics.
Amsterdam: Rodopi. 2007. 207 p.
 - **Exil en migratie**
Den Haag: NBLC Uitgeverij. 1995. 176 blz.
 - **Over grenzen**
Den Haag: Centraal Bureau voor Genealogie. 2012. 238 blz.
 - **Vreemd op eigen bodem**
Writers connected.
Amsterdam: El Hizra & Uitgeverij Jurgen Maas. 2016. 44, 30 blz.
Arabisch / Nederlands.
- Bijdragen van Fouad Laroui, Bouthaïna Azami, Youssouf Amine Elalamy, Siham Amghar, Said El Haji & Abdelkader Benali. Vertaling van sommige essays uit het Frans door Sarah Michiel.*

Erik van den Bergh – 11-04-2025

* In dit overzicht zijn publicaties – vanaf (ruwweg) 1990 - vermeld waarbij het verhaal van vluchtelingen & migranten (eerste & tweede generatie) vanuit een persoonlijk en / of familie-perspectief wordt verteld. Daarbij gaat het zowel om autobiografieën, dagboeken, literaire non-fictie als om (auto-) biografisch geïnspireerde romans & verhalenbundels. Van auteurs die veel publiceren of over wie veel gepubliceerd wordt is een selectie vermeld.

Zie voor meer publicaties:

Beeld van Nederland

Nederland door de ogen van buitenlanders & Nederlanders.
Juli 2024. 32 blz.

Literatuur van & over vluchtelingen, migranten & etnische minderheden in multicultureel Amsterdam

Mei 2022. 160 blz.

Literatuur van & over vluchtelingen & migranten in Utrecht

Mei 2022. 28 blz.

Publicaties over Afghanistan & Afghaanse vluchtelingen

Juli 2022. 40 blz.

Publicaties over Syrië & vluchtelingen uit Syrië

Juni 2023. 172 blz.

Vluchtelingen, migranten & de multiculturele samenleving: politiek & overheid

Publicaties over asiel, migratie- & integratiebeleid en praktijk in Nederland.
April 2021. 227 blz.

Vluchtelingen en migranten in de Nederlandse literatuur

April 2025. 425 blz.

Vluchtelingen & migranten in lokaal perspectief

April 2024. 213 blz.

Vluchtelingen, migranten, vreemdelingen & multicultureel Utrecht

December 2022. 99 blz.

Vreemdelingen, vluchtelingen, migranten & multicultureel Amsterdam

Juli 2022. 143 blz.

Zwart in Nederland

Over slavernij, racisme & zwarte Nederlanders.
Januari 2024. 124 blz.

Zwart in Nederland & België

(Auto-)biografische publicaties.
Februari 2024. 38 blz.